

Fågelrapport 2010

THOMAS STRID & MATS WÆRN (RED)

Denna sammanställning är den 36:e allmänna fågelrapporten och är den åttonde som tagits fram av den Nationella rapportkommittén (NrK). Rapporten är också den 36:e i raden från SOF:s raritetskommitté (Rk). Rapporten innehåller i huvudsak fynd och sammanställningar från 2010, men också en del fynd, tillägg och rättelser från tidigare år. NrK redovisar här läget för 208 arter/raser samt tio hybrider.

Vilka arter/raser sammanställs av NrK?

NrK har tagit fram en rapportmall som anger vilka arter som ska sammanställas till Fågelåret. Utifrån denna mall har varje enskild regional rapportkommitté (rrk) markerat de aktuella fynden i Svalan och skrivit en kommentar som NrK får tillgång till. Rapportmallen utgår från följande grundprinciper:

- Lägga tyngdpunkten på att se trender i fågelfaunan.
- Fokusera på fåglar som är särskilt viktiga i naturvårdssammanhang. Detta gäller särskilt nationellt rödlistade fåglar liksom arter som finns upptagna på EU:s listor. Tyngdpunkten bör ligga på att följa häckningsresultaten samt ha kontroll på viktiga rastlokaler och övervintringsplatser.
- Redovisa fynd samt analysera de rariteter som faller utanför Rk:s behandling.

Vilka arter/raser bedöms av Rk?

Rk skall granska och bedöma alla observationer av:

- Nya arter eller raser för landet.
- Arter eller raser som för detta ändamål markerats särskilt i Förteckning över Sveriges fågeltaxa. Denna återfinns på Rk:s hemsida.
- Arter i Kategori D (se nedan för definition):

Dvärgsnögås, kejsargås, praktand, gulkindad kricka, buffelhuvud, kamskrake, vit pelikan, större flamingo, tatarfalk, spetsstjärtad duva, svartryggad röststjärt, långstjärtad rosenfink, stäppsparr, blåtjocknäbb, indigofink och gulhuvad trupial. (Även snögås förs till kategori D, men bedöms av respektive rrk.)

- Övriga observationer av arter och raser som rrk hänskjuter till Rk, eller sådana som Rk på eget initiativ önskar granska.

Så rapporterar Du

All svensk fågelrapportering sker i den nätbaserade rapportdatabasen Svalan www.artportalen.se/

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*.

[birds/](#). Som inloggad användare har du där tillgång till rapportformulär samt har möjlighet att ladda upp bl.a. beskrivningar, digitala bilder eller inspelningar. Respektive rrk bearbetar materialet efter behov, och genomför också granskningar av mer ovanliga observationer. Fynd av mycket sällsynta eller svårbestämda taxa går vidare för bedömning av Rk (se ovan).

Kategorier

De i Sverige anträffade fågelarterna indelas, i enlighet med AERC:s (Association of European Rarities Committees) riktlinjer, i fem olika kategorier, A-E, enligt nedan:

- Kategori A: Spontant uppträdande taxa (arter och raser) som häckar eller påträffats minst en gång fr.o.m. år 1950, t.ex. lövsångare och klippsvala.
- Kategori B: Spontant uppträdande taxa (arter och raser) som påträffats minst en gång t.o.m. år 1949 men inte senare. Dessa arter utgörs av garfågel (1783), papegojalka (1860), strömand (senast 1893), dvärgskarv (1913), ökenlöpare (senast 1942) och rosentärna (1949).
- Kategori C: Inplanterade eller förrymda taxa (arter och raser), som etablerat frihäckande och självreproducerande bestånd, vilket i Sverige sedan länge gäller för kanadagås, fasan och tamduva. Till denna kategori förs även fynd av fåg-

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Svarthalsad trast *Turdus atrogularis*, Duvbo (Upl), 7 februari 2010.

lar som kan anses härröra från sådant bestånd utanför Sverige, vilket för tillfället gäller för amerikansk kopparand och nilgås.

- Kategori D: Taxa (arter och raser) som skulle ha placerats i kategori A eller B, om det inte förelegat visst tvivel huruvida de med säkerhet har uppträtt spontant, t.ex. snögås och indigofink.
- Kategori E: Taxa (arter och raser) vilka betraktas som förrymda eller utsläppta från fångenskap (t.ex. undulat). Till denna kategori förs även införda fåglar som har häckat eller häckar i frihet, men som inte uppnått ett självreproducerande bestånd (t.ex. stripgås).

Åldersbeteckningar

I denna fågelrapport används särskilda beteckningar för en fågels ålder. Med en juvenil (juv.) menas en ungfågel i sin första fullständiga fjäderdräkt. En adult (ad.) är en vuxen, könsmogen fågel i sin slutliga dräkt (som kan vara en sommar- eller vinterdräkt). Hos många större och en del mindre arter kan man även urskilja åldersstadier mellan det juvenila och det adulta (till exempel 1:a vinterdräkt, 1:a sommardräkt etc.). Dessa kallas med ett gemensamt namn för subadulta (subad.). Kan man inte avgöra om en fågel är juvenil eller subadult betecknas den ibland som en yngre fågel, respektive äldre fågel om motsvarande gäller för subadult och adult.

I en del fall anges fåglarnas ålder som 1K, 2K, 3K och så vidare. Här är "K" en förkortning av "kalenderår". Således är en "2K-fågel" inne på sitt andra kalenderår. Gränsen för kalenderår går vid årsskiftet. En individ kläckt sommaren 2009 var 1K t.o.m. 31.12 2009, men betecknas 2K fr.o.m. den 1.1 2010. Om en fågel t.ex. är 2K eller äldre kan den betecknas 2K+.

Antal fynd, individer och ursprung

Efter varje arts vetenskapliga namn står två talpar inom parentes. Det första anger hur många fynd som gjorts samt hur många exemplar som anträffats av arten till och med 2009. Det andra talparet anger samma sak, men specifikt för 2010. Summorna följer principen att en individ i landet utgör ett fynd, oavsett hur många år i följd den dyker upp, och hur många landskap den ses i. Ett fynd kan alltså utgöras av en ensam fågel, men det används också då en flock om två eller flera fåglar har uppträtt tillsammans och det finns anledning förmoda att de anlänt till platsen tillsammans. Detta innebär att flera individer av framför allt dagsträckande flockfåglar, som skäggtärna, som regel förutsätts ha anlänt tillsammans, därför räknas som ett fynd. Däremot betraktas flera exemplar av nattsträckande småfåglar, till exempel brunsångare, som flera fynd även om de rastar tillsammans. Detta för att de förmodas ha anlänt enskilt. Om flera ensamt sträckande fåglar, exempelvis tärnmåsar, passerar en lokal under samma dag räknas varje individ som ett fynd. En fågel som passerar landskapsgränser, t.ex. havsfåglar, utgör endast ett fynd i landet (men självfallet ett fynd i varje landskap). Givetvis kan det vara svårt att avgöra hur många exemplar som verkligen varit inblandade under ett år, men vi har efter bästa förmåga försökt uppskatta antalet.

Upptäckare, rapportör och medobservatör

För de taxa som granskats av Rk gäller att varje observation förses med namnet på upptäckaren (se nedan) samt de övriga som dokumenterat fyndet genom att skicka in en raritetsrapport, ett fotografi eller ett band. Därutöver namnges upp till två medobservatörer. När fåglar upptäckts och/eller rapporterats och fotograferats av flera olika ornitologer kan sålunda ett flertal namn förekomma i texten. Upptäckaren av varje fågel markeras med en asterisk (*). Med upptäckare menas den eller de som först uppmärksammade fågeln. Om flera observatörer samtidigt får syn på fågeln anges av utrymmesskäl maximalt sex upptäckare och i så fall inga medobservatörer. Då informationen om vem som upptäckt en viss raritet stundtals är bristfällig, får vi be om ursäkt om någon blivit utan asterisk, men vill samtidigt passa på att uppmana till angivande av upptäckare (även om det gäller en själv) i originalrapporterna. Skälen till detta är flera: Främsta orsaken är det s.k. "Ölandssyndromet", dvs. en stor mängd ornitologer underlåter att rapportera en raritet de sett, i tron att den blir rapporterad av någon annan, medan så inte är fallet. Anger man upptäckare (eller helt enkelt "inte upptäckt av under-tecknad") på raritetsblanketten så undviker man att "stjäla äran" och kan i lugn och ro rapportera vad man själv observerat. Alla kan ju inte se allt; under en kortare observation har kanske någon koncentrerat sig på tertiälernas exakta utseende, medan någon annan koncentrerat sig på habitus (eller "jizz" som engelskt lånord). De olika uppgifterna samlade skulle kunna räcka för ett godkännande, medan en tertiälbeskrivning allena skulle bedömas såsom varande en "för mager rapport" för att fyndet skall kunna godkännas. Ju fler rapporter, desto fler infallsvinklar och detaljer och därmed större chans för en rättvis bedömning från Rk:s sida. I vissa fall, där rapportörer har samma namn, uppges på begäran numera även rapportörens postadress inom parentes. Detta för att i någon mån försöka skilja dessa observatörer åt.

Förkortningar

Några i rapporten förekommande förkortningar:

"(B)" – fågelns läte inspelat

"(DNA)" – fågelns DNA har analyserats och styrkt bestämningen

"ex." – exemplar

"(F)" – fågeln tillfredställande dokumenterad med foto

"honf." – honfärgad

"in litt." – genom korrespondens (in litteris [latin]

"i ett brev")

"k:a" – kyrka

"k:n" – kommun

"N" – norr

"Nrk" – Nationella rapportkommittén

"NRM" – Naturhistoriska riksmuseet

"O" – ost, öster

"Rk" – SOF:s raritetskommitté

"rrk" – regionala rapportkommittéer

"S" – söder

"s:n" – socken

"so. dr." – sommardräkt

"str." – sträckande

"Tk" – SOF:s taxonomiska kommitté

"V" – väster

"(V)" – fågeln tillfredställande dokumenterad med video

"vi. dr." – vinterdräkt

"†" – fågeln avliden och insamlad, efter detta tecken anges var skinnet finns förvarat

Nrk:s skribenter

Bertil Johansson, Christer Olsson, Fredrik Friberg, Kurt Ivarsson, Thomas Karlsson, Nils Kjellén, Henrik Lerner, Håkan Lernefalk, Peter Lindberg, Lars Lindell, Kristoffer Nilsson, Erik Peurell, Thomas Pettersson, Kristoffer Stighäll, Peter Strandvik, Thomas Strid, Magnus Strömberg, Martin Tjernberg och Anders Wirdheim.

Raritetskommitténs sammansättning

För rapportåret 2010 har raritetskommitténs granskningar genomförts av: Magnus Hellström, Kalmar (ordförande); Mats Wærn, Färjestaden (sekreterare); Anders Eriksson, Solna; David Erterius, Malmö; Alexander Hellquist, Visby; Nils Kjellén, Lund; Hans Larsson, Tommarp och Krister Mild, Stockholm. Både Nils och Krister avgick efter väl förrättat värv och tackas härmed hjärtligt. Nils, som tjänstgjort för kommittén i 27 år (varav 24 som ordförande), tilldelades SOF:s förtjänstplakett för sin gedigna insats.

Tack

Våra varmaste tack till alla rapportkommittéer och rapportörer som behandlat och delgivit oss alla de observationer som ligger till grund för årets rapport. Vi vill även tacka Svalangruppen (Lennart Carlsson, Stefan Cherrug, Bertil Johansson och Seth Nilsson) för deras insatser.

Slutligen

Notera att alla observationer som ligger till grund för årets rapport finns tillgängliga i rapporteringssystemet, Svalan www.artportalen.se/birds/. Vi hoppas att ni som läser årets rapport får inspiration till nya ornitologiska aktiviteter och att analyserna av arterna leder till ökad kunskap om landets fågelfauna.

THOMAS STRID

(red. NrK)

Uringe gammalgård

147 91 Grödinge

thomas.strid@huddinge.se

MATS WÆRN

(red. Rk)

Carl Malmstens Väg 21

386 93 Färjestaden

raritetskommitten@sofnet.org

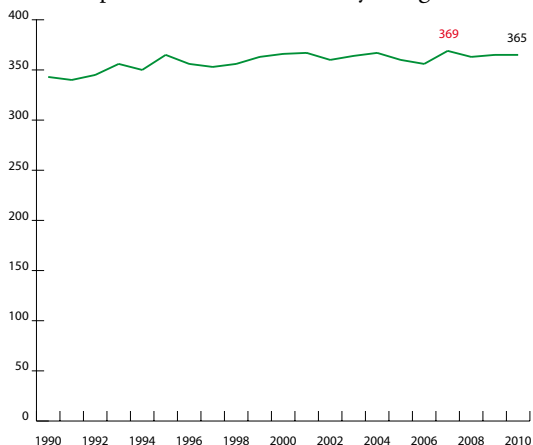
Fågelåret 2010

Sammanfattat av Thomas Strid för NrK

Inget år är likt det andra när det gäller fågelförekomsten. Nedan redovisas kortfattade exempel som bör lyftas fram just från år 2010. Totalt observerades 365 spontant förekommande arter (kategori A–C) i Sverige under året.

Häckfåglar, positiva trender

Storskarven ökade rejält på Gotland från 10 323 par 2009 till 16 256 par 2010. Detta kan ses som ett ljus i mörkret för denna misskrediterade fågelart. Vår andra häckande skarv, toppskarven har nu en population på 25 par, alla i Bohuslän. En art som ses allt oftare är brun glada. Detta år noterades rekordmånga (185–195 ex.). Häckning av brun glada noterades både i Sörmland och Norrbotten samt eventuellt även i Skåne. Den röda gladans bestånd är också värt att nämna. Enbart i Skåne ligger nu populationen på ca 2 000 par. Därtill häckar arten i ytterligare mellan

Antalet observerade fågelarter i Sverige per år 1990–2010.

sju och tio landskap. Skärfläckans positiva utveckling jämfört med 1990-talet håller i sig.

Ett av årets glädjämnen var att vi fick en ny häckart för landet. Det var svarthuvad mås som häckade med två par i Blekinge. De lyckades väl och fick ut tre respektive en unge. Även i övrigt sågs rekordmånga svarthuvade måsar och årssumman landade på 103 ex. De s.k. nattsångarna hade ett gott år med ovanligt höga antal (flodsångare 158 revir, vassångare 36 sjungande och busksångare 1 005 ex.). Vi kan slutligen konstatera att brandkronad kungsfågel fortfarande häckar i landet. Detta år konstaterades två häckningar. Därtill sågs totalt 138 ex.

Häckfåglar, negativa trender

Vakteln hade ett sämre år och endast 761 spelande vaktlar hördes, det minsta antalet sedan 2001. Antalet häckande smådoppingar har halverats och ligger nu på ca 100 par. Orsaken till den drastiska minskningen är sannolikt den hårda vintern. Även den svarthalsade doppingen har noterats minska om än inte lika drastiskt. En annan art som far illa vid hårda vintrar är rödrommen, och 2010 registrerades endast 489 revir, det minsta antalet sedan 1999. Även kungsfiskaren har haft det besvärligt på grund av en kall vinter vilket ledde till att endast 30 häckningar noterades i landet 2010.

Även blå kärrhök noteras i låga antal inom sitt norrländska kärnområde, detta trots delvis god smågnagartillgång. Ett litet ljus i mörkret var en möjlig häckning på Gotland. Småfläckig sumphöna hade ett dåligt år med endast 177 spelande fåglar. Samma gällde för kornknarren där endast 603 spelande noterades (jämför med 1 085 spelande 2007).

Svartbent strandpipare har det fortsatt svårt. Årets enda häckning var den som inleddes på Öland, men som sedan tyvärr avbröts av okänd anledning. Antalet häckande rödspovar i landet är skrämmande lågt. Som exempel kan nämnas 20 par i Kristianstads vattenrike, vilket är endast en tredjedel av vad som fanns för bara tio år sedan. På Öland har endast två häckningar konstaterats 2010. Fältpiplärkans kräftgång fortsätter, och för första gången påträffades ingen häckning i Halland. Även i Skåne verkar arten ha minskat. Ortolansparven är ännu en art som har det svårt. Under de senaste tio åren har den försvunnit från Östergötland och Värmland. Nu hänger även beståndet i Sörmland på en skör tråd. Likaså verkar videsparvens framtid vara osäker. Tillbakagången har gått snabbare än någon förutspått, vilket vi nog får anledning att återkomma till i kommande årsredovisningar.

Flytt- och invasionsfåglar samt sparsamma arter

Ovanlig stora höstansamlingar av sångsvan noterades i Norrbotten 2010 med som mest 2 360 ex. Men i södra Sverige noterades å andra sidan mindre antal rastande sångsvanar än normalt. Detta visar hur mycket en art kan variera mellan olika år och på olika platser. Ett bra exempel på att man aldrig ska dra förhastade slutsatser över en arts upp- eller nedgång baserat på iakttagelser i ett enda specifikt område. Sträcket av vitkindad gås 17 maj måste få ett särskilt omnämnande. Enbart i Skåne noterades denna dag totalt 215 030 ex. – en helt fantastisk summa. Även en rekordstor flock rastande bergänder i Skåne bör nämnas. Den var på 1 180 ex.

En art där antalet fynd minskat drastiskt under en lång rad av år är praktejder. Under 2010 noterades endast 52 ex., vilket ligger i linje med föregående års bottenrekord på 50 ex. Även alförräddarens låga numerär håller i sig, detta år sågs blott 19 ex. Notabelt är att arten inte sågs på Öland under året.

En sträcksumma värd att nämna var de 3 029 storlommarna som noterades i Västerbotten 20 maj.

Vad gäller s.k. havsfåglar kan konstateras att 2010 inte bjöd på så många, vilket naturligtvis berodde på vädret (avsaknad av västliga vindar). Ett undantag var storlabb som sågs med totalt 400 ex.

Silkeshägern som noterats i ökande antal under senare år hade 2010 ett sämre år med endast två fynd. Även ägretthägers spikraka ökning fick ett trendbrott med endast 100 ex. detta år (121 ex. 2009). Svart stork har haft en vikande trend, och under 2010 gjordes blott sex fynd. Även vit stork hade ett dåligt år med endast 19 ex. rapporterade (projektstorkar undantagna). En ovanlig art som inte setts i landets sedan 2006 är bronsibisen, som detta år noterades i Skåne.

Stäpphökens höga antal håller i sig. Detta år sågs inte mindre än 45 ex. En enskild fågel som bör uppmärksammas är den större skrikörn (Tönn) som försågs med satellitsändare som bounge i Estland 2008. Under 2010 höll den sig i Sverige en stor del av året och noterades i 20 landskap. Denna individ har verkligen visat prov på hur rörlig en fågel kan vara samt hur svår den kan vara att se för ornitologer, sin storlek till trots. Förutom Tönn sågs ytterligare tre större skrikörnar, men endast två mindre.

Av tjockfot sågs inte mindre än fyra ex. vilket är ett stort antal. Under vårsträcket noterades ovanligt många dubbelbeckasiner i Götaland och Svealand, totalt inte mindre än 162 ex., varav 135 spelande.

Medelhavstrutar ses allt oftare och 2010 sågs inte

mindre än 142 ex., vilket är nytt årsrekord. Antalet kaspiska trutar ökar sannolikt också, och det är nu nästan ogörligt att få fram en korrekt totalsiffra. När vi fick en kall vinter ökade även antalet fynd av vittrut till totalt 26 ex. Detta är dock fortfarande ett litet antal i ett längre perspektiv.

Av korttålaräka gjordes 15 fynd, vilket är endast ett mindre än rekordåret 2002. Endast två fynd gjordes däremot av nordsångare, vilket är det minsta antalet under hela 2000-talet. Slutligen kan vi rapportera om två arter som hade ett mycket bra år. Det gäller kungsfågelsångare med inte mindre än 88 ex. och taigasångare med totalt 126 ex.

FOTO: PETER LINDBERG

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*, häckande på silon i Falckenbergs hamn (HI) 2010.

Rödlista

Fågelrapporteringen blir allt viktigare när det gäller att hålla koll på hotade eller sårbara arters bestånd i vårt land. Därför anger vi numera kategorisering enligt den svenska rödlistan (2005). Denna anges, i förekommande fall, i rött efter artnamnet enligt nedanstående lista:

- RE Nationellt utdöd
- CR Akut hotad
- EN Starkt hotad
- VU Sårbar
- NT Nära hotad

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Nb: Tionde fyndet i landskapet. 1 ad. Alvik-/Ernsås-omr., Luleå k:n 30.4–9.5 (Per Sandberg, Tomas Sandling m.fl.). Fjärde fyndet på tio år. Det närmast föregående gjordes 2008.

(HENRIK LERNER)

Sångsvan *Cygnus cygnus*

De största ansamlingarna under vårrastningen noterades i Tysslingen, Nrk (3363 ex.), Umeälvens delta och slätter, Vb (3053), Hästefjordsområdet, Dls (2008), Hornborgasjön, Vg (1820) samt Gusjöbäck, Vstm (1180). Under hösten var de största ansamlingarna vid Kukkola, Nb (2360) och i Alvik-/Ernsåsområdet, Nb (1070). En så stor ansamling under hösten som den vid Kukkola har aldrig tidigare rapporterats i *Fågelåret!* Noterbart är att Skåne, som åren 2006–2009 haft flockar över 300 ex., under detta år inte nådde upp dit. Det samma gällde för Småland (åren 2004–2009). Det är dock vanligt med stora fluktuationer mellan åren på rastlokalerna beroende bland annat på hur vädret har varit i samband med sträcket.

(HENRIK LERNER)

Sädgås *Anser fabalis* NT

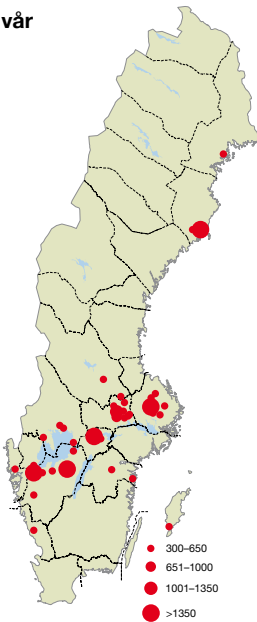
Kunskapsbristen om sädgåsens häckningar i Sverige är stor. Under året observerades sammanlagt 90 adulta under häckningstid på 14 lämpliga häckningsbiotoper.

Nb: Totalt 7 ad. observerade på 3 platser i lämpliga häckningsbiotoper.

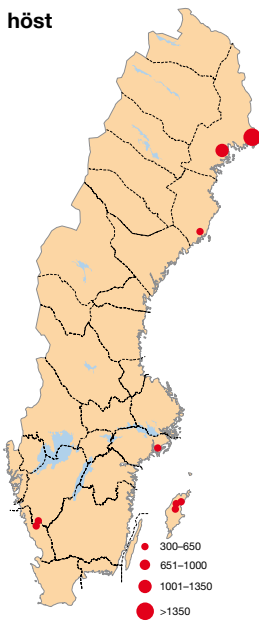
Ly lpm: Totalt 22 ad. observerade på 3 platser i lämpliga häckningsbiotoper.

P lpm: Totalt 33 ad. observerade på 2 platser i lämpliga häckningsbiotoper.

vår

höst

Större rastplatser för sångsvan *Cygnus cygnus* i Sverige 2010 fördelade på vår och höst.

Lu lpm: Totalt 8 ad. observerade på 3 platser i lämpliga häckningsbiotoper.

T lpm: Totalt 20 ad. observerade på 3 platser i lämpliga häckningsbiotoper.

(HENRIK LERNER)

Fynd av rasen
Anser fabalis rossicus

Landets rrk behandlar denna ras på olika sätt. Exempelvis Närke och Gästrikland väljer att inte redovisa fynd i väntan på genomgång av fynden. I år görs ett försök att sammanfatta förekomsten över årets månader i tabellform.

(HENRIK LERNER)

Rapporterade sädgäss av rasen <i>Anser fabalis rossicus</i> , redovisade per landskap och månad.													
	total	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Sk:	181	69	–	2	–	1	–	1	–	5	51	52	–
Bl:	62	–	–	–	–	–	–	–	–	22	40	–	–
Sm:	64	–	–	–	1	–	–	–	–	50	6	7	–
GtL:	159	–	–	4	3	–	–	–	–	69	79	4	–
Hl:	37	3	1	–	–	–	–	–	–	–	7	?	–
Boh:	5	3	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Dls:	3	–	–	–	3	–	–	–	–	–	–	–	–
Vg:	?	–	–	23	489	56	–	–	–	550	4	–	–
Srm:	51	–	–	8	18	–	1	–	–	–	4	20	–
Upl:	34	–	–	–	25	1	–	–	–	5	4	–	–
Vstm:	15	–	–	2	12	1	–	–	–	–	–	–	–
Vrm:	6	–	–	1	5	–	–	–	–	–	–	–	–
Vb:	178	–	–	–	116	–	–	–	–	62	–	–	–
Nb:	373	–	–	–	10	355	–	–	–	8	–	–	–

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Ås **lpm**: Sjunde fyndet i lappmarken, 1 ex. Meselefors 19.10 (Inga Olofsson). Uppträcktes egentligen några dagar tidigare men exakt fynddatum saknas.

T **lpm**: Åttonde fyndet i lappmarken, 1 ex. Abiskojåkka delta, Abisko 27–29.6 (Anita Persson m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Bläsgås *Anser albifrons*

Under året gjordes första landskapsfyndet i Härjedalen och flera nya fynd i lappmarkerna.

Hjd: Första fyndet i landskapet! 1 rast. Storsjö 8.5 (Kent Moén, Eva Moén, Emil Moén).

Ås **lpm**: Sjunde fyndet i lappmarken. 1 ad. Lyckselevägskalet, Baksjöbäcken, Vilhelmina 19–28.4 (Isak Vahlström, Inga Olofsson, Viktor Risberg m.fl.).

Ly **lpm**: Sjätte och sjunde fyndet i lappmarken. 1 ex. Nyby, Övre Saxnäs 7.5 (Bernt-Erik Nordenström) samt 1 par och 1 2K förbiflygande Vintertjärn, Gunnarn 15.5 (Ralf Norberg).

Lu **lpm**: Nionde fyndet: 1 ex. Luspebryggans hpl., Stubba nat. res. (Håkan Tyrén, Hans Gustafsson).

(HENRIK LERNER)

Fjällgås *Anser erythropus* CR

De stora rastplatserna för fjällgås under året var Roxen (Ög), Svensksundsviken (Ög), Hjälstaviken (Upl), Hudiksvall (Hls), Alnön (Mpd) och Båtsjaur (P lpm). Sedan 2002 är bilden relativt tydlig på hur fjällgåssträcket går genom landet, från häckplatserna via Medelpad, Hälsingland, Uppland och Östergötland i en korridor där främst Alnön, Hudiksvall, Hjälstaviken och Svensksundsviken utnyttjas. Här observeras också många årsungar. För att bevara den svenska populationen är det viktigt att i första hand bevaka och skydda dessa lokaler. Nedan anges lokaler där maximiantalet varit 10 individer eller mer, fynd under juni–juli samt fynd från potentiella häckningsområden.

Enligt Projekt Fjällgås (Jägarförbundet) så har de under året återupptagit utplanteringen av fjällgäss i Arjeplogsfjällen. 2 1K och 3 2K sattes ut med flyttningsvana fjällgäss som fosterföräldrar.

Hybridisering med vitkindad gås har skett under året, se fjällgås x vitkindad gås.

Vg: 1 ad. rast. Hornborgasjön 22.5–6.6 (Jörgen Fritzson, Magnus Hallgren, Thore Axelsson m.fl.). Individen sällskapade med grågäss.

Ög: Under våren rastade som mest 11 ex. vid Svartåmynningens naturreservat, Roxen (Jonas Ekström m.fl.) samt maximalt 61 ex. Bråborg gård, Svensksundsviken (Fredrik Sahlin, Ulf Larsson, Hans Marken m.fl.). Under hösten rastade 13 ex. vid Bråborg strandängar, Svensksundsviken 26.9 (Sven-Ingmar Deurell).

Upl: Vid Hjälstaviken rastade som mest under våren 47 ex. 24.4 (Martin Tjernberg m.fl.) och under hösten 54 ex. (varav 5 1K) 15.9 (Pekka Westin m.fl.). Ett sommarfynd gjordes, 1 ad. Ströms gård, Fysingen 16.6 (Oskar Wändell m.fl.). För 2009 gällde följande för Hjälstaviken; endast 8 ex. under våren och som mest 75 ex. (varav 38 1K) under hösten.

Vstm: 10 2K+ rast. Rudö, Västerås k:n, 26.4–2.5 (Janne Virking m.fl.).

Vrm: 1 2K+ Åråsviken–Kilsviken, Kristinehamn k:n 21–22.6 samt 13–27.7 (Björn Arvidsson m.fl.). Individen var omärkt.

Hls: Under våren rastade som mest 63 ex. vid Lillfjärden och Fiskeby (flera observatörer), 2 ex. Östansjö, Ålsjön, Söderhamn k:n 26.6–14.8 (Stefan Persson), 31 ex. Lillfjärden, Hudiksvall k:n 27.6–16.8 (Bo Fagerström, Mats Åberg m.fl.) samt som mest 61 ex. rast. under hösten vid Lillfjärden och Hälsingtuna kyrka (flera observatörer). Under hösten noterades fem kullar med totalt 11 1K i flocken.

Mpd: Som mest 29 ex. rast. norra Alnön 26.4–15.5 (Stefan Wikander, Elisabet Carlsson, Bernt Carlsson m.fl.). 1 ex. Stornäsets reservat 22–31.7 (Jan-Olof Hägglund, Bengt Allberg, Ingemar Marklund m.fl.). I Medelpad har fjällgås setts sommartid ända sedan häckningen skedde 2006.

Vb: 1 tillsammans med grågäss Åheden, Sörmjölle 31.5–7.6 (Per Johan Ulfendahl, Tommy Magnusson, Emmanuel Naudot m.fl.). Individen var omärkt.

Ly **lpm**: 8 ex. Gunnarn 15.5 (Bo Åström, Per Hansson m.fl.), 2–8 ex. Ammarnäs 16–17.5, 30.5, 12.6 (Bernt-Erik Nordenström m.fl.), 2 ex. Kovalberget, Storuman k:n 16.5 (Bo Åström), 1–2 ex. Stensele 21.5–1.6 (Håkan Rune m.fl.), 1 ex. Flarktjärn, Skarvsjöby, Storuman 10.6 (Bo Åström), 1 ad. Tjulträsk fågelstation POST-LUVRE, Sorsele 6.8 (Åke Lindström) och 1 par Ström, Tärnaby 23.5 (Håkan Rune, Albin Enetjärn).

P **lpm**: Som mest 22 ex. Båtsjaur 18–24.5 (Marie Olsson, Lars Johansson), 1 par Verkströmmen, Arjeplog 18.5 (Marie Olsson) och 1 ex. Saltmyrans torvtäkt SO Abborrträsk 9–11.6 (Stefan Holmberg m.fl.). Troligen tillhör dessa fynd häckningsbeståndet i Arjeplogsfjällen.

Lu **lpm**: 1 ad. Leden mellan Ritsem och Autajaure 13.6 (Rüdiger Kasche).

(HENRIK LERNER)

Grågås *Anser anser*

Ås **lpm**: Tionde fyndet: 1 par Vojmäbron, Volgsele 26–30.4 (Håkan Rune, Inga Olofsson, Isak Vahlström m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Fjällgås x vitkindad gås

Branta leucopsis x *Anser erythropus*

En samhäckning mellan fjällgås och vitkindad gås på Skatön, Hls. Den resulterade i 3 pull som blev 2 flygga ungar. Dessutom en samhäckning mellan en

hybrid fjällgås x vitkindad gås och en vitkindad vid Kastmorstenarna, Hls. Den sistnämnda resulterade i tre flygga ungar. De båda familjerna gick senare ihop i en flock med vitkindade gäss och sågs vid Ålsjön, Hls 14.8 samt vid Hjälstaviken, Upl 20.8.

Bl: Första (2008) och andra (2010) fyndet av denna hybridtyp. 1 ex. str. O Lindö udde 17.5 (Fredrik Lennartsson, Lars-Magnus Jansson, Jan Svantesson).

Gt: 1 ex. Ronehamn 4.5 (Kjell Ekelund).

Srm: Femte fyndet: 1 2K+ rast. Horns båtvarv, Nyköping 24.4 (Jan Hägg, Jan Gustafsson, Monica Lindahl).

Tillägg 2008:

Bl: 1 ex. Utlängan 10.10 (Sven Gustafsson).

(HENRIK LERNER)

Prutgås *Branta bernicla*

Jmt: Sjuende fyndet: 1 2K+ rast. N Frösöbron, Östersund 15–31.8 (Mattias Nordlund, Håkan Sjölin, Sune Gustafsson m.fl.). Sjätte fyndet gjordes 2007.

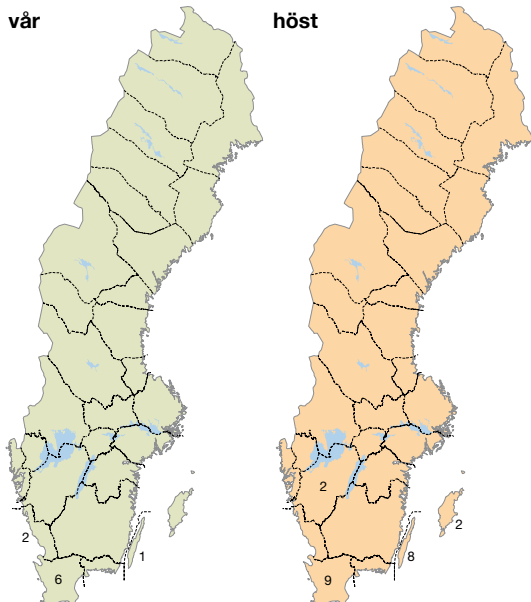
T lpm: Andra fyndet i lappmarken. 1 ad. Kololahti, Vit-tangi, Kiruna k:n, 8–9.10 (Leif Bildström m.fl.). Första fyndet gjordes 1988.

(HENRIK LERNER)

Fynd av rasen

Branta bernicla hrota

Totalt 9 ex. på våren och 21 ex. på hösten fördelat på 5 sydliga landskap (se kartor). Fynden var fördelade på första halvan i april till första halvan i juni samt första halvan i september till första halvan i november. En tredjedel av fynden gjordes 1–3.10.

Rapporterade prutgöös av rasen *Branta bernicla hrota* ("ljusbukig prutgås") vår och höst 2010.

Gt: Det totala antalet fynd på Gotland av rasen är nu 16 inklusive årets fynd.

Tillägg 2009:

Gt: En godkänd observation från 2009: 1 2K+ str. NO Bredsandsudde, Gotska Sandön 3.6 (Kalle Brinell).

(HENRIK LERNER)

Fynd av rasen

Branta bernicla nigricans (92/99–4/4)

Fyra godkända fynd under året. Ytterligare sex observationer föreligger från Öland, men inga raritetsrapporter har lämnats in på dessa. Noterbart var att endast fynd från oktober och första dagarna i november förelåg. Fördelningen på landskap stämde väl överens med det generella sträcket av vanlig prutgås. Senast fynd gjordes i Småland var 2006.

Sk: 1 ad. str. S Kåseberga hamn 14.10 (Sven Splittorff).

Sm: 1 ad. Kolboda, Kalmar 3.10 (Peter Sieurin).

Öl: 1 ex. Ottenby 1–3.11 (Magnus Hellström, Håkan Sahlin m.fl.).

Gt: 1 2K+ str. S Alkärrret, Faludden, 2.10 (Johan Södercrantz, Zacke Svensson m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Även om texten främst skall handla om häckningar går det inte att frånga årets extrema sträckrekord 17.5. Följande höga noteringar fanns: 192 030 ex. Kåseberga, Sk (Sven Splittorff, Nils Kjellén), 180 000 ex. mot O Lindö udde, Bl 17.5 (Fredrik Lennartsson, Lars-Magnus Jansson, Jan Svantesson mfl), minst 70 000 ex. str. NO Hoburgsklippan, Gt (Bimbi Ollberg) och 46 000 ex. Nabben, Sk (Mattias Ullman). För Skånes del innebar det en totalsumma på 215 030 ex. när dubbelräknade individer dragits bort.

Nedan presenteras häckningsuppgifter för de landskap där någorlunda säkra uppgifter över landskapspopulationen föreligger. För många andra landskap gäller att respektive RRK indikerat att det bara är delvis inventerat och de landskapen får återkomma i kommande årgång av *Fågelåret*.

Sk: Totalt 177 ruvande par i Malmö 1.5 (Kenneth Bengtsson). Därutöver sågs 20 pull Hallands Väderö 1.6 (Örjan Engebrand), 20 pull Gyetorp 3.6 (Christer Neideman) och 18 pull Tosteberga 19.6 (Linda Niklasson). Populationen är troligen ökande.

Bl: Totalt 23 par som fick ut 49 ungar. Lägre antal häckande än föregående år.

Sm: Totalt 4 häckningar samt 4 par i lämplig biotop. Stabil population.

Boh: Totalt 25 rapporterade häckningar men från en häckningsö där 17 bon fanns 2008 saknas rapporter. Beståndet är troligen svagt ökande även om det finns brister i rapporteringen.

Vg: 309 par fördelade på Göteborgs södra skärgård minst 181 (Buskär största kolonin på 67 par), Fävren ca 125, Vänern 2 och Vättern 1. Populationen kraftigt ökande.
Gtl: Totalt 3026 par vilket är en minskning med cirka 250–300 par jämfört med 2008–2009.

HI: Totalt 15 säkra häckningar, alla i den norra halvan av landskapet. Svagt ökande.

Dls: Totalt 2 häckningar. Stabil population.

Upl: På Fjäderholmarna, Sthm häckade 247 par 2010 (Regina Lindborg). Beståndet på Fjäderholmarna har hållit sig konstant sedan 2005.

Vstm: Inga häckande. Senast arten häckade var 2008.

Dlr: Sjunde häckningen: 4 pull, varav 3 ungar överlevde på Prästön, Insjön och sågs i omgivningarna till mitten av augusti (Per-Inge Mill, Conny Trogen m.fl.).

av vitkindad gås. Inga samhäckningar rapporterades under året. Som mest sågs hela 36 ex. i Västmanland som har dominerat fyndbilden under åren. I år finns inga fynd från Småland, som förra året hade näst högsta noteringen hittills med 13 ex.

Gtl: 1 ex. Paviken 22.6 (Olof Armini). Enligt rapportören kan det röra sig om dvärgkanadagåsgener och inte kanadagåsgener.

Srm: 1 ex. Vingåkerslätten 13.4 (Lennart Hellquist) och 1 ex. Björsund östra, Sörfjärden 23.4–18.5 (Leif Carlsson). Tidigare fynd har gjorts 1987 och 2009.

Dlr: 1 ex. Sonnböken, Avesta 11.5 (Berndt Söderlund) och 1 ex. Hälla, Hovran, Hedemora 13.10 (Berndt Söderlund).

FOTO: MIKAEL NORD

Rödhalsade gäss *Branta ruficollis* tillsammans med vitkindade gäss *Branta leucopsis*, Getterön (HI) 9 maj 2010.

Ång: Totalt 8 häckningar. Populationen något ökande.

Vb: Totalt 5 säkra häckningar samt ett tiotal observationer från lämpliga häckningslokaler. Ett av de bättre åren i landskapet.

Nb: Totalt 12 häckningar, varav 10 lyckade och 2 misslyckade. Populationen ökande (fördubblats sedan 2005).

Hjd: Åttonde fyndet i landskapet. 1 ex. rast. Bioreningsdammarna, Sveg 14.6 (Leif Johansson, Magnus Åström, Lotta Enbarr m.fl.).

(HENRIK LERNER)

Vitkindad gås x kanadagås

Branta leucopsis x *Branta canadensis*

Detta är hybridtyp som blir allt vanligare i landet som en följd av den ökande häckande populationen

Vstm: 1 ex. Lagårdssjön, Kolbäck, 6.4 (Daniel Hedenbo), 1 ex. Arboga 15.4 (Seppo Leppälampi), 1–3 ex. Gnien, Ramnäs, 30.4–22.7 (Ralf Lundmark m.fl.), 36 ex. Skanssjön, Hallstahammar, 16.8 (Torbjörn Dahlgren), 2–3 ex. Skultunasågen, Skultuna, 9–26.9 (Gert Ericsson, Lars Österberg) och 10 ex. Lagårdssjön 15.10 (Torbjörn Dahlgren).

(HENRIK LERNER)

Rödhalsad gås *Branta ruficollis* (>394–29)

Totalantalet individer för året hamnade på 29 individer då en del individer sågs i mer än ett landskap.

Sk: Totalt 7 ex. Eventuellt var en av dessa fåglar i kategori E då den bar ring, men ursprunget kunde inte fastställas.

Bl: Totalt 6 ex.

Öl: Totalt 8 ex.

Gtl: Totalt 7 ex. En familjegrupp på 4 ex. sågs i När 3–14.4.

Hl: Totalt 3 ex. Åttonde och nionde fyndet för landskapet. 1 2K Getteröns naturreservat 27.4–1.5 (Stefan Göransson m.fl.) och 2 ad. i par Getteröns naturreservat 8–9.5 (Stefan Munck, Stefan Johansson m.fl.).

Srm: 1 2K+ rast. Örstignäs gård – Horns båtvarv, Nyköping 24.4–9.5 (Håkan Lind, Hasse Andersson, Stefan Andersson m.fl.).

Jmt: Första fyndet i landskapet. 1 ex. Orrviken – Hara – Dvärsätt – Järsta – Svedje 24.7–11.9 (Sven Nilsson, Kim Woxlägd, Leif Eriksson m.fl.). Fågeln sällskapade med vitkindade gäss och verkade sakna ring. Därför antas fågeln vara spontan.

FOTO: KRISTER CARLSSON

Rödhalssad gås *Branta ruficollis*, Schäferiängarna, Ottenby (Öl) 23 oktober 2010.

Fåglar tillhörande kategori E:

Vrm: 1 ex. Bergs Klätt, Älgåfjorden 24.5–8.6 (Göthe Eriksson, Börje Holgersson m.fl.). Fågeln sällskapade med grågäss och var ringmärkt med en ring från uppfödare.

(HENRIK LERNER)

Nilgås *Alopochen aegyptica* (222–24)

Årets fynd gjordes i Skåne, Halland och Västergötland. Inga kända häckningar under året, men flera observationer av par har gjorts. En individ har också uppvaktat en vitkindad gås, dock utan att det blev häckning. Månadsfördelningen var jan (5 ex), mar (7), apr (6), maj (4) och jul (2). Trenden på uppskattat antal individer i landet verkar vara något fallande sedan rekordåret 2007.

Sk: Totalt 17 fynd av 21 ex.

Hl: Totalt 2 fynd av 1 ex.

Vg: 2 fynd av 2 ex.

(HENRIK LERNER)

Rostand *Tadorna ferruginea*

Årets fem ex. är i nivå med tidigare år. Då rostand förekommer i fågelparker/dammar är det ofta oklart om fynden är från förrymda fåglar eller spontana. De flesta tidigare fynden har dock bedömts vara parkrymlingar.

Sk: 1 ex. Järvallen, Lundåkrabukten 24.5–22.6 (David Olausson, Arne Holgersson, Michael Tholin).

Bl: 1 ex. Torhamns udde 17.9 (Evert Werkström).

Öl: 2 ex. rast. Sandrevlarna, Ottenby 7.7 (Carl Jyker, Magnus Hallgren, Gunnar Wallin).

Vg: 1 hona rast. Nohagaviken 24.3–19.5 (Fredrik Åstrand, Lars Andersson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Gravand *Tadorna tadorna*

Fjärde fyndet i Härjedalen. I övrigt färre fynd än normalt i Norrland (Ång, Vb, Nb och Jmt).

Hjd: 2 honor rast. Där, Storsjö 11.5 (Stig Öhman, Kent Moén, Emil Moén m.fl.).

(HÅKAN LERNEFALK)

Bläsand x gräsand

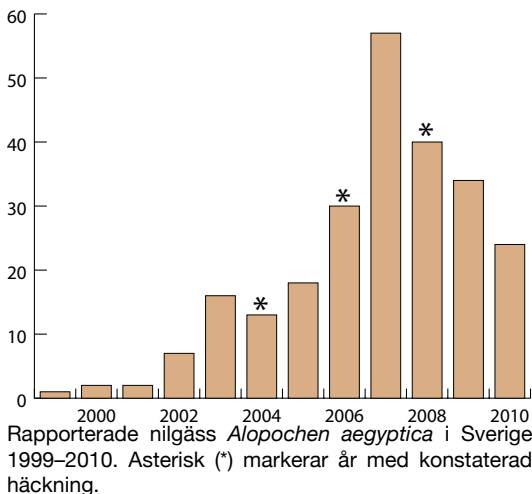
Anas penelope x *Anas platyrhynchos*

Tre fynd av denna hybrid. Första fyndet i Ö Sm.

Sk: 1 hanne Glimminge plantering, Mälinge Strand 3–28.3 (Phil Benstead, Mats Ljunggren). 1 hanne Salviken, Vikhög, Salviken 6.5 (Nils Kjellén).

Sm: 1 hanne rast. Lilla Aby, Mörlundaslätten 6.5 (Calle Ljungberg).

(HÅKAN LERNEFALK)

Amerikansk bläsand *Anas americana*

Endast ett godkänt fynd under året. Ett av de sämsta åren på länge.

Sk: 1 ad. hanne rast. Lomma Södra, Lomma 5–15.4 (Vincent Bengtsson, Hans-Åke Gustavsson, Tommy Holmgren).

(HÅKAN LERNEFALK)

Snatterand *Anas strepera*

Under året har det inte skett några större förändringar i det häckande beståndet. Viss ökning sker fortfarande i Ö Sm och Nr.k. Större flockar under hösten har blivit vanligare och så har även fynd under vintern.

Femte fyndet för Ö Sm. Tredje fyndet för Boh. Första fyndet för Göteborg. Andra fyndet för Jmt.

Sk: 1 hanne rast. Vombsjöns västra ängar 24.4 (Elsy-Britt Schildt, Nils Kjellén). 1 hanne Rönnen, Norra Häljaröd 25.6–4.7 (Frank Desting, Thomas Svanberg, Rolf Helmersson).

Sm: 1 ad. hanne rast. Stävlö 27–28.3 (Henric Jennersjö, Bo Lundström, Kenneth Alexandersson).

Öl: 1 ad. hanne rast. Ölands södra udde, Ottenby 17.4 (Aron Edman, David Erterius, Anders Bergquist).

Hl: 1 ad. hanne rast. Lynga, Morup 27.3 (Gert Hermesgård, Roger Hermesgård).

Boh: 1 hanne rast. Södra Munkholmen, Nordre älv 10–16.4 (Dan Larsson, Lena Dahlkvist, Tommy Järås). 1 hanne Ragnhildsholmen 10–12.4 (Birger Kaiser).

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Amerikansk bläsand *Anas americana* tillsammans med bläsänder *Anas penelope*, Lomma (Sk) 8 april 2010.

Första häckningen i Jämtland. Sjunde och åttonde fyndet i Härjedalen.

Hjd: 1 hona Storsjö deltat 23.5–5.6 (Kent Moén, Emil Moén). 1 hanne rast. Storsjödelat 14.8 (Kent Moén, Emil Moén).

Jmt: 1 Häckning (7 ungar) Ånnsjöns fågelskyddsområde 5–9.6 (Marianne Sundqvist, Johan Råghall).

(HÅKAN LERNEFALK)

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

Summa 16 ex. under året får ses som normalt. Samtliga fynd är som vanligt hannar och gjorda under våren. Undantaget är fyndet i Stockholm, som gjordes i juni. Fynden i Boh avser samma individ.

Vg: 1 2K+ hanne Fågeludden, Hornborgasjön 25.4–9.5 (Ulf Gotthardsson, Göran Nilsson, Thomas Göthberg).

Nrk: 1 ad. hanne Södra tornet, Tysslingen 18–20.4 (Leif Eckmann, Stefan Karlsson m.fl.). 1 ad. hanne Blackstaåns mynning, Tysslingen 24.4 (Thomas Eriksson). 1 ad. hanne Sankängen, Vibysjön 26.4–4.5 (Bengt Jalsborn, Tage Carlsson, Lennart Eriksson, m.fl.).

Ög: 1 hanne rast. Nybro, Roxen 10–12.4 (Kjell Carlsson). 1 ad. hanne rast. Norrbysjön V 21.4 (Per Tufvesson). 1 ad. hanne Sättunaviken, Roxen 20.6–28.6 (Adam Bergner).

Upl: 1 hanne Sävasta, Viksta 17–5.4 (Kenneth Pless m.fl.) 1 ad. hanne rast. Kusta, Angarnsjöängen 30.6 (Svante Söderholm, Björn Wallentinus).

Jmt: 1 hanne rast. Indalsälven, Dvärsätt 17.4 (Pontus Wennesjö, Pär-Erik Petrusson).

Tillägg 2009:

Upl: 1 hanne Hederviken, Närtuna 10/4 (Zacke Svensson m.fl.).

(HÅKAN LERNEFALK)

Snatterand x gräsand

Anas strepera x *Anas platyrhynchos*

Denna hybrid ses inte årligen. Senaste fyndet var 2008 i Skåne.

Sm: 1 hanne Slåhagen, Uknö glo 22.4 (Magnus Kasselstrand).

(HÅKAN LERNEFALK)

Stjärtand *Anas acuta* NT

I södra Sverige finns rapporterade häckningar från Bl, Öl, Gtl och Upl. Det finns bara några par rapporterade per rapportområde. Från norra Sverige finns enstaka häckningar rapporterade från Vb, Nb, Hjd, Jmt och N Lpl.

Rapporteringen ger som för de flesta änder ingen representativ bild av hur stort beståndet är och det går inte att dra några tydliga slutsatser om eventuella förändringar i beståndet.

(HÅKAN LERNEFALK)

Årta *Anas querquedula* VU

Rapporteringen ger en splittrad bild av ev. förändringar i beståndet. Det rapporteras både om troliga minskningar och troliga ökning. Det är fortsatt positivt i Vb. En viss ökning ses också i Gtl och Nrsk. Sämre ser det ut i Vg och Ög. Sjätte fyndet i Ås lpm.

Ås lpm: 1 par Laxtrappan, Laxbäcken 15–23.5 (Inga Olofsson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Blåvingad årta x skedand

Anas discors x *Anas clypeata*

Sm: 1 hanne rast. Mässkär, Ekö, Oskarshamn 2–30.5 (Christer Håkansson, Åke Nilsson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Skedand *Anas clypeata*

Skedand har rapporterats från hela landet. Häckningar är rapporterade från de flesta rrk, utom Hl, Hjd och S Lpm. Några större förändringar i beståndet bedöms inte ha skett under året.

Fynd 8 till 10 i Å lpm.

Ås lpm: 1 par Älgsjömyran 7–18.5 (Sture Gustafsson, Inga Olofsson, Lars Bruks). 1 par Laxbäcken 18.5 (Inga Olofsson). 1 honfärgad Vojmåbron, Bäcksele 19.9 (Håkan Rune, Isak Vahlström).

(HÅKAN LERNEFALK)

Rödhuwad dykand *Netta rufina*

Fem fynd under året varav fyndet i Simrishamn bedöms som icke spontant. Fjärde fyndet i Sörmland.

Sk: 1 hona Simrishamn hamn 24.3–9.4 (Kristian Svensson, Nisse Nilsson, Stellan Amzoll). 1 ad. hona Ängsnäsets lagun, Falsterbonäset 23.8–11.9 (David Erterius, Bo Hellberg, Andreas Wernersson).

Gtl: 1 ad. hanne rast. Bodudd, Näsudden 10.1–12.1 (Per Smitterberg, Bimbi Ollberg).

Ög: 1 hona rast. Glänästornet, Tåkern 15.5 (Olof Hjelm).

Srm: 1 ad. hona Granövassen (Fredövikens), Marsäng 29.4–2.5 (Jan Gustafsson, Björn Johansson, Bertil Karlsson).

(HÅKAN LERNEFALK)

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Brunand *Aythya ferina* rapporteras i blygsam utsträckning under häckningstid. Ökad rapportering är önskvärd.

Brunand *Aythya ferina* NT

Inga större förändringar jämfört med förra året. Antalet rapporterade häckningar är som vanligt få. Lite positivt dock från Stockholms rrk ”Av de totalt 16 kullarna och 86 ungarna stod Säbysjön för 12 kullar och 66 ungar vilket är det bästa häckningsresultat hittills på lokalen. Positivt var också att ovanligt många ungar nådde flygg ålder”. Sjätte fyndet i Åsele lappmark.

Ås lpm: 1 ad. hanne Klimpfjällsdeltat, Klimpfjäll 9.6 (Mattias Nordlund).

(HÅKAN LERNEFALK)

Brunand x vigg *Aythya ferina* x *Aythya fuligula*
Tre ex. under året av denna inte helt ovanliga hybrid.

Sk: 1 hanne Lunds reningsverksdammar 4.1–23.3 (Michael Tholin, Per Olof Lippe, Patrik Sandgren m.fl.). 1 ad. hanne Lunds reningsverk 11–25.12 (Staffan Nilsson, Patrik Sandgren m.fl.). Bedöms gälla samma ex.

Bl: 1 hanne Vambåsa våtmark 3.5 (Jan Svantesson).

Ång: 1 ex. Simhallen, Härnösand 28.4 (Oskar Norrgran). Det är rimligt att anta att detta är samma individ som besökte Härnösandstrakten 15–19.4 2009 (rrk Ång).

(HÅKAN LERNEFALK)

Ringand x vigg *Aythya collaris* x *Aythya fuligula*
Fjärde och femte fyndet av denna hybridtyp. Tro-
ligen så är det samma individ som setts. Naturlig-
vis kan det också handla om samma individ som
återvänt under åren -04, -07, -08 samt nu 2010.
(rrk Dlr)

Vrm: 1 ex. Tofta, Ölmeviksområdet 17–23.4 (Mats Strömberg, Roger Jonasson, Magnus Köpman, Per Gustafsson).

Dlr: 1 hanne rast. Sanda, Mora 13.5 (Lars Hansson). 1 hanne rast. Lindänget 14.5 (Lars Hansson).

(HÅKAN LERNEFALK)

FOTO: PONTUS GRÖNVALL

Ringand *Aythya collaris*, 2K hanne tillsammans med vigg *Aythya fuligula*, Göteborg (Vg), 29 januari 2010.

FOTO: KRISTER CARLSSON

Vitögd dykand *Aythya nyroca*, hannen som övervintrade och gärna åt bröd. Munkahusviken (Bl), 22 januari 2010.

Ringand *Aythya collaris* (41/41–3/3)

Några ex. ses nästan varje år. Andra fyndet i Halland (de två observationerna i landskapet bedöms gälla samma individ, däremot var fågeln i Göteborg en annan). Andra fyndet för Göteborgs rapportområde. Första fyndet i Härjedalen.

Hl: 1 2K hanne rast. Lövestaviken, Falkenbergs hamn 17.3 (Andreas Wernersson). 1 2K+ hanne rast. Klappestensfältet, Påarp 5–9.4 (Anders Wirdheim, Christopher Gullander, HG Karlsson).

Vg: 1 2K hanne Sävåns mynning, Göteborgs hamn 1–31.1 (Ulf Lindell).

Hjd: 1 hanne Getnäset, Storsjö 26–29.5 (Kent Moén, Eva Moén).

(HÅKAN LERNEFALK)

Vitögd dykand *Aythya nyroca* (61/63 – 2/2)

Två fynd under året. Ett långstannande ex. i Blekinge, och det får anses som den första övervintrade vitögda dykanden i landet. (rrk Bl). Fjärde fyndet i Blekinge och fjärde fyndet för Värmland.

Bl: 1 ad. hanne Munkahusviken 4.1–31.3 (Manfred Dornhäuser, Thomas Nilsson, Tommy Petersson).

Vrm: 1 ad. hanne Knapptadviken, Klarälvsdeltat 19.5 (Finn Hauge, Stefan Asker).

(HÅKAN LERNEFALK)

Vigg x bergand *Aythya fuligula* x *Aythya marila*
Två fynd av denna hybrid, bägge i Skåne.

Sk: 1 ad. hane Lunds reningsverk 6.1–20.3 (David Gustafsson, Björn Abelson, Michael Tholin). 1 ad. hane rast. Lundåkrahamnen, Landskrona stad 9.3 (Ronny Svensson, Stefan Karlsson, Anders Jönsson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Bergand *Aythya marila* VU

Större delen av det häckande beståndet finns i fjällkedjan och längs kusten i Nb. Häckningar har rapporterats från Hjd, Jmt, S Lpm och N Lpm.

Få häckningar i södra Sverige. Rapporter i år från Gtl och Srm (rrk Sto). I övrigt finns en del sommarfynd, men inga tecken på häckning. Rekordstora flockar har rapporterats för Sk och Bl. Stora flockar:

Sk: Nya rekordantalet 1180 ex. sågs den 26.2 (Kaj Örrjan Svahn).

Bl: 680 ex. Gunnön 13.1 (Thomas Nilsson, Jan Linder).

Tillägg 2009:

Upl: För fjärde året i följd har rapporterats häckning och denna gång åter från Björn där 2 nyligen flygga årsungar sågs 5.8 (Lennart Söderlund).

(HÅKAN LERNEFALK)

Praktejder *Somateria spectabilis*

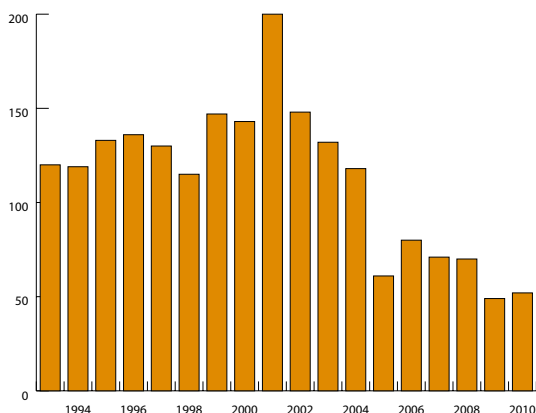
Totalt 52 ex. är i nivå med förra årets bottennotering om 50 ex. Några rrk-kommentarer:

Bl: Fortsatt mycket svagt uppträdande i landskapet av denna läckerbit bland ejdrarna. Fyra ex. under året är dessvärre lägsta noteringen hittills. (rrk Bl)

Sm: Sämsta året sedan 1997 då bara en praktejder sågs. Dessförinnan var det 1987 som också ståtade med endast ett fynd. (rrk Ö Sm)

Gtl: 11 ex. är en bra summa. 4 ex. som passerade Talludden i Visby 16.4 är värda att notera (rrk Gtl).

(HÅKAN LERNEFALK)

Fynd av praktejder *Somateria spectabilis* i Sverige 1993–2010.

Ejder x praktejder

Somateria mollissima x *Somateria spectabilis*

Ång: 1 ad. hane Drivörshällan, Kronören-Drivörens naturres. 27.5 (Niklas Lindberg, Anders Enetjärn).

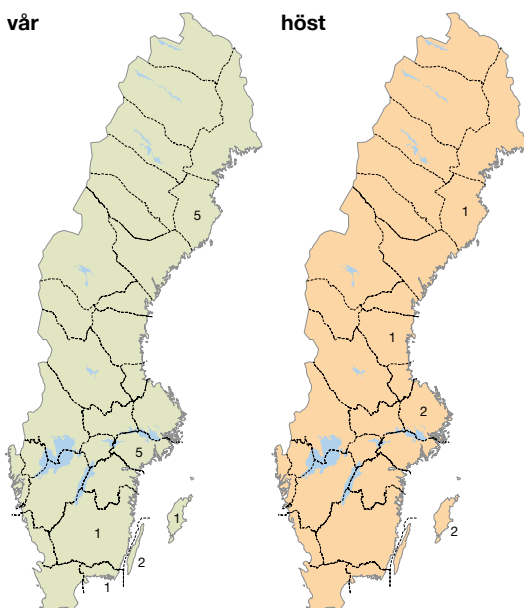
Utfärgad, omisskännlig hybrid. Stationär runt ön ihop med 5 ejderhonor. Sedd ner till 70–80 m håll. Säkert samma som sågs i närheten 2009.

(HÅKAN LERNEFALK)

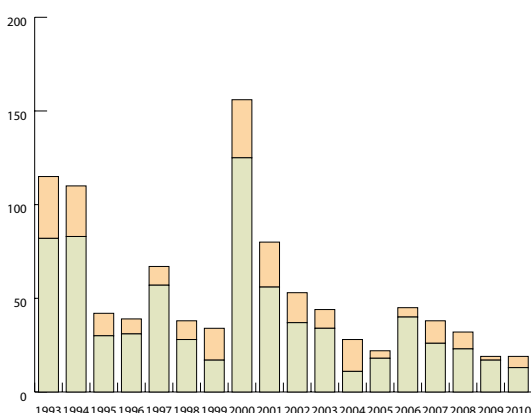
Alförrädare *Polysticta stelleri*

Fortsatt mycket låga antal. Årets 19 ex. är något bättre än förra årets 18 ex, men tyder inte på någon förbättring. För första året i modern tid (eller åtminstone sedan 1960-talet) saknas rapporter från Öland (rrk Öl).

(HÅKAN LERNEFALK)

Alförrädare *Polysticta stelleri* i Sverige 2010, antal ex. fördelade på vår och höst.

Fynd av alförrädare *Polysticta stelleri* i Sverige 1993–2010 fördelade på vår (grönt) och höst (orange).

Sjöorre *Melanitta nigra*

Första konstaterade häckningen i Värmland.

Vrm: 1 häckning Bredsjön, Torsby 29.6 (Anders Fransson). Honan stöttes från boet som innehöll sex ägg.

(HÅKAN LERNEFALK)

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana*

(13/13–2/2)

Sk: 1 ad. hanne str. O Kåseberga. 20.4 (*Sven Splittorff).
1 ad. hanne Sibirien 30.4 (*Mats Rellmar, Johan Stenlund m.fl.).

Två fynd som faller väl in i mallen för hur arten ses i Sverige – på sträck eller rastande under april. Arten har noterats i princip årligen under 2000-talet efter endast två noteringar under föregående årtionde, men det är svårt att uttala sig om någon tydlig trend. Dels har uppmärksamheten på formen antagligen ökat i och med att den har fått artstatus och blivit en regelbunden gäst, och dels är det svårt att utesluta att det delvis är samma individer som återkommer år efter år.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Vitnackad svärta *Melanitta perspicillata*

Två fynd under året, båda hannar. De flesta fynden under åren har varit hannar. Sjätte fyndet i Östra Småland. Första fyndet i Västmanland.

Sm: 1 ad. hanne sträckande S Revsudden 27.8 (Svante Forsberg).

Vstm: 1 ad. hanne rast. Fläcksjön 19.5 (Daniel Green).

(HÅKAN LERNEFALK)

Knipskrake *Bucephala clangula* x *Mergus albellus*

Tredje året i rad med denna hybrid.

Sm: 1 hanne Bergkvara kyrka – Kalmar 28.2–16.4 (Dan Frendin, Anders Helseth).

Dlr: 1 hanne Sanda, Mora 19.4 (Lars Hansson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Salskrake *Mergus albellus*

Rapporterade häckningar som vanligt från Nb, S Lpm, N Lpm och möjliga från Vb. Några större förändringar i beståndet tycks inte ske. Sommarfynd i södra Sverige är inte ovanliga, inget tyder på häckning.

Flockar med mer än 100 ex. finns rapporterade från Sk, Bl, Sm, Öl, Gtl, Vg, Srm, Upl och Nb. Rekordstor flock för Nb. Fjärde fyndet i Härjedalen.

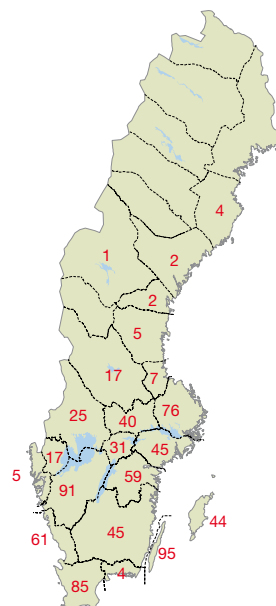
Hjd: 1 hanne Storsjö 18.5 (Marlene Åslund).

Nb: Max 440 honfärgade Gammelstadsvikens naturreservat 13.8–2.10 (Kjell Grankvist, Tord Gustafsson m.fl.).

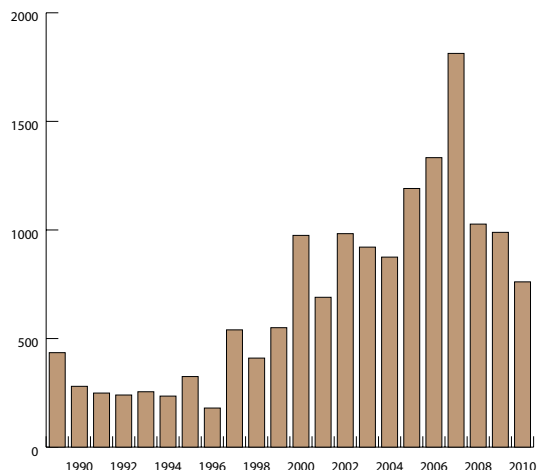
(HÅKAN LERNEFALK)

Vaktel *Coturnix coturnix* NT

Med 761 spelande hannar blir 2010 det sämsta året sedan 2001. Sedan toppnoteringen 1813 ex. år 2007 har arten minskat för varje år. För några år sedan frågade vi oss vad bakgrunden till den markanta uppgången. Nu känns den kontinuerliga nedgången lika svårförklaring. Tydlig puckel för 2000-talet blir det i diagrammet - men varför? Förhoppningsvis kan en förklaring vara sämre väderläge 2010 än under närmaste föregående åren. Det återstår alltså att se om vi upplever ett trendbrott i den positiva utveckling som varade från slutet av 80-talet fram till år 2007. Från Ro Uppland kommenterar rrk Upl: "Totalt under säsongen lokalise-

Landskapsvis fördelning av spelande vaktlar *Coturnix coturnix* våren och sommaren 2010.

Fynd av vaktel *Coturnix coturnix* i Sverige 1989–2010.

rades 67 spelande tuppar, dvs 41 färre än 2009 och endast 24 procent av rekordsumman från 2007. Vi får gå tillbaks till 2001 för att finna motsvarande lågt antal (68 sp.).”. Ungefär samma situation rapporteras från Västmanland: ”Endast 36 fynd av 40 spelande vaktlar. Detta innebär att antalet spelande vaktlar minskar för tredje året i rad. Det är också det sämsta vaktelåret sedan år 2001. Förklaringen till att det hörts så få vaktlar kan vara att ett kraftigt lågtryck låg still alldeles öster om Sverige, i maj under vaktlarnas flyttningstid, vilket gjorde att ovanligt få vaktlar flög ut över Östersjön i riktning mot Sverige.” (rrk Vstm).

Trots den magra förekomsten har säkra och tro-

Srm: 10 spelande Kafjårdsslätten 24.5–11.8 (Ilva Hansson, Lennart Eriksson, Leif Godin m.fl.)

(FREDRIK FRIBERG)

Storlom *Gavia arctica*

Vårsträcket av storlom är värt att uppmärksamma detta år. I Stockholms skärgård och i Västerbotten slogs rejäla sträckrekord samtidigt som Skåne hade låga antal. Normalt sett sträcker arten längre österut i Östersjön, men detta år kunde ovanligt många ses längs kusten från Sörmland och norrut.

Vi börjar med Västerbotten där nytt svenskt sträckrekord sattes med hela 3029 ex. på Holmöarna den 20 maj (Aron Andersson, Christer Ols-

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Storlom *Gavia arctica*. Ett kraftigt sträck av storlom går norrut genom Norra Kvarken i andra halvan av maj, och 20 maj 2010 noterades ett nytt svenskt dagsrekord med inte mindre än 3029 sträckande fåglar.

liga häckningar noterats på flera platser. Höstfynd och häckningar:

Bl: 1 ex. Vesan 22.9 (Christian Persson).

Sm: 1 ex. Åkrarna söder om Ljungasjön, Södra Ljunga 22.8–2.9 (Krister Wahlström, Jonas Starck).

Öl: 1 ex. Össby skjutbanedunge 1.9 (Ulf Hanje) och 1 ex. Kapelludden 18.9 (Johan Petersson).

Gtl: 5 ex. Smiss, Kräklingbo 30.9 (Henrik Johansson).

Vg: 1 häckning (1 ad. och 3 ungar) Mönarp, Falköpings kommun 7–12.9 (Lennart Ljuhs, Ingemar Nilsson).

Ög: 1 ex. Bjälbodammen 11.9 (Johan Wallander).

Stora antal:

Hi: max 14 spelande Hässlås, Stafsinge 27.6–2.8 (Magnus Andersson m.fl.).

I Västerbotten fanns dessutom även följande toppdagar: Tavastudden 1 939 ex. 16 maj (Emmanuel Naudot), Lillhällan, Holmön 1 176 ex. 17 maj (Christer Olsson, Ralf Norberg) och 1 686 ex. 18 maj (Christer Olsson).

Exempel på en hög sträcksumma från Stockholms skärgård ser vi från Horssten där 733 ex. passerade den 21 maj (Per och Mikael Åsberg m.fl.). Detta antal är blygsamt jämfört med Västerboten men ändå värd att nämna då det utgör ett rejät rekordet för skärgården. Tidigare toppnotering var 274 ex. från samma lokal den 18 maj 2005.

(THOMAS STRID)

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Totalt 58 ex. är en för 2000-talet låg summa, men sett i ett längre perspektiv över medeltalet för de senaste decennierna. Noterbart är att en förhållandevis stor andel av fynden gjordes i inlandet och Östersjön, där Gotland (som ofta tidigare) sticker ut med 10 fynd. Man kan fråga sig vad det är som gör att just Gotland attraherar svartnäbbade islommar?

Liksom under 2009 gjordes en betydande andel (36 procent) av fynden på våren (21 fynd i jan–jun jämfört med 37 i sep–dec). Tidigare har dominansen för höstfynd varit betydligt större. Landskapsvis fördelning: Sk (10), Bl (2), Öl (1), Gtl (10), Hl (15), Boh (11), Vg (2), Srm (3), Vstm (1), Vrm (1)

FOTO: BJÖRN DELLMING

Svartnäbbad islom *Gavia immer* 1K, Kråkudden, Hönö (Boh), 4 november 2010.

och Vb (3). En av fåglarna i Srm är samma som den som noterades i Vstm (se nedan).

Inlandsfynd:

Vg: 1 ad. str. SV Vänersborgsviken 27.9 (Göran Darefelt) och 1 2K- rast. Hindens rev 9–10.10 (Eric Johansson).

Srm/Vstm: 1 str. V Kviksundsbron 4.11 (Viktor Eriksson).

Vrm: 1 ad. str. SV Hönan, Hammarö 14.6 (Per Gustafsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

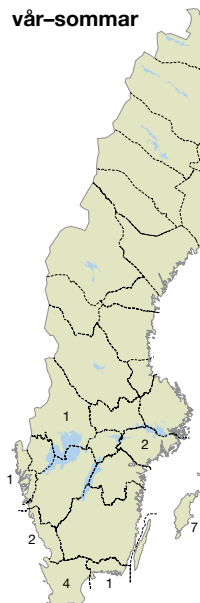
Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Totalt 55 ex. är en för de senaste två decennierna låg summa men på ungefär samma nivå som 2008

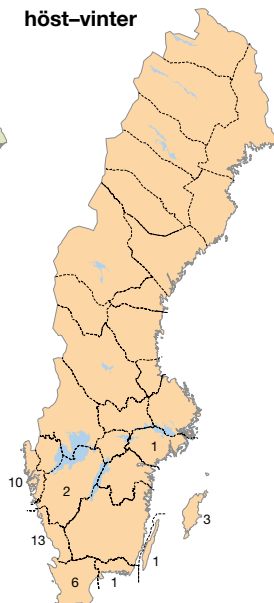
och 2009. Ser vi till att Gtl står med 19 av de 55 fynden och Vb med 9, måste 2010 betraktas som ett magert år för vitnäbbad islom i övriga landet. Landskapsvis fördelning var Sk (4), Bl (1), Sm (1), Öl (1), Gtl (19), Hl (9), Boh (3), Srm (4), Hls (1), Mpd (1), Ång (1) och Vb (9).

Av de 55 individerna sågs 3 under vintern i jan,

vår-sommar

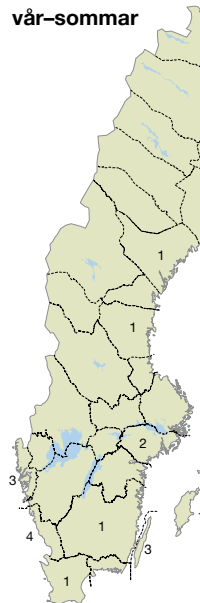

höst-vinter

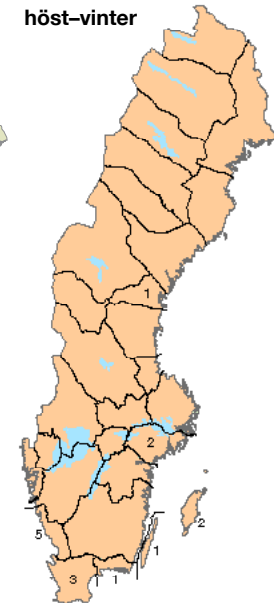

Svartnäbbad islom *Gavia immer* i Sverige 2010, antal ex. fördelade på mars–augusti och september–februari.

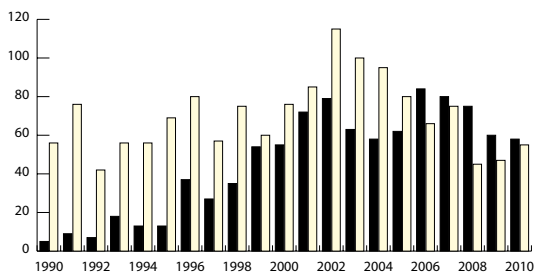
vår-sommar

höst-vinter

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii* i Sverige 2010, antal ex. fördelade på mars–augusti och september–februari.

Antal fynd av svartnäbbad islom (mörka staplar) och vitnäbbad islom (ljusa staplar) i Sverige 1990–2010.

37 på vårsträcket i apr–maj, 1 under sommaren i aug och 14 på höststräcket i sep–nov. Denna fördelning, med en stor dominans för fynd under vårsträcket, är typisk för vitnäbbad islom i Sverige.

Noterbart är att det under vårsträcket noterades inte mindre än 15 ex. som sträckte in i Kattegatt via Skagen i Danmark, men av dessa sågs bara 4 ex. längs Hallandskusten.

(ANDERS WIRDHEIM)

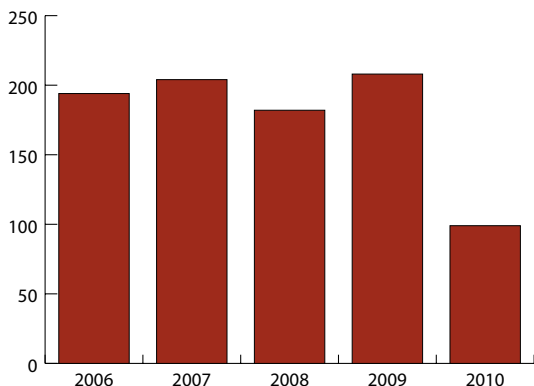
Ob. islom *Gavia immerladamsii*

Totalt 32 fynd är mera än på flera år. Fynden fördelar sig månadsvis på apr (4), maj (11), jun (1), aug (1), sep (4), okt (6) och nov (5). Landskapsvis fördelning: Sk (5), Sm (2), Öl (1), Gtl (11), Hl (4), Boh (2), Ög (1), Upl (2), Vrm (2), Hls (1) och Vb (1). Även när det gäller obestämda islommar framträder Gtl med särskild dragningskraft.

(ANDERS WIRDHEIM)

Småddopping *Tachybaptus ruficollis*

Vintern 2009/2010 var kallare jämfört med ett antal år tillbaka, vilket sannolikt medförde att häckningsbeståndet inte helt oväntat gick ned 2010. Totalt rapporterades 99 troliga eller säkra par, vilket är en halvering. Bilden är ojämn för landet men i de flesta landskapen har en minskning skett. Från Bo-

Antalet rapporterade troliga och säkra häckningar av småddopping *Tachybaptus ruficollis* i Sverige.

huslän rapporterades ett oförändrat bestånd. Som vanligt inga häckningar i Norrland. Fortfarande går nordgränsen från södra Värmland över till södra Uppland.

Med tanke på de låga antalen rapporterade häckningar och troliga häckningarna i landet vore det värdefullt att småddoppingen vore rapporteringsart i hela landet.

Gstr: Trejde året i rad med fynd i Rudsjön där en adult fågel sågs 18.7 (Esbjörn Nordlund, Tommy Eriksson). Under perioden 2006–2010 har det gjorts fynd årligen i juli–augusti.

Vb: 1 ex. i Brånsjön 13.5 (Lennart Lundberg). Det är blott det tredje majfyndet i landskapet.

P lpm: 1 ex. Fiskodlingen, Sälla, Arjeplog 16.3–6.4 (Stefan Holmberg, Lars Johansson, Kenth Elofsson).

(THOMAS KARLSSON)

Skäggddopping *Podiceps cristatus*

I stora delar av södra och mellersta Sverige är skäggddoppingen en vanlig fågel, men följande fynd kan ändå vara värda att presentera.

Nb: 1 ex. Haapakylänsaari, Övertorneå, Nb 7–10.6 (Mats Bergquist).

Hjd: 1 1K Kolgården, Sveg, 16–22.8 (Göran Storensten, Anders Storensten).

Lu lpm: 1 ad. Moskojärvi, Gällivare k:n, 8.6 (Rolf G Gustafsson).

(THOMAS KARLSSON)

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Gråhakedopping-förekomsten under 2010 har inte genomgått några dramatiska förändringar sett till hela landet. Den föregående vintern 2009/2010 verkar inte heller ha satt några spår i antalet häckande gråhakar. Sedan 2004 finns ingen uttalad trend för riket.

Sk: Möjlig eller trolig häckning rapporterad från minst 80 platser, vilket är i nivå med tidigare år. Flest par i Hasslarps dammar och Ask våtmark med vardera 7 par, samt Badplatsen, Saxtorp med 6 par (rrk Skåne).

Sm: 1 par häckade i Ryssbylundsdammen, Rockneby (Anders Törnberg, Jan Ottosson, Rasmus Madsen, Åke Johnson, m.fl.) 1 par gjorde tre misslyckade häckningsförsök vid Gransjön, Tranås (rrk Jönköping).

Öl: 7 konstaterade häckningar och 19 påbörjade och/eller misstänkta häckningar (rrk Öl).

Gtl: 3 par Bevattningsdammen, Rosendal, Follingbo, 3 par Västra mangelgraven, Havdhem. 6 par Hultedammen, Hemse. 3 par Roma returvattendammar. 1 par Roma slamdammar. 2 par Dalbodammen, När. 1 par dammen vid burs, När. 8 par Stånga returvattendammar. 1 ad. Ringomedammarna, Alva. 2 par Botvardsdammen, Hablingbo. 2 par Havdhem returvattendam-

mar, Lingmyr, Havdhem. 1 par Kauparvedammen, Alva (rrk Gotland).

Hl: Två konstaterade häckningar med ungar. I övrigt 4 par på lämpliga lokaler (rrk Halland).

Vg: Utanför Hornborgasjön noterades 5 häckningar och även 2 lokaler där ensamma fåglar höll revir. I Hornborgasjön gjordes inte heller detta år någon inventering av antalet häckande par. (rrk Västergötland).

Nrk: 2+1 pull Oset 25.6 (Kjell Brandin). 2 pull Rysjön, Kvismaren 28.6–19.8 (Anders Sennmalm m.fl.). 2 pull Strandpromenaden, Rynningeviken 3.7–17.8 (Leif Sandgren, Rolf Hagström). 1 missl. häckning Seger-sjö dammar, Segersjö 3–30.7 (Anders Jacobsson). Det innebär en återgång till den negativa trenden efter förra årets tillfälliga trendbrott (rrk Närke).

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Gråhakedoppingar *Podiceps grisegena*, V. Ingelstad (Sk), 11 april 2010.

Ög: Ingen inventering gjord under året i Tåkern. Noterad på ett fåtal lokaler utanför Tåkern under häckningstid utan att häckning påvisats (rrk Ög). Liksom föregående år konstaterades ett par häcka i skärgården och på samma lokal. Äspholm, Arkösunds skärgård (Johan Elfström).

Srm: Inga av årets observationer påvisar några egentliga häckningsindicer (rrk Srm).

Upl: 24 häckande eller mycket sannolikt häckande par och 10 fynd vid möjliga häckningsplatser (rrk Uppland).

Vstm: 1 par (2 1K 12.8) Frövisjön, Skultuna, 24.4–12.8 (Daniel Green m.fl.), 1 par revirhållande Noren, Norberg, 21.4–4.6 (Torbjörn Jansson m.fl.).

Vrm: Även i år gjordes bofynd vid Bottenviken, Karlstads k:n (Berne Martinsson).

Dlr: Inga säkra häckningar rapporterade, men två bobyggande fåglar noterades vid Bingsjön, Rättvik 20.5 (Hans Malmsten). Vid samma lokal uppehöll sig 5 ex. 20.5–3.7 (Hans Malmström, Stig Larsson m.fl.).

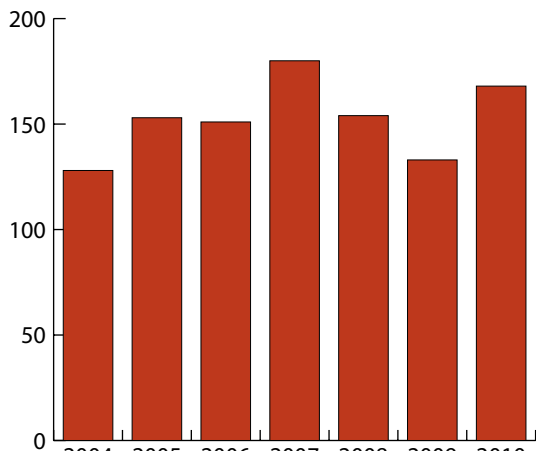
Gstr: Paret som i fjol upptäcktes vid Bysjön återvände och sågs under perioden 22.4–19.6 (Peter Ahlin, Kjell Pålsson m.fl.). Några konstaterade häckningar finns inte under 2010, men en adult fågel som matade en unge i Bönaviken 5.8 (Runo Edholm) kan sannolikt vara från en oupptäckt häckning i närområdet. Arten har sedan några år också funnit sig tillrätta som häckfågel längs kusten (rrk Gästrikland).

Hls: Uppskattningsvis 12 par rapporterade, vilket är i paritet med senare år. Notera att ett par noterades vid kusten vilket är första gången arten uppvisar häckningsindicer i havsbandet (rrk Hälsingland).

Mpd: Häckningar och fynd under häckningstid: Max 3 ex. Mingen 3.5–10.6, häckningsframgången kontrollerades aldrig (Bengt Allberg, Carl-Evert Zackrisson, Jan Lindström m.fl.). 1 ad. Gubbrå, Njurunda 21.5 samt en nyligen flygg fågel samma lokal 17.10 (Lennart Nilsson).

Ång: Säkra och troliga häckningar har konstaterats i Sursundet och vid Salomsholmen i Nora, Skulesjön, Kornsjötjärn, Mycklingstjärn, Flärktjärnen, Åtjärnen och i Inre Trehörningsjö, ca 4 par Bysjön Sidensjö, Drömmesjön, Skrikesjön, Kiltjärnen Gerdal, Flärken i Kubbe-Norrflärke samt Nyåkerssjön i Nordmaling. Dessutom fynd under häckningstid på ytterligare 8 lokaler (rrk Ångermanland).

Vb: Rapporter om tre säkra häckningar har inkommit. Två av dem är kushäckningar strax norr om Bjuröklubb; i Södra Grundfjärden, Burvik samt Storön, Burvik. Från södra delen av landskapet rapporteras häckning från Jämteböle, Tväråbäck. Utöver detta finns fynd från ca 20 lokaler vilka kan tyda på att häckning inletts (rrk Västerbotten).

Antalet rapporterade troliga och säkra häckningar av gråhakedopping *Podiceps grisegena* 2004–2010. Observera att antal från Hornborgasjön och Tåkern inte ingår de år arten rapporterats från dessa lokaler.

Nb: 10 i par Äihämjärvi, Pajala k:n 13.6–5.7 (Peter Wikström m.fl.). 8 i par Muskus, Älvsbyns k:n, 15.5–28.6 (Curt Björk m.fl.). 2 ad. i par Nörd-Visträsket, Vistheden 15.5–28.8 (Stefan Holmberg m.fl.). 1 1K Arvidsträsk 31.7 (Isak Vahlström). 2 i par Smedsbytorner, Persöfjärden, Luleå k:n 8–29.5 (Jerry Larsson, Lars Sundberg m.fl.). 14 i par Måttsundsfjärden, Alvik-/Ersnäsområdet, Luleå k:n 8.5–2.10 (Mattias Nordlund m.fl.), 2 ex. Kallaxfjärden, Kallax, Luleå k:n 13.5–9.6 (Herman Sundkvist, Krister Jakobsson). 1 häckning (2 ungar) Rånefjärden, Luleå k:n 14.5–22.7 (Elsa Rensfeldt, Andreas Livbom). 8 i par Gammelstadsvikens nat. res., Luleå k:n, 15.5–13.8 (Mats Williamson, Jan-Olov Johansson m.fl.). 2 i par Mörofjärden, Alvik-/Ersnäsområdet, Luleå k:n, 26.5–6.6 (Rolf G Gustafsson m.fl.). 4 i par Ängesviken, Bergsviken, Piteå k:n, 9–28.5 (Tomas Carlsson m.fl.). 2 i par Porsnäs-fjärden, Norrfjärden, Piteå k:n, 10–29.5 (Lars Sundberg, Tyrone Stenlund m.fl.). 4 i par Harrbäcksfjärden SO E4, Piteå k:n, 19–26.5 (Lars Sundberg m.fl.). 1 häckning (1 unge) Vargviken, Färön, Piteå 25.5–2.10 (Peter Nilsson m.fl.). 2 i par Bullerviken, Bergsviken, Piteå 26.5–2.7 (Tomas Carlsson m.fl.). 6 i par Lomtjärn, Piteå C 5.6–28.7 (Lars Sandberg m.fl.). 4 i par Hednoret, Heden, Boden, 9.5–2.9 (Ulf Tenbäck, Lars Sundberg m.fl.). 2 1K Vittjärns kraft stn. 15.5–11.9 (Ulf Tenbäck, Ulf P Eriksson m.fl.).

Hjd: 1 2K+ Sveg 6.2 (Göran Storensten). Första fyndet i Härjedalen.

Jmt: 1 ex. Nätaholmen, Ännsjöns fågelskyddsområde 25.7 (Pontus Wennesjö, Olle Nordbeck). Endast ett fynd detta år, vilket är klart mindre än de senaste årens fyra fynd per år inklusive häckningar.

Ly lpm: 1 par Sägavan, Lycksele (Ulf Ricklund, Kjell Grankvist m.fl.), 1 pull Näsuddavan, Näsudden 26.7 (Leif Bildström).

P lpm: 1 häckning Moskosel (Hans A. Olsvik, Björn Svensson) och möjliga häckningar vid Västra Ringlet 2.6 (Rolf G Gustafsson), 1 par Grundträsk SV Abborrträsk 24.5 (Stefan Holmberg), 3 par Ringletsjöarna, Arvidsjaur C 19.5–9.8 (Lars Johansson m.fl.), 1 ex. Sandträsket, Södra Sandträsk 17.5–26.7 (Magnus Marklund, Roger Marklund m.fl.), 2 par Glommersträsket Ö, Glommersträsk 16.5–21.6 (Lennart Wigenstam m.fl.), 2 ex. Glommersträsket V, Glommersträsk 15.5–23.6 (Anders Gustafsson m.fl.).

Lu lpm: 2 par Käikulträsket, Käikul 18.5–21.6 (Lars Sundberg, Kjell Pålsson m.fl.).

(THOMAS KARLSSON)

Svarthakedopping *Podiceps auritus* NT

Antalet rapporterade säkra och troliga häckningar har under åren 2004–2010 legat mellan 185 till 222 par. I de flesta kommentarerna från rrk bedöms arten vara vanligare än vad som rapporteras, utom från de landskap där arten saknas som häckfågel, i första hand Skåne, Halland och Bohuslän. Tren-

den varierar också enligt de lokala kommentarerna men ofta bedöms arten som minskande. I Kronoberg anses svarthaken snart vara utgången, medan den i södra Norrland tycks ha en mer stabil situation. Rapporterade siffror totalt ger inte riktigt något sådant besked. Om siffrorna överhuvudtaget är tolkningsbara skulle arten snarare vara stadd i en svag ökning.

Intressant är också att kushäckningarna numera uppmärksammas. I Stockholmstrakten har de ökat från den första år 2000 till minst 14 par 2010.

Sm: 1 par Södresjö Älgshult och 1 par + 1 ex Mörhultsjön Vislanda under häckningstid men inga rapporter om ungar (rrk Kronoberg). i Kalmar-delen omkring 20 häckningar i år. Antalet har under senare år pendlat mellan 15 och 28 par (rrk Kalmar) och i Jönköpingsdelen 14 rapporterade häckningar från 7 olika lokaler (rrk Jönköping).

Öl: Likt de senaste åren finns få konstaterade häckningar (rrk Öland).

GtL: Minst 84 par noterades på 36 lokaler (rrk Gotland).

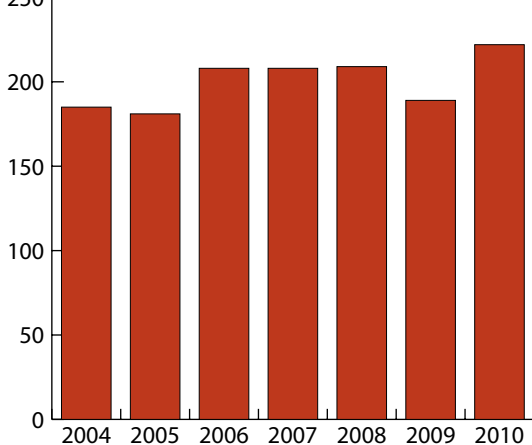
Dls: Ingen häckning konstaterad (rrk Dalsland).

Vg: 21 säkra häckningar finns rapporterade, varav en misslyckad. Utöver det observerades bobygge av 1 par på en lokal. Dessutom sågs 35 par under häckningstid (mer än en dag) på totalt 15 lokaler (rrk Västergötland).

Nrk: Från 26 troliga och säkra häckningar rapporteras femton pulli (rrk Närke).

Ög: 1 ex. med föda åt ungar Stora Lunds naturreservat 4.8 (Nils Gabrielsson), 1 kull Varv kyrka, 12.7 (Jan Eklund), 1 par Liten damm öster Bottna, 4.6 (Mikael Gemiö), 1 par Hägna, Kinda kommun 7.5 (Wilhelm Lennman, Axel Jensen).

Srm: Säkra häckningar har under året konstaterats på sammanlagt 34 lokaler, avseende totalt 46 säkert häckande par. Utöver detta har par eller enstaka fåglar rapporterats från ytterligare 28 lämpliga lokaler under häckningstid. Sammanlagt finns alltså rapporter från 250

Antalet rapporterade troliga och säkra häckningar av svarthakedopping *Podiceps auritus* åren 2004–2010.

minst 42 lokaler med säkra eller troliga häckningar i rapportområdet som helhet. Sannolikt har enstaka par häckat på de flesta av dessa lokaler även om rapporter som bekräftar detta saknas (rrk Srm och Stockholm).

Upl: I storleksordningen 65–70 revir har rapporterats (rapporter i lämplig häckningsmiljö), men bara 12 konstaterade häckningar (ruvande eller ungar) (rrk Uppland). I Stockholmsdelen av Uppland tillkommer 26 kullar (38 ungar) på 18 lokaler (rrk Stockholm).

Stockholmstrakten: Andelen skärgårdshäckningar ökar för varje år och kunde nu konstateras på 13 lokaler (14 kullar, >29 ungar). Första säkra brackvattenhäckningen skedde så sent som år 2000 i vårt område (rrk Sthm).

Vstm: 13 häckningar eller troliga häckningar på 10 lokaler (rrk Västmanland).

Vrm: 2 par Arvika golfbana (Börje Holgersson m.fl.), 2 par dammarna vid Skog, Arvika (Nina Rees, Börje Holgersson m.fl.), 1 par viltvatten V Brunsdals ka (Ingemar Wästlund, Börje Holgersson), 1 par Tolstorp, N Ölme (Johan Nilsson, Thomas Lindell m.fl.), 1 par Råglandamossen (Jan Bengtsson m.fl.). Vid Södra Rådom noterades som mest 10 ex. i början av maj (Roger Jonasson m.fl.).

Dlr: 4 häckningar rapporterades. Gissningsvis ligger populationen på 15–20 par i landskapet (rrk Dalarna).

Gstr: En ungefärlig sammanställning av antalet rapporterade par ger minst 68 stycken. Merparten finner man i de grundna vikarna längs kusten men arten återfinns även i Rudsjön, Sävassjön samt Lilla Medskogssjön. Antalet par per lokal; 7 par Finnharsfjärden, Axmar (Tommy Sjöberg). 18 par Saltharsfjärden (Leif Löfgren). 8 par Eskö klubb (Peter, Per Aspenberg). 8 par Harkskär (Sven H Jansson). 3 par Vitgrund (Per Aspenberg). 3 par Marskärs udde (Andreas Widing). 2 par Bönan (Johan Södercrantz). 10 par Rudsjön (). 4 par Orarna (Per Aspenberg). 2 par Sävassjön, Kubbo (Tomas Troschke). 2 par Laxodlingen, Hyttön, Dalälven (Per Aspenberg).

Hls: Ca 20 par rapporteras från inlandslokaler och 35 par från kusten. Drygt hälften av de uppskattningsvis 100 par som finns i Hälsingland har alltså rapporterats (rrk Hälsingland).

Mpd: Inget tyder på någon förändring av antalet häckande par i jämförelse med de senaste åren (rrk Medelpad).

Ång: Säkra och troliga häckningar kommunvis: Härnösand: minst 18 par på 11 lokaler. Kramfors: minst 28 par på 16 lokaler. Sollefteå: minst 7 par på 5 lokaler. Örnsköldsvik: Minst 7 par på 4 lokaler. Z-delen: Inga säkra par. Nordmaling: Minst 1 par. Totalt minst 61 par på 37 lokaler trots att arten inte eftersökts specifikt. Många kända lokaler är ej besökta så stammen tycks vara stabil. Omkring hälften av alla i år konstaterade häcklokaler ligger i inre delarna av havsfjärdar. En del lokaler är av människor tillverkade småvatten medan gamla naturliga lokaler fortfarande sannolikt är dominerande även om dessa inte besöks lika ofta (rrk Ångermanland).

Vb: Årets rapportering resulterade i blygsamma 10 konstaterade häckningar samt 10 troliga häckningar. Det-

ta är en halvering av fynd jämfört med de fyra senaste åren. Om detta har med en verklig minskning av artens uppträdande i landskapet att göra eller om det har med minskat rapportering att göra får framtiden utvisa (rrk Västerbotten).

Nb: 1 par Långtjärnen N Flsakvarn, Kalix 14.5–14.7 (Peter Wikström m.fl.). 1 ex. Åihämjärvi, Pajala, 13.6 (Anders Sennmalm, Percy Fredriksson, Ragnar Lagerkvist, Anders Lindberg m.fl.). 2 ex. (1 1K+1 ad) Gammelstadsvikens nat. res., Luleå, 19.9 (Mattias Nordlund). 1 häckning (6 ungar) Långsjön, Jävre, Piteå 9.5–6.7 (Tomas Carlsson m.fl.). Totalt 4 konstaterade häckningar samt en iakttagelse under häckningstid, är i paritet med tidigare år. Rrk tror att det kan häcka 10–20 par i Nb (rrk Norrbotten).

Hjd: 1 häckning Stensloken, Älvros 29.4–10.8 (Göran Storensten). 1 par missl. häckning Stationstjärnarna, Sveg 3.5–23.8 (Göran Storensten, Bo Johnsson, Björn Lundgren m.fl.). 1 häckning Storsjö 6.5–4.9 (Lillemor Däckfors, Krister Andersson, Marianne Mattiasson m.fl.). 2 häckningar Dravagen, Linsell 8.5–22.7 (Sten-Erik Bohlin, Johan Råghall, Bengt Lindberg m.fl.). 1 häckning Kyrktjärn, Storsjö 9.5–15.8 (Björn Johansson, Jonas Nordin, Eva Johansson m.fl.). 1 häckning Storsjödeltat, Storsjö 13.5–14.8 (Johan Södercrantz, Leif Johansson, Kalle Källebrink m.fl.). 4 ex. bobygge Storsjö fiskecamp, Storsjö 21.5–8.6 (Mats Axbrink, Per Lif, Björn Klevenmark m.fl.). Dessutom finns åtta fynd under häckningstid i lämpliga biotoper. Sammantaget gör RRK bedömningen att arten ökar i landskapet.

Jmt: 20–25 tänkbara häckningslokaler och omkring 40 möjliga/konstaterade häckningar kan skönjas utifrån årets rapporter. Det är något färre än de senaste åren, men som vanligt är mörkertalet säkerligen stort (rrk Jämtland).

Ås lpm: Inga troliga eller säkra häckningar.

Ly lpm: Fem konstaterade häckningar. På ytterligare en lokal sågs bobyggande exemplar. Förutom de häckande paren sågs 8 par på fyra lokaler under häckningstid (Rrk).

P lpm: Max 14 ex. Mörttjärnbron, Rönnliden 7–16.5 (Lars Johansson m.fl.). 8 ad. Glommersträsket V, Glommersträsk 14.5–5.8 (Monica Berggren, Lennart Wigénstam m.fl.). 2 hanne Västra Ringlet, fågeltornet, Arvidsjaur C 27.5 (Roger Marklund). 2 ex. Glommersträsket Ö, Glommersträsk 11–21.6 (Leif Bildström m.fl.).

Lu lpm: 1 ex. Vatjenaveströmmen, Arjeplog k:n 15.5 (Kent Elofsson). 2 ex. Vaukaströmmarna, Arjeplog 17–18.5 (Kent Elofsson, Anders Gustafsson). 2 i par Bjäckas 18.5 (Marie Olsson). 2 i par Ballasviken 15.6 (Lars Bruks). 2 ex. Ringslet 7–28.7 (Joakim Wallström, Stefan Holmberg). 2 ex. Porsuudden, Vuollerim 11.5 (Mats Karström, Mariette Forsgren, Benne Larsson). 2 ex. Murkisträsket 15.5 (Benne Larsson, Mariette Forsgren). 1 ex. Messauredammen, Messaure 21.5–8.6 (Lars Sundberg, Lars Berggren m.fl.). 1 ex. liten tjärn vid Bombmurkleskogen, Messaure 21–30.5 (Lars Berggren, Kjell Pålsson m.fl.). 2 ex. Kvikkjokksdeltat, Kvik-

kjokk 26.7–22.8 (Magnus Friberg, Jean-Michel Roberge).

T lpm: 1 häckning Ahvenjärvi O Hakkas 13.5–5.8 (Jan-Olov Johansson, Åke Israelsson m.fl.). 1 par Kaitum stn. 28.5–18.6 (Åke Persson). 1 häckning Yli Lompola, Kiruna C 10.5–8.9 (Benny Modig, Ingrid Sandahl m.fl.). 6 i par Ala Lompola, Kiruna C 13.5–8.9 (Lotta Nygård, Karin Molin m.fl.). 2 ad. Julkatteenjärvi f.sk.omr., Vittangi 18.5–23.6 (Bertil Brånin, Anders Sennmalm m.fl.). 2 ex. Kalixforsbron, Kalix Älv, Kaitum 22.5–17.6 (Åke Persson m.fl.). 1 par Sakkiuoma 30.5 (Ingrid Sandahl, Karin Molin, Bengt Månsson). 2 par Bogdanoffjärn, Kiruna C 1–9.6 (Benny Modig, Ingrid Sandahl). 1 häckning Kiruna C 1.7 (Åke Persson). 4 säkra häckningar med ruvande eller ungar samt ca 10 till med högre häckningsindici. Uppskattningsvis häckar 50–100 par i de tre norra lappmarkerna (rrk N Lappland).

(THOMAS KARLSSON)

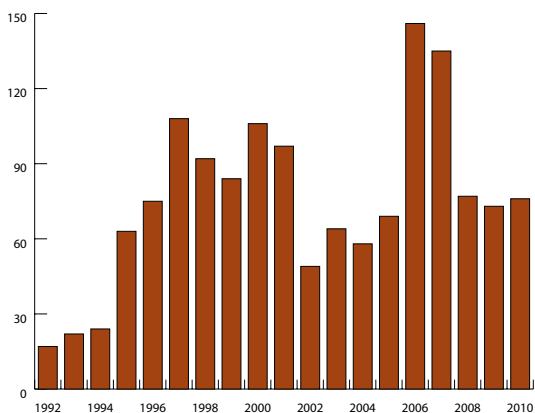
Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* EN

Trots att den svarthalsade doppingen är den vanligaste doppingen i världen, uppträdde den mer sparsamt än på ett antal år, vilket kan tänkas bero på att den svarthalsade doppingen har ett halvnomadiskt leverne och att Sverige är i utkanten av häckningsområdet. I Danmark halverades beståndet under 2010 (Peter Lange i brev). Såväl antalet observationer som antalet häckande par var lägre 2010.

Vid förra årets skånska häckningsplats sågs den i början på säsongen, men någon häckning kunde inte konstateras. Vid Hornborgasjön noterades en kraftig nedgång. En misstänkt häckning vid Tåkern. Fynden utanför Hornborgasjön var i år något färre än de senaste åren och antalet vårfynd var 15 mot endast 5 höstfynd.

Häckningsfynd:

Vg: I Hornborgasjön häckade 76 par. Dessa resulterade i

Minsta antalet konstaterat häckande svarthalsade doppingar *Podiceps nigricollis* i Sverige 1992–2010.

47 kullar. (Ulf Lindell, Magnus Hallgren, Anders Carlberg m.fl.)

Ög: 1 ad. och 1K vid Sättunaviken, Tåkern, 3–12.8 (Mathias Bergström m.fl.) indikerar häckning i närheten. Det är dock förvånande att inga observationer av arten gjorts under vår och försommar i området.

Övriga fynd:

Sk: 1 ex. Furuhus mosse 24–25.4 (Sven Persson m.fl.) och 30.4 sågs 2 fåglar tillsammans på platsen (Kristian Svensson m.fl.), 1 par Krankesjön 1.5 (Patrik Sandgren m.fl.), 1 par Krankesjön 8–14.5 (Börje Dahlström m.fl.) och 1 par Näsbyholmssjön 11–14.5 (Richard Bergendahl m.fl.). Under hösten sågs 1 ad. Hasslarpss dammar 10–17.8 (Mats Rellmar m.fl.).

Sm: 2 ex. i par sågs i Draven 21.4–16.5 (Stefan Andersson, Bengt Larsson). 1 ad. sträckte förbi Furö, Oskarshamn 26.7 och sågs sedan även vid Revsudden (Åke Nilsson, Tommy Larsson, Svante Forsberg m.fl.).

Öl: 1 ex. Lillholm 28–29.7 (Kaj Örjan Svahn, Håkan Alm m.fl.).

Hl: 1 ad. rast. Glommen 4.4 (Roger Hermesgård m.fl.). 1 ad. str S Glommen 18.9 (Magnus Andersson m.fl.).

Vg: 1 rast. Skalle, Sparsör, 6.4 (Lennart Torstensson, Åke Anderson, Börje Kollmats m.fl.), 1 ad. rast. Nossans mynning, Detterns naturreservat 7.4 (Michael Egerzon), 1 ad. rast. Hullsjön 10.4 (Ronald Jonsson, Ulf Lindell, Börje Broström m.fl.), 2 ex. Vänersborgsviken, 12.4 (Göran Darefelt), 7 rast. Sjötorpasjön, Falköping, 20.4–4.5 (Magnus Hallgren, Ulla Carlsson, Åke Abrahamsson m.fl.), 1 ex. Vänersborgsviken, 29.5 (Göran Darefelt),

Ög: 1 par Tovören, Tåkern 2–4.6 (Lars Gezelius, Karl-Martin Axelsson, Joakim Wallin m.fl.).

Srm: 1 ex. 21.4 Ågestasjön (Lasse Lööv m.fl.).

(THOMAS KARLSSON)

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

Ett förhållandevis magert år, vilket bl.a. visas av att uppträdandet i Sk var det lägsta sedan 2000. Som vanligt några observationer i Östersjön:

Sk: 1 str S Juleboda, Kristianstad 2.10 (Greger Flyckt).

Bl: 1 ex. Utklippan 30.5 (Olof Persson, Per Österman, Simon Werngren m.fl.).

Öl: 1 ex. str S Grönhögens hamn 18.9 (Lars Andersson).

Dessutom sågs 1 ex. från ett finskt forskningsfartyg på internationellt vatten ca 70 km öster om Storjungfrun i Hls 9.6 (rapp. t. Mats Axbrink).

En annan intressant observation kommer gälla enflock under början av vintern 2010/2011. Trots få rapporter lär flockar av denna storleksordning inte vara helt ovanliga vintertid utanför norra västkusten:

Boh: 180 ex. Bolleskären, Hönö 6.12 (Martin Oomen).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea*

Endast ett fynd måste betraktas som magert och är den lägsta noteringen på många år. Tidpunkten, slutet av juli, är dock typisk.

Boh & Vg: 1 ex. str. S Hönö (Björn Lindkvist m.fl.) och Vinga (Musse Björklund m.fl.) 30.7.

(ANDERS WIRDHEIM)

Större lira *Puffinus gravis* (16/16–1/1)

Hl: 1 ex. str. SV Nidingen 26.8 (*Göran Andersson, Per Arne Lindgren).

Sk: 1 ex. str. SV Kullens fyr 25.8 (F) (Thomas Svanberg, *Niclas Jonzén, Magnus Corell m.fl.).

FOTO: THOMAS SVANBERG

Större lira *Puffinus gravis*, Kullens fyr (Sk) 25 augusti 2010.

Efter att större liror har lyst med sin frånvaro i svenska vatten sedan 2001 gjordes i år två observationer under bästa sträcktid för arten. Sedan den skånska fågeln upptäckts och visat upp sig fint utanför Kullen sågs den under kvällen 25.8 längs med Själlands nordkust på väg västerut (www.dofbasen.dk). Det är rimligt att anta att den nästföljande dag på väg norrut åter drev österut av vinden. Detta kombinerat med att det handlar om en första klassens raritet gör att Rk försiktigt väljer att behandla Hallandsfågeln som samma individ, även om det inte kan utslutas helt att två exemplar är inblandade.

Större lira är mycket sällsynt i Norden trots att arten spenderar sommaren i Nordatlanten – sträck-

leden går långt väster om oss. Det visas också av att den svenska fyndbilden är ganska utspridd över året. Tyngdpunkt ligger visserligen på sträckperioden i augusti och september, men flera senhöstfynd och en handfull vinterfynd har gjorts – kanske främst av kringströvande subadulta fåglar som inte återvänt till södra halvklotet för att häcka. Även om materialet är litet, kan man ana en vikande trend sedan slutet av 1970- och 80-talen, då arten noterades ungefär vartannat år. En negativ utveckling har noterats också i Norge (Mjølunes et al. 2006). Arten tycks inte minska på häckplatserna, utan förklaringen kanske är ändrade vintervanor. Vidare spekulerar Mjølunes et al. (2004) i att en övergång från småskaligt kustnära fiske till större "fiskfabriker" långt ut till havs kan ha påverkat artens rörelser utanför häckningstiden.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Ob. lira *Calonectris/Puffinus* sp.

Sk: En obestämd lira (större eller gulnäbbad) str. N långt ut över havet, Kullaberg 18.9 (Mårten Müller).

(ANDERS WIRDHEIM)

Grålira *Puffinus griseus*

Totalt ca 83 rapporterade individer, men denna summa rymmer åtskilliga fåglar som dubbelräknats (på olika platser i olika landskap). Som vanligt är det verkliga antalet närmast omöjligt att avgöra.

Landskapsvis fördelade sig fynden på Sk (17), Sm (1), Hl (27), Boh (37) och Vg (1) och månadsvis aug (8), sep (36), okt (28) och nov (11). Utanför västkusten gjordes endast ett fynd:

Sm: 1 str. N Revsudden, Kalmar 22.10 (Anders Törnberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Totalt 87 rapporterade individer, men i denna summa rymmer flera dubbelräkningar (fåglar som passerat flera lokaler samma dag). Uppträdandet typiskt med flest observationer under sommarmånaderna (jun–aug) och enbart längs västkusten. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (5), Hl (18), Boh (58) och Vg (6) och månadsvis apr (1), jun (23), jul (34), aug (18), sep (10) och nov (1). Två tidsmässigt udda fynd samt två höga antal förtjänar särskilt omnämnande:

Boh: 1 ex. str. N 17.4 (Mikael Molin m.fl.), 10 ex. str. 12.6 (Mikael Molin m.fl.), 13 ex. str. 30.7 (Martin Alexandersson m.fl.) och 1 ex. str. 3.11 (Uno Unger m.fl.), samtliga vid Kråkudden, Hönö.

(ANDERS WIRDHEIM)

Balearisk lira *Puffinus mauretanicus* (29/29–2/2)

HI: 1 ex. str. S Glommens sten 24.8 (F) (*Stefan Göransson, Ulf Löfås m.fl.).

Boh & Vg: 1 ex. str. S Kråkudden och Vinga 13.11 (F) (*Mattias Pozsgai, Anders Jihmanner m.fl.).

Två fynd gjordes av balearisk lira som till skillnad från större lira uppvisar en ökande trend i Sverige. Detta trots att världspopulationen minskar kraftigt. Arten klassas nu som akut hotad enligt IUCN:s rödlista – om takten fortsätter kommer den att vara försvunnen om 40 år (BirdLife 2011). Hoten inkluderar predation från katter och råttor, en turistnäring som breder ut sig på häckningsplatserna och fiske med långrevar.

Från 1970-talet föreligger ett svenskt fynd, från 1980-talet fyra, från 1990-talet tio, och under 2000-talet gjordes sexton fynd inklusive årets. Till viss del kan detta tillskrivas ökad bevakning och kunskap om arten, men framför allt har artens utbredningsområde utanför häckningssäsongen (som sträcker sig mellan februari och juni) successivt förskjutits norrut i Atlanten sedan mitten av 1990-talet. Detta redogörs för i detalj i Wynn & Yésou (2007). Orsaken är ännu inte helt fastlagd, men en huvudteori är att ändrade ytvattentemperaturer och/eller ändrat fiske har påverkat förekomsten av de främsta bytesfiskarna som sardin och ansjovis.

Den svenska fyndbilden för balearisk lira är ganska sammanhållen kring sensommar och tidig höst med en topp i augusti–september. Tidigaste fyndet gjordes 20 juni 2003 och det senaste fyndet före 2010 gjordes 7 oktober 1984. Novemberfyndet vid Kråkudden och Vinga innebär således ett överlägset fenologirekord och är extremt också ur ett nordiskt perspektiv – den norska och danska fyndbilden är snarlik den svenska. Under senhösten tycks huvuddelen av fåglarna röra sig söderut mot häckningsområdena. I Brittiska vatten, där arten numera är talrik under sensommaren och hösten, noteras den dock regelbundet i små antal också i november.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Stormsvala *Hydrobates pelagicus*

Endast ett fynd under året av denna svårседda art i svenska vatten:

Sk: 1 2K+ ringmärktes vid nattlig tärnfångst på Sandön 18.7 (Ulf Stähle, Henrik Ehrenberg, Bengt Svednert m.fl.). Detta är andra gången en stormsvala fastnar i näten i samband med tärnfångsten vid Sandön. Den 17.8 2008 fångades 1 ex. med ruvfläck.

På grund av ett missförstånd mellan Rk och Nrkte blev stormsvalan helt i fågelrapporten 2009. Det

var första året då de regionala rapportkommittéerna och inte Raritetskommittén granskade fynd av arten.

Tillägg 2009:

HI: 1 ex. str. N längs kusten i Laholmsbukten från Skummeslövsstrand till Lagaoset 28.9 (Thomas Hultquist, Viggo Norrby, Martin Åkesson, Christopher Gulander m.fl.).

Boh: 4 ex. (1 2K och 3 3K+) ringmärkta på Måseskär 8.8 (Kåre Ström, Owe Hougström, Jan Johansson). Med 2009 års fångst har 80 stormsvalor registrerats i Boh, en stor del av dessa i samband med ringmärkning nattetid.

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: HÅKAN JOHANSSON

Stormsvala *Hydrobates pelagicus*, ringmärkt i samband med nattlig tärnfångst, Sandön (Sk), 18 juli 2010.

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*

Ett magert år, vilket inte var oväntat med tanke på att det under hösten inte blåste särskilt mycket från väster. Totalt noterades ca 30 ex., en summa som dessutom inrymmer en del dubbelräkningar.

Landskapsvis fördelas fynden på Sk (8), HI (21), Boh (1) och Vg (1) och månadsvis sep (20), okt (2) och nov (8).

(ANDERS WIRDHEIM)

Havssula *Morus bassanus*

På grund av relativt lite blåst från väster uppträdde havssulan förhållandevis sparsamt längs svenska västkusten under året. Som vanligt gjordes ett antal

fynd i Östersjön, och mycket tyder på att en adult individ uppehöll sig i Östersjön en längre tid från våren till den tidiga hösten samt att det tillfälligt sågs ytterligare en adult fågel i juli.

Bl: 1 ad. str. S Torhamns udde – Utlängan – Utklippan 27.5 (Christer Herremo – Lars-Gunnar Lundquist – Hans Säbom).

Öl: 1 ad. Seby – Segerstads fyr – Ottenby 24–25.4 (Thomas Wallin, Roland Lundgren m.fl.). 1 ad. Lerka strand – Bröttorpsören – Gårdby hamn – Ottenby 26–27.5 (Håkan Alm, Bo Hellberg, Göran Andersson m.fl.). 1 ad. Triberga läge – Stenåsabadet – Sebybadet 7.9 (Bertil Breife m.fl.). 1 ad. Ottenby 8–17.9 (Göran Andersson, Johan Frölinghaus m.fl.).

FOTO: KRISTER CARLSSON

En gammal havssula *Morus bassanus* uppehöll sig en längre tid i Östersjön under 2010 och sällskapade(?) bl.a. med storskarvarna vid Västrevet i Ottenby (Öl), 11 resp. 14 september 2010.

Gtl: 1 ad. Stora Karlsö 1.7–24.8 (Åke Anderson, Aron Hejdström, Ulf Ståhle m.fl.). 1 ex. str. S Hammarudd, Eksta fig 7.7 (Lars-Olof Jiveskog). 1 4K+ Västergarn 27.7 (Olof Armini). 1 ad. Herta, Burs 27.7 (Bimbi Ollberg). 1 ad. Rivet, Sundre 9–29.8 (Lars Brolund, Fredrik Thernlund, David Lundgren m.fl.). På grund av klockslag och avstånd har fynden 27.7 utanför Västergarn och Herta, Burs bedömts som gällande olika individer.

(ANDERS WIRDHEIM)

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

2010 års mest påtagliga förändring var att antalet häckande par på Gtl ökade från 10 323 par 2009 till 16 256 par (sju kolonier med vardera över 1000

par, största kolonin fanns på Skarpholmen, Lausholmar, med 3 160 par). Kolonier med över 1000 par rapporterades också från Sk, Bl och ö. Sm. Från skärgårdarna i Ög, Srm, Sth och Upl saknas klargörande rapportering. I Boh (ca 2 500 bon), Vänern (storleksordningen 3 000 par) och i Nrsk (Hjälmarren, 1 200 par, och Vättern, 200 par) rapporteras stabila antal de senaste 5–6 åren. Längs Norrlands-kusten en tämligen oförändrad helhet, vilken dock rymmer nyetableringar, ökningar i tidigare kolonier, förstöra boplatser (bl.a. i Ång, där Jägareförbundet använde laser mot tre kolonier), havsörnspre-dation liksom ej besökta häckningsöar (bl.a. i Nb).

(LARS LINDELL)

FOTO: MARKUS TALLROTH

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Ca 25 häckande par, samtliga i Bohuslän. I övrigt kan noteras att den kalla vintern 2009/2010 satte sina spår hos toppskarvarna som minskade i uppträdande längs hela västkusten (även om den sydligaste utposten i Skåne i viss mån går emot strömmen).

Häckning:

Boh: Soteskär hade i år ca 10 par (8 bon hittades, samma antal som senast 2008). Dessutom påträffades häckande toppskarv på tre platser på Väderöarna (ca 15 par, 4 + 4 + 5 bon hittades). På tre platser låg bona under stora stenblock, på den fjärde fanns de i en skrevla längs en klippfylla. (Tommy Järås, Matti Åhlund, Ingemar Åhlund inom länsstyrelsens löpande kustfågelinventering.)

Övrigt uppträdande:

Den hårda isvintern tvingade toppskarvarna att överge svenska västkusten och antalet toppskarvar nådde sedan inte upp i de senaste årens höga sensommar- och höstsiffror. Inte sedan 2005 har färre toppskarvar påträffats i Bohuslän och Halland. De verkade emellertid hitta tillbaka till våra vatten i slutet av året, åtminstone i norra Bohuslän.

Sk: Åtminstone 23 ex. fanns i området runt Torekov 1–7.1 (Per-Johan Ulfendahl, Richard Ek, m.fl.), varav de flesta var kvar sedan december 2009. Detta är ny högstanotering för Skåne! Under hösten dök de första fåglarna upp i början av augusti och minst 3 ex. sågs sedan i området runt Torekov fram till slutet av september (Tomas Wallin m.fl.). I december sågs minst 10 ex, varav 8 ad. och 2 1K i området runt Torekov (Phil Benstead m.fl.).

HI: Som mest sågs 30 ex. kring Malön i oktober och 40 ex. vid Nidingen i november. Därefter försvann de flesta toppskarvarna igen med kylan i december.

Boh: I Kosterhavet, som hyser majoriteten av Västkustens rast- och övervintrande toppskarvar, fanns 355 ex. i augusti (att jämföra med 2400 ex. augusti toppåret 2008), 640 ex. i oktober (2800 ex. i september 2008) och 840 ex. i november (570 ex. i november 2008).

Vg: Högsta noteringen vid dessa öar var 15 ex. Lilla Dödsjär, Tistlarna 26.1 (Uno Unger).

(ANDERS WIRDHEIM)

Rördrom *Botaurus stellaris* NT

Totalt påträffades 489 revir vilket är det minsta antalet sedan 1999.

Rrk Srm kommenterar: Sammanlagt 67 revir hävdande rördrommar i hela rapportområdet är det lägsta antalet på många år. Under perioden 2001–2009 har antalet tutande rördrommar varierat mellan 81 och 102, och medeltalet för perioden är 92 spelande/år. Situationen är likartad i Upplands rapportområde: 54 spelande ex. innebär det sämsta året sedan 1998, och en minskning med 35–40 % jämfört med de närmast föregående åren. Under perioden 2004–2009 låg antalet ganska konstant (mättat?) på 76–86 spelande hannar i rapportområdet (rrk Upl).

Naturligtvis är en viktig förklaring till minskningen den stränga vintern 2009/2010, och nu väntar vi på effekterna av december 2010, som i stora delar av södra Sverige var den kallaste decembermånaden sedan 1800-talet.

Nordliga fynd:

Mpd: 1 Stornäsets reservat 24.4 (Stefan Heimdahl) och 1 spel. Mingen 15.5–22.6 (Bo Näsström, Elisabet Carlsson, Lars Olausson m.fl.).

Ång: 1 spel. Sursundet, Nora 20–31.5 2010 (Dan Tjell,

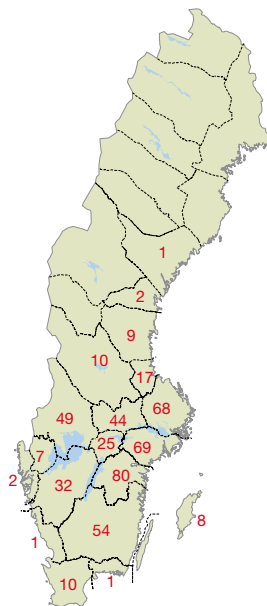
Björn Gustafsson m.fl.). Sjunde fyndet i Ångermanland och tredje fyndet vid Sursundet.

Jmt: 1 1K+ Handölsdeltat, Ånnsjöns fågelskyddsområde 1.8 (Paul Stevenson, Olle Nordbeck). Jämtlands och Åre kommuns tredje fynd av rördrom.

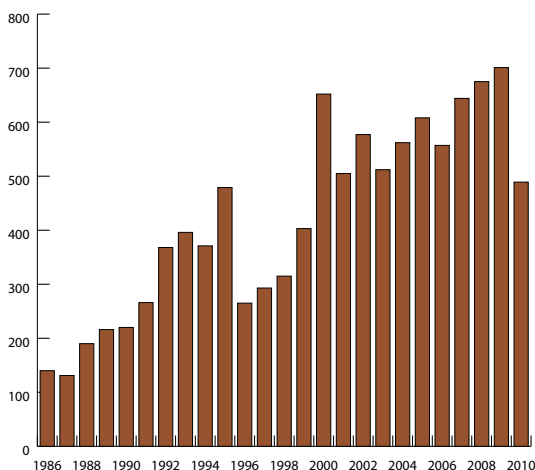
(FREDRIK FRIBERG)

Silkeshäger *Egretta garzetta* (146–3)

Detta år gjordes blott två fynd av samantaget tre individer. Dels var det två ex. som 2 maj sågs sträcka söderut från Tylösand, Halland och som sedan sågs i Skåne där de till slut rastade vid Foteviken, dels såg en sträckande i Skåne 4 juni. Detta gör 2010 till ett av de sämre åren på länge.

Antal spelande rördrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 2010.

Rapporterade rördrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 1986–2010.

Sk: 2 ex. Foteviken 2.5 (Erling Jirle). 2 ex. Rönnen, Norra Häljaröd 2.5 (Bengt-Eric Sjölander). 1 ex. str. NO Sandön, Utvälinge 4.6 (Thomas Svanberg).

HI: 2 ex. str. S Tyludden 2.5 (Lasse Lööv, Roy Ottosson).
(THOMAS STRID)

Ägretthäger *Egretta alba* (628–100)

Exakt 100 blir summan av av alla landskaps totalsiffror tillsammans för 2010. Det innebär att den svit av stegrande årssummor – från 17 ex. 2005 till 121 ex. 2009 – nu har bruten. En förklaring bör vara den i Mellaneuropa så stränga vintern 2009/2010. Möjligen ledde vintern till fler ägretthäger i rörelse; första januarifynden konstaterades för såväl Skåne och Halland som för Gästrikland. Fortfarande har ingen häckning med säkerhet bekräftats i Sverige, men vid Tåkern fanns i augusti upp till 5 ex. tillsammans vilket är rekordmånga tillsammans på svensk mark (5 ex. Glänåstornet 17.8 (Olle Abered)) och möjligen en indikation på att häckning ägt rum inom landets gränser.

Rrk Sk konstaterar om deras uppskattningsvis 35 ex: "Uppenbart är att vi berörs av ett litet inflöde under april till början av maj, att vi har några kringflackande individer under sommaren, framför allt runt Krankesjön och de större sjöarna i nordost och att vi sedan berörs av ett litet höststräck med sydvästrikad rörelse under september–november. Detta mönster känns igen från de två senaste åren och säkerligen är det delvis samma fåglar som kommer

tillbaka år efter år, även om minst hälften av individerna bör vara icke-häckande 2K-fåglar. Notabelt är att andelen höstfåglar ökat jämfört med 1980- och 1990-talen, då det framför allt handlade om vår- och sommarfynd."

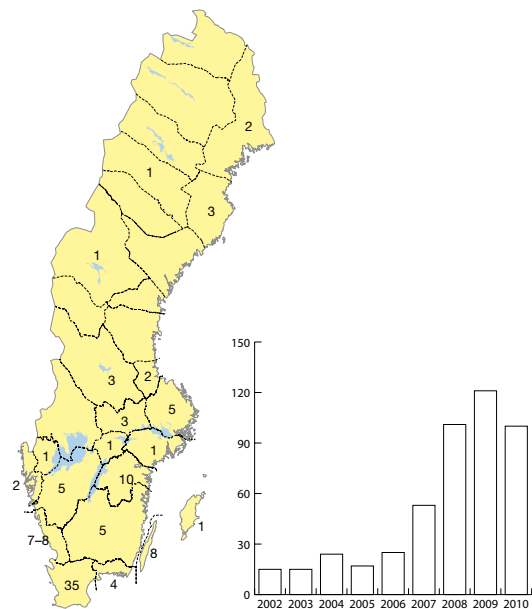
Fynd i Norrland:

Gstr: Ett av årets märkligaste fynd var utom tvekan den ägretthäger som upptäcktes i en liten isfri damm intill Sandviks industrier i Sandviken den 4:e januari av Sören Rene Johansson. Dammen hölls isfri trots sträng vinterkyla (stundtals under -20°C) genom ett tillflöde av varmt spillvatten från Sandvik. På morgonen 9 januari fann man hägern död med avbitet huvud. Sent på kvällen 18 juni var det dags för årets andra fynd då

FOTO: MARTIN MOLIN

Ägretthäger *Egretta alba*, Sandvikens spillvattendamm (Gstr) 7 januari 2010.

Antal rapporterade ägretthäger *Egretta alba* i Sverige 2010 (hela året) samt t.h. rapporterade individer i Sverige åren 2002–2010.

en ägretthäger sågs i Hoån nedströms vägbron vid Vall, Torsåker (Peter Ahlin, Kjell Pålsson). Detta var det 4:e och 5:e fyndet i landskapet.

Vb: 1 ex. rast. Björnsholmen, Skellefteå 9–10.5 (gm Mattias Laisfeldt), 1 ex. mot S Ostögrunder, Osnäshälvön 15.5 (Peter Mathisen), 1 ex. str N Grundskatan, Bjuröklubb 15.5 (Jörgen Olsson).

Nb: 1 ex. Lovikka 3.6 (Norrbottnens rapportkommitté) och 1 ex. Kallax – Hertsöfjärden 14–15.5 (Mattias Nordlund, Jan Bergström m.fl.). Fynd nummer 6 och 7 i Norrbotten. Senast sedd 2004.

Jmt: 1 ad. Ånnsjön 16–17.6 (Bengt Jalsborn, Tage Carlsson, Susanne Malm m.fl.). Jämtlands tredje fynd.

Ly lpm: 1 ex. Ammarnäs 11.6 (Roger Book). Tredje fyndet i Lycksele lappmark.

(FREDRIK FRIBERG)

Svart stork *Ciconia nigra* (ca 694–6) RE

Trenden går mot att det blir allt svårare att se svart stork i Sverige. Under året gjordes endast sex fynd av 7 ex. Notera att det helt saknas fynd från Öland.

Sk: 1 ad. str NO Hötöfta, Västra Ingelstad 17.5 (Tommy Holmgren) och 1 ex. str Krankesjön 18.5 (Mikael Olofsson). Ännu ett magert år och bara 2 fynd under året, troligen avseende samma fågel.

Gtl: 2 ex. Flisviken, Sundre 6–7.8 (Roger Mellroth, Michael Tholin, Anders Frost). 2 ex. str. Fårö k:a 14.8 (Hans Vallin). 1 1K Fluntingsbod, När 11.10 (Lars Tydén). 1 ex. Hoburgens fyr 15.10 (Per Smitterberg). Bedömningen är att det rör sig om totalt 3 ex. De två augustifågelnarna rörde sig från Sundre i söder till Fårö

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Svart stork *Ciconia nigra*, V. Ingelstad (Sk), 17 maj 2010.

längst i norr under en veckas tid. Oktoberfågeln observerades insträckande från havet, och den bedöms vara samma individ som senare sågs i Sundre.

Vg: 1 2K+ Sandbetet, Dettarns naturreservat 25.8 (Michael Egerzon, Kent Kristenson, Fredrik Lång m.fl.) Föregående fynd gjordes 2007.

Srm: 1 ad. str SV Godaobsudden, Ågesta 29.5 (Dan Laven) Första fyndet sedan 2003.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Vit stork *Ciconia ciconia* RE

En genomgång av rapportfloden ger en summa av 19 vita storkar sedda i Sverige år 2010, projektstorkar undantagna. Detta uppträdande är blygsamt för arten.

Förutom i Skåne, Blekinge och Halland har det i år setts en projektstork i Västergötland och en i Norrland. För storkar i Halland, södra Småland och i Blekinge har jag bara tagit med dem där man kunnat säkerställa att de inte är projektstorkar. Jag har även uteslutit storkar längre norrut i landet om jag bedömt det troligt att det varit projektstorkar.

”Sture” var en omärkt stork som valde att övervintra i Norden två vintrar i rad. Den sågs i år i Bohuslän 4.1–3.3, därefter i Norge 7.3–17.11 och troligen även i Kalmar 3.12, i Västerås 6.12 och i Uppsala 8.12. Med tanke på den bistra vintern har den troligen dött därefter.

Anmärkningsvärda fynd:

Ög: 2 ex. Svinstadsjön, Bankekind 27.4 (Carolina Lindberg).

Srm: 2 ad. str. SV Albysjön Tyresö 3.9 (Alan Dalton).

Hls: 1 ex. Hålsjö 10.4 (Fredrik Bylund).

Jmt: 1 ex. rast. Häggen, Oviken – Hara, Sunne 11–12.4 (Staffan Åström).

Sjätte fyndet i Jämtland. Tidigaste fyndet hittills i Hälsingland.

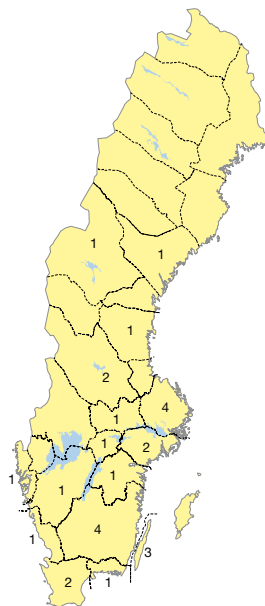
(BERTIL JOHANSSON)

Bronsibis *Plegadis falcinellus* (30/32 – 1/1)

En förbiflygande fågel sågs tillfälligt i Skåne 12 juni (Tom Malm). Före årets fynd sågs arten i Sverige senast 2006. Årets fynd var det tionde i Skåne.

Sk: 1 ex. Dybäck 12.6 (Tom Malm).

(THOMAS STRID)

Antal rapporterade vita storkar *Ciconia ciconia* i Sverige 2010 (hela året), projektstorkarna undantagna.

Skedstork *Platalea leucorodia* (79/53–4/4)

Redan 20 mars gjordes det första fyndet vid Kullen. Detta är det första marsfyndet i Sverige! Därefter fick vi vänta till 15 maj, då en skedstork dök upp i Halland. Sedan sågs 1–3 ex. i Skåne, Halland och Bohuslän under maj–juni. Sammanlagt bör det ha rört sig om fyra individer som ibland höll ihop och ibland delade upp sig. De gjorde även vid några tillfällen utflykter till Danmark under perioden. Som vanligt görs Sveriges fynd i sydvästra delen av landet. Troligen härrör dessa fåglar från de ökande holländska och danska populationerna. Fyndet i Bohuslän är landskapets tredje.

FOTO: MIKAEL NORD

Skedstorkar *Platalea leucorodia*, Getterön (HI) 6 juni 2010. Överst ad., nederst 2K och t.h. med hängande ben 3K.

Sk: 1 ex. str. SV Kullens fyr, Kullaberg 20.3 (Alf Petersson, Lars Göte Nilsson, Kaj Möller). 1 ad. rast. Farhult 18.5 (Max Jensen). 1 3K+ rast. Lilla Hammars näs, Foteviken 16.6 (Jonas Holmqvist).

HI: 1 3K Lerjan, Galtabäck 15–17.5 (Jonas Ekring). 1 ex. str. N Getterön 17.5 (Roland Asteling). 3 ex. (ad. 3K, 2K) Trönninge ängar – Halmstad hamn 27.5 (Erik Johansson, Christopher Gullander). 1 ex. str. NV Stjärnarp, Eldsberga 28.5 (Alexander Bloemer). 3 ex. str. NO Halmstad 29.5 (Göran Snygg). 3 ex. str. S Morups hallar 6.6 (Marita Nicklasson, Lars-Inge Nicklasson, Jörgen Fagerblom). 3 ex. str. S Getterön – Galtabäck 6.6 (Magnus Hallgren, Patrik Andersson, Jan-Åke Norsson). 1 2K Getterön 14.6 (Mikael Nord, Margareta Dannegren, David Andersson). 1 2K str. S Agerör, Stafsinge 14.6 (Andreas Wernersson).

Boh: 1 2K+ Tofta kile – Lycke kile – Tofta kile 9–14.6 (Bertil Berntsson, Stefan Malm, Peter Hvass).

(THOMAS STRID)

Brun glada *Milvus migrans*

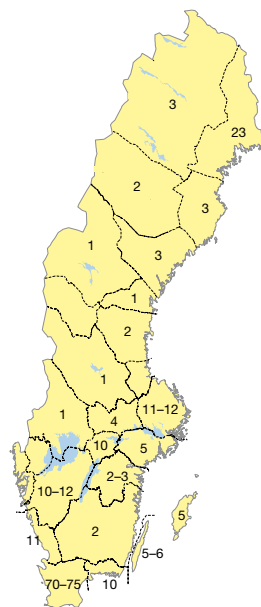
Den bruna gladans närvaro i Sverige blir allt mer påtaglig. Med ca 185–195 ex. nåddes på nytt en årssumma högre än alla tidigare. Sedan 2005 har antalet observationer i det närmaste fördubblats. Det gjordes rekordnoteringar i flera landskap, och häckningar konstaterades i både Sörmland och Norrbotten. Misstankar om häckning fanns även i Skåne.

Under 2010 fick Åsele lappmark sitt tredje fynd, Torne lappmark sitt femte fynd, Lycksele lappmark sitt åttonde fynd och Pite lappmark sitt nionde fynd.

(ERIK PEURELL)

Röd glada *Milvus milvus*

I Skåne torde beståndet i nuläget överstiga 2000 par, medan endast i storleksordningen 160 par uppskattas häcka i övriga landet. Vid Nabben, Falsterbo räknades under hösten 2313 utsträckande, varav 599 passerade 22 september (David Erterius, Nils Kjellén). Detta är något lägre än rekordnoteringen på 2891 från hösten 2008. Ungfågelsandelen på 60 % ligger klart under medel, liksom de närmast föregående åren. Sannolikt påverkade den kalla vintern 2009/2010 häckningen negativt, eftersom de övervintrande adulta gladorna var i all-

Uppskattat antal bruna glador *Milvus migrans* per landskap. För Lappland redovisas södra (Ås+Ly lpm) resp. norra (P+Lu+T lpm).

mänt sämre kondition. I dagsläget har vi ingen riktig koll på häckningsutfallet, men det känns rimligt att ungpåproduktionen efterhand går ner när tätheten ökar i Skåne. En annan möjlighet är att fler äldre glador väljer att sträcka söderut ifall konkurrensen bland ett ökande antal övervintrare hårdnar. Nedan redovisas häckningar utanför Skåne och fynd från Norrland.

Bl: Totalt 18 fynd med häckningskriterier är lite mindre än hälften jämfört med de två senaste åren. Inga fynd från varken Olofström eller Karlshamn, dock är den förmodligen förbisedd i dessa kommuner.

Sm: I Kronobergs län konstaterades fyra häckningar och därutöver minst 16 lokaler som hyser permanenta par. Därför känns 15–20 par inte orimligt, och stammen är fortfarande på tillväxt. Rapporterna visar på åtminstone åtta par i östra Småland, och i verkligheten häckar säkert minst tio par i regionen från Torsås i söder till Hultsfred i norr. 1–4 par häckade i Jönköpings län, och därutöver observerades par på ytterligare tre lokaler under häckningstid.

Öl: Minst två häckningar bör ha ägt rum på ön. Dels återigen i området kring norra Mittlandsskogen (Gärdslösa-Bredsättra), där en flygg ungfågel sågs i slutet av juli, dels i en dunge på sydvästra Öland, vilket också resulterade i minst en flygg unge. Observationer av tre ungfåglar tillsammans vid Ottenby i september antyder att ytterligare någon häckning kan ha ägt rum.

GtL: Häckningar har genomförts i 3–4 revir på södra halvan av ön.

HL: Arten har en stark stam i södra Halland och uppskattningar från senare år pekar på upp mot 40–50 par i landskapet.

Boh: Inga observationer som tyder på häckning. Paret som höll revir i Strömstad 2009 återvände inte.

Vg: Sammanlagt 9 par vid kända bon, där alla utom ett verkar ha fått ut ungar. Dessutom minst ett par med permanent revir. Totalt 10–15 häckningar i rapportområdet är en rimlig uppskattning.

Nrk: Återigen rekordmånga fynd, där många observationer gjordes under häckningstid. Röda gladan verkar stå på gränsen till etablering i landskapet.

Ög: En lyckad häckning genomfördes i närheten av Varvs kyrka, där tre ungar blev flygga. På samma plats genomfördes 2008 Östergötlands första häckning sedan 1957, och möjligen gjordes ett häckningsförsök även 2009.

Srm: I Eskilstunas kommun sågs åtminstone en adult och en 1K fågel, varför det är möjligt att en häckning lyckats i norra delen av rapportområdet.

Gstr: Båda fynden gjordes på den välbevakade sträcklokalen i Bodås: 1 ex. mot S 3.8 (gm Kjell Pålsson) och 1 ex. str 26.9 (Tommy Eriksson, Börje Johansson, Jörgen Toivanen). Fynd 10 och 11 för Gästrikland.

(NILS KJELLÉN)

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

I Åsele lappmark gjordes lappmarkens åttonde fynd. Den regionala rapportkommitén bedömer att de två observationerna som gjordes rör samma fågel trots att det är två månader mellan fynden.

Ås lpm: 1 hona Älgsjömyran 8.5 (Karin Häggblad). 1 2K+ hona Älgsjömyran 13.7 (Mattias Edman, Anna-Maria Eriksson).

(THOMAS STRID)

Blå kärrhök *Circus cyaneus* NT

Det mest anmärkningsvärda i 2010 års rapportering av blå kärrhök är de mycket starka häckningsindicierna från Gotland, vilket var överraskande. Trots ett ypperligt sorkår i stora delar av norra Norrland är fyndbildens fortsatt oroväckande svag i denna del av landet där lejonparten av den svenska stammen bör återfinnas. Notera att ingen säker häckning hittats i Nb sedan 2005.

GtL: 2 ex. (1 ad. hona + 1 1K) tillsammans Skäggsmyren, Väske 11.8 (Sven-Olof Lantz). Mycket starka indicier på häckning alltså, vilket är den första på många många år (rrk GtL).

Vb: 1 hane Lillträsket, Risiden, Norsjö 6.6 (Erik Lindblom) och 1 hona Brånsjön 16.7 (Bertil Brånin). Således endast två observationer under häckningstid trots att gnagartillgången denna sommar var mycket god i landskapet. Det är nu hela 12 år sedan (1998) som häckning senast konstaterades i Vb (rrk Vb).

Nb: 19 fynd under häckningstid, men bara ett av dem föranleder att tro på troligen häckande fåglar. På en oslagen kornåker i Södra Orrbyn sågs upp till fyra honor samtidigt under en längre tid. Ingen säker häckning noterad sedan 2005 (rrk Nb).

Hjd: Ett tiotal observationer under häckningstid, men inga konstaterade häckningar (rrk Hjd).

Jmt: En häckning konstaterades i Alanäs och en sannolik häckning upptäcktes i Storholmsjö naturreservat. Därutöver fem fynd under häckningstid (rrk Jmt).

N Lpl: Jokkmokks k:n: En hane varnande Sjpjetjau, standardrutt 28I7h 7.7 (Rolf G Gustafsson) och 1 par Njulla, Abisko NP 7.6–13.7 (Per Landin m.fl.). Därutöver nio fynd under häckningstid (rrk N Lpl).

(CHRISTER OLSSON)

Stäpphök *Circus macrourus*

Totalt har 45 stäpphök godkänts för publicering. Av dessa sågs 13 under våren, en på sommaren och 32 under hösten. Detta gör att vi ligger kvar på samma höga nivå som föregående år. Under 2001–2005 gjordes 41–58 fynd per år. Därefter kom en period med färre fynd under åren 2006–2008 med 29–33 fynd, men nu är vi alltså tillbaka på en högre nivå igen.

I Ångermanland gjordes tredje fyndet och i Häl-singland det sjunde.

Sk: Tolv fynd. (1 vår, 11 höst)

Öl: Fem fynd. (3 vår, 2 höst)

Gtl: Fem fynd. (1 vår, 4 höst)

Hl: Två fynd. (2 höst): 1 1K str. S Munkagårdsfloen, Mo-rup 4.9 (Magnus Rahm, Lars Eric Rahm). 1 ad. han-ne Norra Lyngen, Morup – Morups Tänge 10.9 (Björn Lindberg, Joakim Hagström, Gert Hermesgård).

Vg: Tre fynd. (1 sommar, 2 höst): 1 3K hanne Hagel-berg kyrka 23.6 (Göran Engberg, Jan Yseus, Per-Olof Bengtsson). 1 2K hanne Boterstena 21.8 (Peter Spetz). 1 1K Bäck 29.8 (Magnus Hallgren, Albin Thorsson, Lars-Göran Lindgren).

Ög: Ett fynd (1 höst): 1 ad. hanne Säby, Täkern 28.8 (Lars Gezelius).

Srm: Tre fynd (3 höst): 1 1K Stentäppmalmen, Utö 29.8 (Petter Simonsson). 1 2K hanne str. Strandstuviken 29.8 (Karl-Erik Häger, Arne Hellström). 1 3K+ hona str. SV Vattentornet Oxelösund 19.9 (Pekka Pulsa, Arne Hellström).

Upl: Två fynd (2 höst): 1 2K honf. Högby, Lövstaslä-tten 24.5 (Jan Wärnbäck) och, troligen samma individ, 1 2K hanne Lövstaslättan 28.5–1.6 (Nils-Erik Ewers, Ingrid Åkerberg m.fl.). 1 ad. hanne str. S Vishamnsber-get 17.10 (Niklas Westermarck, Raul Vicente, William Sjöberg, Sören Bevmo).

Vrm: Ett fynd. (1 höst): 1 2K hanne Ölmeviksområdet 28–29.8 (Thomas Lindell, Björn Arvidsson, Roger Jo-nasson m.fl.).

Dlr: Tre fynd (1 vår, 2 höst): 1 ad. hona Limsjön, Lek-sand 4–5.5 (Bogdan Persson m.fl.). 1 1K åkrarna mel-lan Häradsbygden och Yttermo 29.8 (Bogdan Persson, Katarina Paunovic) och 1 ad. hanne Övre Svärdsjö, Borlänge 16–17.9 (Conny Trogen, Yngve Johansson, Leif Carlberg m.fl.).

Hls: Ett fynd. (1 vår): 1 ad. hanne str. N V. Berget, Söder-hamn 24.4 (Stefan Persson).

Ång: Ett fynd. (1 vår): 1 ad. hanne Grötom, Nora, 26.5 (Håkan Söderberg, Klas Johansson).

Vb: Två fynd. (1 vår, 1 höst). 1 2K hona Tällåsen, Ost-träsket 2.5 (David Larsson) och 1 1K str S Bergön, Uds 4.9 (Micael Jonsson).

Nb: Tre fynd. (2 vår, 1 höst): 1 3K+ hanne Korva 11.5 (Rolf Lahti). 1 3K hanne Ersnäs O E4, Alvik-/Ers-näsomr. 30.4 (Jan Bergström m.fl.). 1 1K Bastunäset, Norrfjärden, Piteå k:n 12.8 (Staffan Sundin).

(THOMAS STRID)

Ängshök *Circus pygargus* EN

På fastlandet konstaterades sju säkra häckningar/häckningsförsök samt fyra möjliga/troliga. Detta är klart färre än 2007–2009 (15–16, 11 resp. 11). På Öland konstaterades 37 häckande par vid en to-talinventering, och på Gotland 10. Den häckande populationen uppgick således till totalt minst 54

par. Givetvis finns ett litet mörkertal, åtminstone på fastlandet, och gissningsvis uppgår beståndet till cirka 60 par. Man kan konstatera att arten uppvisat ett stabilt bestånd under senare tid och att det nu är något större än i början av 2000-talet.

Sk: Endast en konstaterad häckning i nordost och ytterli-gare ett revir i området.

Bl: En möjlig häckning Mjällby 11–27.5 (Thomas Nils-son, Kerstin Lindgren, Andreas Wernersson m.fl.). Det-ta är första gången sedan 1990 som häckningskriterie konstaterats i Blekinge.

Öl: En heltäckande inventering genomfördes återigen på ön och 37 par konstaterades häcka. Detta är en god summa för senare år, även om antalet par varit uppe i nivåer runt 50 par som mest på ön. Av dessa lyckades 24 par med häckningen, medan 13 par misslyckades. Kommunfördelning var 12 par i Borgholms kommun och 25 par i Mörbylånga kommun. Häckningsbioto-perna var fördelade enligt 12 par i agmyrar, 21 par i tokmarker och 4 par i kulturmark (Staffan Rodebrand).

Gtl: Antalet häckande par var ca 10, vilket är ganska kon-stant jämfört med de senaste åren. Som vanligt finns en koncentration av 5–6 par på norra delen plus några spridda par på den södra halvan av ön.

Nrk: En konstaterad häckning i Kvismaren. Paret häcka-de först vid vallen i Östra Kvismaren. Efter ett kraftigt regnoväder tvingades de att bygga ett nytt bo, denna gång i Källviken, Fågelsjön. Där fick paret 4 ungar och åtminstone 2 av dessa blev flygga.

Ög: Två par gjorde häckningsförsök vid Svensksundsvi-ken, men tyvärr verkar häckningarna även i år blivit re-sultatlösa – inga 1K-fåglar har rapporterats från platsen. Inga häckningsindici er har noterats från Östgötaslätten.

Upl: En lyckad häckning, som resulterade i två flygga ungar, konstaterades i Söder-Giningen, Bladåker. Ut-över denna häckning bedöms två häckningsförsök eller misslyckade häckningar ha skett, dels vid Dragmansbo-sjön, dels vid Vissjön, Björklinge. Förutom dessa kan misstänkas ytterligare tre häckningar/häckningsförsök i rapportområdet, grundat på frekventa observationer i specifika områden samt enstaka bytestransport.

Övrigt:

Ång: 1 3K+ hona Ramsås, Säbrå s:n 2.5 (Björn Gustavs-son). Andra fyndet för Ångermanland.

(MARTIN TJERNBERG)

Ormvråk *Buteo buteo*

I Falsterbo passerade för senare år mycket goda 23 512 ex. med nära nog halva totalsumman 10 071 ex. str Nabben 11.10 (Nils Kjellén, David Erterius m.fl.). Dagssumman är dessutom den hög-sta sedan de standardiserade räkningarna startade 1973! Det förra rekordet var på 7963 ex. den 15.10 2005 (Rrk Skåne).

(FREDRIK FRIBERG)

Större skrikörn *Aquila clanga* (309/309 – 4/4)

Detta år måste särskilt en örn som märktes med satellitsändare som bounge i västra Estland år 2008 omnämnas. Den blev en av årets mest intressanta fågelhändelser. Öرنen har av sin ringmärkare döpts till Tönn. Efter ringmärkning i Estland övervinttrade den i Spanien. Övervintringsområdet ligger i El Hondoområdet nära Elche (mellan Murcia och Alicante) i sydöstra Spanien. Under 2009 kom den under våren upp via Estland, men den fortsatte till Finland där den översomrade nära Vasa för att under hösten åter flyga till samma plats i Spanien.

Men våren 2010 tog den en längre flygtur. Den startade 13 april och valde att stanna till i Baltikum

FOTO: HÅKAN SJÖLIN

Större skrikörnen *Aquila clanga* som fick namnet Tönn, Bölåsen (Jmt) 14 augusti 2010. Notera antennen!

och Finland för att 20 maj runda Bottenviken och sedan huvudsakligen tillbringa sommaren i Sverige, med korta utflykter till Norge bl.a. Dovrefjäll. Den 28 september lämnade Tönn landet via Falsterbo för att åter dra till Spanien för övervintring. Han var framme 16 oktober.

Öرنen hann under sin tid i Sverige besöka 20 landskap. Många landskap fick därmed detta år en ökning av antalet fynd tack vare satellitnoteringar men utan att någon fågelskådare fick syn på den. En observation behöver naturligtvis inte göras genom kikare. Det viktiga är att tillräcklig dokumentation finns att fågeln noterats. Satellitpositionerna visade sig vara mycket tillförlitliga vid de tillfällen då ör-

nen faktiskt kunde ses i fält. Detta skedde i Skåne, Öland, Småland, Uppland och Jämtland.

Blekinges nionde fynd, Östergötlands fjärde, Västmanlands första, Värmlands andra, Dalarnas första, Medelpads första, Hälsinglands första, Jämtlands första och Pite Lappmarks andra.

Förutom Tönn gjordes ytterligare tre fynd under året. Två i Skåne och ett i Norrbotten.

Sk: (3 fynd) 1 3K sträckförsök Skanörs Ljung 23.8 vände och gick tillbaka österut (Mattias Ullman, Kaj Örjan Svahn, Andreas Wernersson m.fl.). 1 3K Torsjön 24–25.9 (Arvid Pettersson, Bertil Johansson, Richard Bergendahl m.fl.) var den sändarförsedda estniska öرنen Tönn. Densamma sågs sedan på Falsterbonäset 28.9 (Nils Kjellén, David Erterius, Björn Malmhagen m.fl.) och lämnade landet dagen därpå, 29.9. 1 2K+ str SV Nabben 11.10 (Nils Kjellén, David Erterius, Bengt Grandin, Peter Spetz).

Bl: Den satellitmärkta öرنen Tönn kom sträckande in i Blekinge 25.5 söder om Olsäng. Den passerade norr om Karlskrona till Hasselstad, där den vände österut igen och sträckte genom Rödeby och försvann norrut samma dag. Allt enligt satellitpositioner.

Sm: Över östra Småland pejlades Tönn två gånger. Första gången var 23.5 över Mönsterås (på väg till Öland) och därefter (på tillbakavägen) 25.5 över Kråkelund, Oskarshamn. Det var det andra fyndet i östra Småland.

Under hösten passerade Tönn genom Tranås och Aneby kommuner 20.9, och senare samma dag sågs och fotograferades öرنen både vid Dala och Tovrida i Jönköpings kommun. Den övernattade i Lekerydstrakten. Detta är det tredje fyndet i Jönköpings län.

Öl: Den 23–25.5 var Tönn på Öland och blev även observerad enligt följande: Str. N Eketorps borg 24.5 (Bosse Danielsson), str. NO Gårdby sandhed (Håkan Alm) och str. NV Melösa 25.5 (Björn Karlsson).

Den 23.5 flög Tönn från Hammarö i Värmland till Båden på östra sidan av mellersta Öland på nio timmar. Flygrutten var 36 mil lång vilket motsvarar en medelhastighet på 40 km/h. Nämnas kan dock att då Tönn passerade Degerfors var hastigheten 73 km/h och höjden 675 meter. Därefter sänkte sig Tönn något förbi Linköping och Kisa (mellan 277 resp. 367 m) för att sedan ladda upp rejält inför språnget över till Öland. I höjd med Mönsterås var höjden hela 973 meter och hastigheten 80 km/h! Tönn har sedan sträckt in över Borgholm eller strax söder därom. Från Båden har vår örn sakta dragit sig söderut för att sedan övernatta vid Ekelunda. Redan klockan nio på morgonen den 24:e hade en förflyttning gjorts och nu befann sig Tönn vid en talldunge väster om Triburga, återigen rastande. Efter att kortvarigt ha observerats i fält vid Eketorp lämnades ön för en snabbvisit i Blekinge, men redan på morgonen den 25:e var han åter på plats på Öland och noterades röra sig österut över Stora alvaret klockan 09, för att sedan vika av norrut. Därefter observeras fågeln av

skådare vid bl.a. Gårdby och Melösa innan nästa satellitnotering gjordes vid Persnäs långt norrut på ön kl 11. Då flygriktningen var SO då signalen sändes, cirklade uppenbarligen Tönn, som nått en höjd av 531 meter (att jämföras med 243 över Stora alvaret). Den sista avläsningen gjordes sedan 2,5 mil VNV om Ölands norra udde, närmare bestämt i skärgården utanför Misterhult, Oskarshamns kommun. Höjden var då 68 meter och hastigheten 48 km/h. Om Tönn tog höjd någonstans på nordligaste Öland och sedan höll en rak kurs mot Misterhult, bör han ha sträckt ut och lämnat Öland i höjd med Byxelkrok.

Ög: Den satellitmärkta skrikörnen Tönn sträckte 23.5 genom landskapet (Motala, Linköping och Kinda kommun) vidare mot Öland efter några dagars vistelse i Värmland. Den vände sedan mot norr utmed kusten och passerade Valdemarsvik och St. Anna 26.5. Tönn passerade även på höstkanten: 20.9 sträckte den söderut mellan Roxen och Glan, för att 21.9 lämna landskapet i sydvästlig riktning. Detta var landskapets fjärde fynd av arten – även om ingen såg den.

Srm: Den 27.5 kom Tönn inflygande i Sörmland söderifrån och höll till i Grödinge, Sörmland under dagen. Den kom via Mörkö in över Skansundet och noterades vid Åvinge, Grödinge samt höll sedan till under eftermiddagen och kvällen vid f.d. Kvarnsjön söder om Riksten. Dagen efter (28 maj) tog den ny fart och drog norrut och passerade Skrubba vid Drevviken för att slutligen dra vidare in i Uppland.

Upl: Den 28.5 kom Tönn söderifrån och noterades av satelliten vid Ljusterö. Därefter stannade den i norra Uppland där den sågs i området Draknäs–Stummelbo–Ekvretet, Valö/Börstil s:n 29–31 maj (Joakim Djerf m.fl.).

Vstm: Då Tönn närmade sig västmanländskt luftrum skedde allt mycket snabbt. I höjd med Lövslätten i Skinnskatteberg lämnade Tönn Dalarna och flög in i över Västmanland. Riktningen var då stadigt mot SSO och passagen fortlöpte mycket snabbt. På sin flytt genom landskapet passerades bland annat Riddarhyttan, Uggelfors, Mellan Välen, sjön Kopparen), Orsta, V. Skedvi, Himmata, Sorby, innan han slutligt slog sig ner för övernattnings i en dunge nordost om Näsby. Följande morgon fortsatte flytten i inslaget tempo, via Arboga flygplats och Tyringe norr om Hjälmaren.

Vrm: Tönn spenderade ungefär ett dygn i Torsby-trakten (22–23 maj), innan den flög söderut genom Värmland (utan att någon skådare fick syn på den) och enligt radiosändaren lämnade den Värmland via Hammarö under senare delen av dagen 23 maj. 4:e fyndet av arten i landskapet.

Dlr: Tönn passerade Dalarna vid tre tillfällen. Dock observerades den inte av någon skådare. Den 21 maj kom Tönn inflygande till Dalarna från Hälsingland i trakten av Amungen, Rättvik och fortsatte mot SV via Gansåstjärnen, Leksand till Skeberget, Leksand där han övernattade. Den 22.5 fortsatte turen via Gunnarstjärnen, Vansbro och sedan Illästjärnen, Malung-Sälen för att sedan flyga in i Värmland strax söder om Bredsjön.

Efter en sydsverigesväg, där bl.a. Blekinge och Öland besöktes, drog han norrut igen mot Uppland. Den 16 juni var det dags igen. Först gjorde han en kort sväng vid Baståssjön, Falun för att sedan åter komma in i landskapet i trakten av Notsjöberget, Rättvik. Fortsatte sedan mot NV via Brynberget och Pengelmyren, Orsa, passerade Mora kommun och därefter lämnade han Dalarna nära Rällvarden, Älvdalen och flög in i Härjedalen.

Efter en längre vistelse i Norrland samt ett besök i Norge var det dags för Dalarna igen 16 september. Denna gång passerades dalagränsen i Orsa finnmark vid sjön Vässinjärvi. Han fortsatte mot SV in i Orsa kommun och vidare via Mora kommun till Stumsnäs, Rättvik där han flög ut över Siljan mot Leksand. Därefter via Gagnefs kommun och Länsan, Borlänge till Skärsjöbo där en övernattnings skedde. Den 17 september gick färdens söderut till Grängshammars, Säters och en ny övernattnings skedde nära Pannlappen, Säters. Drog så vidare 18 september mot Stora Norn där han vek av mot SV. Passerade över Stimmerbo, Smedjebacken och vidare mot Källan, Smedjebacken där kursen åter gick mot SO. Lämnade landskapet vid Stockforsen nära Malingsbo för vidare färd i Västmanland. Således besöktes tolv av Dalarnas kommuner plus Orsa finnmark utan att någon fick ögonen på honom!

Gstr: Den satellitmärkta örnen Tönn passerade Gästrikland 1 juni och lämnade en position vid Rumpmuren VSV om Jädraås på gränsen mot Dalarna. Örnen har troligen sträckt tvärs igenom landskapet, närmast position före denna är belägen norr om Tierp.

Hls: Tönn besökte landskapet vid tre tillfällen 21.5, 31.5 och den 15–16.6.

Mpd: 1 3K rast. Bye, Hässjö – Björnberget, Haverö 1–15.6 (Medelpads rapportkommitté).

Ång: Tönn passerade även i Ångermanland utan att ses. Den flög genom landskapet 21.5 och 4–5.6. Det blev då femte fyndet i landskapet.

Vb: Tönn noterades av satelliten 2 km V Högberg, Norsjö 19 maj och befann sig enligt sändaren på lokalen kl 14:00 denna dag utan att någon skådare såg den.

Nb: 1 ad. str. N Södra armen, Pitsund 25.4 (Lars Sandberg, Staffan Sundin). Tönn sträckte via Haparanda k:n – Kalix k:n – Luleå k:n – Boden k:n – Älvsbyn k:n 19.5.

Hjd: Tönn besökte landskapet vid två tillfällen.

Jmt: Jämtlands första fynd av större skrikörn blev en långstannare. Tönn spenderade större delen av sommaren (22 juni – 5 september) i trakterna väster om Storsjön. I Bölåsen, Oviken uppehöll han sig i över en månad med start i början av augusti. (Kim Woxlägd, Christer Pålsson, Pontus Wennesjö m.fl.)

N Lpl: 2–5 juni uppehöll sig Tönn i Arvidsjaur, Arjeplogs och Jokkmokks kn. Detta är 2:a fyndet i P lpm. Nu finns totalt 4 fynd i N lpm.

Tillägg:

2007: Ång: 1 1K Flärke, Mo 30.12 (Anna Lindgren, Christer Lindgren, Oskar Nilsson). Fjärde fyndet i Ång.

(THOMAS STRID)

Mindre skrikörn *Aquila pomarina* (264 – 2)

Fynden i Skåne bedöms gälla samma individ. Även på Gotland anser man det mest troligt att de två fynden avser samma individ som hållit sig gömd hela sommaren. Därmed kan vi konstatera att blott två fynd gjordes i Sverige 2010. Fyndet på Gotland var landskapets fjärde. Ett tillägg från Uppland 2009 gör att det årets summa ökade till sju ex.

Sk: 1 4K+ str. SV Havgårdssjön 21.8 (Stefan Malm). 1 4K+ sträckförsök Falsterbonäset 23–27.8 (Mattias Ullman, Kaj Örjan Svahn, Tommy Holmgren).

Gt: 1 ad. Hojgardsmyr, Tofta skjutfält 4.4 (Jan Janthe). 1 3k+. Storsudret 22.9–16.10 (Jörgen Petersson, Gutt Åberg, Per Smitterberg, Bimbi Ollberg).

FOTO: KRISTER CARLSSON

Stäppörn *Aquila nipalensis*, Norra Lunden (Öl), 15 oktober 2010.

Tillägg 2009:

Upl: 1 2k+ förbifl. Lyan, Alunda 7.4 (Mats Edholm).
(THOMAS STRID)

Ob. skrikörn *Aquila clanga/pomarina*

Ett fynd av en obestämd skrikörn i Blekinge.

Bl: 1 ex. Vägga, Karlshamn 25.9 (Hasse Olsson).
(THOMAS STRID)

Stäppörn *Aquila nipalensis* (44/44–2/2)

Sk: 1 3K Skabersjö gods, Kannikdammen med flera lokaler i SV Skåne 1.1–3.4 (F) (Johannes Löfquist, Stefan Magnusson m.fl.). 1 3K Skarhults ängar 16.10–14.11 (F) (Lars-Olof Nilsson, Gunder Jönsson m.fl.). 1 3K Roslätt, Svedala 12.12 (F) (Ulf Kaunitz, Mikael Nilsson).

Öl: 1 3K Ottenby–Stenboud 1.1–22.11 (F) (Anders Helseth, Roine Strandberg m.fl.).

Inga nya fynd gjordes, men två subadulta fåglar var kvar i Skåne och på Öland sedan 2009. Som flera andra rara örnar på senare år valde Skånefågeln att försvinna spårlöst under sommaren för att sedan dyka upp igen inför vintern. Fåglarna är lika varandra vad gäller dräktutveckling – de har båda under året ersatt slitna undre större vingtäckare med fräscha vita vilket i kombination med att i princip alla juvenila vingpennor nu är utbytta (bortsett från någon yttre handpenna) gör att de ser mer ”hela och rena” ut – alltså på ett sätt mer ungfågelslika jämfört med under hösten 2009.

(ALEXANDER HELLIQUIST)

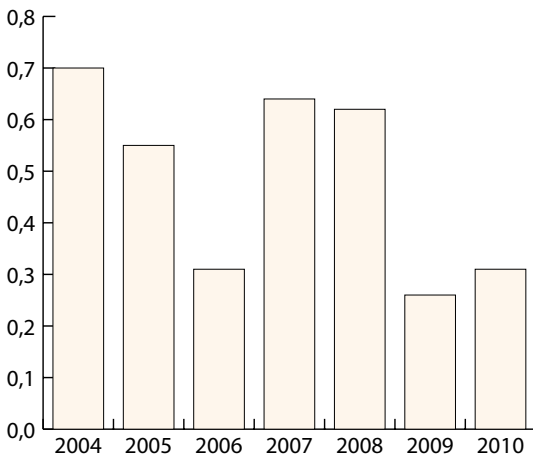
Kungsörn *Aquila chrysaetos* NT

Totalt i landet kontrollerades 725 revir, varav 498 var besatta (69 procent). Av dessa lyckades 135 par producera 157 ungar, dvs. 0,31 ungar/besatt revir. För andra året i rad således en dålig häckningssång. Även i Finland och Norge var det låg häckningsframgång. I genomsnitt de senaste sju åren har närmare 0,5 ringmärkningsdugliga ungar producerats per besatt revir. Variationerna mellan åren är dock stor – som flest 0,7 ungar/besatt revir 2004, som lägst 0,26 ungar/besatt revir 2009. Kommentarer från rapportkommittén i Göta- och Svealand:

Sk: Under året fanns 7 par i landskapet som fick ut 8 ungar (Kenneth Bengtsson).

Sm/Kronoberg: 2 par (revir) i Uppvidinge kommun där åtminstone det ena paret rapporterats som adult. 1 yngre par (båda 4K) i Älmhults kommun, april månad.

Sm/Jkp: En säkerställd häckning och två ytterligare revir. Dessutom har äldre fåglar observerats i ett tänkbart fjärde revir.

Genomsnittlig ungunproduktion hos kungsörn *Aquila chrysaetos* i Sverige 2004–2010.

Öl: Ett häckningsförsök genomfördes på södra delen av ön – det första kända på Öland. Fåglarna var inte helt adulttecknade utan det rörde sig om en trol. 5K och en något yngre, 3-4K, som bland annat iaktogs spelflyga vid flera tillfällen. Även parning noterades. Utöver detta finns också rapporter om en helt adulttecknad fågel som drog runt över stora delar av Öland, liksom två spelflygande fåglar på norra delen av ön.

Gtl: Antalet konstaterade revir under året uppgick till 52. Däremot innebar den mycket kalla och blöta våren det sämsta utfallet på åtskilliga år. Av 26 påbörjade, kontrollerade, häckningar misslyckades hela 15. I de 11 framgångsrika reviren producerades 14 flygga ungar varav 12 ringmärktes.

Hl: Två häckningsförsök, men inget lyckat. I ena fallet avbröts häckningen sent under ruvningen pga. störningar.

Nrk: Återigen en häckning i sydöstra delen av landskapet, i år med en flygg unge som resultat.

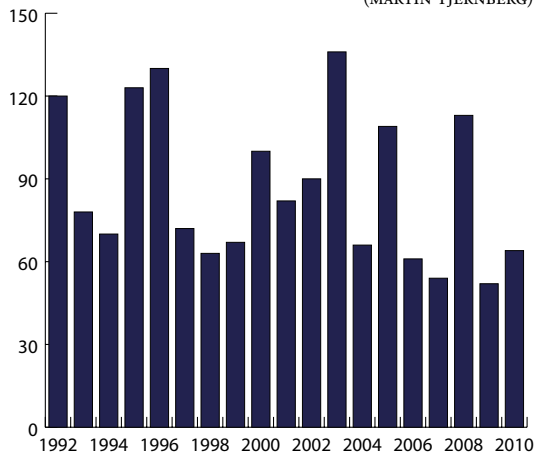
Ög: En häckning konstaterades (1 flygg unge) som berör landskapet, men där boplatsen och merparten av reviret ligger i angränsande landskap. Observationerna av häckningsdugliga örnar från andra platser var sparsamma under året men enstaka uppgifter finns främst från de två områden som tidigare bedömts hysa möjliga revir.

Srm: Under året har äldre fåglar setts i de sex kända reviren som finns inom rapportområdet, några av dessa revir ligger i gränstrakter med andra rapportområden. I år har inget av paren observerats med ungar.

Upl: Vid kontroll i juni av rapportområdets hittills enda säkra revir konstaterades två välvuxna ungar vilka ringmärktes. I augusti sågs paret tillsammans med endast en unge. Förmodligen hade den andra ungen omkommit av okänd anledning.

Dlr: Kungsörnsgruppen har haft kontakt med 43 revirhävdande par, många genom kontroll av påbyggda bon. För tolv par är häckning konstaterad och 10 häckningar lyckades med tre dubbelkullar och sju enkelkullar. Samtliga tretton ungar ringmärktes men en unge dog i boet innan den blev flygg.

(MARTIN TJERNBERG)

Antal fynd av aftonfalk *Falco vespertinus* i Sverige 1992–2010.

Rödfalk *Falco naumanni* (14/14–1/1)

Gtl: 1 2K+ hanne Muskmyr, Sundre s:n 14–17.6 (F) (Eric Blomgren, *Juho Könenen, *Victor Bergh Alvergren m.fl.).

För andra året i rad ett Gotlandsfynd – det andra för landskapet. Man kan spekulera i om det är samma hanne som har återvänt. Det går dock inte att spika åldern till 3K+ utifrån de bilder som Rk har haft tillgång till. Stjärten ser ut att sakna juvenila fjädrar, men stjärtpenneruggningen tycks kunna ske ganska tidigt under våren hos 2K-fåglar vilket bland annat 2009 års fågel visar. De större täckarnas utseende gav ingen vägledning – de blågrå fälten var inte imponerande stora men å andra sidan kan detta

FOTO: RONNY MALM

Aftonfalk *Falco vespertinus*, hona, Torups våtmark (Sk) 17 maj 2010.

variera hos både 2K-fåglar och äldre. Sammantaget gör detta att Rk väljer att publicera fågeln som en ny individ med åldersbeteckningen 2K+.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Ännu ett magert år. Sammanlagt 64 aftonfalkar ligger väl under medianen (82 ex.) för perioden 1992–2010. Endast tre år har varit sämre; 2006, 2007 och 2009. Mellanårsvariationerna är dock ganska stora och någon tydlig trend föreligger inte.

Fynd i Norrland och sena fynd:

Hls: 1 ad. hanne Maden, Ålsjön, Söderhamn k:n 16.5 (Thomas Tiger m.fl.).

Vb: 1 2K hanne str. NV Lillhällan, Holmön, Holmöarna 15.5 (Micael Jonsson m.fl.). 1 ex. Djäkneböle, Vb 24.10–18.11 (Per Linder m.fl.).

(THOMAS PETTERSSON)

Stenfalk *Falco columbarius*

Bl: 1 ex. Eriksberg 5.7 (Martin Samuelsson).

Öl: Häckningar: En häckning på norra delarna av Stora alvaret med minst en flygg unge (flera obs.), liksom återigen en häckning i en tallunge på sydvästra Öland med minst två flygga ungar (flera obs.). Således ett glädjande år med två konstaterade häckningar på södra Öland. Förutom dessa enstaka observationer under slutet av maj–juli från i huvudsak Ottenbyområdet, Grankullavik samt sydöstra kusten upp till Sandby skjutfält (rrk Öl).

Gtl: 1 hanne Aurriv, Hamra 1.6 (Teet Sirotkin, Gutt Åberg), 1 ex. Rudvier, Öja 3.6 (Magnus Svensson), 1 ex. Barshageudd, Sundre 6.6 (Tomas Carlsson), 1 ad. Branden, Tofta skjutfält 19.6 (Per Smittberg), 1 ex. Marpesträsk, Fårö 1.8 (Roland Staav), 1 ex. Yttre Stockviken 11.8 (Lennart Wahlén) och 1 ex. Alva 12.8 (Anders Elf). Ovanligt många sommarfynd, dock tyvärr inga häckindicer (rrk Gtl).

Vstm: 1 ex. Virsbo, Ramnäs, 5.6 (Jan Jorgensen) och 1 ad. hanne Rudö, Rytterne, 13.6 (Lennart Wahlén).

Dlr: Två säkra häckningar, dels bokesök vid Grövelsjön, Älvdalen 24.6 (Karin Andersson, Leif Larsson) och dels ungar hörda på Fulufjället, Älvdalen 3.7 (Håkan Müller). Indicer på trolig häckning finns från Älvrosfjorden, Älvdalen 1.5 (Matthis Kaby, Ulrika Kaby).

Ång: En häckning rapporterad: Tre flygga ungar Hälletorp, Härnösand, 17.7 (Leif Johansson). Ytterligare två fynd under häckningstid: 1 ex. Älandsbro 20.6 (Roger Wallgren och 1 hona Flynn, Ramselesjön, 17.7 (Runo Edholm).

Vb: En konstaterad häckning med 2 ungar Tjyvviksdalen, Bygdeå 19.7 (Niklas Andersson). Ytterligare fyra fynd som skulle kunna tyda på häckningar gjordes: 1 ex. Klintsjön, Ånäset 3.6 (Robert Stenmark), 1 ex. Innerviksängarna, Skellefteå 12.6 (Bo Lindfors, David Larsson), 1 hanne Jämteböle, Tväråbäck 17.7 (gm Henrik Blommé) och 2 honf. Mickelsträsk 27.7 (Torbjörn Nylén).

Nb: Ett upprört par Pitsund 15–24.4 (Lars Sandberg, Mattias Nordlund m.fl.), 1 ex. varnande, Grannäs SO Gråträsk 26.4 (Stefan Holmberg) och 1 hona Forshed 5.6 (Tomas Berlin, Jenny Renström). Relativt ovanligt under häckningstid (rrk Nb).

Hjd: Häckningar: En häckning Flatruet 30.5–28.7 (Eva Johansson, Sten-Erik Bohlin, Tomas Carlberg, Daniel Green m.fl.), 1 häckning Helagsområdet 16.6 (Matthis Kaby, Ulrika Kaby), 1 häckning (3 ungar) Särvsjön, Hede 28.7 (Arne Reldin), 1 häckning Ramundbergets samhälle 30.6–3.8 (Pontus von Brömssen, Thomas Svanberg, Christer K. Andersson) samt 1 häckning (2 ungar) Svallmyren, Ljusnedal 1.8 (Stefan Berg).

Jmt: Ett ruvande par Ännsjöns fågelskyddsområde 16.5

(Steve Dahlfors), 1 hanne varnande Brötarnas naturreservat 14.6 (Håkan Sjölin), 4 ex. (2 ad. +2 1K) Enaförsholm, Åre 31.7 (Anders Arnell), 4 ex. (2 ad+2 1K) Västerfjället, Oviksfjällen 1.8 (Georg Larsson, Riina-Maj Larsson-Mänd) och 4 ex. (1 1K+ +3 1K) Ankarede, Frostviken 1.8 (Leif Holmgren).

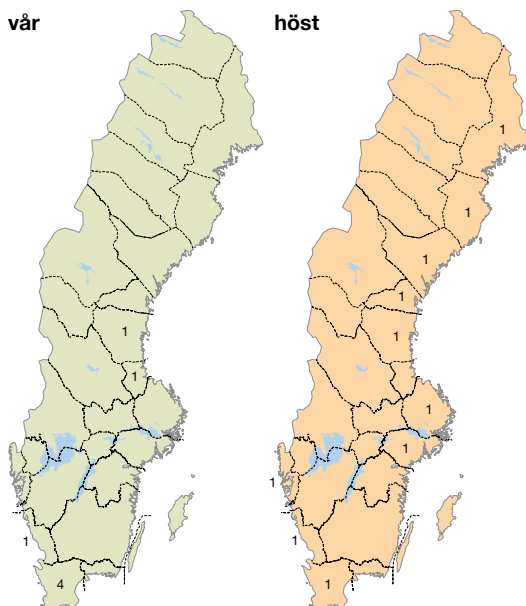
N Lpl: 2 ex. varnande Hornavan 20.7 (Marie Olsson), 2 ex. nyligen flygga Vuollerim 30.7 (Mats Karström), 2 ex. varnande Stenholmarna, Uddjaure 6.8 (Micael Jonsson, Aron Sandling) och 1 1K Saltmyrans torvtäkt SO Abborrträsk 5.8 (Stefan Holmberg). Häckar med enstaka par nedom fjällen (rrk N Lpl).

De många sommarfynden från Gotland är intressanta och där hoppas vi på en fortsättning under kommande år. Sedan kan man också söka bra förklaringar till utpräglade sommarfynd i både Bl och Vstm. Som vanligt är den norrländska fyndbilden bara en spridd hagelskur av noteringar, utan större sammanhang.

(CHRISTER OLSSON)

Jaktfalk *Falco rusticolus* **VU**

Utanför häckningsområden i fjällen rapporterades 7 ex. under vinter/vår (=vår) och 10 under höst/vinter (=höst). Vårsiffrorna är jämförbara med tidigare års, medan höstsiffrorna är klart lägre än normalt. Det bör dock observeras att relativt många rapporterade jaktfalkar inte har granskats av flera rrk p.g.a. att beskrivningskrav inte har uppfyllts. Noterbart är den övervintrande adulta jaktfalken i nordvästra Skåne, som nu återkommit sex vintrar i rad. Att en jaktfalk

Jaktfalk *Falco rusticolus* i Sverige 2010, antal ex. nedanför fjällvärlden fördelade på vår och höst.

etablerat ett vinterrevir i södra Sverige som utnyttjas år efter år torde vara unikt för landet.

Häckning:

Dlr: Ett etablerat revir (Njupekär, Fulufjäll) som producerade två ungfåglar.

Jmt/Hjd: I Jämtland och Härjedalsfjällen konstaterades 12 lyckade häckningar som producerade 34 ungar, vilket gav ett medel på 2,83 ungar per lyckad häckning och 1,79 ungar per besatt revir. Detta är ett bättre resultat än 2009 men inte så bra som förväntat med tanke på länsstyrelsens beslut om jaktstopp på ripor jaktsäsongen 2009–2010. Det blev dock inget bra ripår 2010, men trots detta öppnades jakten åter 25 augusti samma höst.

Vb län: Uppgifter saknas.

FOTO: HÅKAN JOHANSSON

Den ad. jaktfalken *Falco rusticolus* som övervintrade i nordvästra Skåne, Mjöhult (Sk), 16 januari 2010.

Nb län: Vid länsstyrelsens sommarkontroll i Parkblocket (Sarek, Padjelanta och Stora Sjöfallets NP) konstaterades 5 lyckade häckningar med totalt 13 ungar. Detta ska relateras till resultatet från 2009 då endast 2 lyckade häckningar bekräftades. De högsta noteringarna från samma område härrör från 2006 och 2007 med 15 lyckade häckningar och 47 ungar resp. 14 lyckade häckningar och 40 ungar.

(MARTIN TJERNBERG)

Pilgrimsfalk

Falco peregrinus **VU**

Tillväxten för falkpopulationen i södra Sverige har fortsatt som beräknat. Total inräknades om 94 häckande par vilken är en ökning med 13 par jäm-

fört med 81 par 2009. Det är numera svårt att hinna med att inventera alla potentiella falkberg speciellt med tanke på att falkarna allt oftare återfinns i småbranter i skogsterräng där sällan någon letar efter dem. Vi har naturligtvis ett mörkertal med ett antal okända par vilket väl delvis indikeras av att andelen omärkta falkar ökar.

Minst 125 lokaler kontrollerades i södra Sverige. På 98 lokaler rapporterades falkpar under en del eller hela häckningssäsongen.

Av 94 par med påbörjad häckning lyckades 62 med att producera en eller flera ungar. Andelen misslyckade häckningar var 35 % vilket är den högsta siffran under 2000-talet. Vi får se om den här trenden håller i sig eller om 2010 var ett särskilt dåligt år. Av de misslyckade häckningarna kan flera bero på predation (berguv och mård), regn och kyla under kläckperioden samt i ökande grad mänskliga störningar (klättring, geo-caching, fotografering).

Antalet flygga ungar, 145, blev det högsta sedan projektstarten 1972. Antalet ungar per lyckad häckning var 2,4, ungefär som tidigare år medan antalet ungar/påbörjad häckning, 1,6, var något lägre än de senaste fem åren.

I mellersta Sverige och södra Norrland ökade antalet från 14 till 22 par år 2010. Det är en kraftig ökning men delvis förväntad med tanke på både de vilda parens ungrproduktion och det extra tillskott av ungar som kommit från avelsprojektet. De olika paren fördelade sig med 10 par i Dalarna, 6 par i Hälsingland och 2 par vardera i Jämtland och Medelpad samt en nyetablering i Ångermanland.

Utsättningarna av ungar som påbörjades i Dalarna 1994 och i Hälsingland 2008 har varit lyckosamma och avslutades med en sista utsättning av fyra ungar inom respektive landskap 2010. Totalt 155 ungar har frisläppts sedan starten och dessa har i hög grad bidragit till den återetablering av pilgrimsfalk som skett i Mellansverige.

Samtliga kända par gick till häckning och av dessa lyckades 71 % eller 15 par. Antalet flygga ungar räknades till minst 33 vilket är en fördubbling mot 2009 och med ett tillskott av 10 ungar från aveln så hamnar siffran på 43 ungar (inklusive 2 ungar frisläppta i Närke). Medeltalet ungar per lyckad häckning var 2,2 och per påbörjad häckning 1,6.

Ju längre norrut vi kommer i landet, desto svårare är det att få ett grepp om den verkliga populationen. Västerbottens län blev dåligt genomsökt och vi har bara fått in data från två häckningsplatser. I Norrbottens län kontrollerades minst 62 lokaler med 40 revirhävande par.

Totalt 161 par räknades av projektet varav 157 häckade och 102 med lyckat resultat. Antalet ungar har beräknats till 252. Av dessa ringmärktes 216. Den totala stammen har för Södra Sverige skattats till ca 100 par, mellersta Sverige till ca 25 par och norra Sverige med Västerbottens och Norrbottens län till ca 150 par. Detta skulle för Sveriges del ge en totalpopulation om ca 275 par.

Siffran för norra Sverige är osäker men grundar sig på att det skett en ökning därför att flera nya par hittas närmare kusten och på tidigare obesatta myrar. Ökningstakten är sannolikt betydligt lägre än i södra och mellersta Sverige och jämförbar med Finlands som ligger på ca 4–7% per år.

Sk: I Skåne häckade sex par varav ett nytt på Kristiansstad vattentorn. En omärkt hane har under flera år hållit till på tornet vid den uppsatta häckningslådan och flera vintrar bildar par med en övervintrande omärkt hona (Hans Cronert, Patrik Olofsson). Uppvaktnings och boskrapning har skett tidigare år men regelbundet i april har honan förmodligen dragit norrut. Det är ju inte ovanligt att falkar från skilda regioner bildar par på övervintringsplatserna för sedan bryta upp och flytta tillbaka till sina hemtrakter. I januari sågs en ny ringmärkt hona vid tornet och hon kunde senare avläsas. Hon märktes som unge från ett trädhäckande par i norra Tyskland. Detta är det första fallet i Sverige som visar på ett utbyte mellan den tyska och svenska falkpopulationen. Paret häckade och fick ut tre ungar. Ytterligare två stadshäckningar återfanns i Skåne, det ena paret söder om Malmö där häckningsförsök åter gjordes på en övergiven industribyggnad och det andra paret på Lantmännens silo i Helsingborg. Falkparet på silon kläckte fram två ungar men den ena dog ganska omgående. Med ett tillskott av en unge från Nordens Arks avelsprojekt blev ändå 2 ungar flygga (Christer Strid).

De tre övriga paren i häckade i klippbranter men från ursprungslokalen Kullaberg blev inga falkungar flygga i år (Alf Pettersson). Däremot lyckades det falkpar som redan 2009 etablerade sig i en högsta grad olämplig bergbrant med vandringslås både nedanför och ovanför klippan. Två ungar ringmärktes den 5 juli (Leif Klinteroth, Tommy Järås). Honan avlästes som norskmarkerad från 2007 men individnumret kunde aldrig läsas. Tyvärr har vi haft problem med 2007 års färgringar. Vissa av ringarna har tappat sin lila färg och ser helt blanka ut.

På den tredje klipplokalen kunde bägge falkarna avläsas och hannen CX har en säregen historia. Han räddades till livet som liten unge från en lokal i Bohuslän 2005 efter det att honan i paret hade förolyckats. Kent Nilsson och Sture Orrhult hämtade den livlösa ungen, värmden den och körde den till Nordens Ark där den kvicknade till. Några veckor senare placerades den hos falkparet i Helsingborg, blev flygg och fem år senare återfanns den häckande i Skåne.

Sm: De båda tidigare kända paren återkom och påbörja-

de sannolikt häckning men inga ungar kom ut. I ett fall låg det två rötägg i boet och det här paret kan ha utsatts för störningar under ruvningstiden (Janne Henriksso).

GtL: Sannolikt samma par som häckade året före på Lilla Karlsö. Misslyckat (Måns Hjernerqvist).

HL: I Halland observerades 11 revirhävande par varav 10 påbörjade häckning, en ökning med ett par. Åtta häckningar lyckades med 22 ungar. Nyetablering skedde på Lantmännens silo i Falkenberg, där en bolåda sattes upp redan på 1990-talet. En ny bolåda kom på plats sommaren 2009. Hanen CA från en häckningslokal i Halland (född 2007) var revirhållande på silon sedan mars 2009 och fick under våren 2010 i omgångar sällskap med minst tre olika honor, två blev kvar under parningsperioden och det är något osäkert om vilken hona som lade ägg. I vilket fall övertog en märkt hona från 2008 ruvningen. Det visade sig att även denna hona kom från samma häckningslokal som hanen och att de är syskon även om honan är ett år yngre. Den andra syskonparningen på en silobyggnad! Två ungar kunde senare ringmärkas (Leif Klinteroth).

Ännu ett nytt par noterades, ca 3,4 km från närmaste par i Västergötland (Rolf Hermansson). Bägge falkarna var omärkta och kläckte fram 2 ungar varav en ringmärktes. På ytterligare en lokal i norra Halland var återetablering på gång (Lars-Åke Andersson).

Att det är konkurrens om de bästa häckplatserna och att man ofta observerar flera falkar på lokalerna tidigt på säsongen är välkänt. Framförallt är det honor som konkurrerar om de bästa reviren, och det anses vara en möjlig förklaring till den omvända könsdimorfismen bland falkarna. Den 19 april hittade Pär Sandberg en fårs-lagen falkhona delvis uppäten och sannolikt dödad av en annan falkhona. Den döda falken var ringmärkt och kom från södra Västergötland 2008.

Boh: I Bohuslän hittades fem nya par varav fyra häckade och antalet revirhävande par ökade från 24 till 28. Häckningarna lyckades också något bättre än föregående år med 36 ungar. Liksom tidigare år försvann ungar efter märkningen vid några boplatser, sannolikt på grund av berguvsprestation.

Dls: Ett nyetablerat par hittades med fyra ungar men antalet revirhållande par (10) låg på samma nivå som året före liksom antalet (18) flygga ungar. En av de misslyckade häckningarna berodde på mårddpredation (Kent Nilsson, Sture Orrhult).

Vg: Revirhävande par observerades på 27 lokaler och 26 par häckade men antalet lyckade häckningar (15) blev färre än året före och antalet ungar lägre – 33 mot 51.

Nya falkpar hittades på tre lokaler, bl.a. två nya par på Halle-Hunneberg varav det ena lyckades med fyra ungar (Leif Bengtsson, Börje Broström).

Ett häckande par utanför Borås fick sina tre rötägg utbytta mot en unge från Nordens Ark (Jan-Åke Persson, Dick Liljegren). Sämre gick det för ett par i södra Västergötland där tre ringmärkta ungar togs av berguv.

Ög: Med ett nyetablerat par inräknat häckade fem par med 8 ungar. Vid en bokkontroll av det häckande paret

vid Bråviken hittades tre döda ungar från föregående år. Möjlig förekom störningar från båttrafik och fotografer efter det att ungarna ringmärkts (Lars Gezelius).

Vrm: Tre nya par hittades, samtliga med lyckad häckning. Totalt 8 häckande par med 20 ungar. Falkarna börjar nu sprida sig norrut i Klarälvsdalen. Det lär inte heller dröja länge innan det första falkparet dyker upp i Närke.

Nrk: Utsättning av falkar påbörjades 2006 i Kilsbergen i Närke. 2010 sattes 2 ungar ut. Med 2010 års säsong har 17 falkar släppts ut men återetablering har ännu inte skett (Michael Andersson).

Dlr: I Dalarna hittades tre nya par och totalsumman blev 10 häckande par, varav 6 med lyckad häckning, och 13 ungar. Från aveln på Nordens Ark fick falkprojektet ett tillskott med fyra ungar som frisläpptes utanför Rättvik. Från denna plats har under årens lopp 34 ungar släppts vilket är rekord för en häcknings-plats. Två av de utsläppta ungarna har hittills återfunnits häckande i Dalarna och Hälsingland och fler kan förväntas. Ett intressant återfynd gjordes av en häckande hona som visade sig komma från mellersta Bohuslän 2008 vilket pekar på att det kan ske ett utbyte mellan västkustpopulationen och Dalarna. Sedan tidigare häckar en falkunge utsatt i Leksand nära Varberg i Halland (Lars Nilsson).

Hls: Med ett nytilkommet par ökade antalet till sex par, samtidigt som ensamma revirhållande falkar sågs på två lokaler. Alla paren påbörjade häckning, fem lyckades och fick ut 13 ungar. Av elva avlästa falkar var sju färgmärkta (Stig Norell, Åke Englund, Calle Zetterlund).

Jmt: I Jämtland har vi fortfarande bara rapporter från två lokaler även om det sannolikt finns flera okända par. På en häckningslokal söder om Östersund hittades falkhonan skadad i mitten av juni. Hon fördes till Frösö Zoo där man konstaterade att hon inte hade något vingbrott men antagligen krockat med något föremål. Efter någon dags rehabilitering släpptes hon vid häckningslokalen men det är okänt om eventuella ungar i boet överlevde. På den andra kända lokalen ringmärktes två ungar.

Mpd: Första häckningen i landskapet skedde 2009 och 2010 hittades två häckande par. Bägge lyckades och fick ut en respektive tre ungar (Peter Nilsson).

Ång: Första kända häckningen på decennier! Lyckad häckning med sannolikt 2 ungar (Thomas Birkö).

Vb-län: Västerbottens län blev dåligt genomskött och rapporter har bara kommit in om två häckande par med minst 4 ungar (Johan Ekenstedt).

Nb-län: I hela länet kontrollerades minst 62 lokaler med 40 revirhävande par och sannolikt påbörjade häckningar. Inventeringen i norra delen av länet gav mycket dåligt resultat där det verkade som om framförallt de myrhäckande falkarna hade misslyckats. Av 40 sannolikt påbörjade häckningar lyckades 26 par med minst 59 ungar, dvs. 2,3 ungar/lyckad häckning. Bara 36 ungar kunde ringmärkas (Berth-Ove Lindström, Anders Olofsson, Lars Nilsson, Sture Orrhult, Kent Nilsson).

(PETER LINDBERG)

PROJEKT PILGRIMSFALK, NATURSKYDDSFÖRENINGEN

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Ås lpm: 1 spelande Älgsjömyran 10–11.6 (Sture Gustafsson, Inga Olofsson, Leif Johansson).

Tredje fyndet i Åsele lappmark. Senaste fyndet gjordes på samma lokal 2006 och kan ev. vara samma exemplar.

(FREDRIK FRIBERG)

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* **VU**

Årets 177 spelande hannar är tillsammans med 2008 års 159 spelande den lägsta summan på många år.

Häckningar:

Öl: Minst 3 ex. (1 ad. + 2 1K) Västerstadsviken 6–23.8

FOTO: KRISTER CARLSSON

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*, Västerstadsviken (Öl), 21 augusti 2010.

(Lars Hansson, Björn Johansson, Ulf Mörte m.fl.). Frågan är om häckning genomförts vid Västerstadsviken. Visserligen hördes inga spelande fåglar där, men eftersom både en adult och två ungfåglar sågs i augusti verkar det troligt att häckning skett på lokalen.

Upl: Från Angarnsjöängen har två olika kullar noterats (Svante Söderholm).

Höstfynd:

Sk: Under höststräcket sågs ca 15 ex. 31.7–12.9 vilket är betydligt mer än normalt. Lokaler med goda förekomster var området runt Vegeåns mynning (ca 5 ex), Hasslarp (2 ex) och Foteviken (som mest 4 ex. samtidigt).

Öl: 1 1K ringm Ottenby 8.8 (Ottenby fågelstation m.fl.). 1 ex. Västerstadsviken 4.10 (Gunnar Siljestränd, Mats Wallin m.fl.).

Gtl: 1 ex. Västergarnsviken, Västergarn 18.7 (Olof Armini).

Hl: På Getteröns naturreservat rastade totalt ca 5 ex. 17.8–30.9

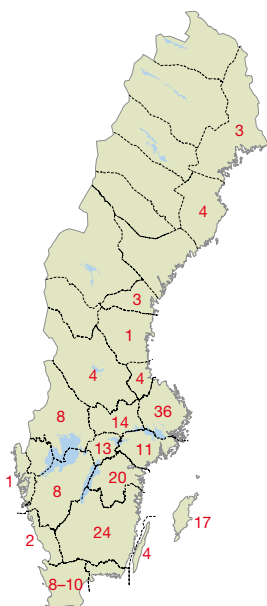
Vg: Under hösten sågs 1 ungfågel.

Srm: 1 ex. rast. Grinda våtmark, Nyköping 25.7 (Lennart Wahlén). 1 1K rast. Granövasen, Fredövik, Marsång, Nyköping 14.9 (Lennart Wahlén).

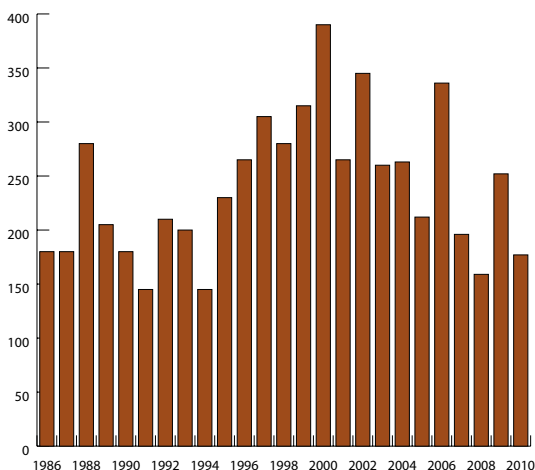
(FREDRIK FRIBERG)

Mindre sumphöna *Porzana parva*

Mindre sumphöna är numera en första klassens raritet. Det görs inte mer än ett eller par fynd fynd per år i landet. I år är båda fynden från samma lokal!

Spelande småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 2010.

Rapporterade småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 1986–2010.

Nrk: 1 hane spel. Löten-Nyängen 16–19.5 (Johan Åhlén, Lage Johnson m.fl.). 1 hona spel. Nyängen, Kvismaren 18–28.6 (Leif Sildén, Jan Rees m.fl.). Rrk Nrk kommenterar: "Det lite märkligt att det först sitter en hane och spelar och på samma plats en månad senare en hona. Men enligt nu gällande kunskap kan vi inte bedöma det annorlunda."

(FREDRIK FRIBERG)

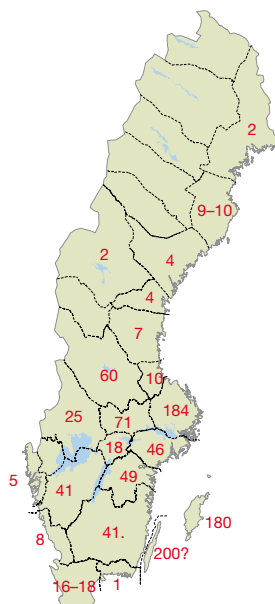
Kornknarr *Crex crex* NT

603 sp. kornknarrar på fastlandet är den lägsta summan sedan sedan 2004. Likt vaktel minskar kornknarren för tredje året i följd efter toppåret 2007 (som hade 1085 spel. kornknarrar).

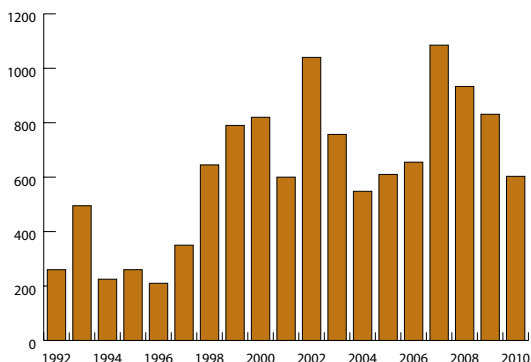
Ansamlingar:

Gtl: Lina myr med som mest 19 ex, minst 10 ex. vid Limmormyr-Klintängarna Fårö.

Upl: 13 ex. Marma skjutfält (Tommy och Oskar Löfgren).

Spelande kornknarrar *Crex crex* i Sverige 2010.

Rapporterade kornknarrar *Crex crex* i Sverige (exkl. Öland och Gotland) 1986–2010.

Höstfynd:

Sm: 1 1K 12.9 Aggån, Jät (Roland Ylven). Septemberkarrnen saknade trafikvett, stod på bron över ån och för-olyckades tyvärr (rrk Kronoberg).

Dls: 1 ex. rast. Röseboviken, Hästefjordsområdet 13.9 (Michael Egerzon).

Vg: 1 ex. Brudarebacken 23.8 (Leif Andersson).

(FREDRIK FRIBERG)

Sothöna *Fulica atra*

Hjd: Andra fyndet i Härjedalen blev en riktig långstannare: 1 ex. Kyrktjärn, Storsjö 15.5–15.8 (Marlene Åslund m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

FOTON: JOHAN BRENANDER

Småtrapp *Tetrax tetrax* hanne, Svärtinge gård (Ög) 14 maj 2010

Småtrapp *Tetrax tetrax* (25/26–1/1)

Ög: 1 hanne Svärtinge gård 14.5 (F) (*Robert Petersen, *Jesper Haglund m.fl.).

Sedan tidigare finns två fynd från Östergötland – från 1910 respektive 1877. Årets fågel gjorde ett kortstopp och behagade endast stanna under några eftermiddags- och kvällstimmar. Inga andra nordiska fynd gjordes under året.

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Den tidigare bilden av en positiv utveckling jämfört med 1990-talet består. I Sk fanns 485 par, varav 301 par i Vellinge kommun (häckningsframgången

i landskapet bedömdes ”bättre än på många år”). I Bl endast 4 bon (Vällholmen), och i ö. Sm par på tre lokaler men ingen konstaterad häckning. Från Öl inga totalantal, men 137 pulli Ottenby 30.6 (Gabriel Norevik) och 72 pulli Västerstadviken (Anders Helseth, Bosse Carlsson). Från Gtl visade ”nyetableringar och även ett svagt ökande antal på andra lokaler om en positiv trend”. I Hl (8 lokaler) fanns ca 105 par som kläckte 22 ungar. På Getterön producerade 75 par endast 1 unge. Inlandsfynd, tillika fynd nr 2, av hela 7 ex., gjordes i Ång.

(LARS LINDELL)

Tjockfot *Burhinus oedicnemus* (51/51 – 4/4)

Totalt gjordes fyra fynd under året vilket är ett ovanligt högt antal. Alla fynden är gjorda inom artens normala fyndbild. Ett beteende värt att notera är att fågeln i Hälsingland höll till på en stubbåker och sågs plocka bland dunen efter en tidigare förolyckad sångsvan.

Ölands 6:e fynd, Dalarnas 4:e fynd, Hälsinglands 4:e och Västerbottens 2:a.

Öl: 1 ex. rast. Gäddviken, Ottenby 22–25.5 (Bengt Eriksson, Bosse Carlsson, Per Österman m.fl.).

Dlr: 1 ex. rastade vid Rudorna, Borlänge 4–12.8 (Ulla Olofsson, Yngve Johansson m.fl.). Fågeln sågs först 4–5.8 och återupptäcktes sedan 11–12.8.

Hls: 1 ad. Sörby 1.5 (Tord Olsson).

Vb: 1 ex. Klössand, Norrmjöle 6.11 (Niklas Andersson).

(THOMAS STRID)

Obestämd vadarsvala *Glareola* sp. (68/72–1/1)

Sk: 1 ad. so.dr. Skivarpsåns mynning 3.8 (*Stefan Malm, *Peter Malm).

Fyndsumman ovan inkluderar samtliga fynd av alla vadarsvalor i Sverige.

(MAGNUS HELLSTRÖM)

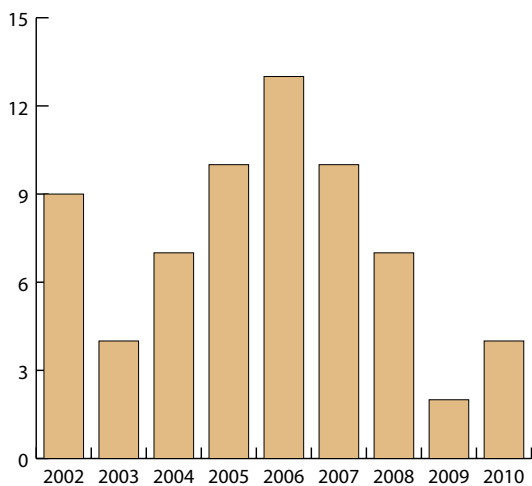
Svartvingad vadarsvala *Glareola nordmanni*

(25/26–1/1)

Upl: 1 ex. str. V Fågelsundet 10.8 (*Lennart Söderlund).

Typisk tidpunkt, och sensommarfynd utgör en stor del av fyndmaterialet. Hela 17 av de 25 fynden av svartvingad vadarsvala är gjorda under årets andra hälft. För den rödvingade arten har endast tre av 21 fynd gjorts under motsvarande period, och tyngdpunkten för den senare hittas i skiftet maj/juni.

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Rapporterade svartbenta strandpipare *Charadrius alexandrinus* i Sverige 2002–2010.

Svartbent strandpipare

Charadrius alexandrinus RE

Under året observerades fyra eller fem svartbenta strandpipare i landet vilket åter är ett väldigt lågt antal. Fynden på Öland avser två olika hannar och hanen vid Ottenby var samma hanne som kom tillbaka för femte året i rad. Vid Ottenby fanns även en hona och häckning inleddes som avbröts av okänd anledning.

Samtliga fynd:

Sk: 1 hona Sandön, Utvälinge 9.4 (Mats Rellmar m.fl.)

Öl: 1 hanne Västerstadsviken 14.4 (Måns Grundsten m.fl.), 1 hanne Ottenby 26.4–11.8 (Ottenby fågelstation m.fl.), 1 hona Ottenby 14.5–29.7 (Ottenby fågelstation m.fl.)

Hl: 1 hona Korshamn, Morups Tänge 10.4 (Roger Hermesgård m.fl.). Honan i Skåne och Halland kan vara samma individ.

(KRISTOFFER NILSSON)

Amerikansk tundrapipare *Pluvialis dominica*

(14/14–1/1)

Sk: 1 ad. Eskilstorps ängar–Foteviken–Vellinge ängar 19–28.9 (F) (*Kaj Örjan Svahn, Sissel Sjöberg, Greg McIvor, Tommy Holmgren m.fl.).

Fågeln höll sig i en stor flock ljungpipare (som mest ca 5000 ex.), och det vaksamma sällskapet gjorde individen svårphotograferad. Rk är dock av uppfattningen att bilderna i kombination med den skriftliga beskrivningen utesluter den sibiriska systemarten. Skåne dominerar fyndstatiken med totalt fem individer.

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*

(64/65–1/1)

Sm: 1 ad. str. S Händelöp, Västervik 30.7 (*Magnus Kasselstrand, *Mathias Karlsson) och senare str. S Stångehamn, Oskarshamn 30.7 (Christer Håkansson).

Endast det andra fyndet i Småland, som likt det första utgjordes av en sträckande fågel vid Händelöp (24 juli 2007).

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Stäppvipa *Vanellus gregarius* (7/8–1/1)

Upl: 1 ad. Salsta slott, Uppsala 11–12.5 (F) (Bo LG Johansson, Mats Wilhelm*, Patrick Fritzson m.fl.).

Tio år har gått sedan den senaste stäppvipan sågs i

FOTO: TÖMMY HOLMGREN

Amerikansk tundrapipare *Pluvialis dominica* med ljungpipare *Pluvialis apricaria*, Foteviken (Sk) 25 september 2010.

Sverige, då vid Getterön, Halland i juni 2000. Prognosen för artens fortlevande såg då relativt mörk ut, men sedan dess har populationsuppskattningarna skrivits upp till följd av att stora flytt- och vinterkoncentrationer hittats i Mellanöstern. I februari 2007 fanns ca 1500 stäppvipor i ett begränsat område i norra Syrien, och efterföljande höst noterades en koncentration på hela 3200 ex. i östra Turkiet (BirdLife 2007)!

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Hjd: 1 str V Bioreningsdammarna, Sveg 16.9 (Göran Storensten, Per Åsberg). Första fyndet i Härjedalen.

(FREDRIK FRIBERG)

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Nb: Arten påträffades, med häckningsindicium angivet, på åtta skärgårdslokaler. Av dessa rörde två fynd upprörda fåglar och ett fynd permanent revirhävande exemplar. I övrigt rapporterades svagare häckningskriterier. Fyndbilden var normal (rrk Nb).

Sedan många år är Nb det enda svenska landskapet som hyser en kushäckande mosnäppestam. Dock svag rapportering från mosnäppans öar i den yttre norrbottniska skärgården under sommaren 2010.

(CHRISTER OLSSON)

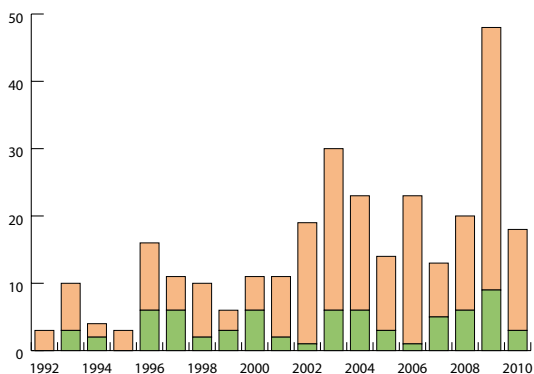
Tuvsnäppa *Calidris melanotos* (338/345–18/18)

Totalt gjordes arton fynd under året varav 3 vår-

FOTO: KRISTER CARLSSON

Tuvsnäppa *Calidris melanotos* 1K, Västerstadsviken (Öl) 4 oktober 2010.

Rapporterade tuvsnäppor *Calidris melanotos* i Sverige 1992–2010 fördelade på fynd under vårsträcket (grönt) och höststräcket (orange).

fynd, sex sommarfynd och nio höstfynd. Därmed är vi åter på en normal nivå jämfört med föregående års rekordår med hela 47 fynd.

Sjunde fyndet av arten i Närke, åttonde i Västmanland, fjärde i Dalarna och åttonde i Västerbotten. Dessutom gjordes andra fyndet någonsin i Göteborgsområdet.

Sk: 1 ex. Hasslarps dammar 11–18.5 (Phil Benstead). 1 ad. Vombsjöns västra ängar 19–23.7 (Lars Råberg). 1 ex. Gäddängen, Fulltofta 28–30.7 (Stefan Cherrug). 1 1K Abbekås hamn, Abbekås 23–27.9 (Ronny Malm, Allan Högberg). 1 1K Rönne-Sandön, Norra Häljaröd 9–26.10 (Rolf Helmersson, Thomas Svanberg, Paul Fors).

Öl: 1 ex. Stenåsabadet 9.7 (Marcus Teveborg, Lasse Teveborg). 1 ex. Beijershamn 20.7 (Jörgen Agerskov). 1 1K Västerstadsviken 22.9–13.10 (Erik F Nordberg, Gösta Svensson m.fl.).

GtL: 1 1K Faludden 16.9 (Matti Eriksson, Leif Eriksson). 1 1K Histillesåns utlopp 15.10 (Tord Lantz). 1 1K Glasskär, Närsholmen 20.10 (Bimbi Ollberg).

Hl: 1 ex. Båtafjorden 9.8 (Kjell Svensson mfl). 1 ex. Killingatängen, Getterön 10.8 (Reino Andersson m.fl.). Dessa två observationer bedöms röra samma individ.

Vg: 1 1K Välen, Göteborg 12.9 (Hans Börjesson mfl).

Nrk: 1 ex. Venamaden, Rynningeviken 12.6 (Lennart Eriksson, Sune Johansson m.fl.).

Vstm: 1 ad. Hällby, Västerfärnebo s:n 10–11.5 (Leif Johansson, Leif Edberg, Sören Björklind m.fl.).

Dlr: 1 1K Lindänet 9.10 (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Magnus Strömberg m.fl.).

Vb: 1 ex. Lillskärsudden, Sörmjöle 4–6.6 (Emmanuel Naudot, Lennart Carlsson, Niklas Andersson m.fl.).

(THOMAS STRID)

Skärsnäppa *Calidris maritima*

Som "vanligt" ett fåtal spridda häckningsfynd eller indikationer: Hjd (2 par, en lokal), Jmt (5 häckningar), n. Lpl (3 häckningar).

Från Öl ett ovanligt rikt uppträdande i feb., med 120 ex. i NV (Byxelkrok – norra udden), medan det från Gbg-skärgården rapporterades relativt låga toppantal från såväl vår- som höstsäsong (50 ex.; toppnoteringar normalt 70–110 ex.). Det senare möjligen kopplat till de ovanligt kalla vintrarna. I Ög gjordes fynd 5–6 vid en skärgårdsexkursion i dec.

(LARS LINDELL)

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

Fynd av rasen:

Calidris alpina schinzii CR

Utifrån årets rapporter är det svårt att fastställa några förändringar jämfört med närmast föregående år. Gissningsvis finns strax under 100 häckande par i

landet, och rasen har minskat starkt de senaste årtiondena. I slutet av 1990-talet uppgick den sydliga populationen av kärrsnäppa till knappt 300 par (Lindell 2002, *Sveriges fåglar*).

Sk: Totalt var den skånska sydliga kärrsnäppans populationens numerär oförändrad jämfört med 2009. I nordost verkar det tyvärr som att de inlandshäckande kärrsnäpporna försvunnit från Hammarsjöområdet. Inga spelande fåglar fanns i år på Håslövs ängar. 2 par fanns ute vid kusten vid Vannebergaholmen (Hans Cronert, Kaj Svahn). I Sydvästskåne fanns 16–19 par (Falsterbo Fågelstation, Kaj Svahn, Tommy Holmgren, m.fl.). Fältobservationer indikerade att åtminstone hälften av paren lyckades kläcka, bland dem ett av paren vid Van-

FOTO: DANIEL PETTERSSON

Prärielöpare *Tryngites subruficollis* 1K, Aurriv (Gtl) 13 oktober 2010.

nebergaholmen. Två ungar ringmärkta med färgringar i Sydvästskåne avlöstes i Tyskland 1–2 månader efter att de blivit flygga (Peter Olsson, Kaj Svahn). Observationer av 4 flygga omärkta ungar vid Stavstensudden (2), Ängsnäset (1) och i inre Foteviken (1) den 6.7 (Mattias Ullman) kan mycket väl gälla fåglar kläckta i närområdet.

Öl: Under häckningstid rapporterad från minst 12 olika lokaler med 1–4 fåglar per lokal. Ett fåtal häckningar konstaterades. Den kanske mest glädjande rapporten gäller en spelande fågel från en lokal mitt ute på Stora Älvaret – det verkar alltså finnas kvar något enstaka par i denna biotop som förr förknippades med en stor mångfald av häckande vadararter!

Gtl: 2 ad. Haugbjärge bodar, Faludden, Öja 29.4 (Jörgen Petersson). 1 hanne Yttre Stockviken 1.5 (Mattias Ger-

din). 2 ex. Unghanseskär/Austerrum, Öja 28.5 (Gunnar Rosqvist). 2 ex. Aurriv, Hamra 29.5 resp. 5.6 (Tord Lantz). 1 ex. Virudden, När 8.6 (Carl Tholin). Inga konstaterade häckningar gjordes, men följande observationer ger ändå ett litet hopp om rasens överlevnad på ön. Man kan även hoppas att det finns ytterligare fynd att hitta i den stora mängden kärrsnäppor som rapporterats (rrk Gtl).

Hl: Totalt fanns det 5–9 par i Halland 2010. Båtafjorden: 3–7 häckande par. Totalt 4 bon, som tyvärr samtliga plundrades. För första gången på mycket länge noterades inga flygga ungar vid lokalen! (Donald Blomqvist). Getterön: 2 häckande par. Båda bona kläcktes och troligen blev minst 1 unge flygg. (Lars-Åke Flodin)

Srm: 1 ad. hanne rast. Tornmaden, Strandstuviken 7–8.8 (Jan Gustafsson, Jan Karlsson, Björn Johansson).

Upl: 1 ex. rast. Horssten 20.5 (Mikael Åsberg, Per Åsberg). 1 ex. Horssten 6.6 (Anders Haglund, Fingal Gyllang). 1 ex. Lilla Stenskäret, Grönskärs skärgård 27.6 (Anders Haglund).

(FREDRIK FRIBERG)

Prärielöpare *Tryngites subruficollis* (79/82–7/7)

Totalt sju fynd gjordes under året. Ett vårfynd ett sommarfynd samt fem under hösten. Öland som är vårt pålitligaste landskap för arten fick två fynd.

Tredje fyndet för Södermanland och fjärde för Uppland. Notabelt är att tre av Upplands fyra prärielöpare noterats vid Ledsjär kortbetade gräsmarker.

Öl: 1 2K+ rast. Ottenby 1–20.9 (Allan Högberg). 1 ex. rast. Västerstadsviken 24.9 (Douglas Gustafsson, Bill Andersson, Pav Johnsson).

Gtl: 1 ad. Aminne, Lausviken 11.9 (Per Smittberg). 1 1K Strandängarna, Aurriv 11.9–20.10 (Petter Simonsson, Olof Armini, Åsa Steinholtz).

Hl: 1 ad. Utterö, Tvååker 14–19.8 (Jan Wahlberg).

Srm: 1 ex. Edeby våtmark, Strängnäs 29–30.5 (Yngve Meijer, Björn Carlsson, Petter Sundin m.fl.).

Upl: 1 ex. Ledsjärsängarna 23–28.9 (Lena Radler m.fl.).

(THOMAS STRID)

Dubbelbeckasin *Gallinago media* **NT**

Under vårflyttningen (1.5–9.6) rapporterades från Götaland och Svealand cirka 162 fåglar varav 135 spelande. Detta är rekordantal alltsedan 2002.

Under höstflyttningen noterades 98 ex. vilket får sägas vara en normal siffra. Genomsnittligt antal rapporterade höstrastande individer under perioden 2002–2009 var 94 (som flest 178 ex. 2002, som minst 55 ex. 2009).

I detta sammanhang kan man ställa sig frågan varför fynden av rast. dubbelbeckasin i södra Sverige är så få under höstflyttningen. I storleksordningen 100 individer rapporteras årligen under hösten,

medan det skandinaviska beståndet vid denna års-tid torde uppgå till 50 000 – 75 000 (inklusive års-ungarna). Höstbeståndet av enkelbeckasin i Skandi-navien (Sverige+Norge+norra Finland) kan beräk-nas till i storleksordningen 1,5 milj ex. Detta inne-bär att var 20:e–30:e beckasin som stöts under hös-ten i södra Sverige borde vara en dubbelbeckasin – i realiteten stöts det åtskilliga 100 om inte tusentals enkelbeckasiner innan den tunga lyfter. Nu har vi-sats att förklaringen troligen ligger i dubbelbecka-sinens flyttningsstrategi. Med hjälp av monterade ljuspositions-mätare på fångade dubbelbeckasiner i Jämtland har forskare konstaterat att arten genom-

för nonstopflygningar från fjällen till övervintrings-områden i Afrika, en sträcka av upp till 600 mil!

Anmärkningsvärda sommarfynd:

Gtl: 1 ex. Västergarnsviken, Västergarn 17.7 (Olof Armi-ni). 2 ex. Nymans strand, Fröjel 19.7 (Gun Ingmans-son). 2 ex. Hägwards, Hall 22.7 (Åke Anderson). 1 ex. Koviken, Sanda 29.7 (Magnus Enquist).

Boh: 1 spel., Tjurpannan 17.7 (Andreas Gullberg).

Vg: 1 ex. Mossebo mad, Detterns naturreservat 5–20.7 (Martin Alexandersson).

Nb: 1 spel. Skatan, Muskus, Älvsbyn k:n 24–25.6 (Musse Björklund, Jörgen Fritzson m.fl.).

Det sannolika är att dessa fåglar utgörs av tidigt syd-flyttande fåglar trots att en av dem hördes spela.

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus*, Falsterbonäset (Sk) 5 maj 2010.

Sent höstfynd:

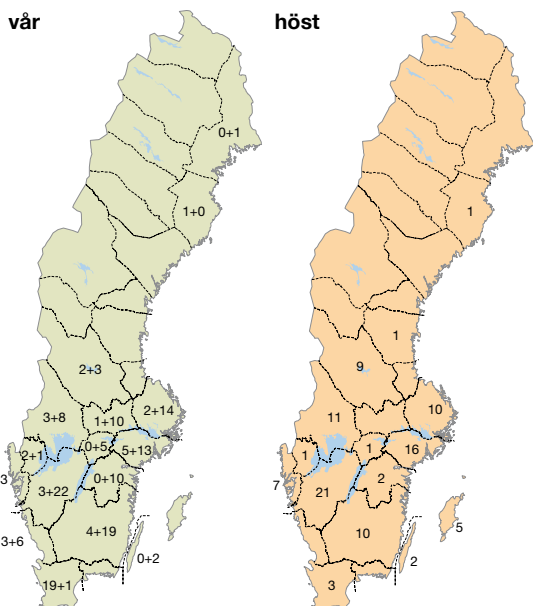
Sk: 1 ex. i Ingelstråde, Mjöhult 28.11 (Johan Stenlund), troligen Sveriges senaste höstfynd.

(MARTIN TJERNBERG)

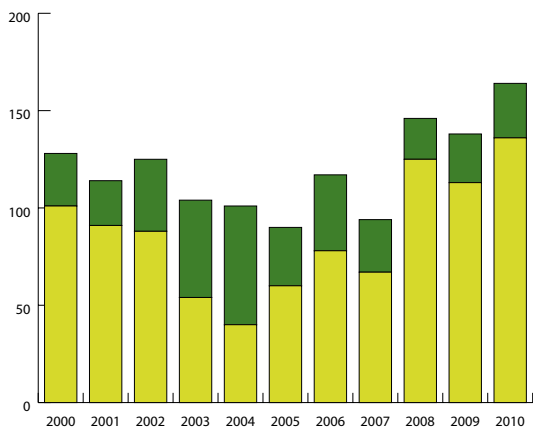
Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus* (17/18–1/1)

Sk: 1 ex. so. dr. Falsterbonäset 5–10.5 (F) (Tommy Holmgren, *Bengt Grandin m.fl.).

Sedan tidigare finns sex vårfynd, samtliga i maj och alla från landets sydligare delar (tre i Halland och en vardera i Skåne, Småland och Västergötland). Da-garna före årets fynd vid Falsterbo sågs en fågel i sommardräkt vid Lille Vildmose sydost om Ålborg,

Dubbelbeckasin *Gallinago media* nedanför fjällvärlden i Sverige 2010. Vårobservationerna fördelas på enbart observerade ex. resp. spelande individer.

Antal dubbelbeckasiner *Gallinago media* nedanför fjällvärlden i Sverige 2000–2010 fördelade på spelande (ljusgrön) och endast observerade (mörkgrön).

Danmark. Det får dock anses uteslutet att de båda fynden rör samma fågel – den danska snäppan slutade nämligen sina dagar i käftarna på en av lokals hängiga rävar.

(MAGNUS HELLSTRÖM)

Rödspov *Limosa limosa* CR

Rödspoven verkar tyvärr ha det riktigt svårt i landet. I Nordöstra Skåne utfördes även i år en simultaninventering och under denna räknades endast 36–38 ex. Totalt gör Rrk Skåne bedömningen att det förekommer ca 20 par i Kristianstads vattenrike vilket är en tredjedel av antalet för tio år sedan. Dessutom verkar häckingssäsongen ha gått dåligt. Endast vid

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Rödspov *Limosa limosa*, Hovby ängar (Sk).

Isternäset konstaterades årsungar. På Öland konstaterades bara två häckningar och antalet par uppskattas även där till ca 20 medan antalet par på Gotland uppskattas till 17–22. I Halland rapporterades som mest 10 ex. på Getterön och en årsunge sågs i slutet av juli. Spelande rödspovar rapporterades även från tre andra Hallandslokaler. I Närke konstaterades ingen häckning, men arten förekom under häckningstid främst vid Kvismaren och i Östergötland förekom arten som vanligt främst vid Svartåmynnings naturreservat vid Roxen. Där sågs som mest sex rödspovar och glädjande nog konstaterades minst fem ungar.

Höga antal:

Sk: 28 ex. Håslövs ängar 28.3 (Christer Wendeler)

Öl: 54 2K+ Fyrvägen, Ottenby 23.6 (Jeff Price, Elaine Price), 45 ex. Fyrvägen, Ottenby 24.7 (Jan Andersson, Birgitta Brissman).

Anmärkningsvärt fynd:

T lpm: 1 ex. Nedre Soppero 1.6 (Leif Bildström). 4:e fyndet i T lpm.

(KRISTOFFER NILSSON)

Fynd av rasen

Limosa limosa islandica

20 fynd av 29 "islandicor" är en klart högre summa än under 2009. Tendensen är dock att alla inte rapporterar in rasen, något som bl a rrk Öland framhåller. Fortsätt att rapportera "islandica"!

Sk: 1 1K Inre Foteviken 14–24.10 (Nils Kjellén m.fl.). Endast ett fynd under året är under medelvärde för 2000-talet.

Öl: 1 ad. Södra Udden, Ottenby 6–11.7 (Magnus Hallgren m.fl.). Det finns flera fynd av rödspov från september och oktober som bör röra denna ras, men dessa är ej belagda med raritetsrapport och sålunda ej godkända.

Hl: 4 ad. Getterön 13–14.6 (Anders Nothagen, Reino Andersson m.fl.), 2 ad. Korshamn, Morups Tånge (Joakim Hagström). Under hösten noterades 6 1K-fåglar.

Boh: 1 1K Ödsmål's kile, Kungälv 24–25.8 (Mats Raneström, Peter Strandvik). 1 1K Breviks kile 8–10.10 (Per Undeland, Petra Söderqvist, Krister Svanvik).

Srm: 1 1K vid Skäraviken, Hallbosjön, Nyköping 5–19.9 (Tommy Pettersson, Jan Gustafsson, Lennart Wahlén m.fl.). 1 1K Strandstuviken – Horns båtvarv, Nyköping 12–17.9 (Jan Karlsson, Karin Lindström, Stefan Pettersson m.fl.).

Dlr: 3 ad. Lindängen, Orsa 9–14.6 [F] (Cecilia Fahlén, Lars Hansson m.fl.).

Hls: 4 1K Kyrksjön, Harmånger 31.8–7.9 2010 (Lars Norman, Ove Fredin m.fl.) Tredje fyndet av rasen i landskapet.

Ång: 1 1K Idbyfjärden, Arnäs 11–13.9 (Sune Näslund, Jonas Konradsson, Pekka Bader m.fl.) Det första fyndet i landskapet av denna nordvästliga ras.

Jmt: 1 ex. Backen, Rödön 14–15.5 (Gunnar Kvarnlöf, Christer Pålsson, Ulla Henriksson m.fl.), 1 1K Bölåsen, Oviken, 16.8 (Ulf Johansson m.fl.). Jämtlands två första dokumenterade fynd av denna ras av rödspov.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Myrspov *Limosa lapponica* VU

Inga häckningar rapporterades. I artens kärnområde nordost om Kiruna gjordes sex fynd av 13 individer under häckningstid. 9:e och 10:e fyndet i Härjedalen och 7:e och 8:e fyndet i Pite lappmark.

Anmärkningsvärda fynd:

Hjd: 1 hona str. Storsjö 6.6 (Tomas Carlberg, Jonas

Nordin), 1 ex. Dravagen, Linsell 22.7 (Bengt Lindberg, Karin Lindberg).

Jmt: 1 par Fleshöjden, Sösjöfjällen 13.7 (Joachim Björkman).

P lpm: 1 hona Mörttjärnbron, Rönnliden 16.5 (Leif Bildström), 1 ex. str. SO Aborrträsk 15.8 (Stefan Holmberg).

(KRISTOFFER NILSSON)

Tereksnäppa *Xenus cinereus* (190/192–2/2)

Två fynd gjordes under året. Ett i Skåne och ett i Uppland. Fågeln i Skåne sågs först vid Rönne i slutet av juni och därefter i början av juli vid Sandön. Fyndet i Uppland var landskapets 7:e.

Sk: 1 ex. rast. Rönne, Norra Häljaröd 23–27.6 (Rolf Helmersson) och senare Sandön, Utvåinge 2–4.7 (Rolf Helmersson, Alf Petersson).

Upl: 1 ex. rast. Hjälstaviken 5.6 (C-G Magnusson).

(THOMAS STRID)

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*

(506/560–22/24)

22 fynd av 24 individer gör att vi fick ännu ett år med få dammsnäppor i Sverige. Antalet har legat stabilt på den här nivån under de senaste åren. Årets första fynd gjordes den 25 april och det sista så redan den 19 juli. Återigen ett par fynd från norra Sverige. Notera också att det finns fynd från flertalet landskap i södra och mellersta Sverige till i nivå med Värmland och Uppland, sedan är det ett glapp ända till Västerbotten!

Sk: 1 ex. Bruces Skog, Helsingborg 1.5 (Max Jensen). Samma fågel sågs sedan på ytterligare två lokaler nämligen Hasslarps dammar 2–5.5 (Richard Nilsson, Karl G Nilsson, Thomas Svanberg m.fl.) och Sandön, Utvåinge 9.5 (Phil Benstead, Rolf Helmersson m.fl.).

Bl: 1 ex. Utklippan 18.5 (Tord Lantz). Nionde fyndet i Blekinge.

Sm: 1 ex. Uknö glo, Västervik 3.5 (Magnus Kasselstrand, Mathias Karlsson, Rainer Winkler). 1 ex. rast. Hagbyhamn 9.5 (Peter Sieurin, Susanne Forslund, Markus Forslund). Fågeln vid Hagbyhamn är säkert samma som sågs vid Beijershamn på Öland tre timmar senare.

Öl: 1 ex. Karsnabben, Böda hamn 29.4 (Markus Tallroth, Stefan Svensson m.fl.). 1 ex. Beijershamn 9.5 (Johan Myhrer m.fl.). Tidpunkten liksom två fynd under året får ses som normalt.

Gtl: 1 ex. Fidenäs, Fide 9.5 (Bimbi Ollberg). 1 ex. Närsakar, När 10.7 (Fredrik Ström, Veronica Budin, Georg Larsson). 1 ex. Glasskär, Närsholmen 19.7 (Per Smitterberg).

Vg: 1 2K+ Fågeludden, Hornborgasjön, Vg 25.4 (Björn Arvidsson, Barbro Axelsson, Göran Nilsson m.fl.) 2 ad. Stora Veka, Hornborgasjön, Vg 2–6.5 (Gunnar Jakobsen, Per Lif, Jörgen Fritzson m.fl.) När det gäller paret,

är bedömningen att det är samma par som setts tidigare år, då de sågs på samma plats som häckningsförsök tidigare ägt rum på.

Nrk: 1 ex. Sjölandet, Oset 13–14.5 (Owe Persson, Björn Ander m.fl.). Första fyndet sedan 2007.

Ög: 1 ex. vid Härnaviken, Svartåmynnings naturreservat 1–3.6 (Jörgen Petersson m.fl.).

Srm: 1 Lövsund, Nyköping 3.5 (Gigi Sahlstrand). 1 ad. rast. Tornmaden, Strandstuviken 24.5 (Thomas Larsson, Arne Hellström, Johan Gustafsson m.fl.).

Upl: En dammsnäppa hördes spelflyga i mörkret vid Norrbystranden, Vendelsjön 11.5 (Thomas Pless, Kenneth Pless) och kunde ses och höras efterföljande kvällar. Från 14.5 hade den sällskap av ytterligare en individ (Mats Wilhelm). Sannolikt var det ett par då fåglarna ofta sågs i sällskap. Sista obsen gjordes 16.5.

Vstm: 1 ex. Hällby, Västerfärnebo 9.5 (Johan Södercrantz m.fl.).

Vrm: 1 ex. Strandvik, Lunnerviken 14.5 (Dan Zetterström). 1 ex. Panken 15.5 (Dan Mangsbo, Stefan Asker, Thomas Lindell m.fl.). 1 ex. Björken 7.6 (Morgan Johansson). Fynden vid Strandvik och Panken bedöms gälla samma fågel. Således 3 fynd av 2 ex. under året.

Vb: 1 3K+ Skäret-Lunnagrundet 17–19.5 (Niklas Lindberg, Tommy Magnusson, Lars Edenius m.fl.). Det föreligger fynd i Vb från sex av de 10 senaste åren.

Nb: 1 ex. Småbåtshamnen, Storön, Kalix 14.5 (Mattias Nordlund, Peter Wikström, Andreas Livbom m.fl.). Fjärde fyndet i landskapet.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*

Totalt 25 ex. får betraktas som en ganska hög årssumma, inte minst med tanke på att andra s.k. havsfåglar uppträdde i förhållandevis låga antal under hösten. Summan rymmer sannolikt några dubbelräkningar av fåglar som rapporterats från närliggande landskap. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (8), Bl (3), Öl (2), Gtl (1), Hl (5), Boh (3), Vg (1), Nrk (1) och Upl (1) och månadsvis på jan (1), maj (2), sep (5), okt (14) och nov (3). Det innebär att såväl geografiskt som tidsmässigt kan uppträdandet betraktas som ganska normalt för senare år. Inlandsfynden i Nrk (maj) och Upl (okt–nov) faller dock lite utanför ramarna.

Sk: 1 2K Världens ände 1–6.1 (Jonn Leffmann m.fl.), 1 1K str V Bästads hamn – Torekov (Sk) 19.9 (Mats-Åke Persson, Mårten Müller, Tomas Svensson m.fl.), 1 str S Barsebäckshamn, 19.9 (Daniel Melchert, Arne Holgersson, Calle Ryberg m.fl.), 2 rast. Skansenbadet, Bästad 22–24.10 (Lars Thornberg, Jan Linder, Ulf Ståhle m.fl.), 1 Lomma Södra 23.10 (Lars Nilsson, Kristian Ståhl, Ingemar Andell m.fl.), 1 Rönne 23.10 (Rolf Helmersson) och 1 1K Stavstensudden, Trelleborg 7–8.11 2010 (Mattias Ullman, Tommy Holmgren m.fl.).

Bl: 1 ex. Utlången 19.9 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Li-

nus Almqvist, Stefan Lithner). 1 ex. Stutanabben 2.10 (Manfred Dornhäuser, Göran Andersson, Mats Olsson m.fl.). 1 1K Björkenabben 23.10 (F) (Britt Fransson). Tre fynd är lika många som det totalt fanns från landskapet tidigare.

Öl: 1 1K Södra Udden, Ottenby 12–18.10 (Tommy Magnusson, Stefan Andersson m.fl.) samt Sebybader – Gräsgårds hamn 23–26.10 (Lars-Peter Jansson, Karl-David Arvidsson m.fl.). 1 1K Södra Udden, Ottenby 21.10 (Pekka Westin, Lennart Hermansson m.fl.). 1 ex. Triberga läge 24.10 (Bertil Breife, Leif Dahlgren). Två individer bedöms vara inblandade i årets fynd.

Gtl: 1 1K Närsholmen 3–20.10 (Alexander Hellquist, Per Smitterberg m.fl.).

HI: 1 ex. Balgö 17.5 (Mikael Karlsson, Joakim Karlsson, Kent Karlsson), 1 str S Gubbanäsan, Getterön 19.9

FOTO: GÖRAN LETTSTRAND

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius* 1K, Ölands södra udde (Öl) 21 oktober 2010.

(Roland Asteling), 1 str S Glommens sten 19.9 (Ilona Ekmark, Tommy Ekmark), 1 1K str S Mellbystrand 19.9 (Thomas Svanberg, Stefan Persson m.fl.), 1 rast. Långenäsudden, Grötvik 19.9 (Anders Wirdheim), 1K rast. Glommens sten 23.10 (Magnus Andersson), 1 str N Busör 23.10 (Christopher Gullander, PG Utterfors). Sannolikt handlade det om fyra individer under hösten.

Boh: 1 ex. vardera 19.10 (Stig Jacobsson), 28.10 (Carl Tholin m.fl.) och 4.11 (Lars-Eric Rahm m.fl.) alla på Kråkudden, Hönö.

Vg: 1 ex. Vinga 13.11 (Anders Jihmanner m.fl.).

Nrk: 1 2K rast. Sankängen, Vibysjön 13.5 (Tage Carlsson, Peter Gustafson m.fl.).

Upl: 1 rast. Fysingen 29.10–4.11 (Anita Karlén, Jan-Olof Jansson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

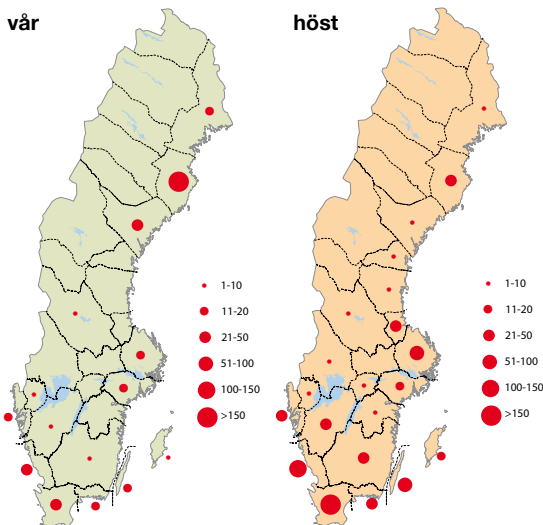
Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Totalt knappt 240 ex. fördelade på ett vinterfynd, 75 under våren och drygt 160 under hösten.

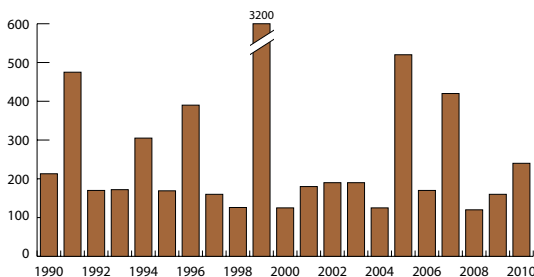
Landskapsvis fördelas fynden på Sk (50), Bl (11), Sm (4), Öl (17), Gtl (9), HI (35), Boh (10), Vg (6), Dls (1), Srm (9), Upl (27), Vrm (2), Gstr (3), Hls (2), Mpd (2), Ång (6), Vb (41) och Nb (3) och månadsvis jan (1), apr (1), maj (70), jun (4), aug (15), sep (35), okt (64) och nov (47).

Om man tittar på fyndbilderna i de olika landskapen längs Bottniska viken, dvs. "Östersjön" norr om Ålands hav, slås man av skillnaderna mellan söder och norr. I söder dominerar höstfynden, medan vårfynden dominerar totalt i norr. Av de totalt 34 bredstjärtade labbar som sågs i den södra delen (från Uppland till Medelpad) utgjordes 30 av höstfynd. Av de 50 som sågs i den norra delen (Ångermanland till Norrbotten) sågs 45 under våren och bara 5 under hösten.

Detta mönster står sig även om vi ser till en lite längre period (de fem åren 2006–2010).

Rapporterade bredstjärtade labbar *Stercorarius pomarinus* i Sverige 2006–2010 fördelat på vår och höst.

Rapporterade bredstjärtade labbar *Stercorarius pomarinus* i Sverige 1990–2010.

Den ojämna fördelningen av höstfynd kan möjligen förklaras av att fåglarna på höststräck kommer via Vita havet över södra Finland in mot svenska kusten, vilket skulle innebära få fynd i norra delen av Bottniska viken. Däremot är det svårt att finna en rimlig förklaring till vårsträckets ojämna fördelning. Går de bredstjärtade labbarna på så hög höjd över Ålands hav och de södra delarna av Bottniska viken att de undgår upptäckt? Eller kan det möjligen vara så att de kommer västerifrån, t.ex. sträcker in över Trondheimsfjorden på hög höjd mot öster och sedan drar norrut (eg. NNO) på lägre höjd när de når havet vid den svenska ostkusten?

(ANDERS WIRDHEIM)

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Två fynd gjordes i Lycksele lappmark vilket var det 10:e respektive 11:e fyndet för denna lappmark. Senaste fyndet gjordes 1995.

Ly lpm: 1 ad. str. NV Blattnicksele 15.6 (Fredrik Grensman). 1 ex. Björkfjället 17.6 (Bernt-Erik Nordenström).

(THOMAS STRID)

Fjälllabb *Stercorarius longicaudus*

Under sommaren växte lämmelpopulationerna till, men säkra häckningar konstaterades bara i Hjd (1), Jmt (några) och N Lpl (30–100).

Längre österut torde häckningsframgången ha varit bättre eftersom det under höststräcket noterades ca 190 ungfåglar. Förekomsten var dock ojämn och mycket väderberoende; det var främst i samband med gynnsamma vindar som de unga fjällabbarna sågs i Sk, Öl, Hl och Vg. Landskapsvis fördelas fynden (utanför fjällkedjan) på Sk (56), Bl (2), Sm (4), Öl (45), Gtl (2), Hl (25), Boh (7), Vg (27) Dls (3), Ög (2), Upl (2), Vrm (1), Ång (1), Vb (7), Nb (2) och Jmt (2). Månadsvis är fördelningen (utanför fjällkedjan) maj (3), jul (1), aug (42), sep (144) och okt (1).

Vår och sommarfynd utanför fjällkedjan:

Ång: 1 ad. str. O Inre Trehörningsjö 16.5 (Roland Sjöquist).

Vb: 1 ad. str. SV Sönerstgrundet 13.7 (Micael Jonsson).

Nb: 1 ad. str. Sandgrönorna Luleå skärgård 30.5 (Krister Jakobsson, Jan Bergström).

Jmt: 1 ex. rast. Lövberga, Ström 24.5 (Per Hansson).

Tillägg 2009:

Srm: 1 ex. Årstafältet 16.6 (Kimmo Kangasvieri). Sommarfynd nedom fjällen är mycket ovanliga.

Upl: Två fynd i september saknades i sammanställningen för 2009.

(ANDERS WIRDHEIM)

Storlabb *Stercorarius skua*

Året bjöd på förvånansvärt många storlabbar, inte minst med tanke på att många andra havsfåglar uppträdde sparsamt. Totalt rapporterades ca 400 ex., men i denna summa ryms många dubbelräkningar. Dels är storlabbar kraftfulla flygare som kan förflytta sig långa sträckor under en dag, dels stannar ofta storlabbar på platser med bra födosökmöjligheter och kan då ses åtskilliga dagar i följd. Den exakta summan är därför omöjlig att avgöra.

Landskapsvis fördelas fynden på Sk (75), Sm (2), Öl (1), Hl (90), Boh (183), Vg (53), Upl (1) och Dlr (1) och månadsvis på jun (4), jul (96), aug (222), sep (72), okt (6) och nov (7).

Inlands- och östersjöfynd:

Sk: 1 1K Kåseberga 3.11 (Sven Splittorff).

Sm: 2 1K str S Revsudden, Kalmar 27.9 (Calle Ljungberg, Christer Håkansson, Bertil Sanner m.fl.).

Öl: 1 ex. Södra udden, Ottenby 18.9 (gm Rrk Öland).

Vg: 1 str SV Östra hamnen, Lidköping 11.7 (Hans Hägander), 1 str SV Vänersborgsviken 12.8 (Håkan Eliasson), 1 ad. sträckförsök Vänersborgsviken 28.8 (Göran Darefelt), 1 1K str SO Vassbotten 16.9 (Ingemar Johansson) och 1 Alingsås 21.9 (Lrk Alingsås m.fl.).

Upl: 1 str O Långsandsörarna 28.8 (Per Johan Ulfendahl, Kenneth Pless, Gunnar Lundblad).

Dlr: 1 Grycken, Stavåsnes 24.6 (Per Lif, Jan Bengtsson m.fl.).

Andra fyndet i juni månad Dlr. Man kan spekulera i om dessa junifynd kan gälla fåglar från norska atlantkusten som kommit på avvägar in i inlandet.

(ANDERS WIRDHEIM)

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus*

Vi är nog många som har väntat på att den svarthuvade måsen för första gången ska lyckas med häckningen i Sverige och i år konstaterades det. I Blekinge häckade två par som fick ut 3+1 ungar. I övrigt var det ett fantastiskt år för arten och bara i Skåne observerades 47 ungfåglar under hösten! Det motsvarar en normal årssumma för hela landet på senare år. Totalt sågs 103 svarthuvade måsar under 2010 och landskapsfördelningen ser ut på följande sätt: Sk (58), Bl (16), Sm (2), Öl (4), Gtl (6), Hl (10), Vg (1), Ög (2), Srm (2), Upl (1), Gstr (1)

Månadsfördelning: mars (3), april (12), maj (11), juni (4), aug (34), sep (25), okt (6), dec (2).

Konstaterade häckningar:

Bl: 3 ad. + 1 3K fick 3+1 pulli Falkaholmen, Tredenborg 15.4–7.7 (Christian Persson, Fredrik Lysell m.fl.).

Anmärkningsvärda fynd:

Srm: 1 1K Femöreflagan, Oxelösund–Ramnöflagen, Ny-

köping 9–11.9 (Kalle Brinell, Jan Gustafsson, Jan Karlsson), 1 1K str. SV Strandstuviken, Nyköping 10.10 (Jan Gustafsson, Jan Sjöstedt).

Gstr: 1 1K Klubbstenarna 20.8 (Per Aspenberg, Martin Alexandersson).

9:e och 10:e fyndet i Sörmland och 1:a fyndet i Gästrikland.

Vinterfynd:

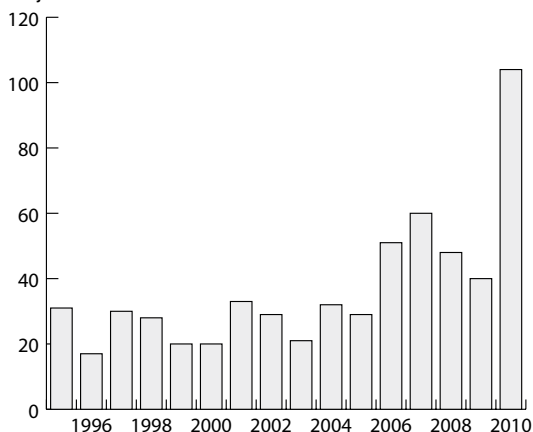
Sk: 1 1K Trelleborgs småbåtshamn 18–31.12 (Ola Marklund m.fl.), 1 1K Lerberget, Höganäs 21–24.12 (Nils Kjellén, Ulf Jönsson, Phil Benstead).

(KRISTOFFER NILSSON)

FOTO: P-G BENTZ

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus*, Getterön (Hl) 1 maj 2010.

Rapporterade svarthuvade måsar *Larus melanocephalus* i Sverige 1995–2010.

Dvärgmå *Hydrocoloeus minutus*

Gd: På minst tre lokaler med lämplig biotop rapporteras dvärgmåsar under omständigheter som antyder att häckningar påbörjats. Som mest 16 ad. Fardume träsk 20.5–27.6 (Jörgen Petersson, Torsten Green-Petersen, Lars-Erik Jönsson m.fl.). Max 6 ad. Tingstäde träsk 20.5–1.7 (Lars Brolund, Jörgen Petersson) samt 2 ad. Klasen/Fjaugen 25.6 (Johan Skutin).

Vg: Efter sju år med häckade dvärgmåsar, 1–6 par, på fågelskär i Årsviken, noterades ingen misstänkt häckningsförekomst i Vänerns västgötaskärgård 2010 (rrk Vg).

Nrk: Ett par adulta fåglar upptäcktes 14.6 vid Nynäsängen och verkade redan då ha fattat tycke för lokalen. Senare sågs de ruva på två ägg vilket resulterade i en flygg unge som kunde ringmärkas 18.7. Landskapets första konstaterade häckning var ett faktum (rrk Nrk).

Upl: Säkra häckningar skedde bara på sex lokaler: Södra Vendelsjön ca 65 par gick till häckning och hade som mest minst 100 ungar (Mats Edholm, Kenneth Pless m.fl.). Tyvärr verkar det som om gråhäger och tranor plockade åt sig nästan alla ungar. Den 1.7 sågs endast tio 1K-fåglar. Tämnaren 14 par (Aspnäs 8 par med 14 ungar och Sörsjön 4 par). Harudden, Kallrigafjärden, 3 par. Ett par med 2 ungar Kärven (Tomas Kjellsson), Lövsstakuten 6 par (Skargrunden 4 par och Vitgrundsrörarna 2 par) (Ulrik Lötberg), Ambricka, Storfjärden, Dalälven minst 2 par ruvande, 47 ad. sedda 22.6 (Oskar Löfgren). Inga övriga rapporter med häckningskriterier föreligger. Inga lyckade häckningar skedde i Hjälsstaviken.

Vstm: Tjugotva häckningar eller häckningsförsök har under 2010 noterats vid två lokaler. I Askövikens håller dvärgmåsen ställningarna. Här noterades dvärgmåsar mellan 23.4 och 20.7. Totalt genomfördes elva häckningar vilka resulterade i nio flygga ungar (fl.obs.). Detta är en liten tillbakagång jämfört med året innan, dock blev häckningsutfallet en aning bättre. I år har häckningsförsök även noterats vid översvämningsmarkerna vid Hällby i Västerfärnebo, där som mest elva ruvande fåglar inräknades, 1.5–14.6. Tyvärr tycks dock dessa häckningar ha misslyckats då vattenmassorna började sjunka undan i mitten av juni (fl.obs.).

Vrm: I Kristinehamns skärgård fanns minst åtta häckande par (7+1) fördelat på två lokaler samt ytterligare 9 yngre individer (6 2K och 3 3K) (Per Gustafsson). Åren 2003–2009 häckade dvärgmåsar med 1–6 par tillsammans med skratmåsar och tärnor på några slyröjda fågelskär i Vänerns västgötadel, medan 2010 års häckningar i Vänerns värmlandsdel är de första som konstaterats där sedan Vänerinventeringen startade 1994. (Vänerinventeringen genom Thomas Landgren).

Dlr: Häckningar: 8 par Tisjökölen, Tisjön, Malung-Sälen, 29.5–25.6 (Janne Dahlén, Börje Dahlén, Hans-Erik Eriksson m.fl.) och 5 par Glysjön, Älvdalen 7.6 (Björn Klevemark, Eva Klevemark). Hur häckningen i Glysjön lyckades är osäkert då inga rapporter om detta finns efter 7.6 (rrk Dlr).

Gstr: Ett dvärgmåspar visade tecken på att ha inlett ett häckningsförsök i en tarnkoloni vid Orarnas sydstrand 27.5 (Per Aspenberg, Daniel Rosengren, Martin Alexandersson). Observationer i juni på samma lokal; 2 ad. 14.6, 1 ad. 16.6 och 4 ex. 27.6 kan kanske kopplas samman med häckningsförsöket men utöver majfyndet finns inga iakttagelser som tyder på att häckningen lyckades på lokalen (rrk Gstr).

Hls: Äntligen kunde flygga dvärgmåsunger konstateras i Hälsingland! Vid den restaurerade våtmarken vid Kalvhaga, Näsåken, genomförde tre dvärgmåspar häckning som resulterade i sex flygga ungar. Tidigare har arten försökt häcka flera gånger vid närbelägna Hålsjöviken utan att lyckas med häckningarna (rrk Hls).

Ång: I stort sett är förekomsten av häckningar i landskapet stabil, nämligen längs ett öst–västligt stråk från nordöstra kusten mot de centrala delarna. Säkra häckningar, tre stycken, har endast rapporterats från Snöanskärgården i nordost. I detta område verkar en koloni om 40-talet par ha övergivits under juni; vid besök sista juni hittades endast två dunungar och sex gamla fåglar. I mitten av juni sågs även fyra individer i lämplig häckningsmiljö i Junsele-trakten (rrk Ång).

Vb: Häckningar kunde konstateras på sex respektive fyra lokaler i norra och södra delen av landskapet. Högsta antalen redovisas: 28 1K Gammelgrundsviken, Vänören, Burvik 20.7 (Erik Normark), 43 par med bo skär N om Stor-Uttingen, Brattåsfjärden 22.6 (Niklas Lindberg, Anders Enetjärn), 17 par med bo Nörd-Hällgrundsbrottet, Sillhällorna, Bjuröklubb 22.6 samt 15 par med bo N Bjurögern, Skeppsviks skärgård 1.7 (Niklas Lindberg, Anders Enetjärn, Isac Enetjärn), 15 par med ungar Lillklyvan, Hsk 3.7 (Christer Olsson) samt 3 par med bo Sikskärsbådan, Holmöarna 2.7 (Niklas Lindberg, Anders Enetjärn, Albin Enetjärn) utgör det första säkra häckningsfyndet från Holmöarna (rrk Vb).

Nb: Häckningar vid kusten: 50 ex. med bo Lilla Västerskärsgrynnan, Tunnskär, Kalix skg. 10.6 (Märta Fredriksson), 80 ad. med bo Kluppi, Tantamanni, Haparanda skg 4.7 (Jan Andersson, Susanne Backe, Lars Sundberg, Jouni Ylipekkala), 16 ad. med bo Korkea, Haparanda skg. NP 4.7 (Jan Andersson, Susanne Backe), häckning Stadsviken, Haparanda (30 ad. + 5 pull) 6.7 (Staffan Sundin), 40 1K Stadsviken, Haparanda 17.7 (Anders Johansson, Peter Wikström), 35 1K Kalalahti, Seskarö, Haparanda skg. 17.7 (Anders Johansson, Peter Wikström), 40 ex. (10 ad+30 1K) Gammelstadsvikens nat. res. 18.7 (Anders Johansson, Peter Wikström), 25 ad. + 25 1K Stadsviken, Haparanda 21.7 (Jan Andersson), 1 1K Storön 21.7 (Anders Johansson), 62 1K Måttsundsfjärden, Alvik-/Ernsåsomr. 25.7 (Mattias Nordlund).

Häckningar i inlandet: 3 ex. ruvande Harads 30.5 (Lars Sundberg, Kjell Pålsson) samt 1 häckning Nedre Avan, Boden 30–31.5 (Tord Gustafsson, Jan Andersson).

Inga riktade inventeringar av arten gjordes i Nb under 2010 till skillnad från åren 2007–2008

Hjd: Häckningarna (max 7 ad. sedda) i Storsjödeltat med

stora problem på grund av högvatten under pågående häckning. Några par lade om. Även i Funäsdalen observerades pulli under senare delen av häckningsperioden. Ingen konstaterad häckning i Svegssjön i år (rrk Hjd).

Jmt: Häckningar konstaterades endast på ett par ställen vid Ånnsjön, men även kring Hammerdal/Sikås är det troligt att dvärgmåsar häckat, liksom vid Bodsjön, Åre (rrk Jmt).

S Lpl: En häckning i Malå kommun är den enda konstaterade i år, men på tre lokaler sågs mer än 30 adulta fåglar mitt under häckningstid. (två i Ås lpm, en i Ly lpm). Minst två adulta fåglar sågs på ytterligare åtta lokaler i Ly lpm och tre i Ås lpm under perioden 10.6–31.7 (rrk S Lpl).

N Lpl: 5 ad. ruvande Vätmark, S Grundträsk 2.6 (Rolf

FOTO: LARS PETERSSON

Tärnmås *Xema sabini* 1K, Längenäsudden (Hl), 18 september 2010.

G Gustafsson), 11 1K Sandforsdammen östra 16.7, där 5–6 par sågs ruva på ö i dammen (Leif Bildström).

Dvärgmåsen har det fortsatt svårt att riktigt etablera sig söder om Upl (med undantag för den lilla gotländska stammen). Notera dock den första häckningen i Nrsk. Inga riktade inventeringar gjordes i Nb till skillnad från 2007–2008.

(CHRISTER OLSSON)

Tärnmås *Xema sabini*

Under en kort men intensiv period med frisk västvind 15–23 september noterades ca 20 fåglar, samtliga 1K. Den 18.9 sågs 5 rast. vid Kattvik i Sk och 5 rast. inne i Laholmsbukten i Hl. Utöver septem-

berfåglarna sågs fyra ungfåglar senare under hösten. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (9), Hl (20) och Boh (3), månadsvis på sep (29), okt (2) och nov (1).

Tillägg: 2009:

Upl: 1 1K Björn 25.10 (Oskar Wändell, Axel Hultman, Weine Erlandsson). Fågeln trakasserades av fiskmåsar och lade sig emellanåt på vattnet. Fjärde fyndet i Upl och det första sedan 1994.

(ANDERS WIRDHEIM)

Kaspisk trut *Larus cachinnans*

Fynd av kaspisk trut har ökat lavinartat under 2000-talet, och det är allt svårare att göra sammanställningar för denna art. Det gäller särskilt i de sydli-

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Kaspisk trut *Larus cachinnans* 1K, Västra Ingelstad (Sk), 18 september 2010.

gaste landskapen i Östersjön där en tydlig majoritet av fynden görs. De flesta individerna observerades under hösten, och september var en särskilt bra månad, åtminstone i Skåne. Året bjöd även på landets första ringmärkningsåterfynd, då en 1K som ringmärkts vid Spillepeng, Malmö 7.8 avlästes i Amsterdam, Holland i månadsskiftet okt/nov (Kenneth Bengtsson, Ruud Altenburg).

Fynd/rapporter per landskap: Sk (ca 500), Bl (260), Sm (2), Öl (ca 550 rapporter), Gtl (<10), Hl (6), Vg (1), Srm (1), Upl (3), Vstm (1)

Fynd godkända av Rk:

Sm: 1 1K Kolboda 22.8 (Peter Sieurin), 1 1K Kolbodaviken 7.9 (Rasmus Madsen).

Vg: 1 1K Fiskhamnen, Göteborg 21.9 (Christer Fält).

Ög: 1 1K Gärsstadverken 2.8 (Christian Williams), 1 1K Gärsstadverken 7.8 (Christian Williams), 1 1K Gärsstadverken 19.8 (Christian Williams), 1 1K Gärsstadverken 22.8–20.9 (Christian Williams m.fl.), 1 1K Lövsjön 14.9 (Christian Williams), 1 2K Häradsudden 16.9 (Christian Williams), 1 3K Häradsudden 7.10 (Christian Williams), 1 3K Häradsudden 7.10 (Christian Williams), 1 1K Häradsudden 7.10 (Christian Williams), 1 1K Häradsudden 7.10 (F) (Christian Williams).

Srm: 1 2K Stadsfjärden 4.10 (Kalle Brinell m.fl.).

Upl: 1 1K Skeppsbron 14.9 (Dirk Van Gansberghe, Alan Dalton m.fl.), 1 1K Stockholms ström 21.9 (Björn Phragmén m.fl.), 1 1K Brillinge, Vaksala s:n 3–8.10 (Holger Schielzeth, Benoit Nabholz m.fl.). Fynd fyra, fem och sex i Uppland.

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Medelhavstrut *Larus michahellis* 1K, Skeppsbron, Stockholm, 25 juli 2010.

Vstm: 1 2K rast. Köpings hamn 17–25.8 (Oskar Nilsson m.fl.)

(KRISTOFFER NILSSON)

Medelhavstrut *Larus michahellis*

Minst 142 medelhavstrutar under året utgör den högsta årssumman hittills i landet. Precis som för den kaspiska truten är det främst i de sydliga landskapen vid Östersjön som fynden görs.

Fynd per landskap: Sk (82), Bl (43), Öl (1), Gtl (4), Hl (5), Vg (2), Ög (4), Upl (1).

Fynd godkända av Rk:

Vg: 1 1K Fiskhamnen 9.8–21.10 (Christer Fält, Magnus Rahm, Ola Bäckman) ringmärkt i Schweiz, 1 ad. Fisk-

hamnen i Göteborg 14.8 (Johan Wallander). Fynd 4–5 i Västergötland.

Ög: 1 1K Häradsudden 16.8 (Christian Williams), 1 1K Gärsstadverken 21.8 (Herman Drotz), 1 1K Gärsstadverken 14.8 (Christian Williams), 1 2K Norrköping 22–23.8 (Christian Williams). Fynd 2–5 i Östergötland.

Upl: 1 1K Skeppsbron, Stockholm 25.7–5.8 (Anders Eriksson, Petter Simonsson, Zacke Svensson m.fl.). Andra fyndet i Uppland.

(KRISTOFFER NILSSON)

Vitvingad trut *Larus glaucoides*

Precis som i fjol sågs två vitvingade trutar.

Boh: 1 1K Räfsal, Valla, Tjörn 14.11 (Per Undeland, Peter Nilsson, Owe Hougström).

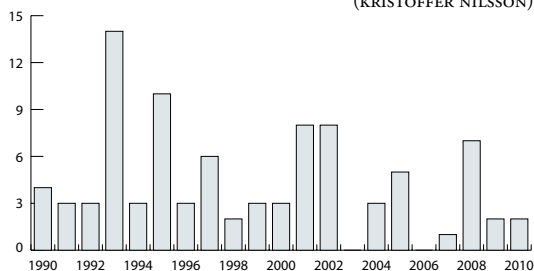
FOTO: MARTIN ALEXANDERSSON

Vitvingad trut *Larus glaucoides* 4K, Bönan (Gstr), 5 januari 2010.

Gstr: 1 4K Lotsstationen, Bönan, Gävle 1–17.1 (Per Aspenberg, Martin Alexandersson). Fjärde fyndet i Gästrikland.

(KRISTOFFER NILSSON)

Rapporterade vitvingade trutar *Larus glaucoides* i Sverige 1990–2010.

Vittrut *Larus hyperboreus*

Totalt 26 vittrutar är ett rejält uppsving i jämförelse med de senaste två åren, men är fortfarande en väldigt låg årssumma i ett längre perspektiv.

Landskapsfördelning: Sk (3), Bl (1), Sm (1), Öl (1), Gtl (4), Boh (1), Vg (1), Ög (1), Srm (1), Upl (4), Gstr (1), Mpd (1), Ång (2), Vb (2), Nb (2).

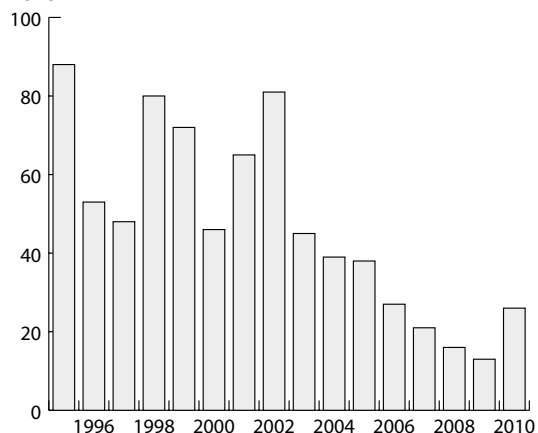
Anmärkningsvärt fynd:

Srm: 1 2K Gladökvärn, Huddinge 4–10.1, 27.3–17.4 samt 26–29.8 (Magnus Croon, Ingemar Gard, Thomas Strid, Matias Kaby m.fl.). Det är troligt att dessa observationer rör samma individ som därmed har översomrat i området. Sommarfynd av vittrut i Sverige är sällsynta.

FOTO: JOHAN BRENANDER

Vittrut *Larus hyperboreus* 2K, Norrköping (Ög), 8 januari 2010.

Rapporterade vittrutar *Larus hyperboreus* i Sverige 2000–2010.

Tillägg 2009:

Upl: 1 ad. Vaksaladammen, Vaksala 18–19.1 (Johan Södercrantz, Eric Blomgren, Per Gustafsson m.fl.), 1 1K str. S Rönnskärs udde 25.10 (Bill Douhan), 1 1K Kalmarsand 25–28.12 (Tommy & Anders Eriksson m.fl.). Det gör att totalsumman för 2009 skrivs upp till 13 ex.

(KRISTOFFER NILSSON)

Tretåig mås *Rissa tridactyla* **EN**

På Nidingen i Hl noterades 41 par, varav minst 36 par ruvade. Detta innebär att beståndet ligger kvar på samma nivå som den närmaste föregående åren:

Hl: Minst 36 par häckade på Nidingen. Av 27 ringmärkta ungar blev minst 15 flygfärdiga (Nidingens fstn).

FOTO: LASSE OLSSON

Tretåig mås *Rissa tridactyla* ad. på bo, Nidingen (Hl). Bilden tagen inifrån en av de gamla fyrarna.

Som vanligt gjordes även åtskilliga inlands- och Östersjöfynd. Landskapsvis (Sk och västkusten undantagna) fördelas dessa på: Bl (7), Sm (7), Öl (16), Gtl (13), Vg (3), Srm (1), Upl (2), Vb (7) och Ly lpm (1).

(ANDERS WIRDHEIM)

Svarttärna *Chlidonias niger* **VU**

Sammanlagt rapporterades ca 204 häckande par på 18 lokaler, fördelat på åtta landskap: Sk (4 lokaler/32–33 par), Sm (1/1–2), Öl (3/4–6), Vg (1/41), Nrsk (2/3), Ög (2/14), Upl (1/65), Vstm (4/42). Detta ligger på medianen förperioden 1992–2010, men är också den lägsta totalsumman sedan 2005.

Större (minst 25 ex.) ansamlingar och sträcksummor utanför häckningslokalerna:

Sm: 17 ad. + 10 1K str. S Revsudden, Kalmar 28.7 (Anders Törnberg).

Nrsk: 27 1K Hjälmarén 28.7 (Ola Strand).

Nordligt fynd:

S Lpl: 1 ad. Idbäcken, Rusksele 24–28.7 (Inga Olofsson m.fl.) har bedömts vara samma ex. som sågs på samma plats 13–16.7 2009 och då utgjorde lappmarkens tredje fynd.

(THOMAS PETTERSSON)

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Svarttärna *Chlidonias niger* ad., Klosterviken (Sk) 22 juni 2010.

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*

Under året gjordes 21 fynd av 44 individer, vilket är ett tämligen normalt antal sett till 2000-talet. Skåne står för en majoritet av fynden. Fynden från Västerbotten och Torne lappmark sticker ut då fynd ej görs årligen så långt norrut.

Sk: Under våren noterades ca 30 ex. 11–22.5 med god spridning över landskapet. Hösten gav 2 ungfåglar 5–13.8. Således typiskt uppträdande för arten om man ser till senare år även om antalet individer var färre under våren än de tre senast föregående åren.

Bl: 1 1K Utlängan 20–26.7 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist, Thomas Daleke). 1 1K Utlängan 11.8 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Linus Almqvist). För för-

sta gången noterad med två ex. under samma år i Blekinge.

Sm: 2 ex. Färjansö, Vidöstern på kvällen 15.5 (Jonas Starck). Senast arten sågs i länet var 2007.

Öl: 1 ex. Hulterstad strand 17.5 (Bertil Breife, Björn Lindkvist m.fl.). 2 1K Sandvik, Ottenby 21.8 (Linus Hedh, Gabriel Norevik, Joakim Granholm m.fl.). Tre fynd är en numera normal årssumma på Öland.

Gtl: 2 ad. str N Hoburg 24.5 (Karin Andersson, Tina & Bimbi Ollberg m.fl.).

Upl: 2009: 1 ad. Fågeltornet, Hjälvstaven 4.7 (Ingrid Åkerberg, Weine Erlandsson m.fl.).

Dlr: 1 ad. Södra Fullsta, Avesta, 13.5 (Malin Ingvar-Nilsson, Mats Forslund, Berndt Söderlund). Femte fyndet i Dalarna.

FOTO: MAGNUS FRIBERG

Sandtärna *Gelocheilidon nilotica* ad., Ölands södra udde, 17 maj 2010.

Vb: 1 ad. Skäret, Uds 21.6 (Emmanuel Naudot, Peter Mathisen, Eskil Nygren m.fl.). Fyndet är det tredje för Vb.

T lpm: 2 ad. Julkatteenjärvi fågelskyddsområde, Vittangi 4–6.6 (Lars Björk, Per Lundgren, Annika Wetterberg m.fl.). 2:a obs. i T lpm.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Sandtärna *Gelocheilidon nilotica* (64/75–3/3)

Öl: 1 ad. Ölands södra udde 17.5 (F) (Magnus Friberg, Bosse Carlsson, Per Österman, Magnus Bladh m.fl.).

Gtl: 1 ad. Faludden 14.5 (*Lennart Wåhlén, *Janne Oldebring). 1 ad. str. N Holmuddens fyr, Färö 22.5 (*Daniel Melchert).

Tre exemplar liksom 2009. I likhet med dessa är observationerna 2010 koncentrerade till den sydöstra

delen av landet. Man kan anta att de svenska fynden till stor del består av fåglar från sydost, snarare än från de bräckliga populationerna i Mellaneuropa. I Ukraina uppskattades populationen under 1990-talet, om än i stadd minskning, ligga omkring 4000–6000 par (BirdLife 2004). I Danmark gjorde ett par häckningsförsök vid Limfjorden på västra Jylland 2010, men inga andra troliga häckningar noterades och i artens tidigare fäste i Vadehavet observerades endast enkla kringströvande individer (www.dofbasen.dk).

(HANS LARSSON)

Skräntärna *Hydroprogne caspia* **VU**

Sk: Fyra par skräntärnor, eller t.o.m. fem par om vi väljer att ta med ett par 100 m in i Blekinge, gick till häckning i den nordostskånska skärgården. De tre paren som häckade på Gruarna utanför Edenryd fick ut två ungar från ett och samma par. De övriga två paren utsattes för predation. Föröarna var förmodligen trut. På den gamla lokalen Trueskär lyckades tärnorna efter omläggning kläcka fram en unge 20.7, vilket är extremt sent. Paret med unge blev sedan kvar hela augusti och lyckades med all säkerhet få sin avkomma flygg. Även i landskapets sydvästliga delar gick skräntärnorna åter till häckning efter två års uppehåll. På Eskilstorps holmar hade ett par en unge och förmodligen ruvade ytterligare ett par. Om vi strikt räknar antalet par inom Skånes gränser blir det totalt sex par som häckade med åtminstone fyra flygga ungar som resultat. Antalet häckande par är därmed tillbaka till samma nivå som 2007 (rrk SK).

Bl: *Säker häckning:* Ett par häckade på en lokal i Sölvesborgs kommun. En koloni på Båtaskär med 14 par. Flertalet prederades. *Möjlig häckning:* En rapport från Ronneby kommun. Liksom för småtärnan ett klen resultat. Arterna borde trivas i landskapet, framför allt i östra skärgården med alla sina kobbar och skär (rrk Bl)?

Sm: På Furön häckade i år 58 par och därtill fanns sju solitära par längs vår kust (Tommy Larsson). Totalt alltså bara 65 par i östra Småland jämfört med 76 par 2009 och 92 par 2008 (rrk Ö Sm). Samtliga bon prederades.

Gtl: En systematisk inventering av öarna runt Gotland gav följande resultat: Grauten (29 par), Dämba Misslaupar (1 par), Askugrunn (1 par), Avagrunn (1 par), Utholmen, Västergarn (7 par) (Samtliga Kjell Larsson).

Därutöver rapporterades följande observationer som antyder häckning: 1 ex. besökte bo Marpesholm, Färö 26.4 (Roland Staav), 1 par med 1 unge från häckning vid Nymans strand, Fröjel 16.7 (Gun Ingmansson m.fl.) och 1 par med 2 ungar Västerviken, Fleringe 19.7 (Åke Anderson). I storleksordningen drygt 40 häckande par på öar runt Gotland är i samma storleksordning som de närmast föregående sju åren (Kjell Larsson).

Vg: Ett par, tillika Vänerns enda år 2010, häckade i Dalbosjöns västgötadel. Under åren 1994–2002 häckade 2–3 par skräntärnor i Vänern, 2003–2010 endast 1 par (Thomas Landgren, Vänerinventeringen).

Ög: Vid yttre Dannskären häckade 90 par, 44 ungar ringmärktes 17.6 och ytterligare 26 ungar den 2.7. Totalt märktes således 70 ungar (Lars Gezelius, Joakim Wallin), vilket är något över det normala (rrk Ög).

Srm: Ett häckande par Sandemar (Karl-Erik Sundström m.fl.) resp. Gunnarstenarna (Jan Ohlsson, Karl-Erik Sundström, Björn Östman). Säsongen 2010 får anses som katastrofal och arten fortsätter att minska kraftigt. Varför är i nuläget inte helt säkerställt, men troligtvis rör det sig om predation från något håll. Arten har sedan många år häckat på Grässkären, Oxelösund, och inledde säsongen 2010 med att hålla till där. Kolonin flyttade sig dock i början av maj till Stora Åkubben, Oxelösund, där 32 par försökte sig på häckning. Trots det kom endast en unge att bli flygg (rrk Srm).

Upl: Häckningar: 1 par Västra Fågelskären, Ljusterö (Magnus Rignell), 1 par med 1 unge Skötkobben, Harö, Värmdö (Per Åsberg), 1 par Hötterskär, Värmdö (Anders Haglund), 1 ad. med unge Halvan, Runmarö, Värmdö (Martin Bergström), 1 par Västra Vitharan, Nassafjärden, Värmdö (Roland Staav). I Björns skärgård 40 par (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson, Lennart Söderlund). Äntligen flygga ungar på Stenarna efter tre års misslyckad häckning, 2010 med 40 par häckade. Första kullen plundrad av gråtrutar som häckar på ön. Gråtrutar skjutna, andra kullen lyckades, med 5–10 flygga ungar. Ingen predation från havsörn detta år. Dessutom: Örsten, Singö skärgård 1 par med 2 ungar (Fredrik Bondestam m.fl.), Blecksnedan, Hållnäs östra skärgård, 1 par 28.4 (Martin Amcoff), Hundbådan, Öregrundsgrepen, 3 par ruvande 19.6 (Johan Södercrantz) och 30 par i lämpl. biotop 29.6 (Leif Östman), 1 par Villösan, Arholma 18.7 (Jacob Ruhde), Harudden, Kallrigafjärden 8–11 ex. i lämpl. biotop (Mats Edholm, Joakim Ekman), Singö skärgård åtta häckande par med sju flygga ungar som resultat (Fredrik Bondestam), Tisslan, Svartlöga 39 ad. + 22 ungar ringmärkta 21.6 samt små ungar + 15 ägg (Roland Staav). Roland Staav anger vidare 15.7 från Tisslan 13 1K-fåglar (Bra häckningsresultat! Rrk Upl).

Hls: Glädjande nog observationer som indikerade häckande skrântärnor vid två öar utanför Agön, men ingen uppföljning av dessa öar eller den säkra häckningslokalen på Jättbågan kunde göras senare (rrk Hls).

Mpd: En konstaterad häckning och ytterligare några par noterade under häckningstid i lämplig miljö (rrk Mpd).

Ång: Sex säkra eller troliga solitära häckningar, inklusive två boungar, från norra kustdelen är i paritet med tidigare år. Därtill ytterligare ett häckningsförsök. Första årets tendenser till etablering av arten som häckfågel i södra kustdelen befastes inte under 2010; endast en observation gjord under perioden 1.6–15.7 (rrk Ång).

Vb: 19 konstaterade häckningar varav de flesta i den södra delen av landskapet. Åtminstone sju resulterade i puli eller flygga ungar (rrk Vb).

Nb: På Storgrundet, Rödkallen, gjordes 73 + 7 bofynd 6.6 resp. 13.7 (Mats Bergquist, Ulf Tenbäck, Lars Harnemo, Ivan Harnemo).

Totalt omkring 490 par i landet. Generellt sett är den svenska skrântärnestammen under förhållandevis god uppsikt. De viktigaste kolonierna längs ostkusten följs tämligen eller mycket noggrant. Den storskaliga inventeringen runt Gotland var ett extra plus 2010. En liten inblick i skrântärnornas hårda liv på de utvalda skären får man, när man ser att det behövdes en jaktlig insats från mänsklig sida för att en viktig koloni i Upl skulle få ut några ungar. Dock hamnar man i en moralisk återvändsgränd om det börjar införas skydds jakt på de havsörnar som plundrar skrântärnebon.

(CHRISTER OLSSON)

FOTO: MIKAEL NORD

Tygettärna *Onychoprion anaethetus* ad., Getteröns naturreservat (Hl) 5 juni 2010.

Tygettärna *Onychoprion anaethetus* (1/1–1/1)

Hl: 1 ad. Getteröns naturreservat 5.6 (F) (Ulf Löfås, *Björn Bengtsson, Mikael Nord m.fl.).

Blott andra fyndet. Första gjordes på Söskär i Bohuslän i juni–juli 1999. I Danmark har tre fynd gjorts, alla i juli och från Norge finns en observation från Varangerhalvön, även den i juli.

(HANS LARSSON)

Obestämd sottärna/tygettärna

Onychoprion fuscatus/anathetus (2/3–1/1)

Sk: 1 ad. Orskären, Hallands väderö 1.6 (Thomas Wallin).

Observationsförhållandena satte hinder för en sä-

ker artbestämning, men mycket talar för att det var en tygeltärna och då rimligtvis samma individ som upptäcktes på Getterön fyra dagar senare. Fågelvägen är avståndet mellan lokalerna knappt 80 km. Fyndparentesen anger samtliga fynd av sot-/tygeltärnor i landet, exkl. årets tygeltärna på Getterön.

(HANS LARSSON)

Småtärna *Sternula albifrons* VU

God rapportering från Sk 102 par och Nb ca 7 par. Hygglig rapportering från ö. Sm 1–3 par och i Hl 25–26 par. Tunt med uppgifter från Bl, Öl och Gr. Denna helhetsbild överensstämmer med tidigare års bild. Från Dls fjärde, Mpd sjätte och Vb tredje fyndet. Inlandsfynd gjordes i Sm/F, Vg och Vstm. I Gbg-området har en tydlig ökning i antalet fynd skett under de senaste 10–15 åren (sju fynd av 9 ex. 2010, förr inte årlig).

(LARS LINDELL)

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis* EN

Sk: 120–130 par i koloni tillsammans med skrattnåsar (Tosteberga, ca 100 ungar flygga).

Bl: (ofullständig rapportering) 3 solitära par samt 25 par i koloni i Sölvesborg.

Ö Sm: 2 solitära par.

Öl: 1 par n. udden (Daniel Steen, första häckningen sedan 1993).

Gt: 139 par i 4 kolonier (Kjell Larsson, Bertil Widbom). Hl: 2 kolonier (på Nidingen och Balgö).

Inlandsfynd gjordes i Sm/F, Sm/H, Dls (9:e fyndet) och Ög. I Mpd gjordes 6:e fyndet.

(LARS LINDELL)

Sillgrissla *Uria aalge*

Sk: 23 par häckade på Hallands Väderö (rrk Sk).

Bl: *Möjlig häckning*: 2 ex. sågs i anslutning till tordmulekolonin på NO Hanö 9–15.7 (Thomas Nilsson, Jörgen Westergren, Paul Eric Jönsson). Inget i rapporten pekar på häckningsförsök, men nog är det lämplig biotop och tid! Arten har ännu aldrig häckat i Blekinge, framtiden får utvisa om så kommer att ske (rrk Bl).

Boh: Ett par häckade under samma sten som vanligt på Bonden, Lysekil (Tommy Järås). Dessutom en trolig häckning på Mittskär, Väderöarna, där en sillgrissla vid inventering lämnade ön med några tobisgrisslor och sedan höll sig vid ön 9 juni (Matti Åhlund, Ingemar Åhlund).

Ög: 40 par beräknades häcka på Röskären, Gryts skärgård. Under 2000-talet har det i snitt häckat 20 par vilket ger en ökning med 100 % mot snittet och 60 % gentemot föregående år (rrk Ög).

Srm: Vid Grän ringmärktes 73 ungar och 83 äldre fåglar. Ett återfynd av en sillgrissla som ringmärktes för 33 år sedan på Stora Karlsö är värt att notera (Jan Ohlsson,

Roland Staav, Mikael Åsberg m.fl.). Ca 50 par har häckat vid Gunnarstenarna med 35–40 ungar som känt resultat (Jan Ohlsson, Karl-Erik Sundström m.fl.).

Upl: Häckningar har bara rapporterats från två tidigare kända lokaler enligt följande. Stridsbådan, Singö skärgård 45 ex. 10.6 (Joakim Johansson, Rune Johansson). Svenska Högarna 125 ex. 22.5 (Bill Douhan); Svenska Högarna 103 + 83 2k+ ringmärkta samt 73 ungar ringmärkta 11.7 (Jan Ohlsson Roland Staav m.fl.).

Hls: Som mest sågs 16 ex. vid Gran, som är landskapets enda häckningslokal för arten (rrk Hls).

Ång: De tre senaste åren har ingen grundlig räkning gjorts varken på Bonden eller Gnäggen, varför det är svårt att yttra sig om artens utveckling i landskapet. Från Bonden har som mest 150 individer rapporterats under häckningstid 2010, från Gnäggen 50 (rrk Ång).

Givetvis blir fyndbilden skev då det inte finns aktuella/adekvata rapporter från de två klart viktigaste tillhållen för den svenska sillgrisslestammen: Karlsöarna och Bonden i norra Ångermanland. Notera dock intressanta sommarfynd från Bl och Boh!

(CHRISTER OLSSON)

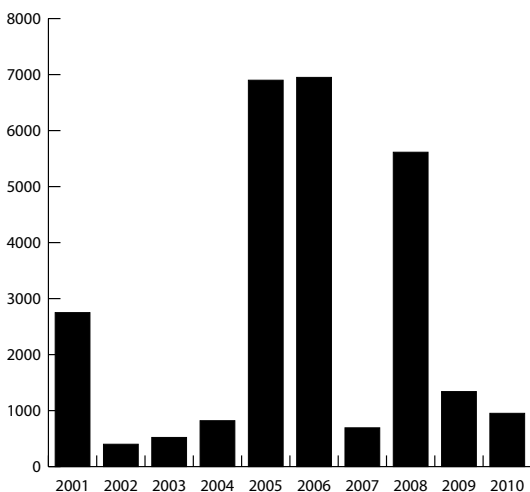
Alkekung *Alle alle*

Drygt 950 alkekungar är rapporterade under året vilket är en ganska låg årssumma. Som vanligt observerades flest individer i Bohuslän. Landskapsfördelning: Sk (ca 45), Bl (1), Sm (1), Hl (ca 150), Boh (717), Vg (38), Srm (1), Hls (1), Vb (1).

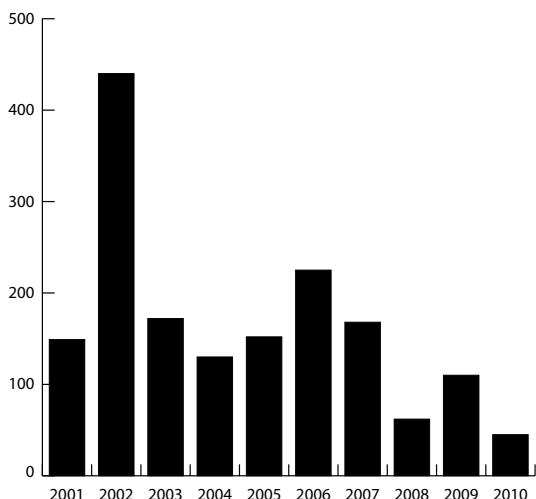
Högsta antal:

Boh: 120 ex. str. S Grosshamn, Ramsviklandet 4.11 (Owe Hougström m.fl.)

(KRISTOFFER NILSSON)

Rapporterade alkekungar *Alle alle* i Sverige 2001–2010.

Rapporterade lunnefåglar *Fratercula arctica* i Sverige 2001–2010.

Lunnefågel *Fratercula arctica* RE

Cirka 45 lunnefåglar rapporterades under året. Precis som för en del andra arter som i huvudsak observeras på sträck utmed kusten föreligger förmodligen en del dubbelräknade individer i materialet. Man får tillbaka till ända 1995 för att finna ett år med ett lägre antal än årets. Landskapsfördelning: Sk (11), Gtl (1), Hl (ca 15), Boh (15), Vg (3)

Vår- och sommarfynd:

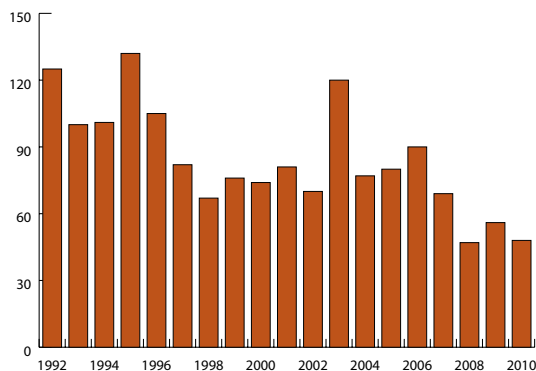
Boh: 1 ex. str. N Vallerö, Orust 14.5 (Thomas Liebig, Stefan Oscarsson, Christer Lind), 2 subad. Väderöarna 20.5 (Jan Karlsson, Lars-Ove Loo), 1 ad. str. S Kråkudden, Hönö 7.7 (Bo Brinkhoff m.fl.), 1 2K Bonden, Skaftö, Lysekil 10.7 (Peter Nilsson), 1 ad. str. S Kråkudden, Hönö 30.7 (Martin Alexandersson m.fl.).

Vg: 1 ad. str. S Vinga 30.7 (Jörgen Fritzson m.fl.)

Fynd i Östersjön:

Gtl: 1 1K str. S När fyr, Närsholmen 21.9 (Bimbi Ollberg).

(KRISTOFFER NILSSON)

Rapporterade turturduvor *Streptopelia turtur* i Sverige 1992–2010.

Turturduva *Streptopelia turtur*

Totalt 48 ex. noterades under 2010. Det går således fortsatt riktigt dåligt för turturduvan i Sverige och årets årssumma är den näst lägsta under perioden 1992–2010. De tre lägsta årssummorna under samma period har infallit under de tre senaste åren och trenden är säkerställt negativ. Sena höstfynd (fr.o.m. 1.11) och vinterfynd:

Hl: 1 2K Slätten, Falkenberg 10.1–3.4 (Jan Myrén, Andreas Wernersson m.fl.).

Övriga anmärkningsvärda fynd:

Hjd: 1 ex. Långå skans, Långå 4–7.7 (Bengt Warensjö, Göran Storensten m.fl.). Femte fyndet i Hjd.

FOTO: PONTUS GRÖNVALL

Turturduva *Streptopelia turtur* 2K, Slätten, Falkenberg, 24 januari 2010.

Ly lpm: 1 1K Vlnäs, Sorsele k:n 20–31.10 (Bernt-Erik Nordenström m.fl.). Tionde fyndet i Ly lpm.

(THOMAS PETTERSSON)

Tornuggla *Tyto alba* CR

Nedan redovisas ett utdrag ur de regionala rapportkommitéernas kommentarer:

Sk: 1 ex. funnen död Simrishamn 19.5 (Agne Paulsson). Ett fynd på Österlen är föga förvånande då närliggande Bornholm håller ett litet, men stabilt bestånd. På Bornholm häckade sex par tornuggla 2010 och det var den enda populationen i Danmark som hade framgång detta år. Danmark hade en nedgång från 492 häckande par 2009 till 52 par 2010 (DOF-basen). Tornugglan, liksom andra ugglor drabbas hårt då vintern är lång och

snörik vilket visas av dessa siffror. Tyvärr får vi nog räkna med en fortsatt nedgång i det danska beståndet efter vintern 2010/2011.

Gtl: Totalt rapporterades tornugglor på sex olika lokaler under året, samtliga på den södra halvan av ön. På 3–4 av lokalerna rapporterades spelande fåglar men bara vid något enstaka tillfälle. Samtliga observationer gjordes i tänkbara häckmiljöer men inga konstaterade eller misstänkta häckningar går att hitta bland rapporterna.

Boh: Bohusläns nionde fynd av gjordes under köldperioden i februari. En 2K hanne av rasen *T. a. guttata* hittades död i lada i Välle, Lur, Tanum 15.2. Bohusläns nionde fynd av arten.

Tillägg 2009:

HI: 1 död hona påträffad i Slöinge 10.4 (Thomas Ingemansson). Fågeln, som enl. upphittaren legat död i ca en månad, var ringmärkt som häckande ad. i norra Tyskland 2007. Fjärde säkra fyndet i HI på 2000-talet, samtliga påträffade döda.

(THOMAS STRID)

Fjälluggla *Bubo scandiacus* CR

Vg: 1 ex. vid Horn kyrka, Östen, 23.12 (Göran Engberg).

Jmt: 1 ex. Holke, Vålådalens naturreservat 22.3 (Lars Liljemark) och 1 hona rast. Önrun 11.9 (gm Urban Walther). Den hona som observerades på Önrun sågs troligen även någon vecka tidigare lite närmare Ansätten (rrk Jmt).

S Lpl: Ett ex. Övre Ältsvattnet, Sorsele k:n, 16.3 (Leif Bildström) samt 1 ex. Rimtkåtan, Övre Tjulån, Ly Lpm 3.9 (Christer Wilhelmsson).

N Lpl: 1 2K+ Ritsem 17.7 (Håkan Lundkvist) och 1 honf Gobmejavri S Pältsastugan 19.5 (gm Martin Tjernberg). Enstaka fjällugglor har observerats i N Lappland sedan 2000, förutom 2006. År 2001 hittades 2 häckningar (rrk N Lpl). Två fynd i norra Lappland under häckningstid väcker åter drömmar om att fjällugglan äntligen ska häcka mer än undtagsvis i våra fjälltrakter. Finns det någon i dag levande fjälluggla som är född inom landets gränser?

(CHRISTER OLSSON)

Hökuggla *Surnia ulula*

Dlr: Den enda rapporten med häckningsindicer är ett ex. ruvande Rättviksmyren, Rättvik 4.4 (Jan-Erik Pehrson). Övriga fynd i april–juli är: 1 ex. spel. Valdalsbygget, Grövelsjön, Älvdalen 4.4 (Torbjörn Jansson), 1 ex. Mörkret, Särna, Älvdalen 5.4 (Conny Trogen), 1 ex. spel. Sätterbotjärn, Falun 26.5 (Ingvar Schön) samt 1 ex. spel. Njupesjärn, Fulufjället, Älvdalen 6.6 och 4.7 (Yngve Wiklund, Stefan Morell, Lars Björklind).

Mpd: 1 spel. ex. Överturingen, Haverö 22.3 (Björn Gustafsson).

Ång: Två spel. individer, liksom en noterad häckning är ett ganska normalt år. Observationer gjordes i främst nordvästra delen av landskapet. Det är inte varje år arten noteras som spelande eller häckande (rrk Ång).

Nb: Överkalix kommun: Två ex. varnande, Dirivaara, Ångesån 2.6 (Lars Sundberg) och en häckning (2 ungar) i Muggträskets domänreservat 5.7 (Mats Bergquist). Älvsbyns kommun: 1 ex. varnande Vidselbasen 27.5 (Lars Berggren). Luleå kommun: En häckning (3 ungar) Kvarnberg N Avasfors 7.6–6.7 (Lars Sundberg, Mats Bergquist, Tomas Berlin). Bodens kommun: 1 spel. ex. Värnbron, Vändträskån, Bodens södra skjutfält 15.3 (Ulf Tenbäck) samt en häckning (en unge) Grundträskberget NV Norriån 18.7 (Berth-Ove Lindström). Piteå kommun: 2 ex. Åfors NV Klubbfors 7.4 (Tomas Lindberg), 1 hona Holsträskundet, Holsträsket 10–11.4 (Rolf G Gustafsson, Krister Jakobsson), 1 ex. Åbyälven, väg 373 18.4 (Stefan Holmberg) och 1 ex. Klubbfors 14.5 (Lars Sandberg, Staffan Sundin). Fem häckningar plus flera revirhävande hökugglor gör 2010 till det tillsammans med 2005 bästa året sedan 2003 (rrk Nb).

Hjd: En häckning (4 ungar) Ljungdalen 21.3–2.11 (Daniel Green, Laine Boresjö Bronge, Isaac Enquist m.fl.).

Jmt: 2010 blev ett bra år för vår landskapsfågel med 14 konstaterade häckningar och minst 15 möjliga. Spridningen var ganska god även om Strömsund och Åre kommuner är klart överrepresenterade i statistiken. Från Ragunda kommun saknas dock fynd helt (rrk Jmt).

S Lpl: Två häckningar i Ås lpm och tre häckningar i Ly lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Totalt hittades 16 häckningar, vilket är bästa resultatet för åren 2003–2010 (rrk N Lpl).

Tydlig uppgång av den häckande stammen i norra Sverige under 2010, men inga häckningsindikatorer söder om Dalälven. Kan det finnas ett samband?

(CHRISTER OLSSON)

Kattuggla *Strix aluco*

Gstr: Trots en tuff vinter så inrapporterades fem spelande kattugglor under vintermånaderna. Senare under våren hittades ytterligare 5 spelande kattugglor, vilket är färre än normalt och anledningen bör anses vara den stränga vintern. Endast två konstaterade häckningar (rrk Gstr).

Mpd: Arten fortsätter att expandera och fem lyckade häckningar konstaterades tack vare uppsättning av lämpliga holkar (rrk Mpd).

Ång: Totalt 5–6 spelande individer under första halvåret från sydöstra delen av landskapet, och inga säkra eller troliga häckningar, är en ganska normal årssumma. Från kärnområdet längs Ångermanälvens nedre lopp hördes endast en spelande individ. Observationen från Hoting 30.9 är den näst nordligaste i landet under 2010 (rrk Ång).

Vb: En spel. Myckle, Skellefteå 10.3–1.6 (Stig Holmqvist, Tobias Burlin, Katarina Lundström, Mattias Laisfeldt m.fl.) och 1 spel. Rödtdjärn, Överboda 5.4 (Ulf Gustafsson). Fågeln vid Myckle får antas vara samma individ som hörts på lokalen 2008–2009. Från 2001 till 2010 har kattuggla noterats med enstaka ex. alla år utom 2006 och 2007 (rrk Vb).

Jmt: En spel. hanne Åre 28.3 (Jan Karlsson), 28.5–6.6 (Jan Karlsson, Hans Grundahl) och 9–18.9 (Yngve Larsson, Trond Sørhuus, Christer Pålsson m.fl.). Kattugglan som hördes ifjol stannade troligen kvar i Åre och hördes ropa i slutet av mars. Den hittades någon vecka senare skadad efter att ha flugit in i en liftbyggnad, men togs om hand och kunde släppas några dagar senare. Sedan hördes den ropa några kvällar i slutet av maj – början av juni igen. Men inte nog med det! I mitten av september hördes den åter ropa under någon vecka. Det blir spännande i vår att lyssna efter om den överlevt ännu en vinter i Åre (rrk Jmt)!

Expansion i det svenska landskap där kattugglan har sin nordligaste fasta stam, Medelpad, när förhoppningar om vidare expansion norrut. Några bra sorkår borde kunna underlätta en sådan utvidgning.
(CHRISTER OLSSON)

Slaguggla *Strix uralensis*

Nrk: Precis som de närmast föregående åren finns ett permanent revir i Askersunds kommun. Förutom detta par har inga noteringar gjorts i landskapet under året, men troligen finns det fler par att upptäcka där ute (rrk Nrk).

Olikt lappugglan uppvisar slagugglan inte några tendenser till att emellanåt göra strövtåg söder om det regelbundna häckningsområdet. Vi väntar alltså jämt på det första skånska fyndet!

(CHRISTER OLSSON)

Lappuggla *Strix nebulosa* NT

Nrk: 1 ropande ex. Svartå 30.3–11.4 (Leif Sildén, Ola Strand).

Upl: 1 ex. Uppsala k:n 12.9 (Mats Wilhelm).

Vstm: Fyra konstaterade häckningar rapporterade, kommunvis fördelade: Västerås (2), Norberg (1) och Skinnskatteberg (1). Tio troliga häckningar och fynd under häckningstid rapporterade från Köping (6), Surahammar (1), Lindesberg (1) och Skinnskatteberg (2) (rrk Vstm). Övrig observation utanför häckningsområde eller häckningstid: 1 ex. Kottmossen, Västanfors, 1.10 (gm. Jan Hellström).

Vrm: 4 ex. Lysvik, Övre Fryken, Vrm 3–4.9. Två adulta fåglar tillsammans med två årsungar (Patric Gullström, Åke Bergqvist, Tomas C Axelsson m.fl.). Med största sannolikhet Värmlands andra häckning av arten (rrk Vrm). Dessutom 2 ex. Bogens k:a, Vrm 1–3.8 (Dag Årtun).

Dlr: Tio häckningar. Under de två föregående åren har inga häckningar konstaterats. 2007 häckade endast ett par och 2006 12 par (rrk Dlr).

Gstr: Efter det höga antal lappugglor som sågs under 2009 följdes ett litet mer mediokert år för arten med endast en rapport (rrk Gstr). Detta på samma lokal som förra året: 1 ex. Norrlandet 28.5 (Marie Brandtman).

Hls: En konstaterad häckning samt ugglor med häckningskriterier på ytterligare fyra platser (rrk Hls).

Mpd: Fyra fynd av fem individer noterade under häck-

ningstid fördelade på följande socknar: Torp 2, Haverö 1 och Holm 1 (rrk Mpd).

Ång: Fyra spelande i västra halvan av landskapet är en hög notering; spel noteras inte varje år. Tre konstaterade häckningar, alla i norra halvan av landskapet, är också mycket, och de första noterade sedan 2005 (rrk Ång).

Vb: *Häckningar:* 1 par Medle, Skellefteå 14.3–4.6 (Erik Normark, Bo Lindfors, David Larsson m.fl.), 1 par Gamla Kågevägen, Skellefteå 25.4–30.5 (Erik Normark, Joakim Wallström, David Larsson m.fl.), 1 par + 4 ringm. pull Vindelns kommun 20–28.6 (Henrik Sporrang, Per-Olof Nilsson m.fl.) och 1 par + 3 ringm. pull Vindelns kommun 20–25.6 (Henrik Sporrang, Ralf Norberg). *Övriga fynd:* 1 ex. Myckle, Skellefteå 4–16.6 (Bo Lindfors, David Larsson) samt 1 ex. Djupgroven, Skellefteå 10.6 (Joakim Wallström, Mattias Laisfeldt). Ett medelt gott år för lappugglan i Västerbotten (rrk Vb).

Nb: Ove Stefansson meddelar att han fått kännedom om totalt 20 lyckade och fyra misslyckade häckningar. De lyckade fördelar sig som så: Bodens k:n 11, Luleå k:n 5, Piteå k:n 3 och Älvsbyns k:n 1 häckning. Till detta skall läggas ytterligare en häckning i Bodens k:n. Lappugglor är också sedda på ett flertal andra platser under häckningstid. Tämligen få midvinterfynd (rrk Nb).

Jmt: Glädjande nog ett rekordår för lappugglan i Jämtland. Inte mindre än tio häckningar konstaterades, och en handfull rapporter utöver dessa tyder också på häckning. Det ska dock tilläggas att inga rapporter alls inkom från kommunerna Ragunda, Bräcke och Berg, utan häckningsfynden var ganska koncentrerade till de centrala delarna av landskapet (rrk Jmt).

S Lpl: Två konstaterade häckningar (Ås lpm), i övrigt endast två fynd i Ås lpm, resp. ett i Ly lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Arjeplogs k:n: 1 ex. rast. Rackträsk 13.10 (Marie Olsson). Kiruna k:n: 1 ex. Koukkujoki SV Vittangi 2.2 (gm Susanne Backe).

Tillägg 2009:

Upl: Ytterligare ett dåligt år för arten med endast en spelande, i Uppsala kommun (Mats Wilhelm), och därtill bara två ströfynd under våren: 1 ex. Mångsbo, Börje 14.4 (gm Ulf Karlsson) samt 1 ex. Kakeläng, Hökhuvud 29.5 (Mats Edholm, Brita Tibell). Tyvärr finns inga som helst fynd från andra halvåret (rrk Upl).

Lappugglans svenska fyndbild 2010 ger ett lite splittrat intryck, med rekordår i Jämtland, men få fynd från södra Norrland och söderut. Särskilt beror detta på starkt skiftande förekomst av smånagare över lappugglans numer potentiellt stora utbredningsområde i vårt land.

(CHRISTER OLSSON)

Hornuggla *Asio otus*

Lu lpm: 1 häckning (3 ungar) vid Nikkaluokta (Sven Blomqvist, Emma Karlsson). Detta utgör nionde häckningen i Lu lpm.

(THOMAS STRID)

Jorduggla *Asio flammeus* NT

Sm: 1 ex. pumphuset, Ryningen, Högsby 3.5–5.6 (Calle Ljungberg, Bill Andersson m.fl.).

Srm: 1 ex. Visen, Vingåkerslätten 3.6 (Ronny Nilsson) och 1 ex. Stensjöns norra ände, Stora Malm, Katrineholm 3–4.6 (Bernth Andersson).

Upl: Under sommartid (juni–augusti) är arten rapporterad från Kungsängen, Årike Fyris, med 1 ex. 28.5–2.6 (Anders Jansson m.fl.) samt från Alunda 1 ex. 20.6 (Mats Edholm, Brita Tibell).

Vstm: 1 ex. Kilboslätten, Västerfärnebo, 6.6 (Yngve Hareland, Lotta Hedkvist).

Dlr: Ett par fick ut två ungar Husom, Lima, Malung-Sälen (Per Lif m.fl.). Övriga fynd i juni–augusti: 1 ex. Rättviks kommun 17.6 (Leif Carlberg), 1 ex. Stumsnäs, Rättvik 19.6 (Magnus och Ingvor Kasselstrand) och 1 ex. Risbergets fåbodar, Tisjön, Malung-Sälen 22.8 (Jan Bengtsson).

Gstr: 1 ex. Sandviken 6.8 (Sören Rene Johansson).

Mpd: Sju fynd, varav minst fem under häckningstid, är i likhet med siffrorna från början av 2000-talet (rrk Mpd).

Ång: Tre spelande individer och några sommarobservationer är de starkaste häckningsindicierna rapporterade från 2010. Spelande individer noteras endast sällsynt i landskapet, och sammantaget ter sig 2010 och 2009 som starka år för Ångermanland (rrk Ång).

Vb: Häckningar: 2 kustnära häckningar, varav 1 i Umeå k:n och 1 i Skellefteå k:n. *Fynd under häckningstid:* från 18 maj till 7 juli observerades enstaka ex. på elva lokaler, vilket är förhållandevis få med tanke på att det då fanns ganska gott om sork i markerna. Inga noteringar är gjorda under häckningstid i de inre delarna av landskapet, där vi ändå får förmoda att häckningar sker i större utsträckning än vid kusten (rrk Vb).

Nb: Tecken på häckningar noterades på fyra lokaler, en misslyckad häckning inrapporterades samt ca 25 observationer under häckningstid gör 2010 till det bästa året sedan 2003 (rrk Nb).

Hjd: 1 ex. Flatruet 1.6–9.7 (Johan Södercrantz, Anders Svensson, Andreas Gullberg m.fl.), 1 spel. Mittåkläppen 10.6 (Björn Klevemark, Eva Klevemark), 1 ex. norra vägbommen, Flatruet 10.6 (Conny Palm, Peder Kinberg), 1 ad. Storsjö 18.6 (Lars Liljemark), 1 ex. Ljungsjöarna, Storsjö 28.6 (Leif Eriksson), 1 ex. Risnåset, Funäsdalsjön 10.7 (Sten-Erik Bohlin) samt 1 ex. Stor-Stalltjärnen, Nysåtern, Hede 25.7 (Arne Reldin).

Jmt: Häckningar: 1 par Hammarnäs, Hallen 26.5 (Jonas Fredriksson), 2 ex. (1 ad+1 pull) Kall 20.6 (Jonas Fredriksson), 1 ad. varnande Hållands-Nyvalen, Undersåker 4.7 (Åsa och Robert Ekberg), 5 ex. (1 par+3 pull) Marby 5.7 (Leif Eriksson), 1 par varnande Granbo, Håggensås 5.7 (Torsten Green-Petersen), 1 ad. med föda åt ungar Bye, Lit 5.7 (Torsten Green-Petersen), 1 ex. med avledningsbeteende Rutsälven/Rovtsenjohke, Skäckerfjällens naturreservat 19.7 (Samuel Sjöberg) samt 5 ex. (4 pull+1 ad) Lavsjön, Rödön 21.7 (Carl-Fredrik Nilsson).

S Lpl: En säker häckning i vardera Ås och Ly lpm. Under juni–juli sågs adulta fåglar på ytterligare åtta lokaler i Åsele lappmark och en i Lycksele lappmark (rrk S Lpl).

S Lpl: Totalt rapporterades 13 häckningar i N Lpm, vilket gör 2010 till det klart bästa av åren 2003–2010 (rrk N Lpl).

Gott om sorkar i norra Norrland och Jämtland gjorde 2010 till ett bra jorduggleår i dessa delar av landet. Däremot för stammen i Svealand och Götaland sedan många år en tynande tillvaro och tycks vara på väg att helt försvinna som häckfågel i dessa delar av landet.

(CHRISTER OLSSON)

FOTO: STEFAN CHERRUG

Alpseglare *Apus melba*, Kullens fyr, Kullaberg (Sk) 16 maj 2010.

Alpseglare *Apus melba* (34/34–1/1)

Sk: En alpseglare sågs under några förmiddagstimmar 16.5 vid Kullens fyr, Kullaberg (Karl G. Nilsson, Alf Petersson, Kaj Möller, Bengt Andersson m.fl.). Åttonde fyndet i Skåne.

De 35 Svenska fynden fördelar sig månadsvis enligt följande: april (3), maj (10), juni (7), juli (2), augusti (5), september (6) och oktober (2).

(THOMAS STRID)

Kungsfiskare *Alcedo atthis* VU

Som väntat följdes den hårda vintern 2009/2010 av ett svagt häckår för kungsfiskaren. Efter det bästa häckningsresultatet på många år 2009, blev 2010

ett rejält bottenapp: endast ca 30 säkra och troliga häckningar har rapporterats. Från flera landskap där man haft kungsfiskarhäckning under en följd av år, bl.a. från Blekinge, konstateras att häckningar och häckningsförsök av kungsfiskare helt uteblivit under 2010. Tyvärr inleddes vintern 2010/11 tidigt och blev lång, kall och snörik, vilket naturligtvis inte förbättrade situationen för kungsfiskarna.

Landskap med uppgifter om häckning och häckningsindicier:

Sk: Två häckningar och en trolig häckning. Fynd under häckningstid gjordes på drygt 40 andra lokaler.

Sm: En konstaterad häckning. Även sedd på ytterligare åtta lokaler i hela Småland under häckningstid.

FOTO: JIM SUNDBERG

Grön biätare *Merops persicus* Gammelgarn (Gtl) 7 juni 2010.

Gtl: Rapporter under häckningstid från en lokal.

HI: Tre rapporter från häckningstid.

Boh: Inga konstaterade häckningar, men observationer i lämplig miljö under häckningstid från tre lokaler.

Nrk: Endast en observation med häckningskriterium rapporterad, även om arten är noterad från flera kända häckningslokaler.

Ög: 14 kullar från åtta olika boplatser är Sverigebäst för 2010, men ändå en kraftig tillbakagång efter fyra år av positiv trend i landskapet.

Srm: Bara från en lokal rapporteras om flera observationer under häckningstid.

Upl: Återkommande observationer under häckningstid från en lokal, därutöver bara ströobsar.

Vstm: En häckning och en trolig häckning, samt ytterligare en handfull enstaka obsar under häckningstid.

Dlr: Enstaka obsar, varav två under häckningstid.

Gstr: Ett troligt häckningsförsök som förmodligen misslyckades.

(ERIK PEURELL)

Grön biätare *Merops persicus* (4/4–1/1)

Gtl: 1 ex. Lerkliv, Gammelgarn 7–8.6 (F) (*Jim Sundberg, Tord Lantz m.fl.).

Femte fyndet av grön biätare och det andra på Gotland, där landets första anträffades 2–9.8 1961. Föregående fynd gjordes i Öje kyrkby, Dalarna 8–11.6 1998. Fågeln vid Lerkliv upptäcktes i hållande regn på kvällen 7.6 och sågs även under morgontimmarna dagen därpå, men försvann då vädret förbättrades.

FOTO: KRISTER CARLSSON

Blåkråka *Coracias garrulus*, Rydaholms kyrka (Sm) 21 augusti 2010.

des. I övriga Nordvästeuropa gjordes 2010 vardera ett fynd i norra Frankrike (22 juli), Holland (16–18 augusti) och norra Tyskland (30 augusti).

(HANS LARSSON)

Biätare *Merops apiaster*

Sammanlagt gjordes 12 fynd av ca 14 ex., vilket är mycket låga siffror. Fynden gjordes i Sk (4), Bl (1), Öl (5) och HI (2).

(THOMAS PETERSSON)

Blåkråka *Coracias garrulus* **RE**

Ett fynd gjordes i Småland i augusti. Arten har inte varit årsvis i Sverige under 2000-talet och antalet

fynd har varierat mellan 0 och 4. (Se även bild på omslaget till denna upplaga av *Fågelåret*.)

Sm: 1 ex. Rydaholms k:a, Värnamo 21–23.8 (Pontus Blanch, m.fl.).

(THOMAS STRID)

Härfågel *Upupa epops* **RE**

Inget häckningsfynd rapporterat 2010. Årssumman 70 ex., fördelad på 42 ex. under vår och försommar (2.4–30.6) och 28 ex. under sensommar och höst (4.7–5.11) ligger nära respektive median för perioden 1992–2010.

(THOMAS PETTERSSON)

Gråspett *Picus canus*

Dls: Observationer med 4 ex. från tre olika lokaler under häckningstid (rrk Dls).

Nrk: *Möjliga häckningar:* 1 ex. ropande Grönsjöbäcken, Stora Rankemossen 19.6 (Magnus Friberg) och 1 hona Berga, Villingsbergs skjutfält 27.6–23.7 (Helny Olsson). Två observationer under artens häckningstid på platser med helt rätt biotop hör inte till vanligheterna i landskapet. Tidigare år har arten långt ifrån varit årsvisst rapporterad under häckningstid.

Under första halvåret besökte sammanlagt åtminstone tre honor och fem hannar regelbundet sex olika matningar i Västernärke, medan på efteråret var motsvarande fördelning fem honor och fyra hannar på fyra olika matningar (rrk Nrk). Utöver dessa matningsobservationer noterades arten på tre olika platser: 1 ex. Garphyttans nationalpark 17.2 (Håkan Johannesson). 1 hane Gåssjömossen 6.11 (Björn Nordzell). 1 hona Berga, Villingsbergs Skjutfält 7.11 (Ulf Jorner, Leif Haldorson).

Upl: Under häckningstid (april–maj) har arten observerats på endast två lokaler, vilket kan jämföras med 2009 då arten noterades under häckningstid på ett tiotal lokaler. Inga fynd föreligger från juni (rrk Upl).

Vstm: Fynd under häckningstid (1.4–31.7) med kommunvis fördelning: Sala: 1 ex. Fläckebo 8.4 (Björn Klevemark, Eva Klevemark), 1 ex. Klövsjön, Möklinta, 19.5 (Maud Andersson, Owe Andersson) och 1 ex. Axholm, Fläckebo, 13.6 (Johan Södercrantz). Surahammar: 1 ropande Källdalen, Ramnäs, 12.4 (Mikael Mälberg, Rose-Marie Mälberg) och 1 ropande Djupebo, Ramnäs, 12.4 (Gudrun Eriksson-Lindgren). Lindsberg: 2 ex. Spångabäcken, Lindsberg, 1.6 (gm Jan-Erik Malmstigen). Norberg: 1 ropande Djupkärra, Norberg, 5.4 (Bo Persson). Fagersta: 2 ex. Semla, Västanfors, 13.4 (Tommy Nordström), 1 ex. Semla, Västanfors, 25.4 (Jan Hellström, Jonas Hietala), 1 ropande Semla, Västanfors, 13.5 (Jan Hellström, Leif Lejdelin), 1 ropande Brandbo, Västanfors, 27.5 (Roland Narfström), 1 ex. Västanfors båthamn, Västanfors, 11.6 (Pentti Korhonen), samt 1 ex. Semla, Västanfors, 29.6 (Pentti Korhonen). Skultuna: 1 ex. Klysnen, Gunnilbo, 3.4 (Patrik Rhönnsstad), 2 ex. Färna, Gunnilbo, 10.4 (Ronnie Lindqvist, Ing-

var Gustavsson, Ami Sundén), 1 ex. Pytteln, Gunnilbo, 17.4 (Mikael Rhönnsstad, Stefan Risberg), 1 ropande Nyckelmossen, Hed, 27.4 (Mikael Rhönnsstad), 1 ropande Stora Åsmund, Hed, 27.4 (Mikael Rhönnsstad), 2 ex. Pyttelberget, Gunnilbo, 1.5 (Patrik Rhönnsstad) och 2 ex. Dammsjön (Karmansbo), Hed, 8.7 (Roland Waara). Hällefors: 1 ex. Knuthöjden, Hällefors, 1.5 (Ronnie Lindqvist), Ludvika: 1 ropande Norra Hörken, Grängesberg, 24.4 (Ulf Risberg) och 1 ropande Norra Hörken, Grängesberg, 26.5 (Ulf Risberg).

Vrm: lakttagelser under häckningstid: 1 ex. ropande Enberget 20.7 (Marita Persson, Tomas C Axelsson), 1 par med bo Bosebyn 20.6 (Torbjörn Westerberg), 1 ex. ropande Gräsmarksområdet 30.5 (Tomas C Axelsson, Marita Persson), 1 ropande ex. Sorkdalen, Kungskogen, 7.4 (Johan Nilsson) 1 ropande ex. Vindlestan Smolmark 7.4 (Uno Skog), 1 ropande ex. Backatjärn, Björken/Backatjärnsomr 29.3 (Marita Persson, Tomas C Axelsson m.fl.), 1 ropande ex. Backatjärn, Björken/Backatjärnsomr 28.3 (Morgan Johansson, Åke Bergqvist, Patric Gullström) och 2 ropande ex. Rismon, Torsby 18.3 (Jan Wirtberg).

Dlr: Åtta rapporterade häckningar samt fem troliga. Dessutom sedd på ytterligare 41 lokaler under häckningstid. De närmaste två åren har antalen varit 7/1/42 samt 6/1/44 (rrk Dlr).

Gstr: Under året inrapporterades 4 bofynd i Svalan: 1 par med bo, Axmar bruk 16.6 (Bosse Forsling), 1 par med bo Björkången 17.6 (Bosse Forsling), 1 par med bo Åbyskogen 17.6 (Bosse Forsling) och 1 par med bo, Romsen, Lingbo 21.6 (Bosse Forsling). Under månaderna mars, april och maj finns det 20 fynd gällande ropande gråspettar (rrk Gstr).

Hls: Endast fyra säkra häckningar konstaterade under året, vilket säkert beror på sämre uppföljning av kända fåglar. Förutom de konstaterade häckningarna sågs och hördes gråspettar med häckningskriterier på drygt 60 andra lokaler (rrk Hls).

Mpd: Häckningar: Bo med ungar hörda Armsjön, Njurunda 29.4–11.7 (Leif Strandberg). 1 häckning Salens reservat 6.7 (Bengt-Olof Nilsson). 2 ad i par varnande Raholmen, Alnö 6.7 (Bo Johnsson, Elisabeth Johnsson). Sockenvis fördelning av övriga fynd: Njurunda 32, Sundsvall 2, Selånger 5, Skön 3, Alnö 13, Tynderö 14, Timrå 3, Ljustorp 10, Sättna 2, Hässjö 1, Indal 3, Liden 3, Holm 3, Tuna 7, Attmar 1, Torp 19, Borgsjö 3, Haverö 1. Totalt ca 124 ex., varav ca 44 ex. under häckningstid. Resultatet ser ut som de närmast föregående åren.

Ång: En konstaterad och tre troliga häckningar är som vanligt med all sannolikhet ett mycket litet stickprov av landskapets häckande bestånd. Fynd under häckningstid gjordes som brukligt främst i landskapets södra och östra delar – där flest skådare bor. Sett över flera års tid observeras arten under häckningstid i hela landskapet (rrk Ång).

Vb: *Häckningar:* En häckning Hössjö 17.4–21.7 (Peter Sunesson) och en häckning skjutbanan söder om

Holmsjön, Tavlefjärden 9.5–1.6 (Robert Stenmark, Patrik Åberg, Per Johan Ulfendahl, Christer Olsson). *Fynd under häckningstid*: 1 ropande Rosslidberget, Tavelsjö 2.5 (Anders Enetjärn), 1 ex. Frostkåge, Kåge 8.5 (Mats Holmqvist), 1 ropande åsen norr Kvillträsket, Bjurholm 16.5 (Andreas Garpebring, Magnus Lingegård), 1 ropande Tävågen 5, Vindeln 18.5 (Henrik Sporrang), 1 ex. Kåddis, Umeå 19.5 (Sven Gustafsson), 1 ex. varnande Stranden, Stöcke 1.6 (Andreas Garpebring) och 1 ex. Bjuröklubbs kapell 23.7 (Niklas Lindberg). Enstaka häckningar har rapporterats i genomsnitt vartannat år i Västerbotten sedan början av 2000-talet.

Nb: Även detta år noterades 24 fynd under häckningstid, i mars–juni, vilket betyder att nivån är konstant sedan 2009. Bodens k:n 9–9, Älvbyns k:n 2–2, Luleå k:n 10–10 och Piteå k:n 3–5 (rrk Nb).

Hjd: Fynd under häckningstid: En ropande hane Funäsdalen 20–23.7 (Jan Nordin).

Jmt: Tolv rapporter från sex troliga häckningslokaler under häckningstid (15 april–31 juli), samt ca tio fynd ytterligare av ropande spettar före 15.4 (rrk Jmt).

S Lpl: Två häckningar i Ly lpm och en revirhävande gråspett under häckningstid i Ås lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Sju fynd är gjorda under häckningstid. Dock är inga fynd under året gjorda i Torne lpm (rrk N Lpl).

Tillägg 2009:

Upl: Från häckningstid, april–maj, rapporterades arten från ett tiotal lokaler vilket är i nivå med 2008. Flest observationer är gjorda vid Dalälven. Noterbart är att ingen häckning har konstaterats och att det inte finns ett enda fynd av arten rapporterat från juni. Före och efter häckningssäsong har uppskattningsvis ett 20-tal individer rapporterats från dels januari–mars, men också från september–december (rrk Upl).

Gråspetten noteras alltså endast undantagsvis söder om utbredningsområdet (ungefärlig sydgräns Bohuslän–Dalsland, N Västergötland–Närke–Västmanland–Uppland). Dessutom tycks den alltså saknas som häckfågel i vår nordligaste lappmark: Torne lappmark.

(CHRISTER OLSSON)

Gröngöling *Picus viridis*

Gstr: De flesta fågelskådare kommer i kontakt med gröngölingen under våren då den ropar flitigt. Under året rapporterades det 51 ropande gröngölingar (rrk Gstr). Tre inrapporterade häckningar: Ett par bobygge Axmarby 4.5 (Bosse Forsling), ett par bobygge Björkången, Gästrikland 7.5 (Bosse Forsling) och ett par bobygge SV Mörtebo 15.5 (Bosse Forsling).

Ång: Några få observationer från i första hand första halvåret och södra delen av landskapet är en normal fyndbild (rrk Ång).

Hjd: 1 ex. Flåten, Tännadalen 20.7 (Roger Staszewski Malm). Andra fyndet i Härjedalen.

Inte heller i år någon tendens till en expansion norrut av gröngölingens fastcementerade nordgräns, vilken sedan lång tid ligger i trakterna av Härnösand.

(CHRISTER OLSSON)

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos* CR

Totalt blev det fyra påbörjade häckningar, varav två lyckade. Därutöver två fåglar under häckningstid samt ytterligare fyra tillfälliga observationer på andra lokaler. Notabelt är även att tio ungfåglar utplanterades i Uppland.

Vrm: 2 par påbörjade häckning varav en lyckad med minst 2 juv. Därutöver 1 ensam hona under häckningstid. Höst: 1 hane Alsters strandbad 7.11 (Oscar Säwström).

FOTO: MATTIAS NORDLUND

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos*, Norrbotten.

Upl: Tio ungfåglar utplanterades under sommaren.

Nrk: 1 hane tillfälligt vid Ormkärret, Kvismaren 2.5. Fågeln var utplanterad i Värmland två år tidigare.

Gstr: 1 par gjorde häckningsförsök men häckningen avbröts och honan försvann. Båda fåglarna kommer från utplanteringar, hannen från 2008 och honan från 2009.

Vb: 1 hane hela året kring Umeälven. Därutöver 1 hona tillfälligt på Ängesön, Holmöarna 25.4 (Christer Olsson). 1 hane tillfälligt Bjuröklubb 23.5 (Mattias Laisfeldt, Staffan Andersson).

Nb: 1 par genomförde en lyckad häckning och fick ut minst 1 unge. Detta var första konstaterade häckningen i Norrbotten på 65 år.

Mpd: 1 hane rastade en stund vid Lörudden 25.4 innan den sträckte ut till Brämön (Anders Johansson).

(KRISTOFFER STIGHÅLL)

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* NT

Sm: Bara två fynd gjordes under året: 1 hona norr om Åkervägen, Jönköpings k:n 10.10 (Dan Rosenqvist) och 1 hona Marieholmsskogens naturreservat, Marieholms kyrka 25.10 (Per Kjellin).

Boh: Två observationer under häckningstid i Strömstadstrakten. En hanne sedd och hörd Jörlov, Skee, Strömstad 17.5–20.6 (gm Lars Åke Karlgren).

Dls: En trummande fågel under häckningstid, men inga häckningsindicer (rrk Dls).

Vg: Flygga ungar sågs i Tiveden under juli och under april noterades 1 par bobyggande i Tidaholms kommun. I övrigt inga starka häckningsindicer (rrk Vg). 1 hanne Skintebo hamn 31.10 (Patrik Axelsson).

Nrk: Under vintern både på föråret och efteråret rapporterades arten i vanlig ordning frekvent från Garphyttans nationalpark med flera olika individer (rrk Nrk). Övriga fynd: 1 ex. Gårdsjöbrännan, Stora Gårdsjön 4.1 (Benny Fredriksson), 1 hanne Boda, Hammar 17.1 (Nils-Erik Ström), 1 ex. Stora Mellösa 15.2 (Anders Karlsson), 1 ad. hanne Vargkitteln, Frösvidal 24.4 (Ronnie Lindqvist), 1 hanne Klockhammar 29.8 (Erik Törnvall), 1 ex. Tolsbohyttan, Villingsbergs skjutfält 4.9 (Helny Olsson), 1 ex. Mullhyttan 4.9 (Patrik Strömberg), 1 ex. Venamaden, Rynningeviken 12.9 (Lennart Eriksson), 1 hanne tornet, Skagershultamossen 23.9 (Kent Haltunen), 1 ex. Sörbyskogen, Örebro 3.10 (Bo Ståhl), 1 ad. hona Stora Aspön, Olshammar 14.10 (Nils-Erik Ström), 1 ex. Varbergaskogen, Varberga 17.10 (Bengt Österberg), 1 ad. hanne Markasjön, Almby 21.10 (Håkan Johannesson), 1 ad. hanne Markasjön, Almby 1.11 (Håkan Johannesson), 1 honf. Venen, Käglanområdet 1.11 (Bo Runesson), 1 hona Berga, Villingsbergs skjutfält 6.11 (Jan Hägg), 1 hanne Berga, Villingsbergs skjutfält 7.11 (Ulf Jorner, Leif Haldorson), 1 ad. hanne Lövhaget, Villingsbergs skjutfält 7.11 (Anders Andersson, Lien Andersson), 1 hanne Markaskogen, Almby 8.11 (Håkan Johannesson) och 1 honf Sörbyskogen, Örebro 30.12 (Bo Ståhl).

Srm: Från Eskilstuna finns det rapport om en häckning i det kända området vid Trehörningen, samt sommarobservationer i Vilsta naturreservat. Därutöver två sträckande fåglar vid Kvicksundsbron under höstens sträckbevakning på platsen. Ytterligare en rapport om ett par finns från Strängnäs i maj, samt en andrahandsuppgift om en fågel i juli på en lokal i Strängnäs (rrk Srm). I övriga delar av rapportområdet finns två oktober- resp. novemberobservationer från Fjällmossen, Nyköping och Fågelsund, Flen. Alltså inga rapporter från den tidigare kända lokalen vid Skiren/Kvickenområdet i Eskilstuna (rrk Srm).

Upl: Ingen häckning konstaterad. Under häckningstid (april–maj) är arten rapporterad från endast sex platser (rrk Upl).

Vstm: Fynd under häckningstid och under omständigheter som tyder på häckning har rapporterats från 20 platser, dock ingen konstaterad häckning, med kommun-

vis fördelning: Hallstahammar (1), Köping (2), Sala (2), Surahammar (2), Lindesberg (1), Nora (1), Norberg (1), Fagersta (1), Skinnskatteberg (3), Ljusnarsberg (2) samt Hällefors (4).

Tillägg 2009:

Upl: Två säkerställda häckningar har rapporterats, varandra från Tierp resp. Norrtälje kommuner. Därtill har ett par observerats under häckningstid i lämplig biotop i Heby kommun. Från platser som tidigare var kända tillhåll för arten (t.ex. Fiby urskog, Ola skifte och Pansarudden) finns endast tillfälliga observationer rapporterade under året (rrk Upl).

Den expansion av utbredningsområdet söderut som kunde skönjas efter stormen Gudrun och de påföl-

FOTO: MATTIAS NORDLUND

Tretåiga hackspettar *Picoides tridactylus*, Norrbotten.

jande barkborreangreppen i knäckt granskog är nu ett minne blott. Att tretån kan röra sig närmast eruptivt söderut i samband med en sådan ökning i födounderlaget blev vi då varse.

(CHRISTER OLSSON)

Kalanderlärka *Melanocorypha calandra* (9/9–1/1)

Öl: 1 ex. Segerstads fyr 14.10 (*Christian Cederroth, Kjetil Aadne Solbakken m.fl.).

Landets blott andra höstfynd, övriga fynd har gjorts under sen vår–sommar samt två under vintern.

(ANDERS ERIKSSON)

Vitvingad lärka *Melanocorypha leucoptera*

(1/1–1/1)

Vb: 1 hane 2K+ Holmögadd 20.9–13.10 (F) (*Aron Andersson, Arild Hansen, Hampus Lejon m.fl.).

Landets andra fynd och ny art för Västerbotten. Fågeln bedöms vara en äldre hane – de röda och roströda partierna på vingen är för kraftiga i färgen och utbredda för en hona. Lärkor är generellt svåra att åldersbestämma höstetid då de, såväl adulta som ungfåglar, ruggar komplett under sommaren och ungfåglar får då sin slutliga dräkt identisk med adultas. Denna fågel uppvisar emellertid en synnerligen tydlig kontrast mellan mycket slitna yttersta

FOTO: NIKLAS ARONSSON

Vitvingad lärka *Melanocorypha leucoptera* 2K+, Holmögadd (Vb) 30 september 2010 resp. 21 september 2010 (t.h.).

handpennor och fräscha inre dito. Det kan inte helt uteslutas att det rör sig om en tidigt kläckt ungfågel men då borde de kvarsittande slitna fjädrarna juvenila spår i form av subterminala mörka och ljusa teckningar.

(ANDERS ERIKSSON)

Korttållärka *Calandrella brachydactyla*

Totalt gjordes femton fynd under året fördelat på tolv under våren, ett på sommaren och två under hösten. Detta gör året till ett av de bästa hittills. Rekordåret är från 2002 med 16 fynd. Ett notabelt fynd under 2010 utgör den korttållärka som höll till på Öland från den 4 juli till den 24 september.

Sjätte respektive sjunde för Upplands rapportområde och första fyndet för landskapet Norrbotten.

Bl: 1 ex. Torhamns udde 16.5 (Olof Persson, Evert Verkström, Anders Loell m.fl.). 1 ex. Utlängan 19–0.5 (Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 2 ex. Grankullavik 10–11.5 och 1 ex. 16.5 (Markus Tallroth, Stefan Svensson, Frida Johnsson m.fl.). 1 ex. Ventlinge strand 13–17.5 (Oscar Jönsson, Kent Jönsson, Fredrik Johnsson, Ronny Johansson m.fl.). 1 ex. Ottenby 4.7–24.9 (Viggo Norrby, André Julinder m.fl.).

Gd: 1 ex. Kyrkudden, Gotska Sandön 14.5 (Måns Grundsten, Mattias Gerdin). 1 ex. Kroken, Närsholmen 15–16.5 (Ola Wizén, Johan Södercrantz, Sten Wikström m.fl.). 1 ex. Bredsandsudde, Gotska Sandön

FOTO: MIKAEL NORD

20.5 (Mattias Gerdin, Bertil Johansson, Krister Nordin m.fl.).

Srm: 1 ex. Stentäppmalmen, Utö 9–11.5 (Petter Simonsson, Sebbe Nilsson m.fl.). 1 ex. rast. Ågesta 24.9 (Rolf Kåsjö m.fl.).

Upl: 1 ex. Ledskärsbryggan, Ledskärsområdet 16–17.5 (Sven H Jansson, Daniel Rosengren, Tommy Eriksson, Esbjörn Nordlund). 1 ex. västra sidan av Stamsjön, Alunda 5.11 (Brita Tibell, Mats Edholm).

Vb: 1 ex. Holmsund C 2.5 (Micael Jonsson).

Nb: 1 ex. Svartskatan, Alvik-/Ernsåsomr. 18–21.4 (Krister Jakobsson).

(THOMAS STRID)

Tofslärka *Galerida cristata* RE

Totalt gjordes åtta fynd under året. Dock kan naturligtvis några av fynden röra samma individ.

Sk: 1 ex. Segevång 6.1–18.3 (Kenneth Bengtsson). 1 ex. Vellinge samhälle 11.5 (Tommy Holmgren, Claes Larsson). 1 ex. Trelleborgs hamn 24.6 (Lars Vestergren). 1 ex. Värnhemstorget, Malmö 14–28.12 (Ragnar Hall, Sven Silow). Möjligen en och samma individ.

Hl: 1 ex. Apelviken, Varberg 5–7.6 (Peter Degerman). 1 ex. Eurostop, Halmstad 18–22.6 (Kerstin Sandberg).

Boh: 1 ex. Smögen – Kungshamn – Lysekil – Smögen 8–24.6 (Jan Artursson, Ing-Marie Artursson, Stig-Arne Cardevik).

Vg: 1 ex. Redbergsplatsen, Göteborg 17.6 (Lars Wolf).

(THOMAS STRID)

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Tofslärka *Galerida cristata*, Vellinge (Sk) 11 maj 2010.

Berglärka *Eremophila alpestris* VU

Hjd: En lyckad häckning på Mittåkläppen även i år då ett par fick ut en unge (Håkan Persson, Anders Carlberg, Joakim Johansson m.fl.).

Jmt: 1 sj. V Endalshöjden/Äjrentjahke, Storulvåfjällen 3.7 (Magnus Larsson, Jonas Lind).

Tyvärr inte ett enda Lapplandsfynd från häcknings-tid. Den enda tröst vi kan finna i detta sorgliga konstaterande är att de två lokaler varifrån arten rapporterades 2010, är två av de mest lättillgängliga i hela vår svenska fjällkedja bland de möjliga berglärkefjällen. Håller svensk fjällskådning på att begränsas av bekvämlighetsskäl? På grund av bristande utrymme blir det ingen rapportering 2010 från

de många delar av landet där berglärkor setts under övriga delar av året.

(CHRISTER OLSSON)

Rostgumpssvala *Cecropis daurica*

Endast fyra fynd gjordes under året, alla i maj månad. Detta är den sämsta årssumman på tio år och kan jämföras med föregående års 15 fynd.

Sk: 1 ex. Lomma kyrkdamm, Lomma 16–17.5 (Mats Adelman).

Sm: 1 ex. Draven 5–6.5 (Stefan Andersson, Lars Hellman, Erik Larsson, Bengt Larsson).

Öl: 1 ex. Södra lundspetsen, Ottenby 1.5 (Pav Johnsson).

Srm: 1 ex. Hammarby Sjöstad 22.5 (Mats Gothnier).

(THOMAS STRID)

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Berglärka *Eremophila alpestris*, Härjedalen.

Större piplärka *Anthus richardi*

Totalt 29 fynd av 30 fåglar har godkänts för publicering, samtliga under hösten. Detta är något sämre än normalt. Dock finns runt ett tiotal fynd där rapport ej inkommit, vilket gjort att fynden ej kunnat godkännas för publicering. Fynden fördelar sig landskapsvis enligt följande: Sk:9, Sm: 3, Öl:2, Gtl: 6, Hl: 3 (4 fåglar), Boh: 2, Vg: 2, Dlr: 1 och Vb: 1.

(THOMAS STRID)

Mongolpiplärka *Anthus godlewskii* (13/13–1/1)

Vb: 1 1K ringm. Stora Fjäderägg 16–24.10 (F) (*Aron Andersson m.fl.).

Ett mycket typiskt fynd i alla avseenden. Fågeln är

den första att fångas och ringmärkas vid reguljär verksamhet vid en svensk fågelstation. I och med detta fynd har samtliga i Sverige observerade pip-lärkearter, förutom hedpip-lärka, observerats på Stora Fjäderägg.

(ANDERS ERIKSSON)

Fältpiplärka *Anthus campestris* EN

Ingen inventering genomfördes i Sk, men rrk Sk skriver att det tydligt framgår av spontanrapporteringen att restpopulationen för en tynande tillvaro. I Hl blev 2010 det första året utan någon konstaterad häckning av fältpiplärka. Sträckräkningen i Falsterbo gav 6 ex., fördelade på 4 i aug och 2 i sep. Medelvärdet för perioden 1973–2009 är 28 ex.

Sk: Drygt 20 par under häckningstid och ytterligare några sj. hannar (rrk Sk).

Hl: Ingen häckning konstaterad. Fem sjungande hannar noterades, alla på platser som tidigare hyst häckande fältpiplärka.

Utanför häckningsområdet gjordes bara ett fynd:

Gt: 1 ex. Lilla Beckrevet, Gotska Sandön 6.6 (Clas Cronlund, Johan Moberg, Jan Cronlund, Niklas Holmström).

(ANDERS WIRDHEIM)

Sibirisk pip-lärka *Anthus hodgsoni* (29/29–1/1)

Vb: 1 ex. Trappudden, Holmön 5.10 (*Christer Olsson).

Den nordliga trenden i den svenska fyndbilden håller i sig och Västerbotten kan notera sitt fjärde fynd. Fortfarande har inget svenskt fynd gjorts mer än 2 kilometer från Östersjöns strand!

(ANDERS ERIKSSON)

Rödstrupig pip-lärka *Anthus cervinus* VU

I år saknas tyvärr rapporter helt om rödstrupiga pip-lärkor under häckningstid i lämplig miljö. Däremot var hösten 2010 troligen en av de bättre på länge för arten, men tyvärr är det väldigt svårt att göra en sammanställning per landskap då långt ifrån alla rrk har redovisat höstobservationer. Det är önskvärt att samtliga rrk redovisar höstfynd framöver. I Falsterbo räknades 42 ex. under hösten (Nils Kjellén m.fl.) vilket är betydligt högre än genomsnittet under 2000-talet som är 28 ex.

Högt antal:

Öl: 18 ex. str Ölands södra udde, Ottenby 20.9 (Lars Karlsson m.fl.).

(KRISTOFFER NILSSON)

Vattenpip-lärka *Anthus spinoletta*

Totalt har 38 vattenpip-lärkor noterats. Samtliga inom de landskap där fynd normalt görs, dvs Skåne, Blekinge, Halland och Bohuslän. Årets antal är mycket lågt jämfört med senare år då runt 100 fynd gjorts per år. Eller jämför med rekordåret 2003 då hela 180 vattenpip-lärkor noterades. Årets låga summa har sannolikt ett samband med den kalla vintern att göra samt att ovanligt få höstfynd gjordes.

Sk: 24 ex. under perioden januari till och med mars. Sista observationen för året gjordes vid Stavstensudden 24.3. Höstens första, 2 ex, sågs vid Strandbaden, Höganäs 24.10 (Karl-Göran Nilsson). Resterande delen av året endast 8 fynd av 9 fåglar vilket är mycket lågt i förhållande till de senaste tio åren. Till exempel finns endast en rapport från artens kärnområde kring Åhus.

Bl: Totalt noterades fyra ex. 1 ex. Kråkenabben 3.1–7.2 (Christian Persson, Fredrik Lysell, Bert Pettersson m.fl.). 1 ex. Utlängan 21.1–8.2 (Lars-Gunnar Lundquist) kvar från 2009. 1 ex. Uttorp 6–9.2 (Anders Adolfsson, Fredrik Lennartsson). Max 2 ex. Utlängan 21.10–18.11 (Lars-Gunnar Lundquist, Ronnie Lindqvist, Hans Börjeson m.fl.).

Hl: Nio fynd i januari.

Boh: 1 ex. Rörö 4–14.1 (Uno Unger m.fl.). Samma individ som sågs på platsen under november och december 2009.

(THOMAS STRID)

Hedpip-lärka *Anthus rubescens* (3/3–1/1)

Sk: 1 ex. ssp *japonicus*, Vikens hamn 19–20.12 (F, V) (*Thomas Svanberg, Mårten Müller, Johan Stenlund m.fl.).

Landets fjärde fynd och det andra avseende rasen *japonicus*, därtill ny art för Skåne. Rasen *japonicus* är i jämförelse med *rubescens* mycket sällsynt i Europa och det skulle kunna anses anmärkningsvärt att hälften av våra fynd utgörs av denna ras. Formen övervintrar emellertid regelbundet så långt västerut som Israel och runt Persiska viken vilket ger stöd för uppträdandet här. Årets fågel upptäcktes under en period med synnerligen kärvt väder i Sydsvrige med åtskilliga minusgrader och heltäckande snölager. Inte särskilt förvånande stod den inte att finna 21.12 då temperaturen sjunkit ytterligare ett par grader.

(ANDERS ERIKSSON)

Gulärta *Motacilla flava*

Fynd av rasen:

M. f. flavissima/lutea (99/101–1/1)

Sk: 1 hane trol. 2K Nabben, Falsterbo 4–26.5 (F) (*Mattias Ullman m.fl.).

Falsterboärlan uppvisade ett typiskt *flavissima*-utseende och hade enligt observatören ett lockläte likt *flava*. Den östliga rasen *lutea* överlappar totalt i utseende med *flavissima* och idag finns inga kända vattentäta dräktkaraktärer för att säkerställa en fel-flugen *flavissima*. Även lätesmässigt överlappar den variabla formen *lutea* totalt. Alla svenska fynd av gulhuvad gulärla tillhör kategorin *flavissima/lutea*. Individer utan några gröna inslag i huvudet, med breda gula vingband och ett rivigt *feldegg*-likt lockläte skulle eventuellt kunna kategoriseras som *lutea*, men någon sådan har ännu inte rapporterats från Sverige.

(MATS WÆRN)

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Citronärla *Motacilla citreola*, Parboäng (Öl) 14 maj 2010.

Citronärla *Motacilla citreola*

Totalt gjordes femton fynd under året varav nio på våren, fyra på sommaren och två under hösten. Detta är en normal årssumma. Endast fem av dessa stannade mer än en dag. Värmland fick sitt tredje fynd samt Ångermanland och Norrbotten sina andrafynd.

Sk: 1 ex. Nabben, Falsterbonäset 16.5 (Arvid Löf). 1 1K Stavstensudden 3.10 (Mattias Ullman).

Bl: 1 ex. str. N Utklippan 30.4 (Tommy Eriksson, Anders Eriksson).

Sm: 1 hanne Vätan 300 m S Bottorps hamn 19–22.4 (Björn Liedén, Jonas Johansson, Bill Andersson m.fl.).

Öl: 1 hanne Parboäng 14–15.5 (Rolf Ericson, Håkan

Persson, Roger Jonasson m.fl.). 1 hona Norrvik, Ottenby 18.8 (Mikael Åsberg, Joakim Granholm, Petter Ohlsson m.fl.). 1 1K Fyrvägen, Ottenby 20–21.8 (Håkan Alm m.fl.).

Gtl: 1 ad. hanne Hällarna 20.5 (Per Smitterberg). 1 1K Hammars fiskeläge 8.8 (Bimbi Ollberg).

Srm: 1 2K+ hona Strandstuviken, Nyköping 30.4–1.5 (Jan Sjöstedt, Henrik Lind, David Erterius m.fl.).

Vrm: 1 ad. hanne Hygntornet, Inre Kilsviken 26.4 (Fredrik Asplund).

Gstr: 1 2K+ . Orarna 10.8 (Per Aspenberg, Martin Alexandersson).

Ång: 1 hanne Idbyfjärden, Arnäs s:n 27.4 (Jonas Konradsson).

Vb: 1 ex. Holmögadd, Holmöarna 27.9 (Aron Andersson, Hampus Lejon).

Nb: 1 2K hanne Rödkallen, Luleå skg. 22–23.5 (Andreas Livbom, Stefan Holmberg).

(THOMAS STRID)

Forsärla *Motacilla cinerea*

På det stora hela fortsätter det att gå bra för forsärlan i Sverige. Några rrk noterar en minskning av såväl rapporterade häckningar som av antalet observationer överhuvudtaget. Däremot är osäkerheten stor om det rör sig om en reell minskning eller om det är ett minskat intresse från fågelskådarna att rapportera forsärla eftersom den på många håll blivit en vanlig och självklar fågel.

Sk: Drygt 60 par häckade i landskapet under året. Rimligen kan man anta att populationen är större än så då forsärlan häckar på lite svårtillgängliga platser.

Bl: Totalt c:a 20 häckningar.

Sm: Från Jönköpings län konstaterades häckning på 22 lokaler. Dessutom är arten rapporterad med par eller ensamma fåglar i lämplig häckningsbiotop på ytterligare 46 lokaler. Årets häckningsresultat är sämre än förra året då 34 lyckade häckningar noterades. Sannolikt beror det bara på en dålig uppföljning av möjliga häckningar.

Öl: 34 fynd av upp till 36 exemplar, med viss risk för dubbelräkning av sträckande fåglar, är ett normalt antal för den senaste femårsperioden. Inga fynd av häckande fåglar.

Gtl: Totalt åtta ex. rapporterades under året, vilket får anses som en bra siffra för Gotland. Tre ex. i mitten av juli är spännande. 3 ex. (2 ad+1 1K) Harudden, Hall 16.7 (Georg Larsson).

HI: Arten finns vid de flesta större bäckarna och åarna i landskapet. Utifrån en nyligen gjord atlasinventering bedöms den häckande populationen ligga mellan 125–175 par.

Boh: Endast sju konstaterade häckningar. Möjligen färre efter den stränga vintern, men den häckande populationen bedöms vara betydligt högre.

Nrk: Åtta lyckade häckningar rapporterade. Dock saknas

uppgifter från ett flertal lokaler som brukar hysa häckande par. En riktad inventering skulle med största sannolikhet ge ett betydligt högre antal revir i landskapet.

Ög: Ca 15 häckande par. Ligger kvar på samma låga nivå som under 2009.

Srm: 3 häckningar och en möjlig häckning rapporterad. Forsärlan har etablerat sig inom rapportområdet nu, häckar varje år med några par som hittas, finns säkert fler som undgår upptäckt. Totalt har det noterats detta år ca 48 individer + de fåglar som har häckat eller troligen häckat. Totalt runt 70 individer. Så sent som 2005 så hade det bara noterats 70 fåglar inom rapportområdet genom tiderna, och nu ungefär lika många bara i år.

Upl: Säkra häckningar finns rapporterade från 10 lokaler, varav åtminstone från en lokal, Hårbäcksdalen, Heby, rapporterad med två häckande par. Därutöver finns rapporter från ytterligare 10 lokaler med starka indikationer på häckning. Möjligen har artens expansion klingat av och antalet häckande par börjar att stabiliseras.

Vstm: 72 häckningar, eller troliga häckningar, vilket är tolv färre än 2009. Fortsatt svag minskning, men fortfarande en hög siffra jämfört med början av 2000-talet.

Vrm: Tre konstaterade häckningar och sexton observationer av fåglar i lämplig biotop under häckningstid.

Dlr: Endast sju säkra häckningar noterades jämfört med 24 resp 30 de två föregående åren. Samma mönster ses om man tittar på troliga häckningar och fynd vid lämpliga häckningsbiotoper. Antagligen beror minskningen på skådaraktivitet men kanske börjar den kraftiga ökning vi tidigare sett att stagnera.

Gstr: Ofullständig rapportering, minst tre häckningar kända. För fjärde året i rad övervintrade en försärla på Reningsverket vid Villa Rettig.

Hls: Sedan 2005 har antalet lokaler med konstaterade eller troliga häckningar legat runt 40. Den totala populationen är naturligtvis betydligt högre än runt 40 par men har sannolikt stabiliserats på nuvarande nivå. En fantastisk utveckling och man kan tänka på att arten var en raritet i Hälsingland för blott 10 år sedan. Forsärlan bryter lite mot normen för sentida invandrare från söder då arten nästan verkar sky kusten och hellre söker sig norrut via inlandet.

Mpd: 14 fynd under häckningstid är mer än än halvering mot fjolårets 31 fynd och 45 fynd året dessförinnan. Ett av skälen till nedgången kan vara att riktade sök efter arten nu inte sker i samma utsträckning som tidigare.

Äng: Arten rapporterades från endast ett dussintal lokaler under perioden 1.5–31.7, vilket är en halvering jämfört med den nivå som arten legat på i landskapet de närmast föregående åren. Motsvarande trend anas i antalet säkra och troliga häckningar.

Vb: 1 häckning, Klabböle, Umeå 2.5–9.7 (Christer Olsson, Lars Edenius, Per Hansson m.fl.). Häckningen i Klabböle är det tredje häckfyndet för landskapet. 9 fynd av 10 ex. är tämligen normalt eller lite i överkant för fynd under 2000-talet.

Nb: Två aprilfynd är noterade i år. Arten är ej årlig i landskapet.

Hjd: 1 häckning, Ljungdalen 21–24.7 (Johan Södercrantz, Kalle Källebrink, Roger Staszewski Malm). Dessutom sju fynd av åtta individer under häckningstid i lämpliga biotoper. Sammantaget något färre fynd än de senaste åren. En besvärande hög vattenförlust under försommaren kan ha bidragit till detta.

Jmt: 34 rapporter från ca 20 lokaler, varav tolv är sannolika häckningsplatser, innebär en klar minskning jämfört med de senaste åren. Drabbades försärlan som den kortdistansflyttare den är av den kalla vintern, eller beror nedgången på något annat, som exempelvis minskad skådaraktivitet vid lämpliga miljöer?

Lpl: 1 säker häckning i Ly lpm. Från Lu lpm finns tre fynd och från To lpm ett fynd.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Sädesärla *Motacilla alba*

Fynd av rasen:

Motacilla alba yarrellii

Totalt nio fynd, samtliga under våren. Detta är en relativt låg summa men beror nog delvis på att en större kunskap nu finnas om att bestämma raserna engelska sädesärlor från rashybrider.

Fjärde fyndet för landskapet Dalsland.

Sk: 1 2K hane Lilla Bennikan våtmark, Habo ljun 5.5 (Lars Nilsson, Andreas Lundgren).

Hl: 1 2K hane Getterön – Varbergs hamn 20–22.3 (Anders Nothagen, Reino Andersson). 1 2K+ hane rast. Smarholmen 6.4 (Erik Landgren). 1 ad. hane rast. Korshamn, Morups Tänge 15.5 (Anders Sennmalm, Percy Fredriksson).

Boh: 1 ex. Åstol, Tjörn 19–20.3 (Anders Alander). 1 3K+ hona rast. Hjälvik, Öckerö 27–28.3 (Bengt Karlsson m.fl.). 1 2K+ hane Tofta gård, Lycke 29.3 (Lennart Hermansson, Peter Strandvik, Lars Petersson).

Dls: 1 hane Tösse, Ämäl 29.3–1.4 (Tage Kyrk, Björn Höök, Roger Gran, Sören Olsson).

Upl: 1 ad. hane Ledskärsviken, Ledskärsområdet 2–17.5 (Holger Schielzeth, Tomas Carlberg m.fl.).

(THOMAS STRID)

Sidensvans *Bombicilla garrulus*

I Norrland har häckning konstaterats i Nb och i Lappland.

Dlr: 2 ex. Rättvik 28.5 (Anders J. Dahlin), 2 ex. Hamra 1.6 (Ulf Humlesjö), 2 ex. Kinnvallsjön 19.6 samt 3 ex. 20.6 (Per Lif), 1 ex. Njupeskar, Fulufjället 20.6 (Magnus Fridolfsson), 1 ex. Kvarnbergsmysorna, Orsa finnmark (Mats Axbring), 3 ex. Tisjön 24.7 (Magnus Eriksson), 5 ex. Näsfjället, Malung-Sälén 2.8 (Hans-Erik Eriksson, Birger Johansson), 6 ad. Rensjön, Älvdalen 11.8 (Lennart Bratt). Alla fynd inom det område där det brukar noteras sommarfynd utom fyndet i Rättvik.

(BERTIL JOHANSSON)

Svartstrupig järnsparv *Prunella atrogularis* (2/2–1/1)

Öl: 1 ex. ringm. Ottenby 10–17.10 (F) (Ottenby fågelstation, Conny Trogen m.fl.).

Landets tredje fynd och ny art för Öland. Såväl tidpunkt som plats kan anses typisk för en art med nordasiatiskt ursprung. Under samma period noterades ett märkbart inflöde av andra arter med östligt utbredningsområde.

(ANDERS ERIKSSON)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Svartstrupig järnsparv *Prunella atrogularis* 1K, Ottenby (Öl), 12 oktober 2010.

Alpjärnsparv *Prunella collaris* (13/13–1/1)

Bl: 1 ex. Utklippan 27.4 (F) (*Anders Eriksson, Tommy Eriksson).

Gtl: 1 ex. Hoburgsklippan 26–27.4 (F) (*Tuomo Kolehmainen m.fl.).

Två fynd men samma individ! Morgonen den 26 april 2010 upptäckts en lockande alpjärnsparv vid Hoburgsklippan. Fågeln är kvar till kl 04.45 den 27 april då den, efter att ha sjungit några strofer, ger sig iväg söderut "frekvent lockandes" (Sundregruppen enl. Svalan). Samma morgon kl 09.55 upptäckts en ivrigt lockande alpjärnsparv på Utklippan, i samband med att en regnfront drog in över ön. Fågeln

var kvar på Utklippan i en dryg timme men kunde inte återfinnas då fronten passerat och vädret förbättrats. Såväl alpjärnsparven vid Hoburgsklippan som den på Utklippan är väl fotodokumenterade och efter studier av högupplösta foton talar alla detaljer i dräkten för att det rör sig om samma individ. Raritetskommittén väljer mot bakgrund av detta att betrakta de båda observationerna som gällande en och samma individ. Avståndet mellan Hoburgsklippan och Utklippan är 180 km. Förutsatt att fågeln flög raka vägen innebär detta en medelhastighet på ca 35 km/h.

(ANDERS ERIKSSON)

FOTO: ANDERS ERIKSSON

Alpjärnsparv *Prunella collaris*, Utklippan (Bl), 27 april 2010.

Sydnäktergal *Luscinia megarhynchos* (59/59–2/2)

Nrk: 1 ex. sj. Gubbhyllan, Kvismaren 23.5–4.7 (F, V, B) (*Johan Åhlén m.fl.).

Öl: 1 ex. sj. Algutsrum 14–26.6 (B) (Fredrik Ellin, *Jonas Johansson m.fl.).

Sydnäktergalen är en nätt och jämnt årlig gäst i Sverige, men är rimligen en smula förbisedd givet de närliggande häckningsområdena.

(ANDERS ERIKSSON)

Blåstjärt *Tarsiger cyanurus* (47/47–14/14)

Sk: 1 honf. Ebbarp, Osby 8–24.1 (F) (*Mikael Svensson m.fl.).

Bl: 1 honf. Arnolds fiskebod, Utlängan 17.10 (*Linus Almqvist, *Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 1K ringm. Ölands södra udde 29.9. Fågeln kvarhölls för orienteringsförsök och släpptes 3.10 (F) (Ottenby fågelstation). 1 honf. Hålnäsdungen, Sandby 9–11.10 (F) (Anders Waldenström, *Lennart Risberg, Pav Johnson, Liselotte Wetterstrand Waldenström m.fl.). 1 honf. Sebybadet 13.10 (F) (*Alf Petersson m.fl.).

Gtl: 1 1K Närsholmen 29–30.9 (F) (Per Smitterberg, *Lars Tydén m.fl.). 1 honf. Vaktbackar naturreservat, Sundre 9.10 (*Tuomo Kolehmainen).

Srm: 1 2K honf. ringm. Bredmar, Landsort 11.5 (F) (*Henrik Jörgensen). 1 1K ringm. Hartsö-Enskär 16.10 (*Christer Larsson, *Lennart Wahlén, *Kalle Brinell m.fl.).

Upl: 1 1K ringm. Svenska Högarna 26–27.9 (F) (*Anders Eriksson, Tommy Eriksson, Bill Douhan). 1 honf.

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Blåstjärt *Tarsiger cyanurus*, Ebbarp, Osby (Sk), 14 januari 2010.

ringm. Svenska Högarna 30.9 (F) (*Anders Eriksson, Tommy Eriksson, Bill Douhan).

Vb: 1 hanne sj. Grundskatan, Bjuröklubb 24.6 (*Erik Normark).

Nb: 1 2K hanne sj. Mellerstön, Piteå skg. 31.5–1.6 (F, V) (*Thomas Sundström, Stefan Holmberg m.fl.). 1 honf. ringm. Haparanda Sandskär 6.9 (F) (Gunnar Andersson, Peter Strandvik, Bertil Schelander).

14 fynd är nytt årsrekord för arten, och då ska det påpekas att inget fynd gäller en revirhävande fågel även om två fynd gäller tillfälligt sjungande individer. Även i Finland var uppträdandet kraftigare än vanligt och nästan i nivå med 2009. Inte mindre än 360 hanar hävdade revir och 60 häckningar kunde konstateras. Sett i det ljuset är de svenska

fynden inte helt oväntade och det ska bli intressant att följa utvecklingen framöver. Rimligen är det så att majoriteten av de fynd som görs i Sverige under hösten härstammar från den västligaste delen av utbredningsområdet.

Vinterfyndet förtjänar ett särskilt omnämnande även om landets första fynd även det gjordes under vintern, därtill i Skåne. Blåstjärten i Osby höll till i en trädgård där den åt bär från en benvedsbuske. Under perioden var vädret synnerligen kärt med tvåsiffriga minusgrader och komplett snötäcke. Arten är emellertid tålig och övervintrar t.ex. regelbundet i Japan där vinterklimatet är snarlikt vårt.

(ANDERS ERIKSSON)

FOTO: PER SMITTERBERG

Blåstjärt *Tarsiger cyanurus*, Närsholmen (Gtl), 29 september 2010.

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

2010 rapporteras ca 100–200 häckande par. Utanför Skåne 81 häckningar och 71 ytterligare revir. Från Skåne anges svårigheterna med en riktig uppskattning av populationen, genom spontanrapportering. I Skåne noterades 17–123 häckningsförsök, men skattar populationen till 400–470 par. För 2010 redovisas följande (2009 års inom parentes):

Sk: 17–123 häckningsförsök. Populationen beräknas till 400–470 par (Rrk Skåne).

Bl: 3 konstaterade häckningar. (4, 2009)

Sm/G: Två häckningar, och två revir. (En häckning 2009)

Sm/H: Tre häckningar och ca 10 ytterligare revir (2 revir 2009.)

Sm/F: 9 häckningar och 30 ytterligare möjliga häckningar (7+3, 2009).
Öl: 6 konstaterade häckningar. Plus flera misstänkta dito. (9, 2009)
Gdt: Två konstaterade häckningar. (0, 2009)
Hl: Ca 10 revir (3 häckn. 2009). Polulationen beräknas till ca 20 par (Rrk Hl).
Gbg: 3 häckningar och minst nio sjungade hannar. (1 häckn. 2009)
Boh: En häckning. (2, 2009).
Vg: 6 häckningar och 5 ytterligare revir (som 2009).
Ög: Två häckningar och två ytterligare revir (en häckning, 2009).
Dls: Inga häckningar. (0, 2009).
Nrk: En trolig häckning. (1, 2009).
Srm: Minst sex häckningar eller revir (1, 2009).
Stlm: Två-tre häckningar, och ytterligare tre sommarfynd. (1 häckn. + 1 revir 2009).
Upl: Sex häckn. eller revir. (1 häckn. och 1 revir 2009).
Vstm: Sex häckningar o två perm revir. (4 häckn. och 1 revir 2009).
Vrm: Två revir. (0, 2009).
Dlr: Fyra möjliga häckningar. (2, 2009).
Gstr: Två häckningar, samt två revir. (1, 2009).
Hls: Inga häckningar för första gången på ca 10 år. (1 par + 1 revir 2009).
Mpd: Tre höstfynd. (1 fynd 2009).
Ång: Tre fynd. Årlig sedan 2005. (4 fynd 2009).
Vb: Två fynd. (1 fynd 2009).
Nb: Tre fynd (1 fynd 2009).
Hjd: Ett fynd, möjligen häckning?. Sätte fyndet i Härjedalen. (1 fynd 2009).
Jmt: Tre fynd. (2 fynd 2009).
Lpl: Ett fynd, det nionde totalt, och det första i Pite lpm.

Nordliga fynd :

Mpd: 1 honf Stödesjöns delta 18.9 (Per Helttunen). 1 ex. Eriks udde, Myckling, Tynderö 22.9 (Stefan Wikander). 1 1K hanne Sunnansjö, Holm 26.9 (Rolf Eriksson).
Ång: 1 hanne rekordtidigt, Gädeån, Säbrå s:n 4.4 (Yngve Nylander, m.fl.). 1 honf Avafjärden, Nordmaling s:n 14.4 (Stefan Delin). 1 hona ringm. Köpmanholmen, Örnsköldsvik k:n 9.10 (Anna Peman, Anders Lindström, Thomas Birkö)
Vb: 1 hanne Degermyrans soptipp, Skellefteå 19.4 (Fredrik Sjöström). 1 honf. Rössgrunden, Ångesön, Holmarna 25.10 (Christer Olsson).
Nb: 1 2K hanne Södra Hamn, Piteå C 20–30.4 (Lars Sandberg m.fl.). 1 ex. Vidsel, Nb 11.5 (gm Sune Forsman). 1 hanne Rödkallen, Luleå skg. 19.5 (Andreas Livbom, Stefan Holmberg).
Hjd: Sätte fyndet i Härjedalen. Enl uppg funnits på platsen en tid, möjligen häckning? 2 honf. Långå 11–15.9 (Andreas Gullberg, Göran Storensten, Per Åsberg m.fl.).
Jmt: 1 hanne Klövsjö, Berg k:n 6.4 (Magnus Svensson, Camilla Nyqvist). 1 hanne Klaxåsen, Råtan 27.4 (Bertil Roos). 2 1K hannar Övre Kaxås, Krokom k:n 27–31.8 (Lars-Olof Grund, Elna Jonsson).

P lpm: Första fyndet i denna region. 1 hanne Sjöträsk, Arvidsjaur k:n 19–20.8 (Anne Lindgren, Birgitta Ljung)
(PETER STRANDVIK)

Svarthakad buskskvätta *Saxicola torquatus*

Totalt har 42 svarthakade buskskvättor rapporterats under året varav 38 under våren. Av dessa har 35 rasbestämts till västlig ras, en godkänts av RK som östlig samt 6 förblivit obestämda till ras.

Detta år har liksom tidigare år flera fynd gjorts under häckningstid och en häckning konstaterades i Skåne. Även i småland har revirhävande hannar noterats. Nedan ses en kort landskapsvis redovisning av årets fynd samt fynd under häcktid.

Sk: 15 ex. under våren, 1 ex. under hösten. Alla västliga. Häckning konstaterades vid Mälarhusen där ett par fick ut en kull i slutet av maj samt en i början av augusti (Magnus Ullman m.fl.). På denna lokal fanns åtminstone 2 ex. kvar till 6.10. Sedan den första häckningen i landet genomfördes vid Värhallarna, Simrishamn år 2000 har åtta häckningar konstaterats i Skåne inklusive årets, 2006 (1 par), 2007 (2 par), 2008 (1 par) samt 2009 (3 par).

Bl: Fyra fynd under våren. Alla västliga.

Sm: Tre vårfynd varav 2 revirhävande hannar. Häckningsindici: 1 hanne hävd. revir Kalmar kommun 31.3–8.7 (Magnus Hellström, Peter Sieurin m.fl.). 1 hanne hävdade revir Strömsrum, Timmernabben 11.5–14.6 (Bobbo Karlsson, Leon Axelsson, Matthis Kaby m.fl.).

Öl: Tre fynd under våren och ett under hösten. Alla västliga.

Gdt: Fyra vårfynd. 2 västliga, 1 östlig (se nedan) och 1 obest.

Hl: Ett vårfynd. Västlig.

Boh: Ett vårfynd. Västlig.

Vg: Fem vårfynd varav tre västliga och två obestämda.

Srm: Ett vårfynd och ett sommarfynd. Västliga.

Hls: 1 ad. hanne Maden, Ålsjön 31.7 (Tord Swales, Robert Lindberg). Sätte fyndet för landskapet. Någon rastillhörighet kunde inte utrönas.

Lu lpm: 1 ad. hanne Gällivare 10.5 (Vivi Eriksson gm Norra lapplands rapportkommitté). Detta fynd utgör det fjärde i ordningen.

Tillägg 2009:

Upl: 1 hanne Lill-Tibble, Balingsta 21.3 (Ulf Karlsson m.fl.). 1 ex. Kungsängen 27.4 (Jan-Erik Wahlroos, Herbert Baumann m.fl.). Båda individerna var troligen 2K-fåglar och tillhörande någon av de västliga rasgrupperna.
(THOMAS STRID)

Fynd av rasen:

S. t. variegatus (1/1–1/1)

Gdt: 1 hanne Lilla Beckrevet, Gotska Sandön 6.6 (F) (*Mattias Gerdin, Johan Moberg, Niklas Holmström, Jan Cronlund, Clas Cronlund).

Situationen kring den svarthakade buskskvättans raser är komplex och sista ordet är inte sagt. Den gotländska fågeln uppvisade en väl utbredd vit teckning på de yttre stjärt pennorna, men tyvärr tillåter inte den fotografiska dokumentationen en närmre granskning av den exakta utbredningen av det vita. Den närbesläktade formen *armenicus* kanske inte helt kan uteslutas men Rk väljer att tills vidare publicera denna fågel som *variegatus*.

(ANDERS ERIKSSON)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Ökenstenskvätta *Oenanthe deserti* hona, Stenboud, Runsten (Öl), 2 oktober 2010.

Nunnestenskvätta *Oenanthe pleschanka* (29/29–2/2)

Vg: 1 honf. Detterns naturreservat 6.11 (F) (*Michael Egerzon, *Johan Kumlin, *Bo Kumlin m.fl.).

Vb: 1 1K hane Holmögadd 18–19.9 (F) (*Hampus Lejon, Aron Andersson, Arild Hansen).

Ny art för Västergötland. Fyndet i Västerbotten, landskapets femte, är det tidigaste i Sverige med en veckas marginal. Mitten av oktober–början av november är annars den typiska tidpunkten för de svenska fynden.

(ANDERS ERIKSSON)

Ökenstenskvätta *Oenanthe deserti* (45/45–3/3)

Bl: 1 1K hane Lindö udde 20–21.11 (F) (*Thomas Rodeson, Fredrik Lysell, Anders Blomdahl m.fl.).

Sm: 1 hona Sjöby ängar 30.10–2.11 (F) (Ronny Johansson, *Nils-Arne Thunell, Per-Anders Olsson m.fl.).

Öl: 1 hona Stenboud, Runsten 1–9.10 (F) (*Jonas Johansson m.fl.).

Ett helt typiskt uppträdande. Smålandsfågeln saknade helt och hållet sin stjärt, vilket inledningsvis vållade en del bestämningsproblem. Fågelns allmäntillstånd var nedsatt, och den satt stundtals på marken och flämtade och det är inte osannolikt att den slutat sina dagar just vid Sjöby ängar.

(ANDERS ERIKSSON)

FOTO: HANS BISTER

Svarthalsad trast *Turdus atrogularis*, Duvbo (Upl), 7 februari 2010.

Svarthalsad trast *Turdus atrogularis* (37/37–4/4)

Sm: 1 2K hane Jönköping 1.1 (F) (*Ulf Gotthardsson).

Upl: 1 hane, Duvbo 30.12 2009–15.3 (F) (*Lotta Erdelyi m.fl.).

Vrm: 1 hane trol. 1K Häsängen, Karlskoga 21.11 (F) (gnm Värmlands rapportkommitté).

Hls: 1 hane centrala Hudiksvall 6–17.3 (F) (Stefan Persson, Jan Orre*, Kurt Holmqvist m.fl.).

De senaste åren har vi kunnat glädjas åt vinterfynd av – inte sällan långstannade – svarthalsade trastar. Det svenska materialet består i nuläget av 41 granskade och godkända fynd, varav endast 5 är honor.

(ANDERS ERIKSSON)

Starrsångare *Locustella certhiola* (0/0–1/1)

Ög: 1 1K ringm. Häradsjär 12–13.10 (F) (*Bo Alexandersson, *Claes Svedlindh, *Peter Olofsson m.fl.).

Ny art för landet, och en mycket väntad sådan. Emellertid saknas fynd i både Finland och Danmark, medan det från Norge faktiskt finns hela 16 godkända fynd fram till och med år 2009. Den europeiska fyndbildens domineras stort av Storbritannien – fram till och med år 2005 gjordes 32 fynd i landet, varav hela 27 härrör från Shetland (Rogers m.fl. 2005). I övriga Europa är arten mycket sällsynt, och det land som utmärker sig med flest fynd är Holland. Där hade 6 fynd gjorts fram till och med 2006 (van der Vliet m.fl. 2006). Vad denna

FOTO: ULF LARSSON

Landets första starrsångare *Locustella certhiola* 1K, ringmärkt på Häradsjär (Ög) 12 oktober 2010.

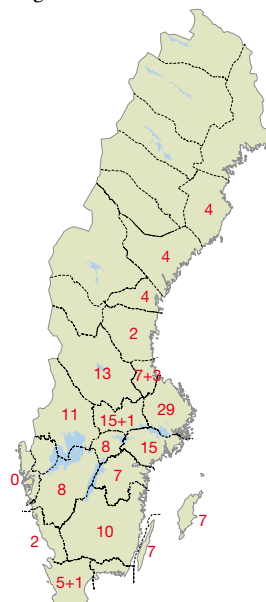
skeva fyndbild beror på är svårt att svara på, men den kan jämföras med t.ex. tundrapiplärka, som också den är en art där Norge och Storbritannien (Shetland) står för en förkrossande majoritet av fynden. Både starrsångare och tundrapiplärka är notoriska skulkare, och man skulle kunna tänka sig en enkel förklaringsmodell som bygger på att dessa arter blir enklare att upptäcka på de karga öarna ute i Atlanten. Antagligen är situationen dock mer komplicerad än så, och sannolikt finns även kopplingar till arternas utbredningsområde samt flyttningsmönster.

(DAVID ERTERIUS)

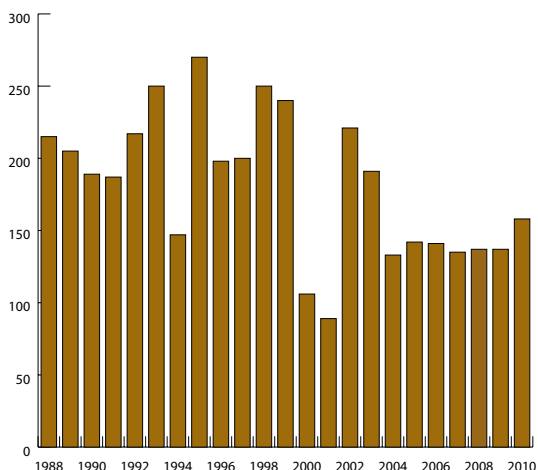
Flodsångare *Locustella fluviatilis* NT

158 revir och några andra observationer (höstfynd, årsungar efter häckning) är faktiskt den högsta summan sedan 2003. Jämför man i stället med perioden 1988–1999 var samtliga dessa årssummer utom en högre än årets (147 och 187–270)! Tre exemplar i Skåne (2) och på Öland (1) redan 12–13.5. I Gästrikland konstaterades den första häckningen för landskapet! Häckningen genomfördes vid Villa Rettig där en hanne sjöng i mitten på juni, och senare i månadsskiftet juli/augusti kunde tre ungfåglar ringmärkas:

Gstr: "2 1K ringm. Villa Rettig 28.7 (Håkan Söderman, Andreas Widing, Marcus Thuresson). 1 1K ringm. Villa

Sjungande flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 2010.

Rapporterade flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 1988–2010.

Rettig 2.8 (Håkan Söderman, Marcus Thuresson, Andreas Widing). 1K-fåglarna ringmärktes i samband med den ringmärkningsverksamhet som bedrivs på lokalen. Ungfåglarna hade ännu ingen färdigvuxen fjäderdräkt och därför går det att dra slutsatsen att de kläcktes på lokalen.” (Rrk Gstr)

Två höstfynd:

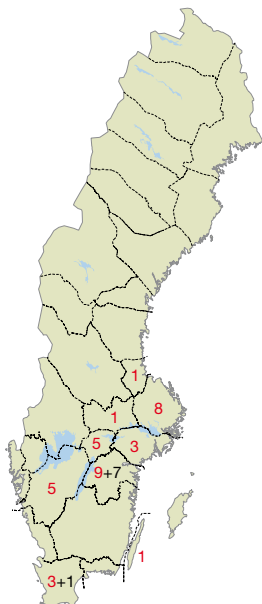
Sk: 1 1K ringm. Bingsmarken 19.9 (Tom Malm m.fl.).

Vstm: 1 lockläte Malmön, pumphuset, Köping k:n 28.8 (Patrik Rhönnsd).

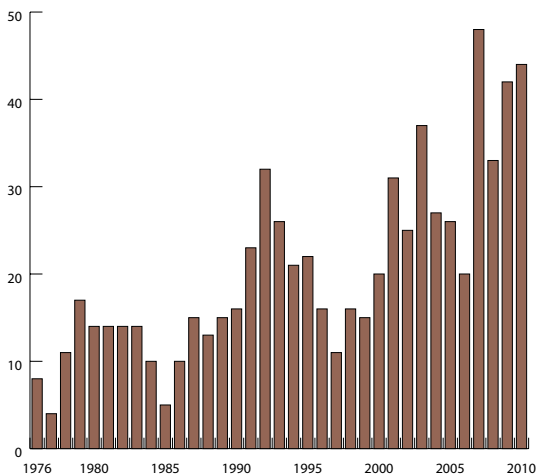
(FREDRIK FRIBERG)

Vassångare *Locustella luscinioides* NT

44 ex. varav 36 sjungande hannar gör 2010 till ett av de bästa åren hittills. Arten håller ställningarna i

Sjungande vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 2010.

Rapporterade vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 1976–2010.

Tåkern med åtta revir under 2010. Vid Renstad yttre ringmärktes en av två hannar i juni där det också samtidigt observerades en hona. Under den traditionella ringmärkningen vid Renstad kanal märktes sex ungfåglar under sommaren (rrk Ög).

Vid Silvåkratornet, Krankesjön upptäcktes ett revir 5.5 (Gigi Sahlstrand, Bengt Hansson). Där surrade den på hela våren och långt in på sommaren. Den 15.7 sågs 2 ad. mata flitigt i vassen på samma plats (Stefan Hage) och konstaterad häckning var ett faktum! Rapporter om upprädda/varnande fåglar fortsatte att strömma in under sensommaren men några ungar sågs aldrig med säkerhet. Sista observationen på lokalen gjordes 20.8 (rrk Sk).

FOTO: BRITT-MARIE STÅHL

Vattensångare *Acrocephalus paludicola* 1K, Hamnuttyllnaden, Halmstad (H) 11 september 2010.

Andra anmärkningsvärda fynd:

Srm: 1 1K ringmärkt Idö märkplats, Sörfjärden, Eskilstuna 1.9 (Lars Broberg).

Gstr: 1 ex. Mårdängsjön 5.5 (Marcus Bergström m.fl.). Andra fyndet för landskapet! Fågeln upptäcktes under morgonen vid Mårdängsjön, Björke då den sjöng korta sporadiska strofer, öster om fågeltornet. Vid skymningen hade många samlats vid fågeltornet för att hoppas att den skulle börja spela men ingen vassångare hördes.

(FREDRIK FRIBERG)

Vattensångare *Acrocephalus paludicola* (25/25–2/2)

Sk: 1 1K ringm. Flommens golfbana, Falsterbo 27.7 (F) (Falsterbo Fstn, Emil Lundahl, Måns Karlsson m.fl.).

Hl: 1 1K Hamnutfyllnaden, Halmstad 11–12.9 (F)
(*Britt-Marie Ståhl, Görgen Hildingsson, Christopher Gullander m.fl.).

Fågeln i Halland upptäcktes i fält, vilket inte tillhör vanligheterna. Vattensångaren fortsätter att vara en första klassens raritet, som i första hand förknippas med ringmärkning i bladvass. Sedan första fyndet i landet gjordes år 1915 märktes en tydlig topp under 1980-talet, då nio fynd gjordes fördelade på sex av åren. Därefter gjordes endast tre fynd i mitten 1990-talet, samt två fynd under 2000-talets första decennium. Årets fynd i Falsterbo är endast det andra i juli månad. Som kuriosum kan nämnas att det gjordes nästan på dagen tio år efter den förra som

FOTO: RONNY JOHANSSON

Fåltångare *Acrocephalus agricola* 1K, Djurle våtmark (Sm) 1 september 2010.

ringmärktes där 25 juli 2000. Av de 27 svenska fynden har nu sju gjorts i samband med den standardiserade ringmärkningen i Flommen i Falsterbo som därmed utmärker sig som landets bästa lokal för arten. I Danmark hade det fram till och med år 2009 gjorts 31 fynd.

(DAVID ERTERIUS)

Fåltångare *Acrocephalus agricola* (25/25–1/1)

Sm: 1 1K ringm. Djurle våtmark 1–2.9 (F) (*Ronny Johansson, *Roland Ylvén m.fl.).

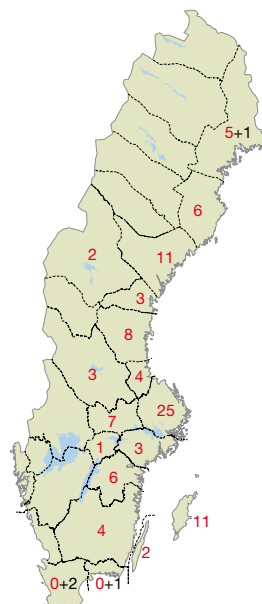
Fjärde fyndet för Småland och första i det landskapet sedan år 1990. September framstår som den överlägset bästa höstmånaden för arten, och står

nu med ca 50 % av de totalt 17 fynden som gjorts i samband med sydsträcket (juli–oktober). Resterande fynd är fördelade på juli (2), augusti (4) och oktober (2).

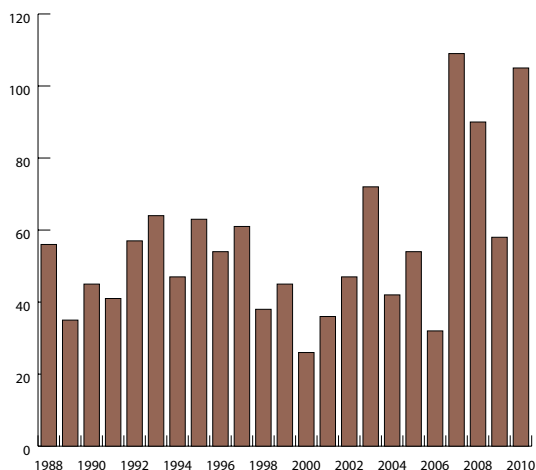
(DAVID ERTERIUS)

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* NT

Totalt 105 fullfjädrade ex. varav 3 sträckfynd av rast. exemplar är den näst högsta årssumman hittills efter det stora nattsångaråret 2007 (med rekordsummor också för vaktel och kornknarr) med 109 icke-pull. Inga häckningsfynd detta år. I topp bland landskapen ligger Uppland med 25 ex.

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* i Sverige 2010. Sjungande fåglar markerade med rött, övriga med svart.

Rapporterade busksångare *Acrocephalus dumetorum* i Sverige 1988–2010.

Några anmärkningsvärda fynd:

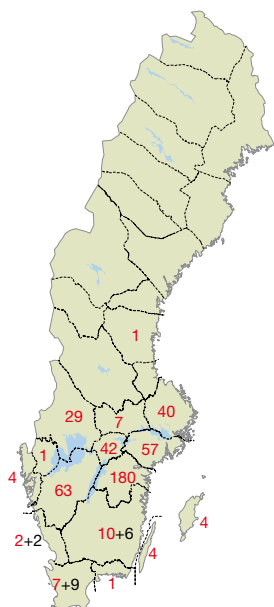
Sk: 1 ringmärkt Bongska marken, Abbekås, Skurup k:n 28.8 (Stefan Malm, Richard Ek, Richard Bergendahl, Peter Malm) och 1 ringmärkt Falsterbo fyr, Falsterbonäset 8.10 (Falsterbo Fstn, Björn Malmhagen, Kaj Örrjan Svahn m.fl.).

Bl: 1 ex. ringmärkt Utklippan 4.6 (Utklippans Fågelstation m.fl.).

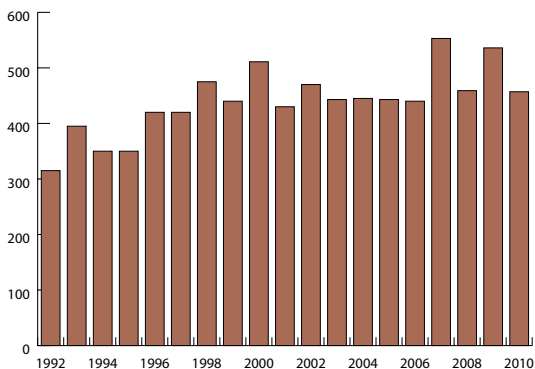
Jmt: 1 ex. sjungande Trefoten, Ragunda 5.6 (Bernt-Erik Nordenström). 1 ex. sjungande Stor-Ulvåfjället/Stuore Viekejalla, Storulvåfjällen 12.7 (Erik Törnvall). Fynd nummer 8–9 i Jämtland. Riktigt udda var fyndet i fjällbjörskogen längs leden mellan Storulvån och Ulvåtjärnen.

Nb: Rekordmånga fynd, bl.a. 3 sj. Haparanda Sandskärs, Haparanda k:n 18–19.6 (Andreas Livbom) där ett ex. också ringmärktes 8.6 (Rolf Lahti m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Sjungande (röda siffror) och övriga fynd av trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* i Sverige 2010.

Rapporterade trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* i Sverige 1992–2010.

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Hjd: 2 ex. sj. Mysklan, Fjällvattnet, Tännäs 1.7 (Peter Nilsson). 1 ex. sj. Funäsdalen 2–6.7 (Andreas Gullberg, Stefan Berg, Thomas Karlsohn m.fl.). 1 ex. sj. Tännäs 2–3.7 (Andreas Gullberg, Carl Jyker, Per-Sture Ljungdahl m.fl.). Fynd 3–5 i Härjedalen.

Jmt: 1 hane sj. Hallviken, Hammerdal 17.6–2.7 (Christer Pålsson, Ulla Henriksson, Tor Persson m.fl.). 1 ex. sj. Storulvåns Fjällstation 6.7 (Magnus Larsson, Jonas Lind). Fynd nummer 10–11 i Jämtland.

(FREDRIK FRIBERG)

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* NT

457 revirhävande hannar och ytterligare ett par tiotal fynd av rast. ex. gör 2010 till ett medelbra år. Förra årets rekordsumma 514 revir berodde framför allt på ett toppår vid Tåkern med 245 hannar; i år var denna sjö tillbaka på mer normala nivåer (med Tåkern-mått mätt) 180 hannar. Rrk Srm rapporterar: "Under året rapporterades totalt 48 sjungande individer, vilket gör 2010 till det bästa året någonsin för trastsångare inom vårt nuvarande rapportområde." Endast ett fynd föreligger i år från hela Norrland och Dalarna.

(FREDRIK FRIBERG)

Stäppsångare *Hippolais caligata* (17/17–0/0)

Tillägg 2008:

Bl: 1 2K+ ringm. Utklippan 19.8 (F, DNA) (*Ivar Tägstöm, *Hans Säbom).

Försök gjordes att extrahera mitokondrie-DNA från dunbasen på en av de fjädrar som samlades in i samband med att fågeln ringmärktes. Man lyckades sekvensera knappt 300 baspar från cytokrom B-genen, och resultatet visade entydigt att fågeln i fråga är en stäppsångare. Detta var endast det andra augustifyndet i landet, samt det andra fyndet för Blekinge. Även landskapets föregående fynd gjordes på Utklippan.

(DAVID ERTERIUS)

Höksångare *Sylvia nisoria* VU

Höksångarens status i Sverige är fortfarande osäker. Antalet fynd av häckande fåglar är lågt. Förra årets uppmaning om att rapportera alla höksångare som ses och under vilka omständigheter som observationerna görs under upprepas. Under hösten sågs ovanligt många ungfåglar i flera landskap, vilket förhoppningsvis kan vara en ljuspunkt för arten. Ett flertal fynd i Norrland med första fyndet hittills i Ångermanland.

Sk: Ingen säker häckning konstaterad.

Bl: Totalt noterades 24 höksångare fördelade på sex vår-

och 18 höstfåglar. Högsta årssumman någonsin för landskapet. Tyvärr får vi dock konstatera att det saknas observationer med häckningskriterier.

Sm: En konstaterad häckning, samt sju–åtta revir.

Öl: Konstaterad häckning från fyra lokaler, något som naturligtvis inte speglar den öländska populationen. Återigen tvingas räk Öland meddela att kunskapen kring höksångarens status som häckfågel är mycket ofullständig.

Hl: 4 ex. rapporterades under året, samtliga var ungfåglar och ringm.ärktes. Det är nästan uteslutande ungfåglar på hösten som påträffas i landskapet så årets fyndbild är helt normal.

Boh: Tjurpannan i Tanum är den enda årliga lokalen för höksångare i Bohuslän, de senaste åren. 1 par med re-

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Höksångare *Sylvia nisoria*, Ravlunda (Sk).

vir Tjurpannan, Tanum 6.6–17.8 (Stefan Malm, Peter Nilsson m.fl.).

Vg: 3 fynd under året, båda av 1K-fåglar under hösten.

Srm: Fyra konstaterade häckningar: Två par vid Saltmar på Landsort (Landsorts fstrn), ett par Byttan, Biskopsön 7.7 (Per Lindgren) samt ett par med ungar vid Enskär, Nyköping (Lennart Wahlén, Janne Oldebring, Jan Hägg m.fl.). Dessutom två troliga häckningar. Ovanligt många ungfåglar noterade på hösten. Sent fynd: 1 1K rast. Nynäshamn 2.11 (Roger Klasson).

Upl: Inga häckningar rapporterade, men sjungande fåglar under lämplig period finns från Horssten, Rådmansö, Blidö, Svenska Högarne och Björn.

Vrm: 1 1K ringm.. Hammarö fågelstation 26.8 (Anders Melin m.fl.) Arten har nästan varit årlig i landskapet under 2000-talet.

Gstr: 1 1K ringm.. Tippen, Inre Fjärden 27.8 (Kjell Wallin, Martin Alexandersson, Sven H Jansson mfl.)

Hls: Ett fynd vid ringmärkning.

Ång: 1 1K ringm. Köpmanholmen saneringsområdet, 21.8 (Anders Lindström, Mikael Nordendahl, Thomas Birkö). Första fyndet i Ångermanland.

Vb: 1 1K ringm. T-vägen 21.8–3.9 (Tomas Brodin m.fl.), 1 1K ringm. T-vägen 27.8 (Frank Johansson, Jörgen Wiklund), 1 1K ringm. T-vägen 30.8 (Per-Olof Nilsson m.fl.), 1 1K ringm. Stora Fjäderägg 8.9 (Jacob Rudhe m.fl.) och 1 1K ringm. Stora Fjäderägg 20.9 (Albin Enetjärn m.fl.). Höksångare är inte årlig i Västerbotten och det har aldrig rapporterats fler än två individer något år. Därför var 2010 med sina fem fynd ett riktigt rekordår!

Nb: 1 1K ringm. Haparanda Sandskär 17.8 (Viktor Nilsson, Lovisa Nyström, Anna Östman mfl.) 1 1K ringm. Haparanda Sandskär 6.9 (Gunnar Andersson, Bertil Schelander, Peter Strandvik mfl.) Fynd nr 5 och 6 i landskapet.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Rödstrupig sångare *Sylvia cantillans*

(62/62–2/2)

Öl: 1 hanne Klockarängen, Ottenby 26.5 (*Jeff Price, Tony Norman m.fl.). 1 hanne Kungsgården, Ottenby 14.6 (F) (*Krister Fredriksson).

Fynd i Ottenbyområdet i maj–juni är helt enligt regelboken. Ca 38 % (24 fynd) av de nu hittills 64 godkända, är från sista majdekaden. Junifyndet utgör landets tionde i den månaden.

(DAVID ERTERIUS)

Ärtsångare *Sylvia curruca*

Fynd av rasgruppen:

S. c. halimodend/minula (5/5–1/1)

Gtl: 1 ex. Kvännmyr, Vamlingbo 31.10 (F) (*Josef Andersson).

En liten och ljus individ med kort handpenneprojektion och ett distinkt lockläte, som enligt rapportören påminde om gräsparv och blåmes. Rk rekommenderar en så utförlig dokumentation som möjligt om man ställs inför en potentiell östlig ärtsångare. En optimal rapport bör, förutom utförliga biometriska data, innehålla högkvalitativ ljud- och fotodokumentation samt insamlad fjäder för mt-DNA-analys. Även om man får lämna en specifik rasbestämning därhän kan det, som i det här fallet, vara möjligt att åtminstone knyta en individ till rasgrupp. I takt med utökade taxonomiska studier, är det inte omöjligt att det framgent kan bli möjligt att komma ner på en mer rasspecifik nivå.

(DAVID ERTERIUS)

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides*

(ca 3071–121) **VU**

121 lundsångare är ett högt antal för senare år. Sedan sekelskiftet har det setts fler lundsångare endast år 2003. Årets första lundsångare sågs på Horssten samt på Måssten i Upl 14.5 och årets sista på Horssten 19.8. Inga säkra häckningar har rapporterats, men på ca 20 platser har lundsångare hävdad revir mer än tre dagar. I Uppland, Ångermanland, Västerbotten och Norrbotten sågs lundsångare i år tidigare på våren än någonsin förr. Det rikliga och tidiga uppträdandet torde bero på ett markant varmluftsinsbrott från öster i mitten av maj.

Urvalet av fynd begränsas här till årets första och

FOTO: MIKAEL NORD

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides*, Tranemo (Vg), 1 juli 2010.

sista lundsångare samt de fynd som har ett ordningsnummer lägre än tio för landskapet:

Upl: 2 ex. Horssten 14.5 (Mikael och Per Åsberg m.fl.). 1 ex. Måssten, Singö skärgård 14.5 (Martin Tjernberg, Fredrik Bondestam, Tomas Carlberg). 1 ex. Horssten 19.8 (Anders Haglund).

Hjd: 1 sj. Hulten, Ljungdalen 24.7 (Johan Södercrantz, Kalle Källebrink).

P lpm: 1 sj. Gallejaur 15–17.6 (Mats Karström). 1 sj. Södra Långträskberget 8.6 (Richard Ottvall, Åke Lindström). 1 sj. Fiskträsk 19–29.6 (Stefan Holmberg).

Lu lpm: 1 sj. Andra Sidan, Gällivare 19–20.6 (Hans Gustafsson, Håkan Tyrén).

T lpm: 1 sj. Abisko 30.6–1.7 (Jeff Price m.fl.).

Andra fyndet i Härjedalen. Fynd nummer 1–3 i Pite lappmark. Sjunde fyndet i Lule lappmark. Nionde fyndet i Torne lappmark.

(BERTIL JOHANSSON)

Nordsångare *Phylloscopus borealis* **VU**

Endast två fynd av två exemplar i Torne lpm detta år, vilket är den lägsta årssumman under 2000-talet.

T lpm: 1 sj. Abisko västra tunnelmynningen, Njulla, Kiruna k:n, 28.6–1.7 (Thomas Möller, Dennis Nyström m.fl.). 1 ex. Björkliden stn, Kiruna k:n, 30.6–8.7 (Elaine Price, Jeff Price).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*

(ca 1382–88)

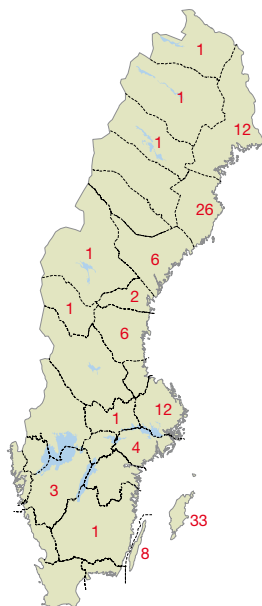
Totalt 88 kungsfågelsångare gör år 2010 till det bästa året för arten sedan år 1999 då 90 fåglar sågs. 1996 sågs ca 280 fåglar, vilka då mer än fördubblade antalet fynd i landet.

Vår (10, 1)

En kungsfågelsångare ringmärktes vid Hoburgen 21.5. Mediandatum för upptäckt av kungsfågelsångare på våren flyttades med detta fynd fram från 6 maj till 11 maj. Gotland och Blekinge har nu fyra vårfynd vardera, Öland två och Västerbotten ett.

Höst (ca 1372, 87)

Under hösten sågs kungsfågelsångare från 30.9 till 13.11. Mediandatum för upptäckt var 10.10, vilket är normalt för arten. Rapporterna visar på ett

Rapporterade lundsångare *Phylloscopus trochiloides* i Sverige 2010. I de flesta fall gäller det sjungande fåglar.

större inflöde med tyngdpunkt Uppland och Öland 8–10.10 (29 ex.) samt ett mindre med tyngdpunkt Öland och Skåne 30.10–1.11 (19 ex.). Under 15-dagarsperioden från 14.10 till 28.10 upptäcktes endast sex fåglar.

Fynd som sticker ut i rapportmängden är Lapplands första kungsfågelsångare liksom den fågel som upptäcktes i kustbandet utanför Härnösand i Ångermanland den 13.11 när marken var snötäckt.

Anmärkningsvärda fynd:

GtL: 1 ex. ringm. Hoburgen 21.5 (Bimbi Ollberg m.fl.).

Hls: 1 ex. Prästgrunder 24.10 (Tord Swales). Nionde fyndet i Hls.

Ång: 1 ex. Megrundet, Furuholmen, södra Härnön 13.11 (Pekka Bader, Björn Gustafsson). Sjunde fyndet i Ång.

Ly lpm: 1 ex. Olsbäcksan 28.10 (Bernt-Erik Nordenström). Första fyndet i Ly lpm och Lpl.

(BERTIL JOHANSSON)

Taigasångare *Phylloscopus inornatus*

(ca 1547–126)

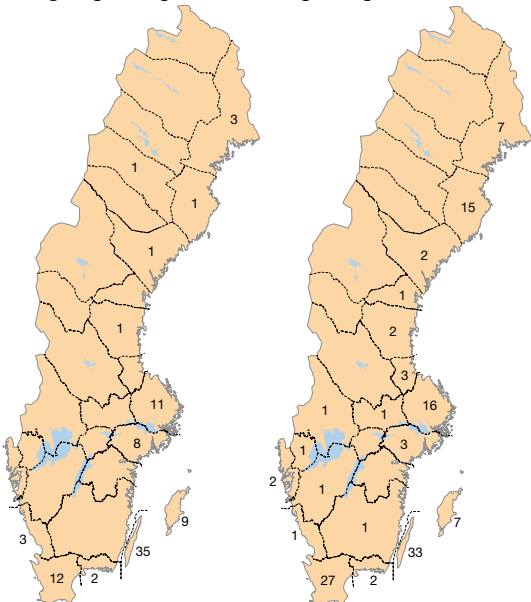
Totalt 126 taigasångare ligger över medeltalet för det senaste decenniet för en art som visar en uppåtående trend. Inga vårfynd detta år. Höstens första taigasångare sågs på två platser i Västerbotten 6.9 och den sista upptäcktes i Ängelholm 13.11.

Nedan listas taigasångare på västkusten norr om Kullen, i inlandet samt höstens första och sista fåglar.

Sk: 2 ex. Gislövs Stjärna 24.9 (Hans Larsson m.fl.). 1 ex. Gislövs Stjärna 30.9–1.10 (Hans Larsson, Anders

Kungsfågelsångare

Taigasångare

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* och taigasångare *Phylloscopus inornatus* i Sverige hösten 2010.

Kjellsson). 3 ex. Gislövs Stjärna 5–8.10 (Hans Larsson m.fl.). 1 ex. Alnarpsparken 5.10 (Kristian Ståhl). 1 ex. Stockamöllan 6.10 (Lars Lundquist). 1 ex. Botan, Lund 17.10 (Lars G R Nilsson m.fl.). 1 ex. Ängelholm 13–14.11 (Henrik Johansson m.fl.).

HL: 1 1K ringm Grötvik 1.10 (Mattias Rundberg m.fl.).

Boh: 1 ex. Stora Höga 23–25.9 (Per Undeland m.fl.). 1 ex. Björlanda 6.10 (Peter Hamrén).

Dls: 1 ex. Oljehamnen, Vänersborgsviken 29.9 (Börje Broström). Sjunde fyndet i Dls.

Vg: 1 ex. Vinga 25.9 (Musse Björklund).

Upl: 1 ex. Görvalns naturreservat 14.9 (Ruben Sven Eric Swanqvist).

Vstm: 1 ex. Strå, Sala 4.10 (Yngve Wiklund).

Vrm: 1 ex. ringm. Hammarö fågelstation 19.9 (Joakim Ekman m.fl.).

FOTO: RONNY MALM

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*, Gråsgård (Öl), 11 oktober 2010.

Mpd: 1 ex. Åstholmen, Tynderö 26.9–3.10 (Lars Olausson m.fl.). Nionde fyndet i Mpd.

Vb: 1 ex. Stora Fjäderägg 6.9 (Jacob Rudhe, Sven Gustafsson). 1 ex. Holmöarna 6.9 (Christer Olsson).

(BERTIL JOHANSSON)

Bergstaigasångare *Phylloscopus humei*

(53/53–1/1)

Sk: 1 ex. Sorgenfri, centrala Malmö 11–13.12 (F) (*Hans Larsson, Andrea Svahn m.fl.).

Upptäcktes när den kom flygande framför observatörens bil mitt inne i centrala Malmö! Landets sjunde vinterfynd, samt det tredje i december månad.

(DAVID ERTERIUS)

Videsångare *Phylloscopus schwarzi* (76–1)

Årets enda videsångare sågs i samband med ett markant inflöde av ostliga arter.

Öl: 1 ex. rast. Södra lundspetsen, Ottenby 9.10 (Mats Henriksson, Bengt Sjösten).

(BERTIL JOHANSSON)

Brunsångare *Phylloscopus fuscatus* (85–5)

Fem brunsångare sågs år 2010. Det är anmärkningsvärt med två brunsångare samtidigt på samma plats i sydvästra Skåne 1 november.

Sk: 2 ex. Banvallen östra, Falsterbonäset 1.11 (Mattias Ullman m.fl.).

FOTO: LARS PETERSSON

Videsångare *Phylloscopus schwarzi*, Södra lundspetsen, Ottenby (Öl), 9 oktober 2010.

Öl: 1 ringm. Ottenby 9.10, kvar till 11.10 (Ottenby fstn).
1 ex. Triburga läge 16.10 (Magnus Hellström m.fl.).

Upl: 1 ex. Örskår 4.11 (Martin Irestedt).

(BERTIL JOHANSSON)

Bergsångare *Phylloscopus bonelli* (5/5–1/1)

Upl: 1 sj. Måssten, Singö skg 13–15.5 (F, B) (*Fredrik Bondestam, Tomas Carlberg, Martin Tjernberg m.fl.).

Ny art för Uppland och det hittills nordligaste fyndet i landet. Av de tidigare godkända fynden är två från maj månad och det ena av dessa från nästan samma datum, nämligen 17 maj på Kullaberg i Skåne. I Danmark hade tio fynd gjorts fram t.o.m. 2005 (www.netfugl.dk) varav tre är vårfynd. I Nor-

ge hade tre höstfynd gjorts fram t.o.m. 2003 (www.artsobservasjoner.no). Från Finland finns tre godkända fynd fram t.o.m. år 2007 (www.birdlife.fi).

(DAVID ERTERIUS)

Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix*

Flera sena fynd varav ett par tarvar ett extra omnämnande.

Sk: 1 1K ringm. Falsterbo fyr 27.9 (Falsterbo Fstn). Senaste ringmärkta för stationen.

Upl: Ett ex. Örskårssund, Örskår 26.9 (Fredrik Ellin m.fl.) är det senaste från rapportområdet som finns registrerat i Artportalen.

(FREDRIK FRIBERG)

FOTO: TOMAS LUNDQUIST

Bergsångare *Phylloscopus bonelli*, Måssten, Singö skårgård (Upl), 15 maj 2010.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Fynd av rasen:

Ph. c. tristis (144–21/21)

Sk: 1 1K ringm. Falsterbo fyr 25.9 (F) (Kaj Örjan Svahn m.fl.), 1 ex Gislövs Stjärna 4.10 (F) (*Hans Larsson), 1 ex. Kärleksstigen, Falsterbo 9.10 (*Kaj Örjan Svahn, Jonas Ekwall), 1 1K ringm. Flommen, Falsterbo 10.10 (F) (Arvid Löf, Andreas Wernersson, Marcus Bergström), 1 ex. Simris, Simrishamn 16.10 (F) (*Jörgen Bernsmo), 1 ex. Karingören, Landön 1.11 (F) (*Linda Niklasson).

Bl: 2 1K ringm. Torhamns udde 30.9 (F) (*Olof Persson m.fl.), 1 ex. ringm. Utklippan 1.11 (F) (*Roland Thuvander m.fl.).

Öl: Vid Ottenby ringmärktes 1 1K 27.9 (F), 1 ex. 1.11 (F) och 1 1K 20.11 (F) (Ottenby fstn).

Hl: 1 ex. Bengtssons häck, Getterön 26.9 (F) (*Mikael

Nord), 1 1K ringm. Grötvik 11.10 (F) (Mattias Rundberg, Peter Franzén m.fl.), 1 ex ringm. Getterön 31.10 (F) (Mikael Nord, Bo Nielsen), 1 1K ringm. Nidingen 17.11 (F) (Uno Unger, Dennis Kraft, Eva Mattsson).

Hls: 1 ex. Prästgrundet 29.9 (F) (*Stefan Persson), 1 ex. Prästgrundet 8.10 (F) (*Stefan Persson).

Ång: 1 ex. ringm. Köpmanholmen 23.10 (F) (*Anders Lindström m.fl.).

Nb: 1 1K ringm. Haparanda Sandskär 23.9 (F) (*Alan Kerr, *Simon Nilsson, *Andreas Livbom m.fl.), 1 ex Rödkallen, Luleå skg. 27.9 (F) (*Mårten Müller m.fl.).

Från och med år 2011 överlämnas granskningen av *tristis* till de lokala rapportkommittéerna. Se vidare *Vår Fågelvärld* nr 1/2011.

(DAVID ERTERIUS)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Gransångare av rasen *Phylloscopus collybita tristis*, Schäferiängarna, Ottenby (Öl) 2010.

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla* NT

Minst 138 brandkronade under året är en väldigt hög årssumma. Skåne står inte oväntat för nästan 85 % av fynden, och under vintern sågs inte mindre än 13 individer i Skåne.

Konstaterade häckningar:

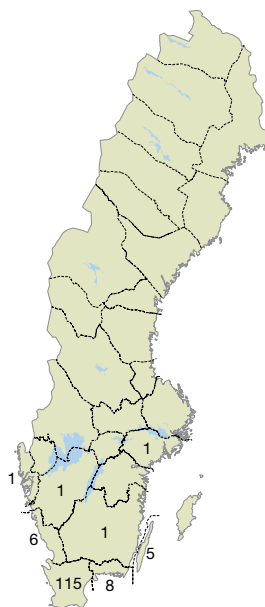
Sk: 1 ad+2 juv. Allerumsskogs våtmark, Helsingborg 27.6 (Oskar Lindberg), 3 juv. Strandskogsvägen, Furuboda under juli (Anders Ekstrand).

(KRISTOFFER NILSSON)

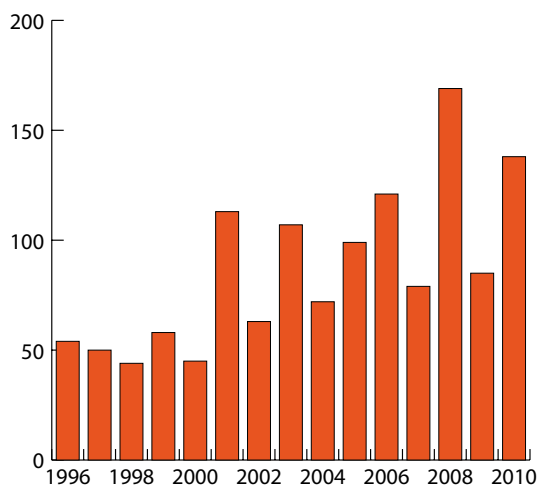
Mindre flugsnappare *Ficedula parva* NT

Enstaka häckningar eller troliga häckningar påvisade i Bl, Öl, Sm/F, Sm/H, Sth och Upl. I övrigt ett 80-tal sjungande individer under vår-försommar, dvs. en normal förekomst. Från hösten rapporterades ett talrikt uppträdande på flera håll, exempelvis Sk 72 ex. i sep.-okt., Landsort (Sth) 9 ex. 11.9, Horsten (Sth) 11 ex. 11.9 samt på Svenska högarna (Upl) inte mindre än 25 1K-fåglar 26.9. Säsom normalt fynd fram till mitten av okt. Sista fågel 1 1K Klagshamn, Sk, 30.10 (Lotta Strand m.fl.).

(LARS LINDELL)

Brandkronade kungsfåglar *Regulus ignicapilla* i Sverige 2010.

Fynd av brandkronade kungsfåglar *Regulus ignicapilla* i Sverige 1996–2010.

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis*

Sk: 20 ex. under våren är det näst bästa året hittills, endast slaget av 1996, då minst 25 ex. sågs i maj. Först ut var 1 hanne Gislövs stjärna 27.4 (Stellan Amzoll m.fl.). Efter detta följde 19 ex. i maj, varav 16 hanner och 3 honor. En mycket hög andel av fynden har gjorts i sydöstra delen av landskapet. Detta är tredje året i rad med en relativt hög vårsumma i Skåne. Troligen beror detta både på ökad bevakning och gynnsamma vindar under rätt tid samt att arten ökat på Öland och Gotland. Under hösten fångades en 1k vid Bingsmarken den 12.9 (Tom Malm m.fl.), vilket också är nytt fenologirekord för Skåne. Detta är tredje året i rad med höstfynd i Skåne, men ändå endast det fjärde höstfyndet totalt.

Bl: Totalt 30 ex. under året är högsta siffran någonsin! Ti-

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis*, Ottenby (Öl) 16 maj 2010.

digare har 28 ex. setts som mest, nämligen 1996 (*FBI* 33: 125).

Sm: Åtta sjungande fåglar i Kalmar kommun samt en rastande. Dessutom: 1 hanne sj. Ödängla, Mönsterås, 16.6 (Tommy Larsson).

Boh: 1 hanne Björningsås, Hisingen 23.5 (Johan Svedholm).

Ög: En 2K hanne upptäcktes vid Nybro, Svartåmynnings naturreservat, Roxen 16.5 (Anton Nyttén m.fl.). Detta var landskapets 15:e fynd.

Srm: Utom Ro Sthlm: Hela tre observationer under året av denna art där det normalt sett görs något enstaka fynd vartannat till vart tredje år. Fynd samtliga: 1 ad. hanne sj. Aspa gård, Oxelösund 4.5 (Tommy Knutson). 1 hanne Enskär, Hartsö skärgård, Nyköping 16–27.5 (Göran Altstedt, Lennart Wåhlén). 1 ad. hanne

Hållets naturreservat, Nyköping 17.5 (Jukka Väyrynen). Ro Sthlm i Srm: Under året gjordes uppskattningsvis 15 fynd varav 6 utanför Landsort, som är en klass för sig. Antalet individer på Landsort är minst 14 ex. med som mest 6 hanner den 16.5 (Bo Holst). Samtliga fynd gjordes i Sörmlandsdelen utom två från Upplandsdelen, båda i Värmdö skärgård (Harö och Horssten). Värmdö kommun är den bästa kommunen i Uppland om man vill ut och leta efter arten.

Upl: Sex fynd, samtliga i mitten–slutet av maj från kustlokaler i den sydöstra delen av rapportområdet. Typiskt uppträdande i tid och rum men antalet är ovanligt högt. Sedan 2006 har halsbandsflugsnappare varit årlig i landskapet.

Ång: 1 hanne Brattsbacka, Nordmaling s:n 1.6 (Jon

FOTO: KRISTER CARLSSON

Skäggmesar *Panurus biarmicus*, Ölands södra udde, 15 oktober 2010.

Andersson m.fl.) Landskapets andra fynd gjordes under lämplig försommartid. Det första fyndet gjordes i maj 1967 i Bjurholmstrakten – inte långt från 2010 års fynd.

Det sistnämnda är ett av ytterst få Norrlandsfynd (totalt fyra i Svalan, alltså två från Ångermanland, ett vardera från St Fjäderägg (maj 1989) och Eggegrund (maj 2005).

(FREDRIK FRIBERG)

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Skäggmesen hör till de arter vars häckning påverkas påtagligt av hårda vintrar. Från flera landskap rapporteras om en halvering av antalet lämpliga häck-

ningslokaler där skäggmesen visat sig under rätt tid jämfört med 2009. Från några andra landskap har förbättrad rapportering istället lett till att fler lokaler noterats än föregående år. Men sammantaget minskade antalet rapporterade lokaler i landet med observationer av skäggmes under häckningstid med en fjärdedel mellan 2009 och 2010, från ca 100 stycken till ca 75. Från Dalarna rapporteras de första fynden av skäggmes sedan 2007. Landets nordligaste fyndplats under 2010 var Stenö i Hälsingland.

(ERIK PEURELL)

Stjartmes *Aegithalos caudatus*

Fynd av rasen:

A. c. europaeus

Två fynd av rasrena *europaeus* har godkänts utanför Skåne. Ett fynd i Sörmland utgör landskapets första fynd av denna ras.

Vg: 1 ex. Kvarndammen, Brobacken 3.1 (Dick Strecker).

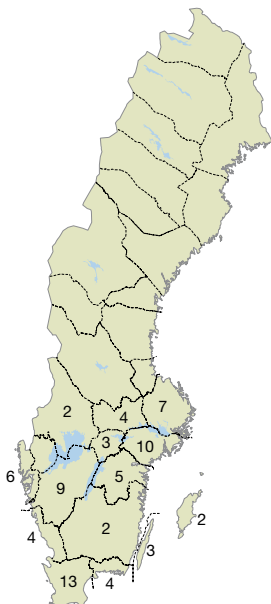
Srm: 1 ex. Norsten 6.11 (Mats Gothnier, Ulf Johansson, Rolf Nordin, Jonas Ekstrand).

(THOMAS STRID)

Entita *Parus palustris*

Ly lpm: 1 ex. Sorseleholmen, Sorsele 23.11–31.12 (Håkan Rune, Bernt-Erik Nordenström, Per Hansson, Felix Hopstadius m.fl.) Andra dokumenterade fyndet i Lycksele lappmark. Det första gjordes 7/1 1973.

(FREDRIK FRIBERG)

Antal lokaler med skäggmes *Panurus biarmicus* i Sverige 2010, fördelade landskapsvis.

Lappmes *Parus cinctus* NT

Upl: Ett överraskande fynd gjordes på Björn, där en individ höll till åtminstone mellan 17 och 23.10 (Tobias Hammarberg m.fl.). Fågeln fångades även för ringmärkning den 20.10 och bestämdes då till 1K (Lars Gustavsson). Tidpunkt och lokal dock karaktäristiska för de uppländska fynden (rrk Upl).

DLr: I vanlig ordning en del fynd från Älvdalen: 1 ex. Burusjön, Idre 3.1 (Petter Sundin). Vid den välkända matningen i Klutsjön sågs 1 ex. 16.1–17.4 (Rolf Björk, Håkan Olsson m.fl.), 1 ex. Valdalsbygget, Grövelsjön 6.3 (Anders Lennartsson), 4 ex. Hävlingen 19.3 (Hans Falklind) och 1 ex. Foskros, Idre 23.6 (Ragnar Gustafsson, Brita Gustafsson).

Mpd: 1 ex. Åstholmen, Tynderö 3–13.10 (Ulrika Hägglund, Jan-Olof Hägglund, Stefan Heimdahl m.fl.).

Ång: Ett år med antalsmässigt sparsamt, men geografiskt typiskt uppträdande med fynd i nordost. Inga observationer från häckningstid finns rapporterade (rrk Ång).

Vb: Från Sönerstgrundet rapporterades 3 ex. str S 26.9 (Birger Risberg, Mikael Wikström, Kjell Grankvist, Mikael Molin m.fl.), 1 ex. str S 27.9 (Erik F Nordberg), 1 ex. rast. 30.9 (Staffan Svanberg, Robin Juslin), 2 ex. str 9.10 (Mikael Wikström, Katarina Stenman, Frank Johansson m.fl.), 3 ex. str 10.10 (Mikael Wikström, Ulf Sperens, Andreas Garpebring m.fl.), 1 ex. sträckförsök 21.10 (Emmanuel Naudot, Ralf Norberg), 1 ex. str SV 22.10 (Lars Edenius, Joakim Lessmann) och 1 ex. str SV 31.10 (Birger Risberg, Henrik Ramebäck, Mikael Wikström). Från Bjuröklubbområdet rapporterades 2 ex. Bjuröklubbs fyr 27.9 (Erik Normark), 1 ex. Bjuröklubbs kapell 31.10 (Niklas Lindberg) samt 1 ex. 11.10 och 1 ex. 24.10 vid Grundskatan (Erik Normark). Från resten av landskapet: 1 ex. Svartliden, Kalvträsk 24.9 (Stig Holmqvist), 1 ex. str SV Granbergets bergträkt, Robertsfors 26.9 (Micael Jonsson, Aron Sandling), 1 ex. Blågrundsudden, Sörmjöle 30.9 (Stefan Delin), 2 ex. Hössjö 2.10–6.11 (Peter Sunesson), 1 ex. Rovögern, Täftelandet 2–9.10 (Jörgen Agerskov, Robin Isaksson), 1 ex. Vitskärsudden, Obbola 11.10 (Robert Stenmark), 2 ex. Brånsskogen, Brånsjön 17.10 (Bertil Bränin), 1 ex. Skeppsviks skärgård 24.10 (Kerstin Årdahl) samt 1 ex. Kulla, Umeå 25.12 (Birger Risberg). 21 fynd av 29 fåglar är en riktigt bra notering för Västerbotten. Fyra ex. noterades den 26.9 då talltisträcket kulminerade, men de flesta fynd gjordes betydligt senare och tycks ha haft lite att göra med talltitans uppträdande (rrk Vb).

Nb: I kustlandet gjordes fyra fynd av fem ex. i Piteå kommun 6.10–3.12, fem fynd av tio ex. i Luleå kommun 26.9–29.12 samt 1 ad. vid Karungi 31.5 (Curt Carlqvist). Följande inlandsfynd finns rapporterade: 2 ad. Överkalix k:n 3.6 (Curt Carlqvist), 1 ex. Gammelängsberget, Boden 18.10 (Jerry Larsson), 2 ex. Ångesån 21.10 (Lars Sundberg), 1 ex. Stor-Alberget, Bodens södra skjutfält 8.11 (Berth-Ove Lindström), 1 ex. Lappträskberget 12.11 (Lars Sundberg), samt 12 fynd av 28 ex. Pajala k:n 12.6–2.10, däribland en häckning med 10 pull Tervajärvi, Juhonpieti 12.6 (Kjell Patomella).

Hjd: 4 ex. Skedbrostugan, Rogen, Tännäs 27.3 (Peter Lantz, Sofi Nordfeldt), 1 ex. Tännälden 9.4 (Torbjörn Nilsson), 1 ad. Käringsjön, Rogen, Tännäs 22.6–1.8, där även 2 1K observerades 1.8 (Stefan Berg, Anders Kjellsson, Andreas Gullberg m.fl.), 1 ex. sj. Thorbygget, Tännäs 2.7 (Håkan Müller) och 1 lockande ex. Rödviken, Rogen, Tännäs 2.7 (Ulf Edberg).

Jmt: 1 ex. Klumpvattnet, Ström 14–15.7 (Patrik Sandgren), 2 ex. Daajmanjaevrieh, Norra Borgafjällen 26.7 (Ragnar Asklund), 1 ad. Bjurälvens nat.res., Frostviken 28.7 (Elisabeth Sturesson), 3 ex. Nulltjärnarna, Vålådals nat.res. 19.8 (Per Eriksson, Lena Öling) och 1 ex. Saxvattnet/Ååpetjhjaevrie, Frostviken 2.9 (Sören Emet).

S Lpl: 1 ex. varnande Sutme 17.7 (Lars Edenius). I övrigt minskar antalet fynd under icke häckningstid, sedd i år på sju lokaler i Ly lpm och två i Ås lpm (rrk S Lpl).

P lpm: Ett par med bo Arjeplog kn. 7.6 (Curt Carlqvist) och en häckning Per-Nilsaholmen, Hornavan 31.7 (Michael Jonsson, Aron Sandling).

Lu lpm: Ett bofynd Muddusluoppal, Norra Muddus 22.6 (Musse Björklund, Jörgen Fritzon m.fl.), 1 ex. med föda åt ungar Järvenpää, Skaulo 26.6 (Susanne Backe), ett bofynd Kvikkjokk-Kabla 2.7 (Aron Edman, Anton Arnesson) och ett par med ungar i bo Spietjau, standardrutt 2817h 7.7 (Rolf G Gustafsson).

T lpm: Ett par med bo Karesuando 2.6 (Curt Carlqvist), en häckning Institutet för Rymdfysik 12.6–2.7 (Ingrid Sandahl m.fl.), ett par med föda åt ungar Nukutusvaara, Kiruna 13.6 (Ingrid Sandahl) samt ett par vid bo med hörda ungar Jukkasjärvi 18.6 (Andreas Djurberg, Jane Östergren). Totalt nio rapporterade häckningar i lappmarkerna är i paritet med fjolåret (rrk N Lpl).

Lappmesen, med sina starka band till gammelskogen, är en art vi bör skärskåda närmare. Mycket tyder på att även Lapplandsbeståndet numer är i tydlig minskning sett i ett längre tidsperspektiv och att utbredningsområdets östra gräns förskjuts allt längre västerut. Dock var 2010 ett gott lappmesår vid kusten i Vb och Nb.

(CHRISTER OLSSON)

Blåmes *Parus caeruleus*

Stor rörelse på blåmes har noterats på flera ställen under hösten. Som exempel kan nämnas att det 8–9.10 räknades totalt 8640 ex. str. på Horssten i Stockholms skärgård (Anders Haglund, Svante Söderholm, Anders Sennmalm m.fl.).

(THOMAS STRID)

Nötväcka *Sitta europaea*

Vb: Häckningar: Minst sex par häckade i år i Umeå (Gammlia, Östra gymnasiet, Backens kyrka och EFS Backen, Bölesholmarna samt vid reningsverket på Ön). Dessutom konstaterades häckning vid Kempegatan i Hörnefors och troliga häckningar rapporterades även från Tvärån och på Sofiehem i Umeå – men naturligtvis

är det verkliga antalet nu betydligt fler (rrk Vb).

Nb: 6 fynd av 8 ex. Piteå k:n 1.1–27.12. 4 fynd av 4 ex. Luleå k:n 20.4–10.12. 4 fynd av 5 ex. Bodens k:n 9.1–16.11 och 1 ex. Tervajärvi, Juhonpieti, Pajala k:n 10–24.10 (Kjell Patomella). Ingen säkerställd häckning gjordes under året, men bobygge påbörjades i Piteå (rrk Nb).

Hjd: Fynd under häckningstid: 19 fynd av 24 individer, utan högre häckningsindicer i för arten lämpliga biotoper, stärket intrycket av att nötväcken sedan några år har en fast och stabil stam i landskapet (rrk Hjd).

Jmt: Häckningar: 1 ex. föda åt ungar Handöl 5.6 (Yngve Larsson), 1 1K Färviken, Lit 23–28.6 (Gigi Sahlstrand, Göran Forsberg), 3 ex. (2 pull+1 ad) Åre torg (400m) 7.6 (Yngve Larsson), 2 pull Rannåstjärnen, Rannåsens naturreservat 2.7 (Kjell Nilsson) och 2 1KÖstbergsbodarna, Berg 2.8 (Ulf Gustafsson). Fynd i fjälltrakterna: 1 ex. Storulvåns fjällstation 3.4 (Johan Råghall), 1 ex. sj. Storvallen, Åre 8.4 (Matti Åhlund) och 1 ex. 2 km SSO Storvallen, Åre 9.4 (Matti Åhlund).

S Lpl: Häckning 9–10 i Lycksele lappmark. 2 ad + 3 pull Gammlplatsen, Lycksele 16.6 (Leif Bildström) och 2 ad. med föda åt ungar Nybruker, Lycksele 14.6 (Ulf Ricklund). I Luspnäset, Storumanen misslyckad häckning.

P lpm: Tio fynd av ca 12 ex. i Arvidsjaur k:n 22.4–31.12. Arjeplog k:n: 1 ex. Abaur 22.10–22.11 (Anders Gustafsson) och 1 ex. Mellanström 16.11 (gm Stefan Holmberg).

Lu lpm: 1 ex. Vuollerim 29.1 (gm Mats Karström), 1 ex. Gästgivarevägen, Vuollerim 13.10–29.12 (Håkan Gustafsson, Thereze Gustafsson m.fl.), 1 hona Vuollerim 22.10 (Mats Karström), 1 hona Lövgården, Vuollerim 22.10–12.11 (Mats Karström), 1 ex. Jokkmokk C 25.10 (gm Sonja Kuoljok) och 1 ex. Murjek 11–18.11 (gm Mats Karström). 6 fynd av 6 ex. (rrk N Lpl).

En av de snabbare och mer påtagliga förändringarna i positiv bemärkelse i den svenska fågelfaunan under senare år, är nötväckans påtagliga expansion i de nordligare delarna av landet. Från att ha varit en raritet (rasen *europaea*) ännu i början av 1990-talet, till att bli en stabil häckfågel tjugo år senare.

(CHRISTER OLSSON)

Fynd av rasen:

Sitta europaea asiatica

Nb: 1 ex. Måttsund 23.10–23.11 (Allan Bergström m.fl.) samt 1 ex. Övertorneå 18.11 (Tina och Torgny Karlsson gm Norrbottens rapportkommitté). Ej sedd i kust- och inlandet sedan 2007 (rrk Nb).

P lpm: 1 ex. Gullön, Storavan 3.1 (Stefan Holmberg, Lars Johansson) och 1 ex. Månsträsk, V Arvidsjaur 27.12 (Stefan Holmberg).

T lpm: 1 ex. Jukkasjärvi 10.10–26.11 (gm Lars Sandberg). Tre observationer i de norra Lappland är fler än under de senaste sju åren (rrk N Lpl).

Som så ofta när det blir invasionstendenser av denna ras är det i Nb och N Lpl som de märks av tydli-

gast. Dock kompliceras bilden av att rasen *europaea* numer kan ses även i dessa områden, med undantag för allra längst i norr. Det gäller att vara på sin vakt om man får syn på en nötväcka i norra Norrland!

(CHRISTER OLSSON)

Trädkräpare *Certhia familiaris*

T lpm: 1 ex. Institutet för Rymdfysik, Kiruna 3.12 (Rolf G Gustafsson). Fyndet är det femte för T lpm.

(THOMAS STRID)

Trädgårdsträdkräpare *Certhia brachydactyla*

(29/29–2/2)

Sk: 1 6K+ Alnarpsparken 1.1–26.2 (F) (Niklas Sterner m.fl.). 1 ex. sj. Södra Sockerbruksdammarna, Örtofta 13.5 (*Michael Tholin, Mikael Olofsson). 1 3K+ hanne ringm. Falsterbo fyr 12–13.4 (F) (Falsterbo Fstn, Arvid Löf, Kaj Örjan Svahn, Sophie Ehnbohm m.fl.).

Fågeln vid Örtofta sockerbruksdammar utmärker sig som det första inlandsfyndet i landet. Rimligtvis är det bara en tidsfråga innan arten etablerar sig som svensk häckfågel.

(DAVID ERTERIUS)

Pungmes *Remiz pendulinus* EN

Pungmesbeståndet i sydvästra Skåne var på samma nivå som i fjol, minst elva hannar och sju honor. Vid Krankesjön lyckades två häckningar som resulterade i tio ungar och innanför Lommabukten lyckades tre häckningar med 25 ungar som resultat. Även i Kristianstads- och Malmötrakten konstaterades häckningar eller bobyggande pungmesar. Sammanfattas pungmesåret i Skåne, är det ännu ett medelmåttigt år och den vikande trenden vid Krankesjön oroar. I övriga landet konstaterades en häckning vid Petgårde träsk på Öland och Landträskdammen vid Martebo på Gotland. I Småland, Halland, Närke, Västmanland och Värmland noterades bobyggande individer eller par. I Närke konstaterades alltså ingen häckning alls i år.

(KRISTOFFER NILSSON)

Sommargylling *Oriolus oriolus* EN

Sammanlagt rapporterades ca 187 sjungande gyllingar 9.5–14.8, varav ca hälften från Sk. Med reservation för dubbelräkning, förstås. Årets summa är dock förhållandevis hög och ligger väl över medianen 129 för perioden 1992–2010. Höstfynd (fr.o.m. 1.8) norr om Götaland och samtliga fynd i Norrland:

Upl: 1 1K Horssten 11.9 (Anders Haglund m.fl.).

Vb: 1 honf. Lövudden, Holmsund 9.10 (Jan Melander m.fl.).

Nb: 1 hanne Skäret, Alvik-/Ersnäsomr. 15.7 (Rolf G. Gustafsson).

(THOMAS PETTERSSON)

Isabellatörnskata *Lanius isabellinus* (14/14–0/0)

Komplettering 2007:

Bl: Fyndet på Utklippan 26–27.10 2007 konstaterades efter DNA-analys röra den centralasiatiska rasen *phoenicuroides*.

Kunskapen rörande gränserna för den utseendemässiga variationen hos ungfåglar av *phoenicuroides* och *isabellinus* är fortsatt bristfällig. Emellertid visade en sekvensering av mtDNA från en av de fjädrar som tillvaratogs i samband med ringmärkningen att

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Svartpannad törnskata *Lanius minor*, Barsebäcksmosse (Sk), 3 september 2010.

det rörde sig om rasen *phoenicuroides*. Sedan tidigare finns endast ett godkänt fynd av denna ras, en hona vid Beddinge strandhed i Skåne 26 maj 2004.

(DAVID ERTERIUS)

Svartpannad törnskata *Lanius minor*

Sex fynd gjordes under 2010, vilket ligger strax över medianen (5) för perioden 1992–2010:

Sk: 1 ad. hanne Bäste strandängar 29.8 (Arne Holgersson m.fl.). 1 2K+ Barsebäcksmosse 2–11.9 (Arne Holgersson m.fl.).

Gt: 1 hanne Holmhällar, Vamlingbo 1–6.6 (Matti Eriksson, Björn Lilja, Teet Sirotkin m.fl.).

Hl: 1 ex. Getterön 17.6 (Mikael Nord). Tionde fyndet i Hl.

Vg: 1 2K+ hanne Berg, Öxnevala 27.7–7.8 (Pekka Krop-
su m.fl.). Sjätte fyndet i Vg.

Upl: 1 2K+ hanne Lundbydiken, Angarnsjöängen 6.7
(Svante Söderholm m.fl.).

(THOMAS PETTERSSON)

Varfågel *Lanius excubitor*

Fynd av rasen:

L. e. homeyeri (6/6–1/1)

Dir: 1 ex. Brovall, Flinesjön 31.10–5.11 (F) (*Thomas
Möller, Lars Öhlén).

Utseendevariationen inom *excubitor/homeyeri* är
fortfarande otillfredställande lite känd. Hittills har
individer, liksom årets, med helt vita yttre stjärtpen-

FOTO: PONTUS GRÖNVALL

Rödhuwad törnskata *Lanius senator*, Glumslövs backar,
Landskrona (Sk), 27 juni 2010.

nor (T6 och T5), mycket ljus stjärtbas, allmänt lju-
sare kroppsoversida, stora vita handflator och breda
vita armbaser publicerats som *homeyeri*. I takt med
att kunskapen ökar kommer förhoppningsvis tyd-
ligare kriterier för goda *homeyeri* att utkristalliseras
och det är troligt att Rk framöver kommer att åter-
granska de svenska fynden.

(MATS WÆRN)

Rödhuwad törnskata *Lanius senator* (60/60–3/3)

Sk: 1 hona ssp. *senator* Ripa, Åhus 16.6 (F) (Anders Os-
carsson, *Jan Linder, Roine Strandberg, Peter Malm
m.fl.). 1 hona ssp. *senator/niloticus* (troligen *senator*)
Glumslövs backar 27–28.6 (F) (Gunder Jönsson, *San-
der Broström m.fl.).

Ång: 1 1K ssp. *senator/niloticus* (troligen *senator*) Bytjärn,
Häggdångers 5–6.9 (F) (*Leif Johansson, Pekka Bader
m.fl.).

Första fyndet för Ångermanland, och ett av de
nordligaste hittills i landet. Endast två nordligare
fynd föreligger, från vardera Västerbotten och Norr-
botten. Det kan även påpekas att detta var de första
observationerna i Skåne sedan 1991!

(DAVID ERTERIUS)

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes* NT

Fynd av rasen:

N. c. macrorhynchos

Öl: Observationer av nötkråka visande den östliga rasens
macrorhynchos karaktärer: 1 ex. Fyrträdgården, Ottenby
1.9 (Ottenby fågelstation m.fl.), 1 ex. rast. Fyrträdgår-
den, Ottenby 29.9 (Calle Ljungberg, Bill Andersson)
och 1 ex. Fyrträdgården, Ottenby 9.10 (Ottenby fågel-
station).

Gtl: 1 ex. Rivet, Sundre fig 7–8.9 (Per Smittberg, Josef
Andersson, Lars-Olof Jiveskog m.fl.).

Vrm: Endast ett fynd rapporterat av den smalnäbbade ra-
sen: 4 ex. Stadsträdgården, Karlstadsområdet 5.8 (Ro-
ger Jonasson).

Mpd: Observerad på ett flertal lokaler i och runt centra-
la Sundsvall, centrala Alnön, kring Fränsta och Ljunga-
verk, Stöde och Ånge samt på ytterligare några ställen. I
vanlig ordning dock inga konstaterade häckningar (rrk
Mpd).

Vb: Häckningar: Under året konstaterades två häckning-
ar, vid Brånsjön (Christer Laggår) och vid Grössjön
(Mats Strandberg och Nils Karlsson). **Höst:** Många få-
gelskådare upplevde att det var ovanligt gott om nötkrå-
kor som provianterade bland Umeås cembatallar un-
der hösten, och denna uppfattning får stöd av att anta-
let enskilda rapporter (451), vilket är det högsta hittills
(dock var antalet rapporterade individer något högre
2004). En uppåtgående trend börjar bli alltmer skönj-
bar. Samtliga observationer rör med största sannolikhet
den smalnäbbade rasen (rrk Vb).

Nb: Under häckningstid gjordes sju fynd inom Piteå
k:n, varav 1 ex. med föda åt ungar Hortlax 15.7 (Ste-
fan Lindberg), 1 häckning Böle, NV Öjebyn 20.7 (Jim
Sundberg), 6 ex. pulli/nyligen flygga Rognäs 23.7 (Per
Sandberg) och 2 ad. föda åt ungar Framnäs, Öjebyn
17.8 (Lars Sandberg). 5 fynd inom Luleå k:n. 9 fynd
inom Bodens k:n, varav 1 ex. bobygge Lillträsk, O Bo-
den 3.5 (Ulf Tenbäck), 3 ex. föda åt ungar Lövrönning-
en, S. Svartbyn 29.6 (Waldemar Berggren) och 1 ad.
föda åt ungar Åskogen, N Boden 10–13.7.

Hjd: 1 ex. Storsjö 17.10 (Marlene Åslund), 2 ex. Vem-
dalen 24–30.10 (Ulla och Göran Mann, Göran Sto-
rensten) samt 1 ad. Funäsdalen 7.12 (Bengt Wärensjö)

Jmt: En rejäl invasion österifrån inträffade under sensom-
maren. Från senare hälften av juli och framför allt i au-
gusti–september gjordes ovanligt många fynd, dessut-

om på många olika lokaler där arten vanligtvis inte observeras. Mestadels sågs bara enstaka eller max tre individer tillsammans, men en observation urskiljer sig rejält: Den 3 september såg Dan Fritzon i Undersåker inte mindre än 28 ex. ätandes i en tall (rrk Jmt)!

S Lpl: Första konstaterade häckningen i Ly lpm: 1 ad + 2 1K Näsudden, Malå 21.6 (Leif Bildström) I övrigt sågs ad. fåglar på tre lokaler i Ås lpm och en i Ly lpm under juni-juli.

N Lpl: 1 ad. Voutner 16.5 (Raymond Birkelund) var det enda fyndet under häckningstid. I övrigt observerad i P och Lu lpm företrädesvis under hösten.

Mager rapportering av en stam som ändå med all säkerhet är vital och expanderande alltjämt, inte minst i Vb och Nb. Invasionstendenser 2010 noterades endast i på Öland och i Jämtland.

(CHRISTER OLSSON)

Råka *Corvus frugilegus*

Som vanligt finns ingen heltäckande årlig bild av arten i landet. Heltäckande uppgifter finns från Gotland och Uppland. I övriga landskap saknas exakt antal par från flera viktiga kolonier. Rrk Skåne meddelar att populationen i de kommuner som inventerades under året är stabilt till något ökande. Anmärkningsvärd är situationen i Uppland.

Bl: I Blekinge har under året följande fynd indikerat möjliga häckningar, som mest 18 ex. Norje 9–23.5 (Thomas Nilsson, Kerstin Lindgren) samt 8 ex. Mörby 9.5 (Mats-Åke Persson). Arten häckade i landskapet 1995 och 2009 sågs 1 ex. med kvistar i näbben i februari.

Sm: 2 kolonier på Visingsö. Uppskattat antal var 50 par.

Öl: 4 råkkolonier, Örmöga, Borgholm, Mörbylånga samt Grönhögen. Detta år saknas uppgifter från Borgholm och Grönhögen. Följande fynd föreligger, 48 ad. besöker bebott bo Örmöga, Alböke 4.5 (Anders Larsson), 40 ex. besöker bebott bo Mörbylånga 8.5 (Tommy Carlström), 20 ex. bokesök Alböke 13.5 (Peter Bernövall) samt 10 ex. Köpingsvik 15.5 (Mats Axbrink, Bengt Allberg, Ingemar Marklund m.fl.). De tio råkor som observerades i Köpingsvik häckade troligen i Borgholm. Den öländska populationen är stabil eller möjligen svagt ökande.

Gt: Visby har 4 små kolonier med vardera 5, 7, 7 och 2 bon. Totalt var det 21 bon.

Vg: 8 kolonier varav 3 ofullständigt inventerade. Vid Tun fanns 2 kolonier en där 8 ex. sågs bygga och en där 90 fåglar noterades. Kring Långjum noterades i 2 kolonier 150 respektive 3 bon. Vid Flo kyrka fanns 4 bon. Vid Åsenkorset och i Vara (minst 2 kolonier) har endast överslagsräkningar gjorts.

Upl: 11 kolonier med endast 370 par, vilket är en bottennotering i Upplands Ornitologiska Förenings regelbundna uppföljning av arten sedan 1980. Av dessa 370 bon spoliades 29. Arten har minskat med cirka 30 %

sedan 2008 och drygt 70 % sedan 1990. Rrk Uppland uppger genom Rickard Fredriksson: "Som ett led i att begränsa den vikande utvecklingen har samarbetet med Uppsala kommun utökats. Målsättningen har varit att balansera bakomliggande och svärpåverkade orsaker till nedgången genom att i möjligaste mån skydda befintliga och potentiella framtida häckplatser".

P lpm: Tionde fyndet i lappmarken. 4 ex. Abborrträsk 26.4 (Stefan Holmberg).

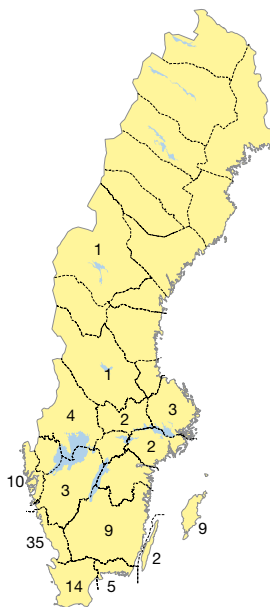
(HENRIK LERNER)

Kråka *Corvus corone*

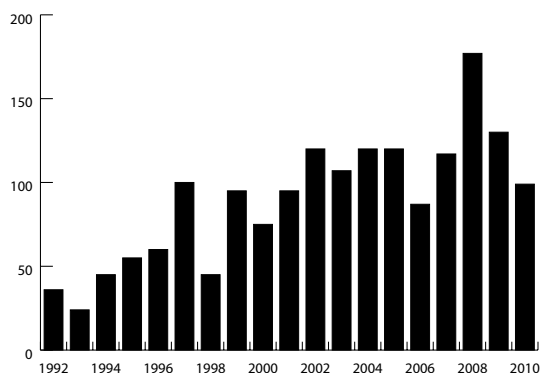
Fynd av rasen:

C. c. corone

Totalt 99 ex. är tillsammans med 2006 års 87 ex. de lägsta årssummorna under den senaste tioårsperioden. Hur många exemplar som verkligen är inblandade är närmast en bedömningssak, och förmod-

"Svartkråka" *Corvus c. corone* i Sverige 2010.

Rapporterade "svartkråkor" *Corvus c. corone* i Sverige 1992–2010.

ligen skiljer sig bedömningarna mellan olika landskap.

I år hade Halland den högsta årssumman, 35 ex. Både i Skåne (14 ex) och på Öland (endast 2 ex!) tycks en markant minskning ha skett jämfört med närmast föregående år.

Tidigare nedgångar (exempelvis till 2006) har korrelerats till stränga vintrar, och det ligger nära till hands att göra denna koppling även år 2010.

För första gången den senaste tioårsperioden saknas fynd från Norrbotten.

Intressanta kommentarer från Rrk:

Bl: Fågeln på Utklippan var mycket orädd och gick att komma mycket nära. Den ringmärktes dessutom 25.4. Junifågeln på Utlängan var ringmärkt, och visade sig vara samma individ som ringmärktes vid Ottenby, Öland ett par veckor tidigare, nämligen 25.5 (Svalan).

Öl: Efter att antalet svartkråkor på Öland i decennier har pendlat mellan 10–15 individer årligen sågs bara två i år.

Jmt: 1 ex. rast. Sikås 23...24.4 (Robert Jansson, Gunnar Kvarnlöf m.fl.). Jämtlands andra fynd av den svarta rasen av kråka. Intressant är att även den första svartkråkan upptäcktes i Sikås 24–25.4 1999. Nästan på dagen elva år sedan alltså!

Tillägg 2008:

Dlr: 1 ex. Brovall, Flinesjön, Hedemora 11–12.3 samt 18.3 (Urban Grenmyr, Birgitta Rune, Thomas Möller resp. Kalle Bergström).

Tillägg 2009:

Dlr: 1 ex. Kyrkbyttjärn, Falun 28.5 2009 (Anders Carlberg, Håkan Persson, Roland Thuvander).

(FREDRIK FRIBERG)

Corvus c. corone x *C. c. cornix*

Fynd av rashybrider görs nästan årligen och dessa härstammar ofta från hybridhäckningar i landet. Detta år har rapporter inkommit från Skåne, Blekinge och Småland. Se intressanta kommentarer från respektive rapportkommitté nedan.

Sk: På Falsterbonäset gjordes observationer av 2–3 ex. (flera observatörer). Övriga rapporter var 1 ex. Båstad 16.3 (Mikael Haraldsson), 1 ex. Revingefältet 1.4–5.6 (Olof Jönsson m.fl.), 1 ex. Spillepeng 11.4 (Kaj Örtjan Svahn, Sissel Sjöberg), 1 ex. Gröna jaktstugan, Foteviken 16.4–27.9 (Johan Lorentzon m.fl.) och 1 ex. Lundåkrabukten 3.5–2.11 (Anders Jönsson m.fl.)

Bl: 1 ex. Uttorp 28.3 (Linus Almqvist, Lars-Gunnar Lundquist).

Sm: 1 ex. rast. Kalmar 29.3 (Tobias Berger).

Sm: En samhäckning av grå kråka och svartkråka verkar ha ägt rum i Kalmartrakten eftersom de båda fåglarna som sågs i Kalmar 19.8 (Mats Ranebo) verkar ha varit årsungar. Övriga fynd som förmodligen rör sig om samma fåglar: 1 ex. Malmfjärden, Kalmar 8.10 (Dan Fren-

din). 1 ex. Kalmar 19.10 (Harald Persson). 2 ex. Kalmar 23.10 (Harald Persson). 2 ex. Stadsparken, Kalmar 3.12 (Göran Andersson). 1 ex. Slottsfjärden, Kalmar 3.12 (Mats Ranebo). 1 ex. Kalmar 19.12 (Mats Ranebo).

(THOMAS STRID)

Rosenstare *Sturnus roseus*

Åter ett klenst år för rosenstare i Sverige med endast sex fynd. Bland årets fåglar sticker Norrbotten ut med fynd av två adulta fåglar under sommaren.

Sk: 1 ex. 1K, Gärds Köpinge, Kristianstad k:n, 25–26.10 (Jan Videvik m.fl.). Ett fynd under året är normalt i ett längre perspektiv, men ganska lågt under 2000-talet. Att fynd helt saknas från Falsterbohalvön under hösten är numer ganska ovanligt.

Boh: 1 ex. 2K Metesten, Harestad, 29.5–3.6 (Tomas Aronsson, Maria Aronsson, Peter Strandvik, Peter Hvass). Elfte fyndet i Bohuslän, det första sedan 2005.

Dlr: 1 ex. 1K Noret, Mora 27.9 [F] (Lars Hansson, Cecilia Fahlén, Per Lif m.fl.) Den följde sedan med en storflock till Färnäs, Mora där den sågs 28–30.9 (Thomas Möller m.fl.) Sjätte fyndet i Dalarna.

Ång: 1 1K rast. Rodervägen, Bonäset, Örnköldsvik 18.9 (Andreas Gustavsson). Landskapets tredje fynd.

Nb: 1 ad. Södra Niemiholm, SO Niemisel 9.6 (F,V) (gm Anna Andersson). 1 ad. Moråsen, Boden 11.8 (Ulf Tenbäck).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Pilfink *Passer montanus*

Ås lpm: 1 par fick ungar Vilhelmina (Isak Vahlström och Inga Olofsson).

Andra säkra häckningen i Åsele lappmark.

(THOMAS STRID)

Gulhämpling *Serinus serinus* **VU**

Arten håller ställningarna i Skåne med sju revir i NO, 5–6 par i Kiviksområdet, ett revir i Albäcksskogen, ett revir vid Beddingstrand samt sju revir i Ystadtrakten. Utöver dessa finns åtskilliga observationer från andra områden under häckningstid, men av mer tillfällig karaktär. Vid Nabben i Falsterbo sträckte fem individer under hösten (Nils Kjellén m.fl.).

Antal individer i övriga landet: Bl (16), Sm (4), Öl (14), Gtl (7), Boh (2), Ög (2), Srm (1), Upl (2), Dlr (1), Vb (1).

(KRISTOFFER NILSSON)

Steglits *Carduelis carduelis*

Hjd: 1 ex. Linsell 11–13.4 (Göran Östh). Tionde fyndet i Härjedalen.

P lpm: 1 ex. Abborrträsk 25.4 (Stefan Holmberg, Liselotte Bergström m.fl.). 1 ex. Svedjan, Glommerträsk

9.5 (Monica Berggren). 1 ex. Arjeplog 8.12 (Marie Olsson). 1 ex. Arvidsjaur C 3–31.12 (Lester Lundström, Stefan Holmberg m.fl.). 4–7 fynden för P lpm. Sågs senast 2006.

(FREDRIK FRIBERG)

Hämpling *Carduelis cannabina* **VU**

Ås lpm: 1 hane Saxån, Klimpfjäll 23.6 (Karin Gällman)
Sjätte fyndet i Åsele lappmark.

Lu lpm: 1 hona Vuollerim 22.4 (gnm Mats Karström).
Sjunde fyndet för Lu lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Vinterhämpling *Carduelis flavirostris* **EN**

Inga häckningar konstaterades under året, men ungfåglar ringmärktes under sommaren i Abiskoområdet som indikerar häckning.

Fynd under häckningstid:

Hjd: 1 par Helagsområdet 15.6 (Matthis Kaby, Ulrika Kaby), max 10 ex. Mittåkläppen 18.6–19.7 (Håkan Persson, Stefan Borg, Anders Carlberg m.fl.), 1 ex. Kesusjön, Storsjö 28.6 (Hans Bohlin, Ann Charlott Thomsson).

T lpm: 4 ex. Björkliden 26.6 (Thomas Möller, Dennis Nyström m.fl.), 4 ex. Kärkevagge 26.6 (Daniel Lindberg) var högsta antalet därifrån, 4 2K+ och 4 1K ringm. Latnjajavri 26.7–6.8 (Ulf Molau), 15 ex. Latnjajavri 25.7 (Ulf Molau) var annars högsta antalet därifrån.

Anmärkningsvärt fynd:

Boh: 40 ex. Medholmarna, Hakefjorden 31.8 (Håkan Aronsson). Detta är det första augustifynd som gjorts i Bohuslän, enligt Svalan, och det är ungefär en månad tidigare än när de första vinterhämplingarna brukar dyka upp.

(KRISTOFFER NILSSON)

Snösiska *Carduelis hornemanni*

En häckning konstaterades i år i Lycksele lappmark. Utöver denna gjordes flera fynd under häckningstid. Senast snösiskan konstaterades häcka i landet var 2008.

Konstaterad häckning:

Ly lpm: 1 par med nykläckta ungar Kaissats sydsluttning, Gaisatj, Sorsele 13.6 (Emmanuel Naudot)

Fynd under häckningstid:

Lu lpm: 1 par byggde bo Risem-Autajaure, Gällivare 13.6 (Rüdiger Kasche), 2 par Tarraluoppal, Padjelanta NP 17.6 (Jacob Rudhe, Jon Jörpeland, Rasmus Elleby), 1 ad. hane Muddusluoppal, Norra Muddus NP 22.6 (Musse Björklund, Jörgen Fritzson, Ove Klein).

T lpm: 1 par + 1 2K Tavvavuoma, Kiruna 23.6 (Patrik Åberg m.fl.), 1 ad. hane sj. Björkliden stn., Kiruna 28.6 (Anders Wirdheim), 1 sj. Abisko Östra stn., Ki-

runa 30.6–2.7 (Ragnar Gustafsson, Brita Gustafsson m.fl.), 1 ad. hane Vassijaure stn., Kiruna 1.7 (Lars Andersson), 3 ad. Kebnetjåkka, Kiruna 7.7 (Patrick Åström), 1 par Kiruna 7.7 (Patrick Åström), 1 ex. Badusdievva, Kiruna 12.7 (Patrick Åström), 1 1K+ Jiebrenluokta, Torneträsk, Kiruna 24.7 (Patrick Åström).

(KRISTOFFER NILSSON)

Ökentrumpetare *Bucanetes githagineus*

(7/7–1/1)

Öl: 1 hane Ölands södra udde 6–8.7 (F) (Jens Ståhlberg, *Krister Nordin, Bosse Carlsson, Douglas Gustafsson m.fl.).

FOTO: BOSSE CARLSSON

Ökentrumpetare *Bucanetes githagineus*, Ölands södra udde (Öl), 7 juli 2010.

Ny art för Öland. Efter första observationen år 1966 gjordes ett fynd i början på 1970-talet, och sedan dröjde det ända till år 2001 innan nästa fynd gjordes. År 2005 berördes landet närmast av en smärre invasion då hela fyra olika fynd gjordes (varav tre på Gotland!). Vad denna kraftiga ökning beror på kan man spekulera kring, men kanske hänger den ihop med klimatologiska förändringar inom artens naturliga utbredningsområde.

(DAVID ERTERIUS)

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Bändelkorsnäbben visade inga större rörelser under året och inflödet under hösten var i princip obefint-

ligt. Totalt hamnar årets summa på omkring 230 individer vilket är i nivå med 2006.

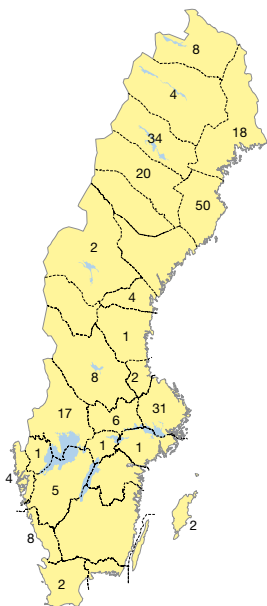
(KRISTOFFER NILSSON)

Tallbit *Pinicola enucleator* NT

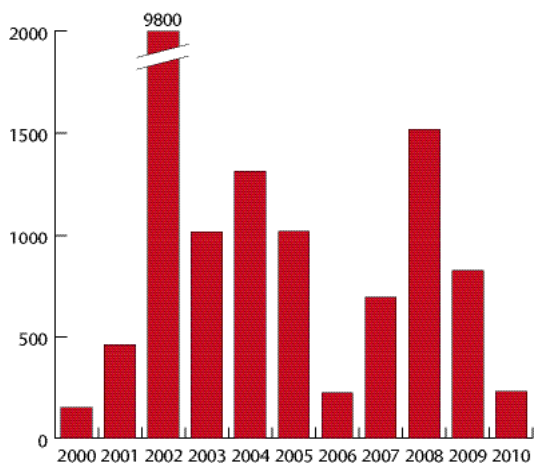
Fynd med häckningsindikationer:

Nb: Kustfynd: En 2K hanne sj. Junkön, Luleå skg. 15.5 (Mattias Nordlund). Inlandsfynd: 1 ad. hanne sj. Överkalix k:n 3.6 (Curt Carlqvist), 1 par Tervajärvi, Juhonpieti 5.6 (Kjell Patomella), 1 par Pilkasaajo 5.6 (Kjell Patomella), 1 hanne sj. + 1 par Kursulehonvuoma 5–6.7 (Rolf G Gustafsson) och 1 hona varnande Kursulehto 6.7 (Rolf G Gustafsson).

Jmt: 1 sj. Östbergsbodarna, Berg 5.4 (Björn Gustafsson),

Antal rapporterade bändelkorsnäbbar *Loxia leucoptera* i Sverige 2010 (hela året).

Rapporterade bändelkorsnäbbar *Loxia leucoptera* i Sverige 2000–2010.

1 ex. sj. Färviken, Lit 25.6 (Gigi Sahlstrand) samt 1 ex. Häbbersvattnet/Buvriejaevrie, Hotagens naturreservat 27–28.7 (Patrik Sandgren).

S Lpl: 6 ex. Dorotea k:n 30.7–2.8 (Iva Jacobsson) och 2 ex. Tjulträsk forskningsstation, Ammarnäs 19.8 (Åke Lindström).

P lpm: 1 ad. hanne sj. Änamus, Arjeplog k:n 7.6 (Curt Carlqvist), 1 ex. Fiskträsk 20.6 (Musse Björklund) och 1 par Gåppelgias, Arjeplog k:n 24.6 (Rolf G Gustafsson).

Lu lpm: Sju fynd av elva ex. i Jokkmokk k:n under häckningstid 2.6–5.7. Fyra fynd av fem ex. i Gällivare k:n 8–24.6.

T lpm: 2 par Nukutusvaara, Kiruna 18.5 (Åke Persson), 1 ad. hanne sj. Karesuando 2.6 (Curt Carlqvist), 1 par Ounistunturi 19.6 (Johan Moberg), 1 par och 1 hanne Pälletjtajtjajure, standardrutt 30J2h 30.6 (Mattias Nordlund) samt 2 ex. Renvaktarstugan norrut, Jiebrenjohka N Torneträsk 2.7 (Niklas Lönnell, Jan Edelsjö).

Tallbiten för som regel ett diskret liv under sommarmånaderna i sina nordliga gammelskogar. Mycket litet är känt om beståndsfuktuationer och förändringar av utbredningsområdet. Besökare sommartid i den nordliga taigans bortglömda vrår ombedes därför hålla framför allt öronen öppna efter tallbitens diskreta kontaktläten.

(CHRISTER OLSSON)

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

Vb: Vinter: I slutet av 2009 tycktes landskapets enda stenknäck vara en ensam fågel som sågs på flera platser i Skellefteå. Förmodligen samma fågel sågs även i slutet av januari på ett par platser (Erik Normark). Den 16.1 sågs dock något oväntat plötsligt en flock på hela 10 ex. i Ursviken (Lars-Sune Nyström). Sommar: under apr–jun observerades stenknäckar som vanligt framför allt i grönområden i Umeå och Skellefteå. Förmodligen rör rapporterna runt 35 ex. fördelade över Skellefteå, Bergsbyn, Mora (sydost Burträsk), Bjuröklubb, Holmön, Obbola och Umeå. I juni sågs fåglar endast vid Rovön, Skellefteå samt vid Baggböle, Umeå. Enda julifyndet rör 3 ex. på Bölesholmarna, Umeå 2.7 (Andreas Garpebring). Höst: enstaka fåglar på flyttning sågs i Umeå, på Lövöudden och på Holmön under perioden 8–18.9 (Lars Edenius, Christer Olsson, Micael Jonsson m.fl.), dessutom sågs 4 ex. i Holmö by 5.11 (Jacob Rudhe, Sven Gustafsson). 7.11 upptäcktes en stenknäck i Skellefteå som stannade året ut och in på det nya året (rrk Vb).

Nb: Fynd i kustlandet: Fyra fynd 7 ex. Piteå k:n 17.1–2.11. Fem fynd sju ex. Luleå k:n 12.4–26.9. Inlandsfynd: 1 ex. Kisträsk, Älvsbyns k:n 16.6 (Lars Berggren) och 1 ex. Bodbäcken, Älvsbyns k:n 23–29.12 (Simon Granberg). Fyra fynd av fem ex. Bodens k:n 23.4–8.10, därav 1 par vid Garnisonsmuseet (Monica Niemelä, Tage Englund).

Hjd: En hona Storsjö 9.4–1.5 (Stig Öhman, Kent Moén, Emil Moén, Eva Moén) och 1 hanne Skärsjövålen, Sånfjället 18.6 (Kurt Skutberg).

Jmt: 1 ex. Strömsund 15.4 (Lars Bruks). 1 sj. Strömsund 10.6 (Tor Persson), 1 ad. och 1 1K Ammer, Ragunda 14.7 (Martin Amcoff), 1 ex. Enafors, Åre 16.10 (gm rrk Jmt) samt 1 ex. Östersund 17.10 (Pontus Wennesjö).

P lpm: 1 ex. Ringletsjöarna, Arvidsjaur C 5–14.5 (Anders Gustafsson, Lars Johansson), 1 ex. Svedjevågen, Glommerstråk 13.6 (Lennart Wigenstam) och 2 ex. Laisvalls by 21.6 (Mattias Nordlund).

T lpm: 1 hanne i fågelmatning Abisko V. 13.6–18.8 (Benny Modig).

Den ena fågeln i Laisvall matade den andra. Fågeln som matades tiggde intensivt och bör därför ha varit en ungfågel. Fynden i P lpm är de 12–14:e. Sågs senast i T lpm 2008 (rrk N Lpl).

Efter att ha intagit Nb tycks nu Jmt stå i tur att få glädjen att hysa stenknäcken som etablerad häckfågel. Därefter återstår bara våra lappmarker. Vem hade trott det för ett halvsekel sedan, då nordgränsen gick vid Dalälven!

(CHRISTER OLSSON)

Sångsparv *Melospiza melodia* (0/0–1/1)

HI: 1 ex. ringm. Nidingen 28.5–1.6 (F) (*Anders Magnusson, Mikael Käll, Claes Lööv m.fl.).

Ny art för landet och en ganska oväntad sådan, då den knappt anträffats i våra grannländer. Ett godkänt fynd finns från Norge, men annars är det Storbritannien som står för flest fynd. Där hade sju fynd gjorts fram till och med år 2006. Arten häckar i södra Kanada, norra samt västra USA samt längs nordamerikanska västkusten, från Alaska till Mexico ner till centrala Mexico. Likt de flesta andra nordamerikanska tättingar har troligtvis det stora flertalet av de sångsparvar som påträffats på vår sida Atlanten anlänt föregående höst som ungfåglar för att sedan övervintra och flytta norrut påföljande vår.

Fågeln på Nidingen var sannolikt 2K baserat på ett flertal detaljer i fjäderdräkten. Det är dock ett välkänt faktum bland amerikanska ringmärkare att arten kan vara notoriskt svår att åldersbestämma även i handen, och utifrån detta väljer Rk trots allt en försiktig linje och lämnar åldersbestämningen därhän. Ett flertal raser är beskrivna, men att rasbestämma individer utanför det gängse utbredningsområdet anses allmänt vara mycket svårt.

(DAVID ERTERIUS)

Häcksparv *Emberiza cirrus* (1/1–1/1)

Öl: 1 3K+ hanne ringm. Ölands södra udde 9.5 (F) (Aron Edman, Simon S. Christiansen, Stefan Morell m.fl.).

Ny art för Öland och andra fyndet i landet. Det första fyndet var en sjungande hanne på Torhamns udde i Blekinge 31.5–7.6 år 2008. Gissningsvis har även årets fågel nått oss genom förlängd flyttning.

(DAVID ERTERIUS)

Ortolansparv *Emberiza hortulana* VU

Sm: 3 ex. permanent revir Vesslö 2.5–22.6 (Henric Jennersjö, David Gustavsson m.fl.).

Nrk: Fynd utanför kärnområdet vid Kvismaren samt häckningsobservationer: 1 ex. sj. Ullavi, Sköllersta 9.5 (Erik Törnvall), 1 hanne Babelsvägen 2, Sköllersta 14.5 (Per Karlsson Linderum), 1 sj. Sänna, Harge 22.5 (Ronnie Lindqvist), ett varnande par Åsen 415, Kvismaren 1.6–15.6 samt 1 ex. varnande samma lokal 23.7 (Lars

FOTO: UNO UNGER

Sångsparv *Melospiza melodia*, Nidingen (HI) 28 maj 2010.

Johansson), 1 ad. med föda Husön, Kvismaren 18.6 (Jan Rees, Nina Rees) samt ett par med föda Sörön, Kvismaren 29.6 (Leif Jern m.fl.). I Kvismareområdet noterades sammanlagt cirka 11 sjungande hannar under maj och juni. Häckning konstaterades på två lokaler, Husön och Sörön, där vuxna fåglar sågs med föda åt ungar. Ytterligare två ströfynd av sjungande hannar ger sammanlagt 13 sjungande hannar under året, vilket är färre än 2009 (17 ex.) men fler än 2008 (knappt 10 ex.). Även om ortolansparven inte kan anses vara svårinventerad finns det gott om lokaler som kan hysa häckande fåglar, men som kanske inte besöks av den näringska skådarkären. Det framgår också av resultatet från 2009 då mer riktade inventeringsinsatser i Kvismaren resulterade i den högsta noteringen på flera år (13 ex.) (rrk Nrk).

Srm: Från våren finns rapport om sex sjungande fåglar från tre olika lokaler. Som mest rapporteras fyra sjungande fåglar från Sofiebergssåsen, Eskilstuna 9.5 (Yonas Eriksson) och 23.5 (Janne Oldebring). Övriga obsar av sjungande fåglar var: 1 ex. 1 km NO Svarthäll, Kungsör 8.6 (Ralf Lundmark) och 1 ex. Vävle gård, Sörfjärden, Mälaren, Eskilstuna 30.5 (Clas Hermansson). Tyvärr är det antagligen bara en tidsfråga innan denna art försvinner som häckfågel inom rapportområdet (rrk Srm).

Upl: Den hoppigivande svagt positiva trenden från föregående år höll i sig även detta år. Minst 65 revirhävande fåglar rapporterades under perioden 27.4–15.6. Detta är 30 fler än 2009! Visserligen kan en och annan av de sjungande fåglarna ha varit förbipasserande, rastande individer, men trots det förefaller det som om beståndet har ökat eller åtminstone håller ställningarna. Den kommunvisa fördelningen av sjungande hannar var: Enköping 48, Uppsala 8, Norrtälje 6, Heby 1, Tierp 1 och Östhammar 1 (rrk Upl).

Vstm: 39 sjungande hannar har rapporterats med följande kommunvisa fördelning: Västerås (11), Köping (8) Kungsör (17), Sala (1), Surahammar (1) och Ludvika(1). Under året gjordes en inventering av arten i landskapet (rrk Vstm).

Dlr: Inga konstaterade häckningar, men flera platser hyser troligen häckande. Kommunvis fördelning: Hedemora: 1 sj. Sörbo, Hovran 14.5 (Gunnar Nyström). Säter: 1 sj. hanne Oråsen 20.5 (Stig-Åke Svenson) och 2 sj. hannar Flygfältsrakan, Gustafs 28.5 (Conny Trogen). Ludvika: 1 hanne sj. Hörksbyn (Vstm), Grängesberg, Ludvika 23.5 (Bertil Rahm). Borlänge 4 sj. hannar Flygfältsrakan, Övre Svärdsjö 3.5–28.6 (Conny Trogen, Erik Björkbacka m.fl.). Falun: 1 ex. Österbyn, Svärdsjö 14.5 (Olle Ekman). Malung-Sälén: 1 hanne Flygfältet, Malung 12–14.5 (Börje Dahlén, Hans-Erik Eriksson, Sonja Olsson m.fl.). Leksand: 1 ex. Limå bruk, Siljansnäs 29.5 (Kent-Ove Hvass, Clas Hermansson). Mora: 1 sj. Risåkern, Färnäs 14.5 (Magnus Strömberg) och 1 sj. Bergkarlås, 16.5 (Christina Jönsson). Orsa: 1 sj. 3.5 samt 2 ex. Lindänet 5.5 (Lars Hansson), 2 sj. Hornberga 29.5–8.7 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén, Lena Pettersson) och 1 sj. Grönklitt 10.7 (Lars-Göran Hansson).

Gstr: 2 par Toretorp, Storvik 14.5–8.6, varav det ena konstaterades häcka (Magnus Åström, Jörgen Toivanen m.fl.). Övriga fynd: 1 sj. Eggegrund 22.5 (Martin Alexandersson, Marcus Bergström, Helena Persson m.fl.) och 1 ex. Vall, Torsåker 2.8 (Peter Ahlin).

Hls: 18 sj. hannar har rapporterats under året (rrk Hls).

Ång: Ortolansparven synes föra en jämn nivå som sparsam häckfågel. Ca 30 rapporter om sjungande fåglar på ca 20 lokaler är sålunda en normal fyndbild. Inga säkra eller troliga häckningar rapporterades (rrk Ång).

Vb: Sammantaget rapporterades runt 90 sj. hannar från 66 platser spridda över hela landskapet. Tre häckningar konstaterades: vid Bjännsjön öster om Botsmark samt två vid Hägnberget i Sibirienområdet (Niklas Lindberg).

Nb: Kustlandet: Observerad perioden 13.5–14.8 enligt följande: 20 fynd av 29 ex. i Piteå k:n, 14 fynd av 22

ex. i Luleå k:n och 2 fynd av 2 ex. i Kalix k:n. Inlandsfynd: Tre fynd av fyra ex. i Älvsbyns k:n samt elva fynd av 15 ex. i Bodens k:n. Totalt 50 fynd av 72 ex., vilket är något färre fynd än föregående år. Liksom då saknades fynd från flera kommuner i Norrbotten (rrk Nb).

Jmt: Inte ett enda fynd! Vad har hänt (rrk Jmt)?

S Lpl: Enstaka sjungande hannar från tre lokaler i Ly lpm, i övrigt ett fynd (rrk S Lpl).

P lpm: 1 sj. Södra Sandträsk 8.6 (Stefan Holmberg). Åttonde fyndet för P lpm.

Lu lpm: 1 sj. Messaure 13.6 (Kjell Wägberg) och 1 sj. Snosudden 21.6 (Lars Sundberg). Endast tre fynd totalt i N Lpl illustrerar artens kräftgång.

Sedan ortolansparven kom med i fågelrapporten för cirka tio år sedan har den hunnit försvinna som

FOTO: LARS-GUNNAR LUNDQUIST

Bergortolan *Emberiza buchanani*, Utlängan (Bl), 2 juni 2010.

häckfågel från Ög och Vrm. Näst på tur tycks Srm stå. Se även kommentaren från Jmt! Vi får ta vara på den lilla ljusglimt som hittas i rapporteringen från Nrsk och Upl.

(CHRISTER OLSSON)

Bergortolan *Emberiza buchanani* (0/0–1/1)

Bl: 1 2K trol. hanne Utlängan 2.6 (F) (*Lars-Gunnar Lundquist).

Ny art för landet, och en ganska oväntad sådan. Av datumet att döma har den gissningsvis anlänt som förlängd flyttare från sydost. Arten häckar som närmast i östra Turkiet och övervintrar huvudsakligen i Indien. Utanför Västra Palearktis sträcker sig ut-

bredningsområdet från Iran bort till Altai och västra Mongoliet. Sedan tidigare finns åtminstone tre godkända fynd i Europa från vardera Holland, Tyskland och Finland. Dessa tre fynd är samtliga från oktober, till skillnad från det svenska. Fågeln uppvisade en tydlig ruggningsgräns mellan fräscha inre större täckare med svarta centra samt rosttonade kanter, och äldre mer slitna yttre större täckare med brunare centra och mer beigevita kanter. Enligt dagens kunskap ruggar adulta bergortolaner komplett på hösten, medan åtminstone vissa fjolårsfåglar har en partiell vårruggning. Tre raser finns beskrivna, men Rk anser att den befintliga dokumentationen av fågeln på Utlängan är otillräcklig för ett ställningstagande i frågan.

(DAVID ERTERIUS)

Videsparv *Emberiza rustica* NT

Boh: Ett ex. Tanums-Rörvik, Grebbestad 3.4 (Gunnar Andersson). Tidigare fynd är gjorda i april (1), maj (1), sept (2) och okt (1) (rrk Boh).

Srm: 1 ex. Hålstorp, Katrineholm 11.9 (Lars Davner) och 1 ex. sträckande S Värskälkullen, Gripensnäs, Ålspångaviken, Långhalsen, Flen 10.10 (Per Flodin, Andreas Grabs).

Rapporterna från videsparvens norrländska häckningsområden har i en rasande snabb takt gått från att vara lätt pessimistiska till att bli närmast nattsvarta. Minskningen har skett så snabbt och över så stora områden att även många lokala kännare av fågelfaunor i de norra delarna av landet inte hunnit hänga med i svängarna. Så tyvärr, alla ni som vill se denna fina fågel i de södra delarna av landet: Förvänta er klart kärvarer tider . . .

(CHRISTER OLSSON)

Dvärgsparv *Emberiza pusilla* VU

Minst en häckning konstaterades under året och utöver den även en del observationer under häckningstid. Anmärkningsvärt få fynd gjordes i Norrbotten.

Konstaterad häckning:

Lu lpm: 2 ex. med föda åt ungar Luspebryggans hpl., Stubba NR 19.7 (Bernt Carlsson, Elisabet Carlsson).

Fynd under häckningstid:

Nb: 2 sj. hannar Kaivosjängkä, V Juoksengi 8.6–10.7 (Mats Bergquist, Tomas Berlin m.fl.).

P lpm: 1 hane sj. Uttermyran, Arv k:n 8.6 (Stefan Holmberg). 7:e fyndet i Pite lappmark.

Lu lpm: Max 2 ad. Luspebryggans hpl., Stubba NR 7.6–10.7 (Anders Sennmalm, Percy Fredriksson m.fl.). 1 ex. sj. Vuosmajäcka utflöde, Luspebryggan, Stubba NR 10.6 (Ragnar Alm, Kerstin Lundström). 1 hane sj. Lai-

taure 18.6 (Per Österman, Hasse Österman). 1 hane sj. Rapaälvens delta 24.6 (gnm Mats Gärling). 4 ex. Luspebryggans hpl., Stubba NR 18.8 (Rolf Segerstedt). **T lpm:** 1 ex. sj. Abisko 25.6 (Thomas Möller, Dennis Nyström).

Fynd utanför häckningstid: Sk (1), Gtl (1), Vg (1), Upl (2), Vb (3).

Vinterfynd:

Vg: 1 ex. Eklanda skog, Mölndal 5–31.12 (Per-Anders Svensson m.fl.)

(KRISTOFFER NILSSON)

Svarthuvad sparv *Emberiza melanocephala*

(33/33–3/3)

Hl: 1 hane ringm. Nidingen 22.5 (F) (Dennis Kraft, Björn Nordén).

Öl: 1 hane Skärlöv 1.6 (F) (*Donát Hullmann m.fl.).

Gtl: 1 hona Fyrbyn, Gotska Sandön 14.6 (*Johan Stållberg).

Tre fynd under ett och samma år är ovanligt många, och nästan i klass med toppåret 1984, då fyra fynd gjordes. 1980-talet är det decennium med hittills flest fynd (11), men nästan lika många gjordes under såväl 1990-talet (8) som 2000-talet (8). Juni är en klassisk tid för arten, och ca 47 % av de hittills 36 godkända fynden härrör från denna månad. Maj månad står för ca 39 % av fynden.

(DAVID ERTERIUS)

Kornsparv *Emberiza calandra* EN

I Skåne noterades tio säkra häckningar av kornsparv samt ytterligare sju par där inte häckning kunde säkerställas. Dessutom häckade ett par i Halland, vilket inte skett sedan 1970-talet. Tyvärr uteblev häckning på Öland, där ett par häckade 2009. Nedan redovisas utdrag ur berörda RRK:s texter.

Sk: Vinteransamlingen på utfodringsfältet vid Hammar, öster Ystad var storstilad. Den 21.12 2009 noterades ca 300 kornsparvar i två flockar (Kurt Ivarsson). Ytterligare en flock på 115 ex. sågs vid dammen i Käseberga 3.1 (Niclas Winqvist). I sydvästra Skåne uppehöll sig en flock på 11 ex. vid gården Hovbacka, nära Knösen, Skånör (Peter Öhrström).

Tyvärr blev sommaren 2010 inte den fortsatta häckningsframgång som man skulle kunna tänka sig med utgångspunkt från den lyckosamma häckningen sommaren 2009 och ansamlingen av arten vid vinterfälten.

Till skillnad mot 2009, då 26 honor sågs matande ungar i sydöstra Skåne, kunde man inom kärnområdet 2010 endast notera 10 par med matande hona. Dock uppehöll sig ytterligare 7 par i lämplig/möjlig häckningsbiotop utan att häckning kunde konstateras.

Totalt fanns nu i sydöstra Skåne 49 fåglar, fördelade

på 32 hannar och 17 honor. Antalet ensamma revirhävande hannar var 15, mot 5, 2009 (Kurt Ivarsson).

Mest lyckosamma var kornsparven i tre områden på Österlen. I samtliga fanns 2010 ännu kraftledning kvar som möjliggjorde bra utsiktsplats för hanarna. Fyra par fick ut ungar vid Ingelstorp i väster, tre vid Grimshögsvägen i Löderup och lika många norr om Hagestad mosse.

Det klassiska området vid Hammars by blev utan häckande par, endast två ensamma revirhävande hannar noterades (Kurt Ivarsson).

Glädjande nog var att även västra Skåne återigen hade ett häckande par. Vid Böstes strandängar, väster Smygehuk, kunde Mattias Ullman 22.7 iakttä ett kornsparvpar med två ungar.

Av årets tio häckningar i området öster Ystad var fyra i korn, en vardera i vete, ärtor, sockerbetor och naturbetesmark. Två matande honor hade ungar i oklar gröda.

Inför vintern 2010–2011 finns vid Hammar ett otröskat fält med blandsäd och solros på 2,8 hektar.

Sm: 1 2k+ hanne sj. Marklanda Växjö 19.4 (Ronny Johansson, Johannes Rydström m.fl.). 2:a fyndet i Kronobergs län.

Öl: 1 ex. Grankullavik 17.5 (gm Rrk Öland). 1 ex. Södra Udden, Ottenby 28.5 (gm Rrk Öland). Fjölårets minst sagt uppmärksammade häckning Sandby upprepades tyvärr inte och kornsparven är nu tillbaka i rollen som enstaka, årlig besökare.

Men statistiken kan ljuga, det finns ytterligare fem rapporter som dock saknar beskrivning.

HI: För första gången sedan 1970-talet häckade kornsparven i Halland med ett par vid Norra Lyngen, Morup. Paret fick minst två flygga ungar. (Magnus Andersson, Hans Johansson).

Under perioden fanns det även en hanne som sjöng vid Södra Lyngen, några hundra meter söder om det häckande paret. (Joakim Hagström). En etablering är kanske på gång? Dessutom gjordes ett vårfynd: 1 hanne sjöng Anders Persgård, Morups Tånge 11.4 (Stefan Lagerblad).

(THOMAS STRID)

Kategori D Category D

Snögås *Anser caerulescens*

Ett rätt normalt år för snögås med undantag för de stora antalen i Lule lappmark och de många fynden i Västmanland.

Vstm: Fjärde till sjunde fyndet i landskapet. 1 ad. vit morf rast. Gillberga, Fellingsbro, 3.4 (Sven-Olof Eriksson m.fl.), 1 ex. str. N Framnäs, Västervåla, 30.4 (Leif Lejdelin, Staffan Liljeqvist), 1 ad. rast. Norska, Munktorp 13–29.9 (Jörgen Lindberg m.fl.), 1 ex. vit morf rast. Kungsudden, K. Barkarö, 20.9 (Urban Lund-

ström) och 1 ad. Kungsudden 24.9 (Börje Wennerström, Patrik Rhönnsstad).

HI: Femte fyndet i landskapet. 1 ex. Sävjtjärnen, Sässmanområdet 2.5 (Hans Höglund, Arne Ledenstam).

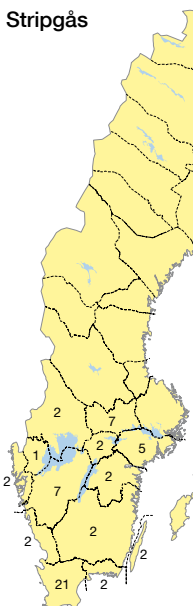
Lu lpm: Tredje fyndet i lappmarken. 12 ex. Tjåmotis 21–22.5 (Elizabeth och Ingvar Östlund gm Mats Karström). Tidigare fynd gjordes 1999 och 1994.

Gulkindad kricka *Anas formosa* (12/13–1/1)

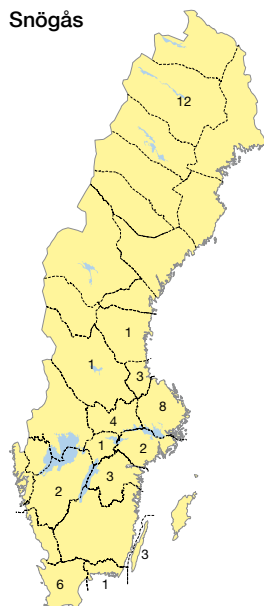
Öl: 1 hanne rast Kapelludden, Bredsättra 27.3 (F) (Pav Johnsson, *Mattias och *Oskar Ekstrand m.fl.).

Ytterligare ett vårfynd av denna art som likt många andra änder är knepig att placera i en bestämd fyndkategori utan att väcka upprörda känslor. Stabila isotoper från en gulkindad kricka skjuten i januari 1901 i England har analyserats och indikerat ett sibiriskt ursprung (BOURC 38th Report, 2009). Den individen har tillsammans med en 1K hanne i november 2001 nu hamnat i kategori A på den brittiska listan, medan övriga brittiska fynd hamnar i kategori E (tidigare fördes samtliga brittiska fynd liksom de svenska till kategori D). Sedan tidigare finns ett europeiskt kategori A-fynd av en 1K hona som sköts i Danmark i november 2005 som också baseras på isotopanalys. Rk har haft långa diskussioner kring frågan men tycker ännu inte att tiden är mogen för ett beslut om förändrad kategoriplacering vad gäller gulkindad kricka. Fåglar med östligt ursprung förekommer uppenbarligen i Europa, men samtidigt är arten en av de vanligaste änderna

Strippgås

Snögås

Rapporterade strippgäss *Anser indicus* och snögäss *Anser caerulescens* i Sverige 2010.

i fångenskap på kontinenten och i England. Något tydligt mönster i den svenska fyndbilden har ännu inte riktigt utkristalliserat sig – visserligen har tre tidigare svenska fåglar upptäckts under andra halvan av mars, medan övriga vårnöteringar är utspridda över april (tre fynd) och maj (fyra fynd). Kanske kommer bilden klarna i takt med att antalet fynd ökar. En samordning i behandlingen av gulkindad kricka mellan andra europeiska Rk är önskvärd. Intressant att notera, trots att materialet är litet, är att fem av de svenska fynden gjordes mellan åren 1968 och 1979, att det endast gjordes ett fynd vardera under 1980- och 1990-talen (1988 och 1993), och att det under 2010-talet gjordes fem fynd inklusive årets. Det kan vara en ren slump, men den här ned- och uppgången sammanfaller någorlunda med världspopulationens kraftiga minskning sedan 1970-talet och återhämtning sedan 1990-talet. Den främsta orsaken till fluktuationen tros vara förändringar i jakttrycket, kanske i kombination med minskad exponering för gifter från jordbruket, förbättrat områdesskydd på vissa rast- och vinterlokaler och naturliga variationer i sjukdomar i de täta vinterflockarna (BirdLife 2011). Arten flyttades 2010 från hotkategorin ”sårbar” till ”livskraftig” enligt IUCN:s kriterier.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Buffelhuvud *Bucephala albeola* (5/5–2/2)

Hl: 1 hane Stallviken 26–29.5 (F) (*Erik Landgren m.fl.).

T lpm: 1 hane Vittangisuantö fågel skyddsomr. 10.6 (F) (*Anders Lindberg, Anders Sennmalm, Jukka Markkanen m.fl.).

Två fynd av denna and som också ofta figurerar i diskussioner kring ursprung. Samtliga svenska fynd är gjorda på 2010-talet. Detta skulle kunna förklaras med att arten har ökat kraftigt i fångenskap i Europa sedan 1980-talet (Knox 2001). Samtliga tidigare svenska fynd är gjorda i april och maj. Lapplandsfyndet är det första för landskapet och landets nordligaste och senaste. Majfyndet är det andra för Halland och följer direkt efter ett majfynd i samma landskap vid Trottaberg 7–30.5 2009. Eftersom lokalerna ligger i motsatta ändar av landskapet gör Rk bedömningen att det är mest troligt att det handlar om två olika individer.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Kategori E *Category E*

Svart svan *Cygnus atratus*

Under året rapporterades klart färre fynd än under 2009. Flera av fynden, till och med alla, kan härröra från samma individ.

Sk: 1 ex. Lundåkrabukten 16.1–8.2 (Elias Melchert Theläus), 1 ex. Stenören, Bunkeflo strandängar, 14–21.3 (Mats Johannesson) och 1 ex. Alnarps strandängar, Alnarps 8–9.4 (Lotta Strand).

Bl: 1 ex. Utklippan 7.11 (Christer Herremo, Christer Jonasson).

Öl: 1 ex. Beijershamn – Kapelludden – Mellbyör – Ottenby 10.4–7.11 (Björn Klevemark, Håkan Rune, Mo Backa m.fl.).

Vg: 1 ex. Kanalområdet, Trollhättan 6.4 (Björn Elamson).
(HENRIK LERNER)

Svangås *Anser cygnoides*

Precis som tidigare år härrör troligen alla fynd från 1 ex. som rymde från Surte fågeldammar 2001. Som vanligt fynd från Bohuslän och Västergötland.

Boh: 1 ad. Marieberg, Kungälv 23.4 (Peter Strandvik), 1 ad. Tegelbruksängarna, Kungälv 19.5 (Peter Strandvik) och 1 ex. str. S Stora Oxhagen, Hisingen 23.6 (Tommy Järås).

Vg: 1 ex. Vimmersjön, Nödinge 7.4 (Lena Dahlkvist), 1 ex. rast. Uspen, Lerum, 3.5 (Hasse Österman), 1 ex. rast. Järn, Mjörn 7–18.5 (Daniel Frederiksen), 1 ex. Ingelskrogen viltvatten, Lived, Hålanda 18.5 (Klaes Petersson), 1 ex. Mollsjön, Ale 4.6 (Lena Dahlkvist, Dan Larsson), 1 ad. rast. Hjällsnäsviken, Mjörn 18.6–12.8 (Jan Nilsson, Jon Håkansson m.fl.) och 1 ex. Sjötorpasjön, Falköping 15–20.10 (Albin Thorsson).
(HENRIK LERNER)

Stripgås *Anser indicus*

Ett rätt normalt år för arten. Södermanland slog rekord under året i antal ex.

Dls: Åttonde fyndet i landskapet. 1 ex. Ellenösjön, Torp/Ödeborg 30.9 (Monica Svensson).

Nb: Av de fyra exemplaren som sågs på Skvalpen under året uppvisade två hybridkaraktärer med vitkindad gås.
(HENRIK LERNER)

Dvärgkanadagås *Branta hutchinsii*

Endast ett fynd är färdigbehandlat av denna parkrymning och redovisas här. Från Skåne föreligger flera fynd (även ett från 2009) som fortfarande inte är färdigbehandlade. För en del av årets fynd beror det på att raritetsblanketter inte lämnats in.

Bl: Åttonde fyndet i landskapet. 1 ex. str. O Lindö udde

17.5 (Fredrik Lennartsson, Lars-Magnus Jansson, Patric Wihlstrand). Fågeln var mörkbukad och liknade mest rasen *taveneri*.

(HENRIK LERNER)

Brudand *Aix sponsa*

Sju fynd under året är ungefär vad det brukar vara av denna parkrymning. Antalet varierar något mellan åren.

Samtliga fynd:

Bl: 1 hanne Norje 26–27.9 (Monica Malmberg, Jonas Engzell, Thomas Nilsson).

Sm: 1 hanne rast. Tovrida, Lekeryd 25–30.3 (Toni Hermansson). 1 hanne. Prostsjön 10–12.4 (David Göransson, Lasse Olofsson).

Vg: 1 hona rast. Nollhagaviken 3–26.4 (Fredrik Åstrand, Tony Norman, Hans Falklind).

Ög: 1 adult hanne rast. Söderköpings kommun 16.5 (Lars Hedenström). 1 honfärgad rast. Nybro, Svartåmynningens naturreservat, Roxen 9.10 (Per Tufvesson).

Upl: 1 ex. Lilla Essingen 20–31.12 (Nils Magnus Fredriksson).

(HÅKAN LERNEFALK)

Mandarinand *Aix galericulata*

Rapporterad från nästan hela landet. Oftast ses enstaka ex, förutom i Ängelholm, där ett större antal brukar ses. Någon häckning brukar det bli varje år. Samma individer återkommer flera år i rad till samma lokaler, t.ex. de två hannar som sedan 2008 återkommit till samma tjärn i Vuollerim.

Fynd:

Sk: 35 ex. Ängelholm 1.1–25.12 (Nick Gräntz, Rolf Helmersson, Alf Petersson m.fl.)

P lpm: 2 i par Ringlidsjöarna, Arvidsjaur C, 10.6–30.7 (Ragnar Alm, Kerstin Lundström m.fl.). Första fyndet i P lpm.

(HÅKAN LERNEFALK)

Gulnäbbad kricka *Anas platyrhynchos*

Ett fynd i år av denna parkrymning, som normalt hör hemma i Sydamerika. Första fyndet för Blekinge.

Bl: 1 ex. rast. Utlängan 28–30.4 (Lars-Gunnar Lundquist).

(HÅKAN LERNEFALK)

Berghöna *Alectoris chukar*

Ett fynd av denna art som bedöms vara utsläppt.

Sk: 1 ex. Lilla Gräntinge 26.10 (Bill Lindwall).

(THOMAS STRID)

Rödhöna *Alectoris rufa*

Två rödhöner sågs vid några tillfällen under första halvan av året. Dessa härrör sannolikt från förrymda fåglar. Arten förekommer naturligt i sydvästeuropa. Arten har nu setts i Skåne under sex olika år under 2010-talet. Det vore intressant att få information om varifrån de härrör. Illegalt utplanterade eller förrymda burfåglar?

Sk: 2 ex. Västra Klagstorp, Tygelsjö 22.2 (Alex McIvor, Greg McIvor) sågs igen 13–16.5 (Mats Johannesson) och av dessa sågs 1 ex. 25.6 (Lotta Strand).

(THOMAS STRID)

Mindre flamingo *Phoenicopterus minor*

Två mindre flamingor kom sträckande förbi Ölands norra udde tillsammans med prutgäss. Detta är naturligtvis en mycket udda observation. Dagen efter sågs samma fåglar vid Hangö i södra Finland.

Öl: 2 ex. str NV Ölands norra udde 26.5 (Björn Karlsson).

(THOMAS STRID)

Fynd som inte godkänts för publicering av Raritetskommittén

Records not accepted by the RC

Bläsgås *Anser albifrons flavirostris*

Lu lpm: 1 ex. Luspebryggen 9.5.

Dvärgkanadagås *Branta hutchinsii*

Sk: 1 ex. Yttre Kattvik 12.6.

Vg: 1 ex. Drömstan 24.9 2009.

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea borealis*

Vg: 1 ex. Vinga 30.7.

Purpurhäger *Ardea purpurea*

Vb: 1 ex. Sönnertgrundet, Sävar 14.9.

Ormörn *Circaetus gallicus*

Öl: 1 ex. Vickleby 23.6.

Stäppvråk *Buteo buteo vulpinus*

Srm: 1 ex. Marsång 26.10.

Dvärgörn *Aquila pennata*

Gtl: 1 ex. Stora Sojdeby 1.9.

Stäppörn *Aquila nipalensis*

Sk: 1 ex. Västra Näsbyholm 6.8.

Eleonorafalk *Falco eleonorae*

Nrk: 1 ex. Karlsdal, Örebro, 11.6.

Sibirisk tundrapipare *Pluvialis fulva*

Öl: 1 ex. Kapelludden 9.7. 1 ex. Smedby 14.10.

Större gulbena *Tringa melanoleuca*

Gtl: 1 ex. Gardbostrand 16.8.

Silltrut *Larus fuscus heuglini*

Vb: 1 ex. Sönnertgrundet, Sävar 31.10.

Kaspisk trut *Larus cachinnans*
 Sm: 1 ex. Slottsfjärden, Kalmar 7.2.
 Ög: 1 ex. Södra dammen, Gärdstadverken 4–7.5.
 Upl: 1 ex. Nöden, Uppsala 10–13.10.

Medelhavstrut *Larus michahellis*
 Upl: 1 ex. Brillinge, Vaksala 3–4.10.

Skäggträrna *Chlidonias hybridus*
 Gtl: 1 ex. Storsund 15.6.

Blek tornseglare *Apus pallidus*
 Gtl: 1 ex. Lilla Hamre, Östergårnsdalen 25.9.

Orientseglare *Apus pacificus*
 Hl: 1 ex. Hamnutfyllnaden, Halmstad 19.6.

Dvärglärka *Calandrella rufescens*
 Srm: 1 ex. Villinge 30.4.

Sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni*
 Öl: 1 ex. Sebybadet 27.9.
 Vb: 1 ex. Holmö by, Holmöarna 10.10.

Hedpiplärka *Anthus rubescens*
 Sk: 1 ex. Vikens hamn, Viken 21.12.

Gulärka *Motacilla flava feldegg*
 Upl: 1 ex. Skämstabron, Tierp 14.5.

Alpjärnsparv *Prunella collaris*
 Gtl: 1 ex. Hoburgen 27.4.

Sydnäktergal *Luscinia megarhynchos*
 Öl: 1 ex. Smedby 20.5.

Blåstjärt *Tarsiger cyanurus*
 Vg: 1 ex. Svarttjärn, Delsjöområdet, Göteborg 31.8.

Guldtrast *Zoothera dauma*
 Öl: 1 ex. Fyrtärgården, Ottenby 10.10.

Starrsångare *Locustella certhiola*
 Öl: 1 ex. Segerstads fyr 13.9. 1 ex. Ventlinge strand 9.10.

Sibirisk gransångare *Phylloscopus collybita tristis*
 Sk: 1 ex. ringm. Falsterbo fyr 8.11.
 Bl: 1 ex. Torhamns udde 1.10.
 Öl: 1 ex. Södra lundspetsen, Ottenby, Öl 10.10.
 Vg: 1 ex. Västra begravningsplatsen, Göteborg 30.9.
 Vrm: 1 ex. Hannäsudden, Nedre Fryken 16.10.

Iberisk gransångare *Phylloscopus ibericus*
 Boh: 1 ex. Funneshultssjön 24.4.
 Gtl: 1 ex. Gotska Sandön 5–6.6.
 Vg: 1 ex. Vrångö 3.5 2009.

Stjärtmes *Aegithalos caudatus europaeus*
 Srm: Glömstadalen 14.2.

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla*
 Gtl: 1 ex. ringm. Hoburgen 11–12.9 2009.

Ökenvarfågel *Lanius meridionalis pallidirostris*
 Öl: 1 ex. Stenboud 7.10.

Rödhuva törnskata *Lanius senator niloticus*
 Ång: 1 ex. Bytjärn 6.9.

Långstjärtad rosenfink *Uragus sibiricus*
 Vg: 1 ex. Prästabäcken, Mölndal 1.1.

Häcksparv *Emberiza cirrus*
 Öl: 1 ex. Ventlinge strand 12.5.

Gyllensparv *Emberiza aureola*
 Öl: 1 ex. Segerstads fyr 18.9.

Svarthuvad sparv *Emberiza melanocapala*
 Upl: 1 ex. Lovö kyrka, Lovön 7.7.

Summary:

Rare birds in Sweden 2010

This constitutes the 36th annual report from the Swedish Rarities Committee. Records assessed by the RC are shown with a red heading. All records accepted for 2010, as well as a few older accepted records are published here. Some corrections and changes from earlier years are also given under the relevant species heading. Rejected records, records still under consideration and records of birds not considered to be genuine vagrants (categories D and E) are listed separately.

High numbers were noted for e.g. Red-flanked Bluetail *Tarsiger cyanurus* (14) and Chiffchaff ssp. *tristis* (21). Three new species for Sweden – Pallas's Grasshopper-warbler *Locustella certhiola*, Song Sparrow *Melospiza melodia* and Grey-necked Bunting *Emberiza buchanani* – was recorded in 2010. Up to and including 2010, a total of 495 species in AERC categories A–C have been recorded in Sweden (including historic records of Great Auk *Pinguinus impennis* and records of unidentified Frigatebird *Fregata* sp. and Fea's/Zino's Petrel *Pterodroma feae/madeira*). Second records were noted for Bridled Tern *Onychoprion anaethetus*, White-winged Lark *Melanocorypha leucoptera*, Common Stonechat *Saxicola torquatus* ssp. *variegatus* and Cirl Bunting *Emberiza cirrus*. Other highlights included records of Great Shearwater *Puffinus gravis*, Little Bustard *Tetrax tetrax*, Sociable Lapwing *Vanellus gregarius*, Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*, Buff-bellied Pipit *Anthus rubescens* ssp. *japonicus*, Black-throated Accentor *Prunella atrogularis* and Trumpeter Finch *Bucanetes githagineus*.

Referenser

- BirdLife, 2011. Species factsheet: *Anas formosa*, <http://www.birdlife.org/datazone/speciesfactsheet.php?id=461>
- BirdLife 2007. http://www.birdlife.org/news/pr/2007/03/sociable_lapwing_discovery.html
- Knox, A. G. 2001. The Bufflehead in Britain – a review. *British Birds* 94: 61–73.
- Mjølunes, K. R., Bunes, V., Olsen, T. A. & Solbakken, K. A. 2006. Sjeldne fugler i Norge i 2004. *Ornis Norvegica* 29: 68–109.
- Wynn, R. B. & Yésou, P. 2007. The changing status of Balearic Shearwater in northwest European waters. *British Birds* 100: 392–406.